

KUNGL. MAJ:TS

NÄDIGA

PROPOSITION

TILL

Riksdagen

angående statsverkets tillstånd och behof;

Gifven Stockholms slott den 14 januari 1909.

Jämlikt grundlagens bud afgifver Kungl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof under år 1910.

Därvid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

Med åberopande af de beslut, om hvilka bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 i denna månad *) lämnar närmare upplysning, och under de i samma protokoll angifna förutsättningar, föreslår Kungl. Maj:t, att statsverkets inkomster för år 1910 upptagas sålunda:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "**Inkomsterna**".

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1:a Saml. 1:a Afd.

Ordinarie inkomster:

Arrendemedel	kronor	1,700,000: —
Mantalspenningar	»	825,000: —
Bötesmedel	»	450,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	90,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,700,000: —
Telegrafmedel	»	12,500,000: —
Järnvägstrafikmedel	»	8,500,000: —
Skogsmedel	»	9,000,000: —
Terminsafgifter från läroverken	»	560,000: —
Extra uppbörd	»	400,000: —

säger 35,725,000: —

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	58,000,000: —
Postmedel	»	21,500,000: —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	300,000: —
Stämpelmedel	»	14,300,000: —
Brännvinstillverkningsskatt	»	23,000,000: —
Sockerskatt	»	18,000,000: —
Inkomstskatt	»	16,000,000: —
Punschskatt	»	1,500,000: —
Maltskatt	»	6,400,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	»	12,500,000: —
Extra inkomstskatt	»	2,400,000: —

säger 173,900,000: —

summa kronor 209,625,000: —

Kungl. Maj:t föreslår enligt ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 12 i denna månad:
att såsom tillgång vid förevarande statsreglering
må beräknas

dels af öfverskott å 1907 års statsreglering » 9,191,000: —

transport kronor 218,816,000: —

	transport kronor 218,816,000: —
dels af besparingar å det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken	» 300,000: —
dels ock beräknad utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för år 1909	» 1,200,000: —
samt att för statsverkets behof må till utbetalning vid den tid under år 1910, som af Riksdagen bestämmes, af riksbankens vinst för år 1908 anvisas	» 8,323,000: —
hwarefter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till kronor 228,639,000: —	

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna.

Nu gällande riksstat upptager såsom årliga eller ständiga utgifter:	
för kungl. hofstaten	kronor 1,365,900: —
» » slottsstaten	» 127,100: —
tillsammans kronor	1,493,000: —

Häri föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Extra anslag.

Under åberopande af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 i denna månad *) föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[1.] att, för bestridande af kostnaden för de arbeten, som enligt fastställd plan äro afsedda att komma till utförande under det femte byggnadsåret, af det utaf 1907 års riksdag för reparations- med flera arbeten vid Drottningsholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	kronor 160,000: —
transport kronor	160,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Första hufvudtiteln".

	transport kronor	160,000: —
[2.] att till ersättning för af statskontoret utbetalta förskott till gäldande af utgifter för framlidne Hans Maj:t Konung Oscar II:s begrafning å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af		
	»	85,000: —
	summa kronor	245,000: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1909 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	1,493,000: —	1,493,000: —	
extra »	180,000: —	245,000: —	således ökning kronor 65,000: —
summa kronor	1,673,000: —	1,738,000: —	således ökning kronor 65,000: —

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 4,636,617 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden för den 12 innevarande januari*), föreslå Riksdagen beträffande

Högsta domstolen:

[1.] dels att, under förutsättning att den särskildt aflåtna propositionen med förslag till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar varder af Riksdagen bifallen, höja anslaget till högsta domstolen med löner till tre justitieråd, tillhopa

kronor 39,000: —

dels ock att för åtnjutande af lön som justitieråd måtte beträffande justitieråd, som hädanefter utnämnes, stadgas det villkor, att med justitierådsämbete icke må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bolag, verk, förening eller inrättning, som drifver bank- eller försäkringsrörelse eller hvars verksamhet eljest har hufvudsakligen ekonomiskt syfte, ej heller befattning som tjänsteman i bolag, verk, förening eller inrättning, som ofvan sagts;

[2.] att dels godkänna i statsrådsprotokollet intaget, af departementschefen tillstyrkt förslag till aflöningsstat för högsta domstolens vaktmästare äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner;

dels förklara;

ej mindre att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder vaktmästarebefattning i högsta

transport kronor 39,000: —

* Se bil. till statsverkspropositionen: "Andra hufvudtiteln".

transport kronor 39,000: —

domstolen, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af sådana befattningar, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock höja anslaget till högsta domstolen med det för genomförande af den föreslagna nya aflöningsstaten för domstolens vaktmästare erforderliga belopp

1,200: —

kommande vid bifall till ofvanberörda under [1.] och [2.] upptagna framställningar anslaget till högsta domstolen i dess helhet, nu utgörande 275,700 kronor, att höjas med 40,200 kronor eller sålunda till 315,900 kronor.

Justitiekanslersämbetet:

[3.] att dels godkänna i statsrådsprotokollet intaget, af departementschefen tillstyrkt förslag till aflöningsstat för justitiekanslersämbetet äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner;

dels förklara,

ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning vid justitiekanslersämbetet, skall vara pliktig underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid ämbetsverket, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas,

transport kronor 40,200: —

transport kronor 40,200: —

skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner afvensom, i den mån ej annat för-
anledes af bestämmelserna i gällande lag angående
civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt
till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock höja det i riksstaten uppförda anslaget
till justitiekanslersexpeditionen från 18,800 kronor med » 9,600: —
eller sålunda till 28,400 kronor.

Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat:

[4.] att i afvaktan på den proposition angående
ny lönerreglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t
må komma att till Riksdagen aflåta, i det för Svea
hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda
ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af..... » 89,050: —
och anslaget i dess helhet, nu 698,787 kronor, sålunda
beräknas till 787,837 kronor.

Göta hofrätt med därunder lydande justitiestat:

[5.] att i afvaktan på den proposition angående
ny lönerreglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t
må komma att till Riksdagen aflåta, i det för Göta
hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda
ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af..... » 45,850: —
och anslaget i dess helhet, nu utgörande 482,913
kronor, sålunda beräknas till 528,763 kronor.

Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med därunder lydande justitiestat:

[6.] att i afvaktan på den proposition angående
ny lönerreglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t
må komma att till Riksdagen aflåta, i det för hofrätten
öfver Skåne och Blekinge med därunder lydande ju-
stitiestat uppförda ordinarie anslag måtte beräknas en
förhöjning af..... » 16,250: —
och anslaget i dess helhet, nu 211,213 kronor, sålunda
beräknas till 227,463 kronor.

transport kronor 200,950: —

transport kronor	200,950: —
------------------	------------

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[7.] att det å andra hufvudtiteln uppförda förslags-
anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.,
nu utgörande 112,004 kronor, måtte för jämnande af
hufvudtitelns slutsumma höjas med » 86: —
eller sålunda till 112,090 kronor.

Öfriga ordinarie anslag:

Beträffande öfriga ordinarie anslag har Kungl.
Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Summa kronor	201,036: —
--------------	------------

Andra hufvudtitelns ordinarie anslag utgöra en- ligt nu gällande riksstat..... »	4,636,617: —
---	--------------

Om härtill lägges ofvan angifna ökning i samma anslag »	201,036: —
--	------------

komma de ordinarie anslagen under denna huf- vudtitel att uppgå till kronor	4,837,653: —
--	--------------

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under andra hufvudtiteln,
vill Kungl. Maj:t, på sätt förutnämnda protokoll öfver justitiedepartements-
ärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1910
anvisa:

[8.] för beredande af aflöning till tre nya justi- tieråd för tiden från och med den 1 april 1909 till årets slut.....	kronor	29,250: —
--	--------	-----------

[9.] för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet	»	50,000: —
---	---	-----------

transport kronor	79,250: —
------------------	-----------

	transport kronor	79,250: —
[10.] till bestridande af kostnaderna för en process-kommission, afsedd att verkställa omarbetning af rättegångsbalken och därtill hörande författningar	»	50,000: —
[11.] för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.....	»	5,000: —
[12.] för aflönande af en andre ledamot å justitiedepartementets afdelning för lagärenden	»	7,500: —
däraf 2,500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar;		
[13.] för beredande af tillfällig löneförbättring åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare med åt enhvar af 8 ordinarie revisionssekreterare 1,100 kronor och åt enhvar af 6 konstituerade revisionssekreterare 1,700 kronor, af hvilka belopp 500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar,.....	»	19,000: —
[14.] för beredande af tillfällig förhöjning af de i aflöningsstaten för nedre justitierevisionen till en hvar af 3 amanuenser upptagna tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, till 1,800 kronor, ett belopp af.....	»	900: —
[15.] till aflönande af dels 6 tillförordnade revisionssekreterare, däraf 3 från och med den 1 april 1909, dels ock 6 amanuenser i nedre justitierevisionen, däraf 3 likaledes från och med den 1 april 1909, ett belopp af....	»	78,075: —
med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel utbetala hvad häraf enligt i statsrådsprotokollet angifna grunder belöper för år 1909;		
[16.] till aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor.....	»	2,700: —
[17.] för fortsatt uppehållande från den 1 september 1909 af en extra division i Svea hofrätt för behandling af instämnda och väjade mål	»	32,700: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut;		
[18.] till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter	»	3,250: —
	transport kronor	278,375: —

transport kronor 278,375: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[19.] att medgifva, att till nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, måtte af köpeskillingen för det försälda centralfängelset i Göteborg få användas ett belopp af 114,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad häraf redan före köpeskillingens erläggande kan befinnas erforderligt;

[20.] samt att, med godkännande af utaf stadsfullmäktige i Härnösand gjordt erbjudande af utbyte af mark mellan fängvården och staden, medgifva, ej mindre att den af staden härvid fordrade mellanavgift, 6,885 kronor 63 öre, må bestridas af köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg, än äfven att återstående delen af det, i händelse af bifall till förslaget om användande af viss del af samma köpeskillning till nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö, uppkommande öfverskott måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af behof användas för fängvårdens räkning till anordnande af bostadslägenheter för vaktbetjante.

Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 ytterligare anvisa:

[21.] till uppförande vid centralfängelset å Härlanda af fem bostadshus för vaktkonstaplar, hvarterda afsedt för fyra familjer, ett belopp af.....

› 150,000: —

[22.] dels till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid statens uppfostringsanstalt å Bona ett förslagsanslag högst

› 26,250: —

dels ock till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af.....

› 45,400: —

[23.] till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet,

› 6,000: —

[24.] till tackande af utgifter, som statskontoret förskottsvis bestridt för de i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål, i jämnt krontal.....

› 126,022: —

[25.] af det för inrättande af ett jordregister beviljade reservationsanslag å 750,000 kronor ett belopp af

› 150,000: —

transport kronor 782,047: —

transport kronor 782,047: —

[26.] till beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt vissa tjänstemän och betjante i justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt i de till justitiedepartementet hörande ämbetsverk och kårer, såsom förslagsanslag, ett belopp af » 120,000: —

[27.] för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, dels såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till aflöning åt föreståndarinnor och biträden vid sådan anstalt ett belopp af » 6,500: —

dels ock till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bespisning, beklädnad, undervisning, läkar- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning ett förslagsanslag å » 6,000: —

summa kronor 914,547: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1909 upptagen och sådan den nu är af Kungl. Maj:t föreslagen, utfaller sålunda:

	1909.	1910.			
ordinarie anslag	4,636,617: —	4,837,653: —	således ökning	kronor	201,036: —
extra »	721,483: —	914,547: —	»	»	» 193,064: —
Summa kronor	5,358,100: —	5,752,200: —	således ökning	kronor	394,100: —

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 1,377,107 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 12 innevarande januari *), föreslå Riksdagen

[1.] att å utrikesdepartementets stat må uppföras dels ytterligare en förste sekreterare med lön 2,500 kronor jämte två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, efter 5 och 10 år, samt tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, dels ytterligare en andre sekreterare i högre lönegraden med lön 1,800 kronor och tjänstgöringspenningar 1,200 kronor;

kommande, i händelse af bifall till denna framställning, anslaget till utrikesdepartementet, nu uppgående till 74,550 kronor, att höjas med kronor

7,000: —

[2.] dels att å staten för beskickningar och konsulat må uppföras lön för en vicekonsul i Archangel och S:t Petersburg med
hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 2,000 kronor i hyresbidrag och 4,400 kronor i ortstillägg;

» 10,000: —

dels ock att vicekonsulns i Riga aflöning må höjas med
till 10,800 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 3,000 kronor i hyresbidrag och 4,200 kronor i ortstillägg;

» 3,600: —

kommande, i händelse af bifall till dessa framställningar, anslaget till beskickningar och konsulat, nu uppgående till 873,600 kronor, att höjas med 13,600 kronor till 887,200 kronor;

transport kronor 20,600: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Tredje hufvudtiteln".

	transport kronor	20,600: —
[3—5.] dels att, i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m., 14,000 kronor, må uppföras ett anslag vikariatsersättning, extra biträden m. m. å 9,200 kronor;		
dels att, i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, 23,500 kronor, må uppföras ett anslag kanslivaktmästare och andra utgifter vid beskickningar och konsulat å 17,000 kronor;		
dels ock att, i stället för det i nu gällande stat uppförda förslagsanslaget skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m., 98,507 kronor, må uppföras ett förslagsanslag skrifmaterialier, expenser, renskrifning, ved, ljus m. m. å 120,064 kronor;		
kommande, i händelse af bifall till dessa framställningar, de nu ifrågavarande anslagen att ökas med	›	10,257: —
[6.] att anslaget till hemliga utgifter, nu uppgående till 40,000 kronor, må höjas med	›	40,000: —
till 80,000 kronor.		
	summa ökning kronor	70,857: —
Om till förestående belopp lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma	›	1,377,107: —
komma de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel att uppgå till	kronor	1,447,964: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 12 i denna månad finnes antecknadt, vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat för år 1910 bevilja:

[7.] till fortsatt utgifvande af Sveriges traktater	kronor	4,500: —
[8.] till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna under innevarande år för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag	›	2,500: —
	transport kronor	7,000: —

	transport kronor	7,000: —
[9.] såsom bidrag till den internationella fredsbyrån i Bern	»	750: —
[10.] till personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter	»	11,000: —
[11.] till personliga lönetillägg åt generalkonsulerna Danielsson i London och Ameen i Hamburg	»	5,500: —
[12.] såsom arfvoden för senare halfåret 1909 för en förste sekreterare och en andre sekreterare i utrikesdepartementet ett belopp af	»	3,500: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna ifrågavarande belopp;		
[13.] såsom lönetillägg för ministerresidenten i Buenos Aires	»	8,000: —
att af denne uppbäras under de villkor, som för ortstillägg gälla, med 4,000 kronor under år 1909 och 4,000 kronor under år 1910, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna 4,000 kronor;		
[14.] till arfvode för en legationssekreterare vid beskickningen i Tokio och Peking	»	7,500: —
[15.] till arfvode för en andre kanslist vid generalkonsulatet i London	»	3,600: —
[16.] dels 10,000 kronor till gäldande af det belopp, hvarmed de hemliga utgifterna under 1908 öfverstigit det därför anvisade anslag, dels 20,000 kronor ytterligare anslag till hemliga utgifter under år 1909, tillhopa	»	30,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna ifrågavarande belopp.		
Vidare vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen		
[17.] att till gäldande af det af statskontoret förskjutna belopp för inköp af beskickningshus i Paris bevilja ett anslag af 200,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	25,000: —
[18.] att till täckande af vissa andra i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter å extra stat för år 1910 anvisa	»	56,186: —
	transport kronor	158,036: —

	transport kronor	158,036: —
[19.] att till beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt tjänstemän och betjante i utrikesdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli å extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag.....	»	11,000: —

Dessutom föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att medgifva,

[20.] att af hyresinkomsterna från kronans fastighet i Konstantinopel måtte år 1910 för svenska kyrkan i Paris få användas 1,169 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastorn.

tillsammans kronor	169,036: —
--------------------	------------

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1909 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	1,377,107: —	1,447,964: —	således ökning kronor 70,857: —
extra	» 175,393: —	» 169,036: —	» minskning » 6,357: —
summa kronor	1,552,500: —	1,617,000: —	således ökning kronor 64,500: —

Fjärde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i 1909 års riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt 48,606,041 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförvarsärenden för den 12 innevarande januari*), föreslå Riksdagen i fråga om

Generalstaben:

[1.] att, med godkännande af det vid ofvan angifna statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för generalstaben samt af däri omförmälda villkor och bestämmelser för åtnjutande af de föreslagna aflöningsförmånerna för innehafvare af civil beställning med lön på stat vid generalstaben, minska detta anslag, nu 353,390 kronor, med 31,875 kronor till 321,515 kronor, samt att uppföra anslaget i riksstaten under titel: »*generalstabens fast anställda personal*»;

Generalstabens öfningar, expenser m. m.:

[2.] att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag å.....	kronor	78,175: —
benämndt: » <i>generalstabens öfningar, expenser m. m., reservationsanslag</i> »;		

Kommendantsstaten:

[3.] att, med fastställande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för kommendantsstaten, öka detta anslag, nu 27,245 kronor, med, i jämnadt krontal, ...	»	3,083: —
till 30,328 kronor;		
transport kronor		81,258: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Fjärde hufvudtiteln".

transport kronor 81,258: —

Aflöning och rekrytering m. m.:

[4.] att, med godkännande af de uppgjorda, vid statsrådsprotokollet fogade förslag till nya stater för truppförband af infanteriet, kavalleriet, artilleriet och trängen samt för fast anställda officerare och underofficerare med vederlikar samt betjante vid fortifikationen och för den fast anställda manskapsstyrkan vid Bodens ingenjörkår, höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 17,954,400 kronor, med » 66,768: — till 18,021,168 kronor;

Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden:

[5.] att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag å » 125,800: — under titel: »hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag»;

Intendenturkåren:

[6.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för intendenturkåren, öka detta anslag, nu 663,442 kronor, med » 10,050: — till 673,492 kronor;

Landstormen:

[7.] att höja anslaget till landstormen, nu 145,215 kronor, med » 37,210: — till 182,425 kronor;

Remontering och skoning m. m.:

[8.] att minska anslaget till remontering och skoning m. m., nu 1,229,616 kronor, med 97,137 kronor till 1,132,479 kronor samt att upptaga detsamma i riksstaten under titel: »remontering m. m.»;

transport kronor 321,086: —

transport kronor 321,086: —

Lega af hästar för kavalleriets, artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens exercis:

[9.] att minska anslaget till lega af hästar för kavalleriets, artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens exercis, nu 781,290 kronor, med 136,434 kronor till 644,856 kronor, samt att i riksstaten uppföra det samma under titel: »*lega af hästar för artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens exercis, reservationsanslag*»;

Artilleriskjutskolor:

[10.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet angifna grunder för organisationen af artilleriskjutskolorna, i riksstaten för år 1910 uppföra anslaget till artilleriskjutskolor med ett till 27,000 kronor jämkadt belopp;

Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg:

[11.] att, med godkännande af statsrådsprotokollet bifogadt förslag till stat för garnisonssjukhuset i Stockholm, i riksstaten för år 1910 uppföra detta anslag med oförändradt belopp eller 88,200 kronor;

Arméns fält- och fälttjänstöfningar:

[12.] att öka anslaget till arméns fält- och fälttjänstöfningar, nu 460,000 kronor, med » 40,000: —
till 500,000 kronor;

De värnpliktigas aflöning, inskrifning och redovisning m. m.:

[13.] att öka anslaget till de värnpliktigas aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 2,519,637 kronor, med » 67,508: —
till 2,587,145 kronor;

transport kronor 428,594: —

transport kronor 428,594: —

Arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel:

[14.] att, med godkännande af de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för ammunitionsfabriken och Åkers krutbruk, i riksstaten för år 1910 uppföra ifrågavarande anslag med oförändradt belopp eller 2,708,850 kronor;

Arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens öfningar och materiel:

[15.] att höja anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens öfningar och materiel, nu 920,000 kronor, med » 80,000: —
till 1,000,000 kronor;

Arméns mathållning:

[16.] att öka anslaget till arméns mathållning, nu 7,224,084 kronor, med » 135,321: —
till 7,359,405 kronor;

Furagering af arméns hästar:

[17.] att höja anslaget till furagering af arméns hästar, nu 2,910,093 kronor, med » 52,102: —
till 2,962,195 kronor;

Arméns munderingsutrustning:

[18.] att höja anslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,298,983 kronor, med » 79,441: —
till 4,378,424 kronor;

transport kronor 775,458: —

transport kronor 775,458: —

Arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof:

[19.] att minska anslaget till arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof, nu 995,568 kronor, med 234,839 kronor till 760,729 kronor samt att i riksstaten uppföra detsamma under titel: »arméns diverse intendenturbehof»;

Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten:

[20.] att öka anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,547,039 kronor, med.... » 23,769: —
till 1,570,808 kronor;

Arméns sjuk- och veterinärvård samt hofbeslag m. m.:

[21.] att i riksstaten uppföra ett nytt reservationsanslag, benämndt »arméns sjuk- och veterinärvård samt hofbeslag m. m.» å..... » 362,250: —

Ersättning för rustning och rotering:

[22.] att minska anslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 1,000,000 kronor, med 50,000 kronor till 950,000 kronor.

summa kronor 1,161,477: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i 1909 års riksstat finnas å fjärde hufvudtiteln uppförda, förslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

Summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat utgör..... » 48,606,041: —

summa kronor 49,767,518: —

transport kronor 49,767,518: —

	transport kronor	49,767,518: —	
Härifrån afgår genom minskning af anslagen till			
generalstaben.....	kronor	31,875: —	
remontering och skoning			
m. m.....	»	97,137: —	
lega af hästar för kavalle-			
riets, artilleriets, ingen-			
jörtruppernas och trän-			
gens exercis	»	136,434: —	
artilleriskjutskolor.....	»	25: —	
arméns diverse intenden-			
tur- och sjukvårdsbehof	»	234,839: —	
ersättning för rustning			
och rotering.....	»	50,000: —	» 550,310: —

hvidan denna hufvudtitels ordinarie anslag för år
1910 enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle uppgå till..... kronor 49,217,208: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver landt-
försvarsärenden för den 12 innevarande januari finnes antecknad, föreslår
Kungl. Maj:t Riksdagen:

[23.] att för fortsatt anskaffning af nya eldhand-
vapen för armén af det utaf 1903 års Riksdag bevil-
jade beloppet, 3,570,000 kronor, å extra stat för år
1910 anvisa ytterligare..... kronor 800,000: —

[24.] att för fortsatt anskaffning af mobiliserings-
ammunition för eldhandvapen samt uppförande af be-
höfliga förrådslokaler därför bevilja 3,000,000 kronor
och däraf på extra stat för år 1910 anvisa..... » 1,000,000: —

[25.] att för anskaffning af ny fältartillerimateriel
bevilja 3,000,000 kronor och däraf för år 1910 å extra
stat anvisa » 800,000: —

[26.] att utaf det till fullbordande af befästnings-
arbetena vid Boden beviljade beloppet, 7,134,500 kro-
nor, å extra stat för år 1910 anvisa » 1,400,000: —

[27.] dels att utaf det af 1906 års Riksdag till
uppförande af kasernetablissemang för femton infanteri-

transport kronor 4,000,000: —

	transport kronor	4,000,000: —
regementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1910 anvisa ytterligare.....	»	2,000,000: —
dels att utöfver förut beviljade men ej anvisade 852,000 kronor till uppförande af mässbyggnader för underofficerare och manskap vid vissa truppförband bevilja ytterligare 59,000 kronor samt af den sammanlagda summan häraf, 911,000 kronor, å extra stat för år 1910 anvisa.....	»	545,000: —
dels att för uppförande af lokaler för krigshögskolan m. m. likaledes å extra stat för år 1910 anvisa [28.] att för anläggning af en vattenledning i Boden å extra stat för år 1910 anvisa	»	300,000: —
[29.] att till ordnande af landstormsförråd å extra stat för år 1910 anvisa.....	»	370,000: —
[30.] att af det för anskaffning af nya uniformer för armén beviljade anslag, 6,000,000 kronor, å extra stat för år 1910 anvisa en sjättedel eller.....	»	150,000: —
[31.] att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande såsom extra anslag för år 1910 bevilja.....	»	1,000,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under följande år använda hvad af anslaget kan under år 1910 besparas;		
[32.] att till befrämjande af det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig å extra stat för år 1910 anvisa..	»	880,000: —
[33.] att för beredande af tillfällig löneförbättring åt fortifikationskassören och redogöraren samt fortifikationskassörerna och förrådsförvaltarna vid fortifikationen å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af...	»	10,000: —
[34.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del af den personal, som åtnjuter aflöning från fjärde hufvudtitelns medel, å extra stat för år 1910 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp af	»	12,450: —
[35.] att för beredande af aflöningstillägg under år 1909 för personal, tillhörande Bodens trupper, å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	8,110: —
	transport kronor	80,000: —
	transport kronor	9,355,560: —

	transport kronor	9,355,560: —
[36.] att för utbetalande af tillägg till dagaflöning åt indelt manskap med 2 kronor till korpral, vicekorpral och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap af underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och öfningar utom vanliga repetitionsöfningar å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett, jämväl för afrundande af hufvudtitelns slutsumma, till..... »		
jämknadt belopp;		241,419: —
[37.] att för täckande af brist i 1906 och 1907 års anslag till arméförvaltningen å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af i jämnadt krontal..... »		
		12,692: —
[38.] att till täckande af vissa utaf arméförvaltningen och statskontoret utgifna förskott på extra stat för år 1910 anvisa, i jämnadt tal, ett belopp af »		
		50,621: —
summa kronor		<u>9,660,292: —</u>

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1909 års riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	48,606,041: —	49,217,208: —	således ökning kr. 611,167: —
extra »	9,719,459: —	9,660,292: —	» minskning » 59,167: —
summa kronor	58,325,500: —	58,877,500: —	således ökning kr. 552,000: —

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

I afseende på regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 18,906,601: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 405: —
ersättningar	» 4: —
tillsammans kronor 18,907,010: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförvarsärenden den 12 i denna månad*), föreslå Riksdagen beträffande

Aflöning för flottans kårer och stater:

[1.] *dels* godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan, äfvensom för marinläkarekåren och för flottans poliskår af den lydelse, bilagorna n:ris 1—6 vid omför-mälda protokoll utvisa;

dels i stället för nu i riksstaten för marinintendenturkåren och för marinintendenturkåren i flottans reserv upptagna belopp, tillhopa 279,754 kronor 50 öre, i riksstaten för år 1910 upptaga anslag till sammanlagdt belopp af förslagsvis 338,662 kronor 50 öre;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Femte hufvudtiteln".

dels medgifva, att en hvar vid flottans poliskår må för tillgodonjutande af ålderstillägg enligt nya staten beräkna jämväl den tid, han före statens trädande i kraft den 1 januari 1910 må hafva innehaft sin befattning;

dels besluta sådan ändring i gällande bestämmelser angående pensionering af personalen vid flottans poliskår:

att det aflöningsbelopp, hvarå pensionsbeloppet för poliskonstapel skall beräknas, må utgöra 800 kronor och att för konstapel, hvilken efter uppnådda 65 lefnads- och 35 tjänstår erhåller afsked, fyllnadspensionen skall utgå med skillnaden mellan det för pensionens beräknande fastställda beloppet, ökad med intjänadt ålderstillägg, och pensionen; dock att dessa bestämmelser icke gälla konstapel, hvilken före desaminas trädande i kraft förvärfvat delägarerätt i flottans pensionskassa;

samt att befattningshafvare vid poliskåren, hvilken före uppnådda 65 lefnadsår kommer att förvärfva delägareskap i flottans pensionskassa och som innehaft ordinarie befattning vid poliskåren före den 22 juni 1900, icke är skyldig att för tillgodoräknande i pensionshänseende af hela sin tjänstetid erlägga retroaktiva pensionsafgifter för längre tid än från nämnda dag;

dels ock, med godkännande af förordad minskning i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, att i riksstaten för år 1910 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, nu 5,456,704 kronor, med förslagsvis..... kronor 299,877: —
till förslagsvis 5,756,581 kronor;

Naturaunderhåll åt personal vid flottan:

[2.] att i riksstaten för år 1910 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 1,170,485 kronor, med..... » 14,982: —
till 1,185,467 kronor;

transport kronor 314,859: —

transport kronor 314,859: —

Ersättning för rustning och rotering:

[3.] att i riksstaten för år 1910 minska förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 12,000 kronor, med 2,000 kronor till 10,000 kronor;

Undervisningsverken:

[4.] *dels* att i riksstaten för år 1910 höja reservationsanslaget till sjökrigshögskolan från 22,350 kronor med » 4,875: —
till 27,225 kronor;

dels att, med godkännande af föreslagen omorganisation af sjökrigsskolan, i riksstaten för år 1910 såsom reservationsanslag till sjökrigsskolan, i enlighet med en vid omförmälda protokoll såsom bilaga n:r 7 fogad stat, anvisa ett belopp af 46,617 kronor, hvilket öfverstiger det i riksstaten för år 1909 uppförda anslaget till sjökrigsskolan med » 352: —

dels att, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan n:r 8 vid nämnda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1910 höja anslaget till skeppsgosseskolan från 22,970 kronor med » 3,200: —
till 26,170 kronor;

dels ock att öka anslaget till marinintendent-skolan, nu 8,600 kronor, med förslagsvis » 1,400: —
till förslagsvis 10,000 kronor;

kommande vid bifall härtill anslaget till undervisningsverken att i sin helhet höjas från 100,185 kronor till förslagsvis 110,012 kronor;

Aflöning för kustartilleriets personal:

[5.] att godkänna stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan n:r 9 vid omförmälda protokoll utvisar;

transport kronor 324,686: —

transport kronor 324,686: —

Sjukvård för marinen:

[6.] *dels* att ur riksstaten för år 1910 utesluta de i nu gällande riksstat upptagna reservationsanslagen till sjukvård för flottans personal å 70,500 kronor och till sjukvård för kustartilleriets personal å 14,000 kronor;

dels ock att i riksstaten för år 1910 å ordinarie stat under rubriken diverse anslag uppföra ett reservationsanslag till sjukvård för marinen å 84,500 kronor;

Skrifmaterialier och expenser m. m.:

[7.] att i riksstaten för år 1910 höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. från 113,890 kronor med » till 113,923 kronor;

33: —

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna:

[8.] att penninganslaget till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna måtte i riksstaten upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,700,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af däruti ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,700,409 kronor, under förutsättning därjämte att de å förenämnda inkomsttitel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Beträffande öfriga under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

Summa kronor 324,719: —

Den föreslagna tillökningen i ordinarie anslag	
utgör således	» 324,719: —
hvarifrån bör afräknas minskning af förslags-	
anslaget till ersättning för rustning och rotering	kronor 2,000: —
då anslagsförhöjningen utgör.....	kronor 322,719: —

Lägges härtill slutsumman af femte hufvudtitelns	
ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat	» 18,907,010: —
skulle femte hufvudtitelns ordinarie anslag enligt Kungl.	
Maj:ts förslag uppgå till	kronor 19,229,729: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden den 12 innevarande januari finnes antecknad, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[9.] att till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af..... kronor 4,456,000: —

[10.] att af det utaf 1907 års riksdag beviljade anslag till ändring af 3:e klass pansarbåtarna Hildur, Björn och Gerda å 600,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet » 200,000: —

[11.] att för ändring af en 1:a klass kanonbåt bevilja ett anslag å 300,000 kronor och därpå på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af..... » 150,000: —

[12.] att till anläggande af en ny skottvall å skjutbanan vid flottans station i Karlskrona bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af..... » 55,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[13.] dels att på extra stat för år 1910 bevilja:

till skjutförsök och inskjutning af kanoner	»	30,000: —
» anskaffning af kanoner i reserv	»	30,000: —
» anskaffning af torpeder och torpedmateriel	»	50,000: —
» försök med torped- och gnistsignalmateriel	»	15,000: —
» anskaffning af gnistsignalmateriel	»	65,000: —

transport kronor 5,051,000: —

	transport kronor	5,051,000: —
dels att af det utaf 1908 års riksdag för anskaffning af orderapparater och afståndsmätare för en del af flottans fartyg beviljade anslag å 350,000 kronor anvisa på extra stat för år 1910 återstående, ännu icke anvisade beloppet.....	»	150,000: —
dels att för anbringande af kikarsikten å de å 1:a klass pansarbåtar, torpedkryssare och jagare befintliga 57 mm. kanonerna bevilja ett anslag å 195,000 kronor och däraf på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	97,500: —
dels att för omladdning af 21 cm. och 15 cm. halfpansargranater med brisansämne bevilja ett anslag af 442,000 kronor och däraf anvisa på extra stat för år 1910 ett belopp af.....	»	90,000: —
dels ock att till anordningar för ökande af artilleriets eldhastighet å 1:a klass pansarbåtar bevilja ett anslag af 385,000 kronor och däraf på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	130,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[14.] dels att af det utaf 1908 års riksdag för anskaffning af handminmateriel för flottan m. m. beviljade anslag å 553,000 kronor anvisa på extra stat för år 1910 ett belopp af	»	200,000: —
dels ock att för minväsandets utveckling bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag å.....	»	20,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[15.] att af det utaf 1907 års riksdag beviljade anslag för anskaffande af beklädnad åt sjöbeväringen å 938,000 kronor anvisa på extra stat för år 1910 ett belopp af.....	»	234,500: —
[16.] att för arfvoden åt vid skeppsgossehären i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m. på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	9,398: —
[17.] att för kustsignalväsendet å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag å	»	51,000: —
[18.] att af det utaf 1904 års riksdag beviljade anslag för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga å 1,508,000 kronor anvisa på extra stat för år 1910 ett belopp af	»	215,430: —
	transport kronor	6,248,828: —

	transport kronor	6,248,828: —
[19.] att för anskaffning af minmateriel för kustartilleriet på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	73,140: —
[20.] att för anskaffning af transportmedel för kustfästningarna bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af	»	80,000: —
[21.] att af det utaf 1908 års riksdag beviljade anslag till anläggande af en verkstad å flottans varf i Karlskrona för tillverkning af torpeder å 475,180 kronor anvisa på extra stat för år 1910 återstående ännu icke anvisade beloppet	»	275,180: —
[22.] att för ändringsarbeten inom kok-, bad- och tvätthuset i Karlskrona på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	43,880: —
[23.] att för nybyggnad af ett militärhåkte i Karlskrona bevilja ett anslag å 117,500 kronor och därpå på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	58,750: —
[24.] att för uppförande af en messbyggnad för manskapet å Kungsholmsfort samt en tvätt- och badinrättning jämte desinfektionsugn vid Fårösund på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	87,500: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[25.] att bevilja:		
till uppförande af en för Vaxholms kustartilleriregemente och Vaxholms grenadjärregemente gemensam tvättinrättning å Rindön	kronor	82,000: —
till anordnande af en ny kokinrättning å Rindö redutt	»	14,000: —
till uppförande af matsalsbyggnad å Rindö redutt	»	14,300: —
till anläggande af vattenledning till Rindö redutt	»	9,500: —
samt till anordnande af lokaler för marketenteri jämte samlingsrum i östra donjongen och matsalar i norra donjongen å Vaxholms fort	»	16,000: —
eller tillhopa	kronor	135,800: —
samt att därpå på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	67,900: —
	transport kronor	6,935,178: —

	transport kronor	6,935,178: —
Kungl. Maj:t föreslår ytterligare Riksdagen		
[26.] att för anordnande af en marinläkarekurs bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af	»	5,000: —
[27.] att till ersättande af förskottssvis af statsmedel lämnadt bidrag till välkomstfester för ryska och tyska sjöunderofficerare bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af	»	447: —
[28.] att till beredande af personligt lönetillägg af 600 kronor för år åt en hvar af bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona Ernst Alfred Valdemar Holmberg och Ernst Algot Collén på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	1,200:
[29.] att till ersättande af vissa kostnader för beredskapsåtgärder bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af	»	515,786: —
[30.] att för påskyndande af sjömatningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1910 ett anslag af	»	191,160: —
[31.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjante i sjöförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till sjöförsvarsdepartementet hörande ämbetsverk, kårer och stater på extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	15,000: —
tillsammans kronor		<u>7,663,771: —</u>

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1909 års riksstat upptagen och sådan den är af Kungl. Maj:t nu föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	18,907,010: —	19,229,729: —	således ökning kronor 322,719: —
extra »	7,057,890: —	7,663,771: —	» » » 605,881: —
summa kronor	25,964,900: —	26,893,500: —	således ökning kronor 928,600: —

Sjätte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 39,038,265: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
ersättningar	» 4,567: —
tillsammans kronor 39,042,832: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 12 innevarande januari, föreslå Riksdagen beträffande

Regeringsrätten.

[1.] att, under förutsättning att den särskildt af-låtna propositionen med förslag till lag om Kungl. Maj:ts regeringsrätt varder af Riksdagen bifallen,

dels bestämma lönen för en hvar af regeringsrättens sju ledamöter till 13,000 kronor samt för nämnda löns åtnjutande stadga det villkor, att med regeringsrådsämbete icke må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bolag, verk, förening eller inrättning, som drifver bank- eller försäkringsrörelse eller hvars verksamhet eljest har hufvudsakligen ekonomiskt syfte, ej heller befattning som tjänsteman i bolag, verk, förening eller inrättning, som ofvan sagts;

dels bestämma, att regeringsråden skola vara berättigade till en pension af 8,000 kronor, att regeringsråden skola vara skyldiga att erlägga en pensionsavgift af 360 kronor årligen, samt att regeringsråden i öfrigt skola vara underkastade bestämmelserna i den lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension, som vid tillträdet till befattningen är gällande;

dels godkänna den i statsrådsprotokollet intagna aflöningsstat för regeringsrättens vaktmästare;

dels godkänna de i samma protokoll upptagna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner;

dels ock bestämma anslaget till regeringsrätten till kronor 93,700: —

Öfverståthållarämbetet:

[2.] att höja det å öfverståthållarämbetets stat uppförda anslaget till extra biträden och vikariatsersättning m. m. från 4,000 kronor till 5,000 kronor eller med

» 1,000: —

kommande vid bifall härtill anslaget till öfverståthållarämbetet att höjas från 96,022 kronor till 97,022 kronor;

Landsstaterna i länen:

[3.] att, med afseende å den nådiga proposition angående omorganisation af fögderiförvaltningen m. m., Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för landsstaterna i länen uppförda ordinarie anslag beräkna en förhöjning af och sålunda beräkna anslaget i dess helhet till 3,966,970 kronor;

» 900,000: —

transport kronor 994,700: —

transport kronor 994,700: —

Postverket:

[4.] dels medgifva,

att postdirektören Carl Axel Hasselrot, därest han vid 1910 års början ingår på 1910 års aflöningsstat och tillträder befattningen såsom chef för det omorganiserade Stockholmsdistriktet, må äga att, så länge han kvarstår i denna befattning eller vid annan befattning inom postverket, som är jämförlik med eller högre än berörda chefsbefattning, på öfvergångsstat uppbära, intill dess Hasselrot i laga ordning undfår afsked med full pension, ett personligt lönetillägg, hvilket dock icke skall grundlägga rätt till högre pension, med så stort belopp, att hans aflöning kommer att sammanlagdt utgöra 13,000 kronor för år;

att postdirektören i Göteborg Frans Broberg må å postverkets pensionsstat tilldelas en årlig pension af 5,600 kronor, med villkor att Broberg från tjänsten afgår under år 1909, och med rätt för honom att åtnjuta pensionen redan från och med den 1 oktober 1909, därest Broberg därförinnan erhåller nådigt afsked, men i annat fall från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked varder honom beviljadt;

att matrosen å postångfartyget Öland Johan August Lundberg må å samma stat tilldelas ett årligt understöd af 60 kronor, att till honom utbetalas från och med 1909 års början;

att matrosen å nämnda postångfartyg Sven Gottfrid Pettersson må å samma stat tilldelas ett årligt understöd af 135 kronor, att till honom utbetalas från och med 1909 års början;

att den provision å frankotecken, som enligt nu gällande bestämmelser utgår till poststationers eller ångbåtspostexpeditioners föreståndare, samt den rabatt å frankotecken, som åtnjutes af antagna särskilda frankoteckensförsäljare eller af allmänheten vid partiköp, må med 1910 års ingång upphöra;

transport kronor 994,700: —

transport kronor 994,700: —

att, då poststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd, eller landtbrefbärare afgår från sin befattning efter att hafva tjänstgjort, poststationsföreståndare minst 25 år och landtbrefbärare minst 30 år, må, därest den afgångne visas vara i behöfvande omständigheter, till honom utbetalas årligt understöd med lämpligt belopp, dock högst hvad som motsvarar för poststationsföreståndare hälften af det arfvode och för landtbrefbärare hälften af den ersättning, som till en hvar senast utgått från postverket;

dels — under förutsättning att Kungl. Maj:t be-
träffande nu utgående sportelinkomster meddelar be-
stämmelser i enlighet med de i statsrådsprotokollet
angifna grunder — godkänna de i samma protokoll
framlagda förslag till utgiftsstater för postverket, att
tillämpas under år 1910, och till aflöningsreglemente
för tjänstemän vid postverket jämte till detta regle-
mente hörande öfvergångsbestämmelser samt på grund
häraf bestämma postverkets anslag, förslagsvis, till
21,065,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen,
hvarigenom anslaget till postverket skulle ökas med....

» 1,545,000: —

dels medgifva, att antalet i staterna uppförda man-
liga och kvinnliga postexpeditörsbefattningar må i er-
forderlig mån jämkas, under villkor att sammanlagda
antalet, eller 1,022, icke må öfverskridas;

dels ock medgifva, att för posthusbygget i Trelle-
borg må, utöfver det å postverkets stat för år 1910
anvisade anslag af högst 160,000 kronor, användas den
under statskontorets förvaltning ställda fond till post-
husbyggnader.

Telegrafverket:

[5.] dels medgifva,

att § 14 i nådiga aflöningsreglementet för tjänste-
män vid telegrafverket den 11 oktober 1907 må, räk-

transport kronor 2,539,700: —

transport kronor 2,539,700: —

nadt från och med den 1 januari 1910, erhålla den ändrade lydelse, som i statsrådsprotokollet angifves;

att förre arbetsledaren Frans Herman Nilsson, kamreraren Alban Agaton Bagger, bokhållaren Knut Alfred Norelius, skrifbiträdet Johanna Lovisa Grünh, född Ahlberg, föreståndarinnan Maria Christina Carlbom och föreståndarinnan Ida Amalia Maria Biengräber, född Jakobsson, må, Nilsson från och med ingången af år 1909 samt de öfriga från och med månaden näst efter den, hvarunder de erhålla afsked ur telegrafverkets tjänst, af telegrafverkets medel uppbära under sin återstående lifstid ett årligt understöd till belopp af: Nilsson 480 kronor, Bagger 1,200 kronor, Norelius 800 kronor, Grünh 500 kronor, Carlbom 500 kronor och Biengräber 500 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket;

att å telegrafverket tillhöriga tomter i Gäfle, Östersund och Landskrona må uppföras telegrafstationsbyggnader, inrymmande jämväl lokaler för postkontoren i dessa städer, för en kostnad, icke öfverstigande för byggnaden i Gäfle 400,000 kronor, för byggnaden i Östersund 250,000 kronor och för byggnaden i Landskrona 260,000 kronor;

att för telegrafverkets räkning må förvärfvas en af riksbanken inköpt, intill telegrafverkets tomt belägen fastighet i Västerås stads norra kvarter för ett pris motsvarande de kostnader, som köpet medfört för riksbanken; samt

att å nyssnämnda tomt, sammanslagen med den telegrafverket tillhöriga tomten i Västerås, må uppföras en telegrafstationsbyggnad, inrymmande jämväl lokaler för riksbanken och postkontoret i staden, för en kostnad, icke öfverstigande 407,000 kronor;

dels, med godkännande af de uti statsrådsprotokollet föreslagna ändringarna i utgiftsstaterna för telegrafverket, bestämma telegrafverkets anslag för år 1910, förslagsvis, till 11,965,000 kronor, att utgå direkt af

transport kronor 2,539,700: —

transport kronor 2,539,700: —

telegrafmedlen, hvarigenom anslaget till telegrafverket
skulle ökas med » 849,260: —

dels ock medgifva,

att för telegrafverkets behof må, efter Kungl.
Maj:ts pröfning och godkännande, inköpas för bygg-
nadstomt lämplig fastighet i Karlshamn, äfvensom att
köpeskillingen därför må utbetalas af de för anskaffande
af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof reser-
verade medel; samt

att af de utaf 1907 års Riksdag för anskaffande
af lokaler för telegrafverkets behof beviljade lånemedel,
3,000,000 kronor, må anvisas 350,000 kronor för upp-
förande af en telegrafstationsbyggnad å telegrafverket
tillhörig tomt i Norrköping;

Statens järnvägar:

[6.] att medgifva, att i § 3 af nådiga aflönings-
reglementet för tjänstemän vid statens järnvägar an-
talet stationsinspektorer å 3:e klassens station må upp-
tagas till 37;

Internationella hälsovårdsbyrån i Paris:

[7.] att till gäldande af Sveriges andel i kostna-
derna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris
anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af » 7,000: —

Hospitals underhåll:

[8.] att höja förslagsanslaget »hospitals underhåll»
med » 700,000: —
eller från 2,400,000 kronor till 3,100,000 kronor;

transport kronor 4,095,960: —

transport kronor 4,095,960: —

Postafgifter:

[9.] att höja förslagsanslaget till postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser med..... » 175,000: —
 eller från 685,000 kronor till 860,000 kronor;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[10.] att för jämnande af hufvudtitelns slutsumma öka detta anslag med..... » 3: —
 eller från 425,759 kronor till 425,762 kronor;

Arbetsförsäkringen:

[11.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må äga för år 1910 använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp, i mån af behof, dels till förvaltningsbidrag åt sjukkassor under enahanda villkor, som i Riksdagens skrifvelse den 2 juni 1908 (n:r 6) äro angifna, dels ock till utarbetande och offentliggörande genom kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik af statistiska årsredogörelser för såväl sjukkasväsendet i riket som olycksfall i arbetet.

 summa ökning kronor 4,270,963: —

Lägges till förestående ökning de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma » 39,042,832: —

komma sjätte hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till..... kronor 43,313,795: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvannämnda protokoll öfver civilärenden för den 12 innevarande januari, att under denna hufvudtitel må å extra stat för år 1910 beviljas till:

[12.] biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet.....	kronor	3,000: —
---	--------	----------

[13.] en särskild föredragande inom civildepartementet af ärenden rörande elektriska anläggningar äfvensom vissa andra mål, efter därom af departementschefen meddelad bestämmelse, ...	»	3,000: —
---	---	----------

[14.] ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet.....	»	3,000: —
---	---	----------

[15.] förhöjning af de inom civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arfvoden m. m.	»	15,900: —
---	---	-----------

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[16.] att, under förutsättning att Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om Kungl. Maj:ts regeringsrätt varder af Riksdagen bifallen, för upprätt-hållande af regeringsrättens verksamhet under år 1909 på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	70,275: —
--	---	-----------

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 bevilja till:

[17.] aflönande af ett kvinnligt biträde hos öfverståthållarämbetets kansli ett anslag af.....	»	1,000: —
--	---	----------

med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel utanordna beloppet redan under år 1909;

[18.] utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» ett be-lopp af.....	»	24,000: —
--	---	-----------

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[19.] att, i likhet med hvad som skett för år 1909, på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts för-fogande ett förslagsanslag af.....	»	350,000: —
--	---	------------

att, hufvudsakligen under de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 21 februari 1908 angifna vill-

transport kronor 470,175: —

	transport kronor	470,175: —
kor för åtnjutande af bidrag från anslaget, användas till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, där sådan kan af förhållandena påkallas, under medgifvande tillika, dels att af detta anslag ett belopp af 10,000 kronor må i län, där länsdetektiv ej anställts, användas till åtgärder i särskilda fall för gröfre brotts upptäckande och förbrytares efterspanande och gripande, dels att Kungl. Maj:t må af anslaget använda lämpligt belopp till årsarfvode åt en polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid uppläggning och förande af register öfver den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande af polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet af frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall;		
[20.] att för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna på extra stat för år 1910 anvisa	»	20,500: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen		
[21.] att till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	15,400: —
[22.] att på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af	»	10,000: —
till undersökningar af mindre hamnar och farleder äfvensom till upprättande af planer till anläggning eller ombyggnad af broar, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag;		
[23.] att för undersökning och uppgörande af arbetsplan för inrättande af farled mellan sjöarna Uddjaure och Storafvan äfvensom genom sistnämnda sjö på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	»	10,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel redan under innevarande år utanordna beloppet;		
[24.] att för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel på extra stat för år 1910 anvisa	»	5,000: —
	transport kronor	531,075: —

transport kronor	531,075: —
att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande;	
[25.] att till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1910 anvisa....	› 1,250,000: —
[26.] att på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder ett anslag af....	› 400,000: —
hvarjämte Kungl. Maj:t föreslår, att i afseende å de två sistnämnda anslagen må gälla de allmänna villkor och bestämmelser, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.	
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[27.] att på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af.....	› 30,000: —
att ställas till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västerbottens län förfogande för att hufvudsakligen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angifna grunder användas till anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark och med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1909 af tillgängliga medel af ifrågavarande anslag utanordna ett belopp af 15,000 kronor;	
[28.] att af det för upprensning af det s. k. Väckholmssundet beviljade anslag å 250,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstående	› 75,000: —
[29.] Vidare anmärkes här, att enligt 1906 års Riksdags beslut blifvit för år 1910 till låneunderstöd för enskilda järnvägar beviljadt ett belopp af 1,500,000 kronor.	
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[30.] att för uppehållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet under år 1910 på extra stat för nämnda år anvisa ett anslag af	› 34,000: —
samt medgifva, att af inkomsterna under samma år från Trollhätte kanalverk må såsom bidrag till upprätthållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet utgå ett belopp af 26,000 kronor;	

transport kronor 2,320,075: —

transport kronor 2,320,075: —

[31.] att för år 1910 anvisa ett belopp af 1,500,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor. *)

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[32.] att på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af » 600: —

att under nämnda år med 50 kronor i månaden användas såsom personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck, så länge han bestrider medicinalrådet J. G. Schuldheis' ämbete;

[33.] att på extra stat för år 1910 till aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen anvisa ett anslag af » 800: —

[34.] att till arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af » 5,800: —

[35.] att på extra stat för år 1910 anvisa till underhåll under samma år af Järfsö sjukhus för spetälska ett belopp af » 20,000: —

[36.] att på extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af » 15,000: —

att enligt därom af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar;

transport kronor 2,362,275; —

*) Se vidare här nedan sid. 132.

transport kronor 2,362,275: —

[37.] att af det för uppförande af Sätters hospital beviljade anslaget af 2,556,300 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstoden eller..... » 661,300: —

[38.] att af det för anläggning af ett hospital i närheten af Västervik beviljade anslag å 2,766,498 kronor på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af » 800,000: —

[39.] att, för uppförande vid Göteborgs hospital af en byggnad, afsedd för sinnessjuka af första betalningsklassen, på extra stat för år 1910 af förut beviljad anslag, 354,250 kronor, anvisa återstoden..... » 104,250: —

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[40.] dels att för uppförande af ett nytt hospital å Frösön invid Östersund å det till statsverket indragna majorsbostället $\frac{8}{13}$ mantal Öhnet n:r 1 jämte $\frac{2}{13}$ mantal Mjälle n:r 3 bevilja ett anslag af 2,308,500 kronor och därpå på extra stat för år 1910 anvisa..... » 150,000: —

dels ock medgifva, att hemskiftet till förenämnda majorsboställe må från den 14 mars 1910 upplåtas till nämnda hospital för att för dess räkning disponeras.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[41.] att för om- och tillbyggnad af cellafdelningen för kvinnor vid Uppsala hospital på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af..... » 67,910: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel utanordna beloppet;

[42.] att för anordnande af elektrisk belysning och värmeledning vid vissa delar af Vadstena hospital bevilja ett anslag af 268,100 kronor samt därpå på extra stat för år 1910 anvisa..... » 100,000: —

[43.] att för uppförande och inredning af nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl bevilja ett anslag af 195,300 kronor och därpå på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af..... » 100,000: —

[44.] att för inköp för Växjö hospitals räkning af ett område från Växjö Östregård i Växjö landsförsamling på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af.... » 7,565: —
med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1909 af tillgängliga medel utanordna beloppet;

transport kronor 4,353,300: —

transport kronor 4,353,300: —

[45.] att till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af » 200,000: —
att användas i enlighet med af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[46.] dels att till bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosafdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af » 400,000: —

dels besluta, att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af statsbidrag från berörda anslag skall gälla hvad i Riksdagens skrifvelse den 30 maj 1908, n:r 195, bestämts beträffande anslag för år 1909;

dels ock medgifva, att, därest det af Riksdagen för år 1909 till ifrågavarande ändamål anvisade belopp, 400,000 kronor, icke blifver för samma år till fullo taget i anspråk, återstoden må för efterföljande år för ändamålet disponeras.

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[47.] dels till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af » 150,000: —

dels ock i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsanslag besluta:

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

b) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häre dock ej inberäknadt antalet sjukplatser å

transport kronor 5,103,300: —

transport kronor 5,103,300: —

kustsjukhus och kustersanatorier för skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

c) att Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[48.] att af det till färdigbyggande af drottning Victorias kustersanatorium för skrofulösa barn beviljade anslag å 200,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstående

» 100,000: —

att utbetalas under de villkor, Riksdagen förut i sådant hänseende uppställt, och med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel redan under innevarande år utanordna beloppet;

[49.] att för utredning med mera för den nya sjukhusbyggnaden vid karantänsanstalten å Fejan på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å

» 19,300: —

med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under innevarande år utanordna beloppet;

[50.] att till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade järnvägar på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af

» 2,711,700: —

med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis redan under år 1909 af tillgängliga medel utanordna 950,000 kronor;

[51.] dels att för uppförande af en byggnad för vissa kontor inom järnvägsstyrelsen bevilja ett anslag af 800,000 kronor och därpå på extra stat för år 1910 anvisa

» 300,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel redan under innevarande år utanordna sistnämnda belopp;

dels ock medgifva, att till byggnadsplats må från den under Karlbergs kungsgård lydande, af krigsskolan disponerade så kallade Solnaskogen upplåtas

transport kronor 8,234,300: —

transport kronor 8,234,300: —

ett midt emot Tomtebodas nuvarande stationshus beläget område af lämplig storlek, som, efter chefens för krigsskolan hörande, af Kungl. Maj:t bestämmes;

[52.] att för år 1910 till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar bevilja ett anslag på 4,000,000 kronor;*)

[53.] dels att för anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken bevilja, utöfver redan tillgängliga medel, ett anslag af 500,000 kronor samt därpå för år 1910 anvisa ett belopp af 250,000 kronor;*)

dels ock medgifva, att för ifrågavarande verkstadsanläggning må af Notvikens mötesplats på statens järnvägar öfverlätas ej mindre det område af omkring 24 hektar, som å den i ärendet omförmälda karta omslutes af röda begränsningslinjer, jämte å området befintliga byggnader och växande skog än äfven den ytterligare mark, som erfordras för spåranläggning, allt mot en ersättning af 8,500 kronor, att ingå till landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål;

[54.] att för inköp af områden, som kunna erfordras för blifvande dubbelbananordningar å linjerna Falköping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—Linköping för år 1910 anvisa ett belopp af 200,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 100,000 kronor.*)

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[55.] att, för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, på extra stat för år 1910 anvisa

dels till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till en hvar af dem, för år räknadt,	›	20,000: —
---	---	-----------

dels ock till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.....	›	1,200: —
---	---	----------

[56.] att för år 1910 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af	›	25,000: —
--	---	-----------

transport kronor 8,280,500: —

*) Se vidare här nedan sid. 132.

transport kronor	8,280,500: —
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister;	
[57.] att för år 1910 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af.....	» 15,000: —
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande i och för befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket i enlighet med de för Riksdagen förut framlagda och i nådiga kungörelsen den 23 oktober 1908 närmare angifna grunder;	
[58.] att för understödjande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af.....	» 10,000: —
[59.] att såsom ytterligare godtgörelse till den vid bombattentatet mot logementsfartyget Amalthea dödade engelske arbetaren Wallace Deighton Close's änka, Nellie Close, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	» 4,500: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel redan under år 1909 utanordna beloppet;	
[60.] att till betäckande af vissa, i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	» 322,305: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, af	
[61.] extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af.....	» 180,000: —
summa kronor	8,812,305: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1909 års riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	39,042,832:—	43,313,795:—	således ökning kronor 4,270,963:—
extra anslag	9,514,168:—	8,812,305:—	» minskn. » 701,863:—
summa kronor	48,557,000:—	52,126,100:—	således ökning kronor 3,569,100:—

Sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 10,682,113: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 30: —
tillsammans kronor 10,682,143: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari *), föreslå Riksdagen beträffande

Kammarkollegium:

[1.] att, med godkännande af det enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta förslag till öfvergångsstat för kammarkollegium, höja det för nämnda ämbetsverk uppförda ordinarie anslaget, nu 122,100 kronor, med kronor 1,300: — eller således till 123,400 kronor;

Stämpelomkostnader:

[2.] att höja förslagsanslaget till stämpelomkostnader med » 110,000: — eller från 280,000 kronor till 390,000 kronor;

Kostnader för allmänna bevilningens uttaxering:

[3.] att höja förslagsanslaget till bestridande af kostnader för allmänna bevilningens uttaxering, nu 270,000 kronor, med » 70,000: — eller till 340,000 kronor;

transport kronor 181,300: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1:a Saml. 1:a Afd.

transport kronor 181,300: —

Tullverket:

[4.] dels att, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta ändringar i tullverkets stater, för år 1910 bestämman anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 4,369,400 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen,

hvarigenom förslagsanslaget till tullverket, nu 4,372,700 kronor, minskas med 3,300 kronor;

dels ock att medgifva,

ej mindre att till enhvar af de nuvarande tjänstinnehafvarna vid tullförvaltningen i Trelleborg, hvilka åtnjuta extra inkomster, som i och med öppnandet af ångfärjetrafiken mellan Trelleborg och Sassnitz helt eller delvis komma att bortfalla, må, såsom personligt aflöningsstillägg under den del af innevarande år, då ångfärjetrafiken kommer att äga rum, af tullmedlen utgå ett belopp, motsvarande å samma tid belöpande andel af de extra inkomster af sådant slag, som tillkommit honom under år 1907, samt att för sådant ändamål må af nämnda medel disponeras ett belopp af högst 2,575 kronor,

än äfven att de belopp, som enligt aflöningsstaten för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning äro afsedda för aflöning af betjante vid kustbevakningen, må, i den mån af dem innehafda befattningar under innevarande eller nästkommande år varda lediga och med afseende å förändrade anordningar vid bevakningen befinnas kunna utan olägenhet indragas, disponeras till jakt- och båtlega under nämnda båda år för sådana af kustbevakningen använda tjänstefarkoster, i hvilka anbragts för deras framdrifvande afsedda motorer;

Patent- och registreringsverket:

[5.] att, med godkännande af det enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för

transport kronor 181,300: —

transport kronor 181,300: —

patent- och registreringsverket för år 1910, medgifva,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1910 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1910 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1910 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse;

Befrämjande i allmänhet af slöjderna:

[6, 7.] dels att, jämte förklarande att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» uppförda anslag till understöd åt sådana arbetare i de särskilda näringsyrkena, hvilka önska att i främmande länder förvärfva sig ökade insikter och konstfärdighet, icke vidare må användas för beredande af reseunderstöd jämväl åt personer, som själfständigt utöfva näringsyrke, höja berörda anslag med..... »

15,000: —

transport kronor 196,300: —

transport kronor 196,300: —

dels ock att, med förklarande vidare i fråga om det under samma anslagstitel nu anvisade anslag till understöd åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de i allmänhet icke själfva deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder med mera förvärfa ytterligare insikter och erfarenhet, att detsamma må användas till beredande af sådant understöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, oberoende af den omständigheten, huruvida ifrågavarande yrkesidkare själfva deltaga i yrkesarbetet eller icke, höja berörda anslag med.....

5,000: —

eller från 10,000 kronor till 15,000 kronor;

kommande i händelse af bifall till hvad sålunda föreslagits, anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna att ökas med 20,000 kronor, eller från 78,500 kronor till 98,500 kronor;

Byggnader och reparationer:

[8.] att höja reservationsanslaget till byggnader och reparationer med.....
eller från 250,000 kronor till 300,000 kronor;

50,000: —

Biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet samt med upprättande af statistiska uppgifter rörande bank- och hypoteksinrättningar:

[9.] att det å riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till bestridande af kostnader för finansdepartementets bankbyrå, högst 6,000 kronor, måtte ur riksstaten uteslutas samt därstädes i stället såsom ordinarie anslag uppföras ett förslagsanslag till biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet samt med upprättande

transport kronor 251,300: —

transport kronor 251,300: —

af statistiska uppgifter rörande bank- och hypoteks-
inrättningar, högst 4,000 kronor;

Restitutioner:

[10.] att höja förslagsanslaget till restitutioner, nu
135,000 kronor, med » 165,000: —
eller således till 300,000 kronor;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[11.] att höja anslaget till skrifmaterialier och
expenser, ved m. m., nu 80,043 kronor, med » 20,027: —
eller således till 100,070 kronor.

Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln upp-
förda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon
förändring.

summa kronor 436,327: —

Afdrages härifrån den föreslagna minskningen i
anslaget till tullverket med kronor 3,300: —

jämte det belopp, hvarmed det å
hufvudtiteln hittills uppförda ansla-
get till bestridande af kostnader för
finansdepartementets bankbyrå öfver-
skjuter det belopp, hvartill anslaget
till biträde inom finansdepartementet
vid beredning af ärenden rörande
bankväsendet samt med upprättande
af statistiska uppgifter rörande bank-
och hypoteksinrättningar blifvit före-
slaget, ... » 2,000: —

eller tillhopa » 5,300: —

skulle förhöjningen på det hela å de ordinarie
anslagen blifva » 431,027: —

transport kronor 431,027: —

transport kronor 431,027: —

Läggas till den förenämnda förhöjningen summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat » 10,682,143: —

skulle, under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts förslag, slutsumman af sjunde hufvudtitelns ordinarie anslag för år 1910 blifva kronor 11,113,170: —

Extra anslag.

Under återopande af ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat för år 1910 bevilja till:

[12.] ersättning för af statskontoret gjorda förskott kronor 283,534: —

[13.] förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret » 7,000: —

[14, 15.] bestridande af kostnaderna för uppehållande på förordnande under år 1910 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå samt af två revisorstjänster och en aktuarietjänst å styrelsens revisionsbyrå » 12,000: —
samt till förstärkning af arbetskrafterna å generaltullstyrelsens kameralbyrå » 2,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa

[16.] till bestridande af kostnader för generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå » 24,500: —
att utgå direkt af tullmedlen.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[17.] att af förut till uppförande af nytt landsstatshus i Härnösand beviljad anslag å 275,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstående » 75,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;

[18.] att af förut, för inköp af tomten n:o 32 i Karlskrona stads åttonde kvarter samt för uppförande å samma tomt af ny bostad åt landshöfdingen i Blekinge län äfvensom för verkställande af vissa arbeten

transport kronor 404,034: —

	transport kronor	404,034: —
å landsstatshuset i nämnda län beviljadt anslag å 251,200 kronor på extra stat för år 1910 anvisa återstående.....	»	100,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;		
[19.] att för uppförande och inredande af tillbyggnad till länsresidensbyggnaden i Östersund samt för anordnande af värmeledning uti vissa styrelsens ämbetslokaler i samma byggnad på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af.....	»	25,200: —
[20.] att, i afvaktan på den nädiga proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, till inköp för statsverkets räkning af fastigheten n:r:is 50 och 51 å kvarteret Blasieholmen i Stockholm bland de extra anslagen å sjunde hufvudtiteln för år 1910 beräkna ett belopp af.....	»	190,000: —
[21.] att till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m. på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	9,700: —
[22.] att till beredande af arfvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	3,000: —
[23.] att till förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	19,760: —
[24.] att för arbetsstatistiska undersökningar under nästkommande år på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	38,900: —
[25.] att till beredande af arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	800: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa		
[26.] såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och aflönande af en andre lärare vid samma skola	»	4,800: —
[27.] såsom bidrag till personlig löneförbättring för föreståndaren och förste läraren vid nyssnämnda		
	transport kronor	796,194: —

	transport kronor	796,194: —
skola Arthur Krebs ett belopp af 500 kronor och såsom bidrag till sådan löneförbättring för andre läraren därstädes Sven H. von Schedvin ett belopp af 250 kronor, eller tillhopa.....	»	750: —
[28.] till föreningen för svensk hemslöjd såsom bidrag till uppehållande af dess verksamhet under nästkommande år ett belopp af.....	»	15,000: —
[29.] till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut samt Malmö högre handelsinstitut.....	»	42,000: —
Än vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[30.] att, i afvaktan på den nådiga proposition i ämnet, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, bland de extra ordinarie anslagen under sjunde hufvudtiteln såsom bidrag till upprätthållande och underhållande af en handelshögskola i Stockholm beräkna ett belopp af.....	»	30,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa		
[31.] till exportstipendier, såsom reservationsanslag, ett belopp af.....	»	20,000: —
[32.] till handelsstudiestipendier ett belopp af likaledes.....	»	20,000: —
[33.] till Sveriges allmänna exportförening såsom bidrag till föreningens verksamhet under år 1910 med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.	»	18,300: —
Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att		
[34.] dels af det utaf Riksdagen såsom understöd till rederiaktiebolaget Nordstjernan för uppehållande under åren 1906—1910 af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La Plata-länderna redan beviljade anslag å 510,000 kronor å extra stat för år 1910 anvisa återstående.....	»	90,000: —
dels ock af det såsom tilläggsunderstöd till nämnda bolag för uppehållande under åren 1908—1910 af berörda ångfartygsförbindelse likaledes redan beviljade anslag		
	transport kronor	1,032,244: —

transport kronor 1,032,244: —

å 145,000 kronor å extra stat för år 1910 anvisa återstående » 25,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa

[35.] såsom understöd till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för uppehållande gemensamt med det danska »östasiatiska kompagni» af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Danmark, å ena, samt Ostasien, å andra sidan, af förut beviljad förslagsanslag å högst 1,850,000 kronor, däraf tidigare anvisats tillhopa högst 840,000 kronor, ett belopp af högst » 370,000: —

Än vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[36.] att, i afvaktan på den nådiga proposition i ämnet, som må komma att till Riksdagen aflåtas, till arfvoden åt dipaschörer och dipaschörsassistenter bland de extra anslagen å sjunde hufvudtiteln för år 1910 beräkna ett belopp af » 20,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa

[37.] till bergsskolorna i Filipstad och Falun » 23,000: —

[38.] för anordnande af fabriksinspektion » 57,000: —

[39.] till ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning m. m. » 30,000: —

[40.] till arfvode åt en extra ordinarie tjänsteman i statistiska centralbyrån med enahanda aflöningsförmåner, som äro med befattning såsom aktuarie i ämbetsverket förenade, ... » 3,000: —

[41.] till förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden hos samma ämbetsverk samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anslagna medel .. » 14,000: —

Härjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[42.] att till inbindning af böcker i statistiska centralbyråns bibliotek bevilja ett anslag af 5,500 kronor, att utgå under åren 1910 och 1911, samt däraf på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af » 3,000: —

transport kronor 1,577,244: —

transport kronor 1,577,244: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen

[43.] att till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremier för brandförsäkring af operabyggnaden och den nya dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplanen i Stockholm på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af

» 62,036: —

[44.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet för den 12 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af

» 98,000: —

[45.] att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna under åren 1909 och 1910 för den af föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen af skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af

» 6,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att däraf under innevarande år disponera hälften, eller 3,000 kronor.

Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 bevilja

[46.] såsom bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel

» 750: —

tillsammans kronor 1,744,030: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1909 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	10,682,143: —	11,113,170: —	således ökning kronor 431,027: —
extra »	1,652,457: —	1,744,030: —	» » » 91,573: —
summa kronor	12,334,600: —	12,857,200: —	således ökning kronor 522,600: —

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 21,919,966: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 2,500: —
ersättningar	» 506,487: —
tillsammans kronor 22,428,953: —	

vill Kungl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 12 innevarande januari*), föreslå Riksdagen beträffande

Riks- och landsarkiven:

[1.] att — med godkännande af den af föredragande departementschefen i förenämnda statsrådsprotokoll förordade stat för riksarkivet jämte i samma statsrådsprotokoll omförmälda, för åtnjutande af däri upptagna aflöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser och med förklarande ej mindre att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid riksarkivet, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid riksarkivet, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfven-

* Se bil. till statsverkspropositionen: "Åttonde hufvudtiteln".

som, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt under medgifvande, att de befattningshafvare vid riksarkivet tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg — höja anslaget till riksarkivet från dess nuvarande belopp, 39,700 kronor, med

kronor 28,900: —

eller till 68,600 kronor;

[2.] att — med godkännande af den af departementschefen i statsrådsprotokollet förordade stat för landsarkiven i Vadstena, Uppsala och Lund samt arkivdepån i Visby jämte i statsrådsprotokollet omförmälda, för samtliga befattningshafvare vid landsarkiven med undantag af vaktmästaren vid arkivdepån i Visby för åtnjutande af däri upptagna aflöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser och med förklarande ej mindre, att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid landsarkiv, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid landsarkiv, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt under medgifvande, att de befattningshafvare vid förutnämnda landsarkiv och arkivdepå tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg — höja anslaget till landsarkiven från dess nuvarande belopp, 20,450 kronor, med

4,350: —

eller till 24,800 kronor;

kommande vid bifall till hvad sålunda under punkterna 1 och 2 föreslagits det i riksstaten upptagna

transport kronor 33,250: —

transport kronor 33,250: —

anslaget till riks- och landsarkiven, nu utgörande 60,150 kronor, att ökas med 33, 250 kronor, eller till 93,400 kronor;

Kungl. biblioteket:

[3.] att — med godkännande af den af departementschefen i statsrådsprotokollet förordade stat för kungl. biblioteket jämte i statsrådsprotokollet omförmälda, för åtnjutande af däri upptagna aflöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser samt med förklarande, ej mindre att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid biblioteket, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid biblioteket, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt under medgifvande att de befattningshafvare vid kungl. biblioteket tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg — höja det under rubriken kungl. biblioteket upptagna anslag med

38,800: —

hvarigenom samma anslag, nu 92,700 kronor, kommer att uppgå till 131,500 kronor;

Universitetet i Uppsala:

[4.] att i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. uppföra den af professorn Samuel Karl Anders Wide innehafda lärostolen såsom professur i klassisk fornkunskap och antikens historia,

transport kronor 72,050: —

transport kronor 72,050: —

därvid Wide varder innehafvare af den nya befattningen, samt att för denna befattning fastställa enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, med skyldighet för innehafvaren att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser, äfvensom att för detta ändamål höja det ordinarie anslaget till Uppsala universitet med.....

3,000: —

[5.] att i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. uppföra en professur i statistik med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser äfvensom att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till Uppsala universitet med....

7,500: —

[6.] att dels bestämma, att i stället för de i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. under rubriken »Biblioteket» upptagna två vice bibliotekarie- och fyra amanuens tjänster skola inrättas och i staten intagas fyra förste bibliotekarie- och sex andre bibliotekariebefattningar, därvid innehafvarne af vice bibliotekarietjänsterna varda innehafvare af hvar sin förste bibliotekariebefattning och innehafvarne af nämnda amanuens tjänster varda innehafvare af hvar sin andre bibliotekariebefattning;

dels godkänna det af departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till lönereglering för personalen vid universitetsbiblioteket i Uppsala, i hvad det afviker från hvad nu är gällande, samt de af departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de nya löneförmånerna;

dels förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid universitetsbiblioteket, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid nämnda bibliotek, hvilka icke före viss angifven tidpunkt an-

transport kronor 82,550: —

	transport kronor	82,550: —
måla, att de vilja underkasta sig den förändrade aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola vara bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;		
dels ock för genomförande af nu ifrågavarande förändringar i staten för universitetet i Uppsala höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med	»	39,267: —
[7.] att i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. uppföra en amanuensbefattning vid botaniska laboratoriet med ett arfvode af 500 kronor samt att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med berörda belopp		
[8.] att dels i staten för universitetet i Uppsala uppföra ej mindre för vaktmästaren vid gymnastikinrättningen, för hvilken i nuvarande stat är upptaget ett arfvode af 125 kronor, en aflöning af 1,050 kronor, däraf 700 kronor lön och 350 kronor tjänstgöringspenningar, än äfven för en maskinist vid gymnastikinrättningen en aflöning af 1,500 kronor, däraf 900 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar — med rätt för hvardera af dessa befattningshafvare till två ålderstillägg, hvarterda å 100 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring och med skyldighet för dem att vara underkastade såväl den för motsvarande befattningshafvare vid universitetet stadgade bestämmelsen om 150 kronors afdrag å lönen för åtnjutande af förmånen af fri bostad och bränsle som ock de villkor och bestämmelser, hvilka stadgats för åtnjutande af de för vissa befattningshafvare vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet från och med år 1909 gällande nya aflöningsförmåner — äfvensom för ifrågavarande ändamål höja det ordinarie anslaget till Uppsala universitet med	»	500: —
		2,425: —
	transport kronor	124,742: —

	transport kronor	124,742: —
dels ock, för beredande åt gymnastikinrättningen af erforderliga medel till materiell, uppvärmning och belysning afvensom till driften af badinrättningen, höja det ordinarie anslaget till Uppsala universitet med	»	6,125: —
[9.] att för ökande af det i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. för tillsyn öfver Linnéanska stiftelsen vid Hammarby uppförda belopp från 500 kronor till 800 kronor höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med	»	300: —
[10.] att för ökande af anslaget till materiell för den patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med	»	1,200: —
[11.] dels att i staten för universitetet i Uppsala afdelning A) Aflöningar m. m. under rubrik: geografiska institutionen uppföra ett anslag å 500 kronor till städning och uppässning samt att för detta ändamål höja det ordinarie anslaget för nämnda universitet med berörda belopp	»	500: —
dels ock att, för beredande åt nämnda institution af erforderliga medel till materiell, höja det ordinarie anslaget till samma universitet med	»	1,400: —
kommande vid bifall till hvad under punkterna 4—11 föreslagits anslaget till universitetet i Uppsala, nu 730,619 kronor, att ökas med sammanlagdt 62,217 kronor, eller till 792,836 kronor;		

Universitetet i Lund:

[12.] att, med uteslutande ur staten för universitetet i Lund afdelning A) Aflöningar m. m. af den extra ordinarie professorsbefattningen i klassiska språk, i staten för samma universitet uppföra en professur i klassisk fornkunskap och antikens historia med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för innehafvaren att underkasta sig de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser samt

transport kronor 134,267: —

transport kronor 134,267: —

att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till Lunds universitet med » 3,000: —

[13.] att, med uteslutande ur staten för universitetet i Lund afdelning A) Aflöningar m. m. af assistentbefattningen i matematik, i staten för samma universitet uppföra ännu en professorsbefattning i matematik med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att underkasta sig de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser samt att för detta ändamål höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med » 6,000: —

[14.] att dels bestämma, att i stället för de i staten för universitetet i Lund afdelning A) Aflöningar m. m. under rubriken »Biblioteket» upptagna en vice bibliotekarietjänst och fyra amanuens tjänster skola inrättas och i staten intagas tre förste bibliotekarie- och fem andre bibliotekariebefattningar, därvid innehafvaren af vice bibliotekarietjänsten varder innehafvare af en förste bibliotekariebefattning och innehafvarne af nämnda amanuens tjänster varda innehafvare af hvar sin andre bibliotekariebefattning;

dels godkänna det af departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till lönereglering för personalen vid universitetsbiblioteket i Lund, i hvad det afviker från hvad nu är gällande, samt de af departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de nya löneförmånerna;

dels förklara ej mindre att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid universitetsbiblioteket, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid nämnda bibliotek, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den förändrade aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflönings-

transport kronor 143,267: —

	transport kronor	143,267: —
förmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinhafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;		
dels ock för genomförande af nu ifrågavarande förändringar i staten för universitetet i Lund höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med	»	33,300: —
[15.] att, med uteslutande af det i staten för universitetet i Lund afdelning A) Aflöningar m. m. under rubrik: Botaniska institutionen uppförda anslag af 1,600 kronor till trädgårdsdrängar, under samma rubrik i staten för nämnda universitet uppföra dels en underträdgårdsmästarebefattning med en aflöning af 1,250 kronor för år, däraf 800 kronor lön och 450 kronor tjänstgöringspenningar, dels ock två trädgårdsmedhjälpärbefattningar med en aflöning för hvardera af 1,000 kronor för år, däraf 650 kronor lön och 350 kronor tjänstgöringspenningar, med rätt för hvar och en af innehafvarne af dessa befattningar till 2 ålders-tillägg, hvarterda å 100 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring och med skyldighet för dem alla att vara underkastade såväl den för motsvarande befattningshafvare vid universitetet stadgade bestämmelsen om 150 kronors afdrag å lönen för åtnjutande af förmånen af fri bostad och bränsle som ock de villkor och bestämmelser, hvilka stadgats för åtnjutande af de för vissa befattningshafvare vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet från och med år 1909 gällande nya aflöningsförmåner, äfvensom att för ifrågavarande ändamål höja det ordinarie anslaget till universitetet i Lund med	»	1,650: —
[16.] att för uppförande i staten för universitetet i Lund afdelning A) Aflöningar m. m. af ytterligare en amanuensbefattning vid den zoologiska institutionen med ett arfvode af 500 kronor höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med berörda belopp	»	500: —
[17.] att för ökande af det i staten för universitetet i Lund afdelning B) Till materiell m. m. uppförda		
	transport kronor	178,717: —

	transport kronor	178,717: —
anslaget till fysiologiska institutionen höja det ordinarie		
anslaget till nämnda universitet med.....	»	500: —
kommande vid bifall till hvad under punkterna 12—		
17 föreslagits det ordinarie anslaget till universitetet		
i Lund, nu 604,841 kronor, att ökas med sammanlagdt		
44,950 kronor, eller till 649,791 kronor;		

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

[18.] att höja det i karolinska mediko-kirurgiska institutets stat upptagna anslaget till inköp af nödiga förbrukningsföremål åt hygieniska institutionen från 1,200 kronor till 1,700 kronor eller med..... » 500: —

[19.] att på det sätt ändra de villkor, som af Riksdagen stadgats för fastställande af aflöningsstat för tandläkarinstitutet, att till hyra af lokal för poliklinik och laboratorium, till lokalens uppvärmning och belysning m. m. samt till materiell må af elevavgifterna från och med ingången af år 1910 användas ett belopp af högst 14,000 kronor för år.

Bifall till hvad under punkt 19 föreslagits för- anleder icke någon höjning af anslaget till karolinska mediko-kirurgiska institutet. Under förutsättning där- emot af bifall till hvad under punkten 18 föreslagits, kommer anslaget till karolinska mediko-kirurgiska in- stitutet, nu 287,335 kronor (däraf till tandläkarinstitutet 16,000 kronor, förslagsanslag, högst), att ökas med 500 kronor, eller till 287,835 kronor (däraf till tand- läkarinstitutet 16,000 kronor, förslagsanslag, högst).

Vidare föreslår Kungl. Maj:t i enlighet med beslut, som innefattas i förenämnda statsrådsprotokoll, Riks- dagen beträffande

Allmänna läroverken:

[20.] att för genomförande af lönerereglering för öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk chef och ledamöter samt vaktmästare höja reservationsanslaget

transport kronor 179,717: —

till de allmänna läroverken med ett, förslagsvis beräknadt, belopp af	transport kronor	179,717: —
[21.] att för beredande af medel dels för upprättande från och med den 1 juli 1910 af 6 första lärarinnetjänster och 6 ämneslärarinnetjänster vid de af departementschefen i statsrådsprotokollet angifna läroverk dels för förändring från och med den 1 januari 1910 af 7 af departementschefen angifna ämneslärarinnetjänster till första lärarinnetjänster, dels för upprättande från och med den 1 januari 1910 af 8 lektors- och 6 adjunktstjänster att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, dels ock för upprättande från och med den 1 juli 1910 af en lektorstjänst vid högre allmänna läroverket i Borås, höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med	»	6,000: —
[22.] att medgifva, att skolläkare vid allmänt läroverk må såsom ersättning för dem såsom skolläkare åliggande göromål, förutom det af statsmedel utgående arfvodet, af läroverkets ljus- och vedkassa uppbära 2 kronor om året för hvarje under höstterminen närvarande lärjunge.	»	78,500: —

Bifall till hvad under punkt 22 föreslagits kommer ej att medföra någon ökning af anslaget till de allmänna läroverken. Däremot kommer, under förutsättning att hvad under punkterna 20 och 21 föreslagits varder af Riksdagen bifallet, härigenom att orsakas en ökning af reservationsanslaget till de allmänna läroverken med tillhopa 84,500 kronor, eller från 5,638,139 kronor till 5,722,639 kronor.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t i enlighet med beslut, som innefattas i förenämnda statsrådsprotokoll, Riksdagen beträffande

Understöd åt enskilda läroverk:

[23.] att, med uteslutande ur riksstaten af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till understöd åt enskilda läroverk, högst 60,000

transport kronor 264,217: —

	transport kronor	264,217: —
kronor, och det under samma hufvudtitel upptagna anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom, 380,000 kronor, å nämnda hufvudtitel under rubrik: kommunala och enskilda läroanstalter uppföra ej mindre		
ett anslag med titel: kommunala mellanskolor å 85,000 kronor,		
ett anslag med titel: högre flickskolor å 375,000 kronor,		
ett anslag med titel: enskilda läroverk å 120,000 kronor och		
ett anslag med titel: enskilda lärarinneseminarier å 20,000 kronor,		
dessa fyra anslag utgörande ett gemensamt reservationsanslag, än äfven		
ett förslagsanslag med titel: lönetillägg åt lärarinnor vid statsunderstödda kommunala och enskilda läroanstalter å 190,000 kronor;		
kommande vid bifall härtill de ordinarie anslagen för ifrågavarande ändamål att utgå med ett med.....	»	350,000: —
ökadt belopp;		

Högre lärarinneseminariet:

[24.] att höja det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet, nu 53,900 kronor till, förslagsvis beräknadt, 88,000 kronor, eller med.....	»	34,100: —
---	---	-----------

Folkundervisningen:

[25.] att för beredande af ökade anslag till materiell, ved och ljus m. m. vid vissa folkskoleseminarier höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med.....	»	6,285: —
[26.] att för anordnande af undervisning i huslig ekonomi för en klass af folkskoleseminariets i Kalmar elever höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med.....	»	1,000: —
	transport kronor	655,602: —

transport kronor 655,602: —
kommande, under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 25 och 26 föreslagits, anslaget till seminarier för folkskollärares bildande, nu 540,485 kronor, att höjas med sammanlagdt 7,285 kronor, eller till 547,770 kronor, samt anslaget till folkundervisningen, nu 11,453,568 kronor, att ökas till 11,460,853 kronor;

De tekniska läroverken.

[27.] att, för genomförande af lönereglering för professorerna och vaktbetjäningen vid tekniska högskolan, öka högskolans stat från 203,000 kronor till 235,100 kronor eller med » 32,100: —
kommande vid bifall härtill anslaget till de tekniska läroverken, nu 558,275 kronor, att ökas till 590,375 kronor;

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

[28.] att — med förklarande a) att det under akademiens stat uppförda anslag å 10,500 kronor till underhåll, vård och förökande af de under akademiens inseende ställda statssamlingar skall under benämning »till underhåll och förökande af de under akademiens inseende ställda statssamlingar» bibehållas vid sitt nuvarande belopp, b) att anslaget å 4,000 kronor till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till vaktbetjäning skall ur nämnda stat utgå, c) att nuvarande förste och andre amanuenserna skola blifva innehafvare af hvar sin intendentsbefattning, d) att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid akademien, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, samt e) att de förutvarande innehafvare af befattningar vid akademien, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna

transport kronor 687,702: —

transport kronor 687,702: —

därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt med godkännande af den utaf departementschefen i statsrådsprotokollet förordade aflöningsstat för akademien jämte i statsrådsprotokollet omförmälda, för åtnjutande af däri upptagna aflöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser, och under medgifvande att de befattningshafvare vid akademien tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg — höja det i riksstaten under rubriken vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien upptagna anslag med.....

35,200: —

hvarigenom samma anslag, nu 48,700 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag) kommer att uppgå till 83,900 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag);

Musikaliska akademien.

[29.] att besluta, att bland villkoren för åtnjutande af aflöning å den genom nådiga kungörelsen den 13 juni 1908 fastställda stat för musikaliska akademien skall, i stället för nuvarande bestämmelse, att rätt till ålderstillägg icke tillkommer den, som uppbär mer än en aflöning på akademiens stat, intagas stadgande, att den, som innehar mer än en befattning å akademiens stat, må åtnjuta ålderstillägg allenast å en af dessa befattningar;

[30.] att öka det under musikaliska akademiens stat till stipendier åt yngre svenska musikidkare med anslag för tonsättningskonst samt till belöning åt eller uppmuntran af inhemska tonsättare för åstadkommande af musikaliska arbeten af högre värde uppförda reservationsanslag från dess nuvarande belopp, 6,000 kronor, till 15,000 kronor samt att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till musikaliska akademien med

9,000: —

transport kronor 731,902: —

	transport kronor	731,902: —
--	------------------	------------

kommande vid bifall härtill det i riksstaten under rubriken Musikaliska akademien förefintliga anslag å 84,635 kronor (däraf 6,000 kronor reservationsanslag) att uppgå till 93,635 kronor (däraf 15,000 kronor reservationsanslag);

Naturhistoriska riksmuseum:

[31.] att — med godkännande af i statsrådsprotokollet omförmälda förändringar i aflöningsstaten för naturhistoriska riksmuseum äfvensom af i statsrådsprotokollet nämnda bestämmelser för berörda aflöningsförmåners åtnjutande af intendenterna, och med förklarande ej mindre, att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder intendentsbefattning vid naturhistoriska riksmuseet, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den förändrade aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt under medgifvande att de befattningshafvare vid naturhistoriska riksmuseet tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg — höja naturhistoriska riksmuseets aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 48,750 kronor, till 63,888 kronor och för ändamålet öka det ordinarie anslaget till naturhistoriska riksmuseum med » 15,138: —

[32.] att öka det å naturhistoriska riksmuseets stat uppförda anslag till expenser från dess nuvarande belopp, 12,000 kronor, till 15,000 kronor samt för ändamålet höja det ordinarie anslaget till naturhistoriska riksmuseum med..... » 3,000: —

	transport kronor	750,040: —
--	------------------	------------

transport kronor 750,040: —

kommande vid bifall till de under punkterna 31 och 32 gjorda framställningar det i riksstaten uppförda anslaget med titel »Naturhistoriska riksmuseum» att höjas från sitt nuvarande belopp 94,700 kronor med 18,138 kronor, eller till 112,838 kronor;

Meteorologiska centralanstalten:

[33.] att, med godkännande ej mindre af följande ändringar i meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat:

Föreståndaren:

lön	kronor 5,000: —
tjänstgöringspenningar	» 2,500: —
ortstillägg	» 600: —

Summa kronor 8,100: —

Anm. Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.

vikariatsersättning..... kronor 313: —

än äfven af de af departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna villkoren och bestämmelserna för berörda aflöningsförmåners åtnjutande af föreståndaren, samt med förklarande ej mindre att den, som med eller efter 1910 års ingång tillträder föreståndarbefattningen vid meteorologiska centralanstalten, skall vara underkastad nyssberörda villkor och bestämmelser, än äfven att den nuvarande föreståndaren, därest han icke före viss angifven tidpunkt anmäler sig vilja underkasta sig den förändrade aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser och han icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån annat ej föränledes af bestämmelserna i vid tiden för den förändrade lönestatens ikraftträdande gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom, och under medgifvande att det föreståndaren tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålders-
tillägg,

transport kronor 750,040: —

höja meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 9,250 kronor, till 11,413 kronor, eller med	transport kronor	750,040: —
kommande vid bifall härtill anslagen under rubriken »Meteorologiska centralanstalten», nu 26,300 kronor (däraf 16,000 kronor reservationsanslag), att höjas till 28,463 kronor (däraf 16,000 kronor reservationsanslag).	»	2,163: —

Undervisningsanstalter för döfstumma och blindas:

[34.] att å åttonde hufvudtiteln under rubriken undervisningsanstalter för döfstumma och blindas uppföra ett förslagsanslag å	»	2,000: —
till bekostande af elevers vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas äfvensom åtföljande vårdares resor på statens järnvägar från blindanstalterna till elevernas hemorter och åter en gång årligen under sommarferierna, att af vederbörande direktion för ändamålet användas enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas;		
kommande vid bifall härtill anslaget till undervisningsanstalter för döfstumma och blindas, nu 285,500 kronor, att höjas till 287,500 kronor, eller med 2,000 kronor.		

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

[35.] att, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu utgörande 55,027 kronor, till 55,105 kronor, eller med	»	78: —
Summa ökning kronor		754,281: —
Om till förestående belopp lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma	»	22,428,953: —
komma åttonde hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till	»	23,183,234: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kungl. Maj:t, på sätt omförmälda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikären- den vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa i afseende å

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[36.] för beredande af arfvode å 6,400 kronor, hvaraf 2,000 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet	kronor	5,900: —
[37.] till förhöjning af de inom ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensers arfvoden m. m.	»	10,950: —
[38.] till biträden vid utförande af de inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska arbetena	»	6,200: —

Riks- och landsarkiven:

[39.] till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia	»	3,000: —
[40.] till utgifvande genom riksarkivet af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809....	»	1,500: —
[41.] dels till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala	»	1,800: —
till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Vadstena	»	1,800: —
samt till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund	»	1,800: —
transport kronor		32,950: —

	transport kronor	32,950: —
med rätt för Kungl. Maj:t, hvad angår hvart och ett af dessa belopp, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga,		
dels ock till ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund.....	»	1,000: —
[42.] af förut beviljad anslag för uppförande af byggnader för ett landsarkiv i Göteborg.....	»	101,350: —

Kungl. biblioteket:

[43.] till redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 24:e årgång, omfattande år 1909	»	1,500: —
[44.] till inbindning af obundna böcker i kungl. bibliotekets äldre samlingar	»	10,000: —
och till utarbetande af katalog öfver ofullständigt förtecknade delar af dessa samlingar likaledes	»	10,000: —

Nationalmuseum:

[45.] för vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar.....	»	5,100: —
[46.] för anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden	»	3,620: —
[47.] för biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen i nationalmuseum afvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar	»	2,000: —
[48.] för fortsatt systematiskt genomforskande samt beskrifvande och förtecknande i erforderliga delar genom lämpliga personer, företrädesvis extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum, enligt plan, som intendenten bestämmer, af sådana i Sverige befintliga sam-		

transport kronor 167,520: —

transport kronor 167,520: —

lingar, innehållande hittills icke fackmässigt undersökta konstverk eller märkligare konstslöjdföremål, som afses i intendentens underdåniga skrifvelse den 28 september 1904, af förut beviljadt anslag	»	2,000: —
[49.] till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum	»	6,700: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å

Lifrustkammaren:

[50.] att för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar på extra stat för år 1910 anvisa	»	6,200: —
[51.] att till upprättande af en lappkatalog öfver lifrustkammarens samlingar af förut beviljadt anslag af 4,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa	»	900: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa beträffande		

Domkapitlens expeditioner:

[52.] till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner	»	2,970: —
--	---	----------

Universiteten:

[53.] för anordnande vid universitetet i Uppsala af undervisning i bokföring	»	600: —
att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[54.] till arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Uppsala	»	3,000: —
[55.] till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala	»	400: —
[56.] till förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala	»	2,000: —
transport kronor		192,290: —

	transport kronor	192,290: —
[57.] såsom bidrag till arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning.....	»	500: —
[58.] af redan beviljad anslag för anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken ytterligare	»	9,000: —
[59.] till uppehållande vid universitetet i Uppsala af undervisning i nordisk och jämförande fornkunskap	»	3,500: —
att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå;		
[60.] till arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala med åliggande att biträda vederbörande professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne, enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas.....	»	3,500: —
[61.] till uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala	»	1,500: —
[62.] till aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna.....	»	2,000: —
[63.] af redan beviljad anslag till arfvode åt en för biträde vid arbetet med den internationella solarforskningen anställd assistent vid den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala.....	»	1,500: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande universiteten		
[64.] att för höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Uppsala bevilja ett anslag af.....	»	700: —
[65.] att till Uppsala universitets bibliotek anvisa	»	10,000: —
[66.] att för anskaffandet af nya mikroskop till patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala bevilja ett anslag af.....	»	4,500: —
[67.] att till komplettering af den geografiska institutionens i Uppsala vetenskapliga utrustning bevilja ett belopp af.....	»	6,000: —
	transport kronor	234,990: —

transport kronor 234,990: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa

[68.] för anordnande vid universitetet i Lund af undervisning i bokföring..... » 600: —

att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;

[69.] för inköp af bibliotek för ett juridiskt seminarium vid universitetet i Lund..... » 2,000: —

[70.] för universitetet i Lund till arfvode åt en biträdande lärare i medicin ett belopp af 2,000 kronor samt till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten ett belopp af 200 kronor, tillhopa.... » 2,200: —

[71.] för anordnande af kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund » 1,500: —

[72.] af redan beviljadt anslag för anställande af lektorer i tyska, franska och engelska språken vid universitet i Lund..... » 9,000: —

[73.] till uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska..... » 2,500: —

[74.] för aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett..... » 2,000: —

med skyldighet för föreståndaren att utföra det arbete, som det mindre akademiska konsistoriet finner skäl att bestämma;

[75.] till arfvode åt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar..... » 500: —

[76.] till arfvode åt en lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda vederbörande professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas..... » 3,500: —

[77.] för anordnande af den i stadgan angående medicinska examina föreskrifna undervisningskursen i allmän kemi vid universitetet i Lund dels till aflöning åt en lärare vid kursen 2,000 kronor dels ock till materiell för densamma 500 kronor, eller tillhopa..... » 2,500: —

transport kronor 261,290: —

	transport kronor	261,290: —
[78.] för uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund	»	3,000: —
att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå;		
[79.] af förut beviljad anslag till ökning och komplettering af utrustningen vid universitetets i Lund zoologiska institution	»	2,500: —
[80.] till materiell m. m. för universitetsbiblioteket i Lund	»	10,000: —
[81.] till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	»	10,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa beträffande		

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[82.] till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus	»	900: —
[83.] till arfvode åt en amanuens vid institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset S:t Göran	»	900: —
[84.] till en pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	»	1,800: —
och till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	»	2,800: —
under villkor, hvad sistnämnda anslag beträffar, att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1910;		
[85.] för upprätthållande af den institutet åliggande undervisningen och sjukvården vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under den tid af år 1910, hvarunder de ordinarie lärarna vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård	»	1,500: —
[86.] dels till arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid institutet 3,000 kronor dels till arfvode åt en biträdande lärare i kirurgi vid institutet 3,000		
	transport kronor	294,690: —

	transport kronor	294,690: —
kronor dels ock till uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm 600 kronor, eller sålunda tillhoppa	»	6,600: —
Kungl. Maj:t föreslår därjämte Riksdagen att på extra stat för år 1910 bevilja		
[87.] till höjning af materiellanslaget för den anatomiska institutionen vid karolinska institutet	»	1,500: —
[88.] till inköp af instrument för den psykiatriska kliniken vid Stockholms hospital för sinnessjuka	»	1,500: —
[89.] till anskaffande af s. k. moulager för den syfilidologiska kliniken vid Karolinska institutet	»	1,500: —
[90.] dels till arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å Serafimerlasarettet 3,000 kronor, dels ock till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentet 2,000 kronor, eller sålunda tillhoppa	»	5,000: —
[91.] dels till arfvode under senare delen af år 1910 till ett lärarbiträde vid den förberedande kursen i allmän kemi 1,250 kronor, dels ock till materiell vid kemiska institutionen 750 kronor, tillhoppa	»	2,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande Karolinska mediko-kirurgiska institutet att anvisa		
[92.] dels för täckande af de kostnader för inredning och utrustning af lokaler, hvilka påkallas af tandläkarinstitutets utvidgning	»	5,185: —
dels för förstärkning af lärarkrafterna vid tandläkarinstitutet	»	9,000: —
att utgå enligt de under punkt 19 i statsrådsprotokollet angifna grunder,		
dels ock medgifva, att af de elevavgifter, som under år 1909 inflyta vid tandläkarinstitutet, må, utöfver det belopp af 9,500 kronor, som enligt Riksdagens medgifvande får användas till hyra af lokal för poliklinik och laboratorium, till lokalens uppvärmning och belysning m. m. samt materiell, uttagas ej mindre ett belopp af 3,925 kronor till täckande af de ökade		
	transport kronor	326,975: —

transport kronor 326,975: —
 kostnader för nyssnämnda ändamål, som under tiden
 den 1 oktober 1908—31 december 1909 föranledas af
 institutets utvidgning, än afven ett belopp af 4,050
 kronor till fördelning, enligt de under punkt 19 i
 statsrådsprotokollet angifna grunder, mellan vissa vid
 institutet under tiden från och med den 1 oktober
 1908 till och med höstterminen 1909 tillfälligt anställda
 lärare.

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen beträffande

Allmänna läroverken:

[93.] att till arfvoden åt extra och vikarierande
 lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år
 1910 bevilja..... » 95,000: —

[94.] att för upprätthållande under år 1910 vid
 högre realläroverket i Göteborg af profårskurs för
 praktisk utbildning af blifvande lärare vid de all-
 männa läroverken på extra stat för år 1910 bevilja.... » 6,600: —

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på
 extra stat för år 1910 anvisa

[95.] till arvode åt en amanuens hos öfverstyrel-
 sen för rikets allmänna läroverk » 1,500: —

[96.] för beredande af medel dels till ersättning
 åt statskontoret för förskott i och för hyra af ämbets-
 lokal åt öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk
 under tiden den 1 oktober 1908—den 30 september
 1909, dels ock till förhyrande af lokal för enahanda
 ändamål under tiden den 1 oktober 1909—den 30
 september 1910 » 10,000: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att på
 extra stat för år 1910 anvisa i afseende å

Högre skolor för kvinnlig ungdom:

[97.] till resestipendier åt föreståndarinnor och
 föreståndare samt lärarinnor och lärare vid högre läro-

transport kronor 440,075: —

transport kronor 440,075: —

verk för kvinnlig ungdom och enskilda samskolor afvensom privata lärarinneseminarier, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva

» 10,000: —

[98.] dels till resestipendier dels ock till understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi afvensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva

» 2,000: —

Högre lärarinneseminariet:

[99.] för högre lärarinneseminariet och därmed förenade läroanstalter, förslagsvis

» 16,600: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

Folkundervisningen:

[100.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring må för år 1910 till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskoleseminariernas öfningsskolor utgå, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i öfriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna, dels ock för bestridande af berörda löneförbättring på extra stat för år 1910 anvisa

» 7,600: —

[101.] att af förut beviljade anslag till uppförande af nya byggnader för folkskoleseminariet i Växjö afvensom till anskaffande af gymnastikattiralj för seminariet på extra stat för år 1910 anvisa återstoden eller tillhoppa

» 116,000: —

[102.] att för inredning och möblering af de nyuppförda byggnaderna vid folkskoleseminariet i Växjö och för tillsyn öfver nämnda arbetens utförande på extra stat för år 1910 anvisa

» 35,500: —

[103.] att dels till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, af erfor-

transport kronor 627,775: —

transport kronor	627,775: —
forderliga byggnader för folkskoleseminariet i Göteborg samt afjämmande af därvarande lekplan bevilja ett anslag af 429,000 kronor och däraf på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af	» 150,000: —
dels ock för uppehållande af undervisningen i seminariet under höstterminen 1910 i förhyrda lokaler samt upprättande af en parallellklass under samma termin m. m. på extra stat för år 1910 anvisa.....	» 10,700: —
[104.] att af det till uppförande af nybyggnader för folkskollärarseminariet i Luleå samt anskaffande af gymnastikattiralj för detsamma äfvensom gäldande af kostnaden för upprättande af vissa i statsrådsprotokollet omförmälda ritningar med kostnadsförslag redan beviljade anslag 392,750 kronor på extra stat för år 1910 anvisa.....	» 250,000: —
[105.] att för uppehållande af undervisningen vid folkskoleseminariet i Luleå under år 1910 på extra stat för samma år anvisa	» 36,717: —
[106.] att, för uppehållande af undervisning uti folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand, Skara och Växjö förenade öfningsskolorna, på extra stat för år 1910 bevilja	» 13,091: —
[107.] att, för beredande af ökade anslag dels under år 1909 till materiell, ved och ljus m. m. åt folkskoleseminarierna i Lund, Göteborg, Kalmar, Umeå, Strängnäs, Karlstad, Uppsala och Skara, dels ock under åren 1909 och 1910 till materiell, ved och ljus m. m. äfvensom för trädgårdens skötsel och för slöjdundervisningen vid seminariet i Växjö, på extra stat för år 1910 bevilja ett belopp af.....	» 13,285: —
[108.] att till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor på extra stat för år 1910 anvisa	» 12,000: —
[109.] att till understöd för anordnande i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan	
transport kronor	1,113,568: —

	transport kronor	1,113,568: —
finna lämpligt föreskrifva, af kurser i trädgårdsskötsel för folkskollärare vid Adelsnäs trädgårdsskola under år 1910 på extra stat för samma år anvisa ett anslag af	»	1,300: —
[110.] att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af.....	»	15,000: —
att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[111.] att till resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna, under de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, anvisa på extra stat för år 1910	»	2,000: —
[112.] att till resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor, enligt de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1910 uppföra ett anslag af.....	»	4,000: —

Tekniska läroverken:

[113.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1910 till belopp af 1,000 kronor må utgå för en hvar af följande lektorer vid tekniska högskolan, nämligen lektorerna i beskrifvande geometri och ritkonst, i allmän fysik, i skeppsbyggnadskonst, i metallurgi och hyttkonst, i geodesi och topografi samt i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära, afvensom förklara, att af nämnda tillfälliga löneförbättring 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

dels ock på extra stat för år 1910 bevilja för omfördälda tillfälliga löneförbättring 6,000 kronor och till förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan 17,500 kronor, tillhoppa

» 23,500: —

[114.] att till arfvode åt en extra lärare i elektroteknik vid tekniska högskolan å extra stat för år 1910 anvisa.....

» 2,000: —

transport kronor 1,161,368: —

transport kronor 1,161,368: —

[115.] att för påbörjande af arbeten för nybyggnad åt tekniska högskolan på extra stat för år 1910 beräkna ett belopp af

» 300,000: —

[116.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1910 må utgå till följande lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt med

för föreståndaren..... kronor 1,000: —

» 9 lektorer 1,000 kronor hvardera » 9,000: —

» läraren i verkstadsarbete..... » 500: —

» andre läraren i byggnadslära..... » 500: —

» » » » matematik..... » 750: —

» » » » allmän kemi..... » 750: —

» läraren i skeppsbyggeri..... » 750: —

» » » frihandsteckning..... » 650: —

dels förklara, att af den lektorerna tillkommande löneförbättringen 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

dels ock för nu ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1910 anvisa

» 13,900: —

[117.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm på extra stat för år 1910 anvisa:

för förhöjning af betjäningens aflöning kronor 494: —

» » » underlärarnas » » 9,905: —

» » » anslaget för den extra ordinarie undervisningen..... » 260: —

» » » anslaget till belysning » 750: —

» » » anslaget till inventariers anskaffande och underhåll..... » 1,000: —

» » » anslaget till undervisningsmateriell..... » 1,750: —

» » » anslaget till diverse utgifter..... » 2,050: —

eller således tillhopa » 16,209: —

transport kronor 1,491,477: —

transport kronor 1,491,477: —

under villkor att Stockholms stad för år 1910, utöfver förut anslagna medel å 7,500 kronor, för berörda ändamål bidrager med 16,209 kronor;

[118.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping på extra stat för år 1910 anvisa till betjäningens aflöning 250 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,300 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandsteckning 150 kronor samt till bibliotek och samlingar 300 kronor, eller tillhoppa..... » 2,800: —.

[119.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö på extra stat för år 1910 anvisa till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,200 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 4,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor samt till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, eller tillhoppa..... » 14,450: —

[120.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro på extra stat för år 1910 anvisa till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandsteckning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöröromålen 100 kronor, till arfvode åt extra lärare för undervisning i parallellklasser 13,075 kronor, till biträden i landtmåteri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhoppa..... » 19,920: —

[121.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås på extra stat för år 1910 anvisa till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt

transport kronor 1,528,647: —

	transport kronor	1,528,647: —
till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,600 kronor, eller tillhoppa	»	3,850: —
[122.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand på extra stat för år 1910 anvisa till undervisning i svenska språket 200 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arfvodet till gymnastiklärare 200 kronor, eller tillhoppa	»	4,550: —
[123.] att för beredande af tillfällig löneförbättring åt rektor, ordinarie lärare, tjänstemän och vaktmästare vid tekniska skolan i Eskilstuna på extra stat för år 1910 anvisa	»	602: —
under villkor att Eskilstuna stad för nämnda ändamål bidrager med 601 kronor.		
[124.] att dels till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor på det i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 13 januari 1906 angifna villkor rörande bidrag från vederbörande kommun, dels ock till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor på extra stat för år 1910 bevilja	»	90,000: —
[125.] att till resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1910 anvisa	»	3,000: —
[126.] att till understöd för uppehållande af slöjdföreningens i Göteborg skola på extra stat för år 1910 bevilja ett belopp af	»	30,000: —
att, under villkor att Göteborgs stad för skolan tillskjuter minst lika mycket för år 1910 äfvensom på de öfriga villkor, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ställas till styrelsens för skolan förfogande för därmed afsedt ändamål.		
Kungl. Maj:t föreslår ytterligare Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa beträffande		

transport kronor 1,660,649: —

transport kronor 1,660,649: —

Gymnastiska centralinstitutet:

[127.] dels för uppehållande af institutets verksamhet under år 1909

till förhöjning af anslaget till arfvo-		
den åt extra lärare.....	kronor 5,400: —	
» förhöjning af anslaget till ved,		
ljus, materiell, samlingar m. m.	» 1,450: —	
» aflöning åt extra vaktmästar-		
biträde	» 800: —	
	eller tillhopa	» 7,650: —

dels ock för uppehållande af institutets verksamhet under år 1910

till förhöjning af anslaget till arfvo-		
den åt extra lärare.....	kronor 5,400: —	
» förhöjning af anslaget till ved,		
ljus, materiell, samlingar m. m.	» 1,450: —	
» aflöning åt extra vaktmästar-		
biträde	» 800: —	
	eller tillhopa	» 7,650: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å

Farmaceutiska institutet:

[128.] att dels medgifva, att extra ordinarie professorerna vid farmaceutiska institutet må för år 1910 åtnjuta tillfällig löneförbättring, som skall utgå till den, som innehar begynnelselönen eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, med 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, samt till den, som berättigats uppbära två ålderstillägg, med 500 kronor, att tilläggas lönen,

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af	» 1,500: —
	transport kronor 1,677,449: —

	transport kronor	1,677,449: —
[129.] att för farmaceutiska institutets behof på		
extra stat för år 1910 anvisa följande belopp:		
till ökad ersättning åt föreståndaren	kronor	500: —
» » » » sekreterare		
och kamrerare	»	500: —
» » » » assistenter	»	1,800: —
» städning af lokalerna m. m.	»	600: —
» inköp och bindning af böcker....	»	700: —
» bränsle, gas, vatten m. m.	»	1,400: —
» ökad hyra af institutets lokaler.	»	5,200: —
» egendomens underhåll, renhåll-		
ning och diverse	»	2,000: —
» täckande af brist å anslaget till		
bränsle, gas, vatten m. m. för		
år 1907.....	»	1,400: —
eller sammanlagdt		» 14,100: —

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[130.] till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor och till beredande, såvidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna däri under den tid, de genomgå dessa kurser, på extra stat för år 1910 anvisa			» 3,000: —
[131.] att till nybyggnad för allmänna barnbörds-			
huset på extra stat för år 1910 beräkna ett belopp af			» 150,000: —

Vetenskapsakademien:

[132.] att på extra stat för år 1910 bevilja 2,000 kronor för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur samt 1,600 kronor för upprätthållande under samma år af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån för Sverige, eller sammanlagdt			» 3,600: —
[133.] att af redan beviljadtt anslag till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i kostnaderna för			

transport kronor 1,848,149: —

	transport kronor	1,848,149: —
den internationella jordmätningen på extra stat för år 1910 anvisa ytterligare	»	1,424: —

Naturhistoriska riksmuseet:

[134.] att till vård, underhåll och förkofran af riksmuseets etnografiska afdelning på extra stat för år 1910 anvisa	»	3,500: —
[135.] att till inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden därstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter på extra stat för år 1910 anvisa	»	2,000: —
[136.] att af förut såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseet beviljadt anslag 567,184 kronor, på extra stat för år 1910 anvisa	»	125,000: —
[137.] att till betäckande af kostnaderna för verkställd reparation af macerationshuset vid Värtan, på extra stat för år 1910 anvisa	»	1,451: —
[138.] att för täckande af brist i det å naturhistoriska riksmuseets stat uppförda expensanslag på extra stat för år 1910 bevilja	»	8,800: —
[139.] att, för beredande åt amanuenserna å naturhistoriska riksmuseets mineralogiska och botaniska afdelningar af arfvodesförbättring med 2,000 kronor till dem hvardera, på extra stat för år 1910 anvisa	»	4,000: —

Meteorologiska centralanstalten:

[140.] att på extra stat för år 1910 anvisa dels till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid centralanstalten	»	10,250: —
hvaraf 1,100 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt amanuensen vid anstalten Nils Ekholm samt 3,000 kronor såsom arfvode åt en andre amanuens med hufvudsaklig uppgift att biträda vid väderlekstjänsten om förmiddagarna under hela året och med skyldighet		

 transport kronor 2,004,574: —

	transport kronor	2,004,574: —
att, om så påfordras, mot en särskild ersättning af 600 kronor biträda vid väderlekstjänsten om eftermiddagarna under månaderna juli—september, dels ock till upprätthållande af två meteorologiska stationer, den ena i Gellivare och den andra i norra Värmland eller i norra Dalarna		
	»	600: —
[141.] att af redan beviljadt anslag till bidrag från Sverige för åren 1908—1910 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren på extra stat för år 1910 anvisa		
	»	720: —
[142.] att till utförande under centralanstaltens ledning och kontroll af vissa meteorologiska observationer för den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af		
	»	13,700: —

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

[143.] att till handtverksskolan i Kristinehamn för blinda på extra stat för år 1910 anvisa		
	»	23,000: —
[144.] att på extra stat för år 1910 bevilja till tryckning af blindskrifter 2,500 kronor samt till understöd åt blindlärarelever och reseunderstöd åt blindlärare 1,200 kronor eller tillhopa		
	»	3,700: —
[145.] att till resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter) på de villkor och under de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af		
	»	1,000: —
[146.] att på extra stat för år 1910 uppföra ett förslagsanslag å		
	»	2,000: —
till bekostande af elevers vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas äfvensom åtföljande vårdares resor på statens järnvägar från blindanstalterna till elevernas hemorter och åter en gång under sommar-		

transport kronor 2,049,294: —

transport kronor 2,049,294: —
 ferierna år 1909 att af vederbörande direktion för
 ändamålet användas enligt de närmare bestämmelser,
 som af Kungl. Maj:t meddelas.

Undervisningsanstalter för vanföra:

[147.] att på extra stat för år 1910 anvisa ett
 belopp af » 12,000: —
 att användas dels i öfverensstämmelse med de i statsråds-
 protokollet angifna grunder till understöd åt de i Göteborg,
 Hälsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd
 åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra
 dels ock för bekostande af dessa anstalters inspektion;

Serafimerlasarettet:

[148.] att till nybyggnad för Serafimerlasarettets
 röntgeninstitut m. m. på extra stat för år 1910 be-
 räkna ett belopp af » 125,000: —

Diverse anslag:

[149.] att, för beredande af religionsvård åt svenska
 sjömän i utländska hamnar samt åt andra därstädes sig
 uppehållande landsmän, på extra stat för år 1910 bevilja
 ett belopp af » 25,000: —

[150.] att till aflöning åt pastor vid svenska
 Victoriaförsamlingen i Berlin på extra stat för år 1910
 anvisa ett belopp af » 6,000: —

[151.] att af förut beviljadt anslag för anställande
 under åren 1909—1911 af en extra ordinarie prästman
 vid järnvägslinjen Gellivare—Riksgränsen på extra stat
 för år 1910 anvisa » 3,500: —

[152.] att af förut beviljade anslag dels till an-
 ställande af fyra kontraktsadjunkter inom Lappmarken
 dels ock till resekostnadsersättning åt dessa anvisa för
 år 1910 af anslaget till kontraktsadjunkterna » 8,000: —
 och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa » 1,300: —

transport kronor 2,230,094: —

transport kronor 2,230,094: —

[153.] att af förut beviljad anslag dels till anställande af två kontraktsadjunkter inom Norrbottens norra kontrakt samt Juckasjärvi och Karesuando församlingar af Lappmarkens tredje kontrakt dels till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter dels ock till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, på extra stat för år 1910 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna » 4,000: —
af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa » 500: —
och af anslaget till stipendier » 1,500: —

[154.] att till resestipendier åt prästmän, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af » 8,000: —

[155.] att till bestridande af kostnaderna för utredning rörande ecklesiastika boställen på extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag å » 10,000: —

[156.] att för beredande af arfvodestillökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping på extra stat för år 1910 anvisa » 1,500: —
att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva;

[157.] att, under förutsättning att till ombyggnad af Ammarnäs lappkapell får, efter af vederbörande jägmästare verkställd utsyning, kostnadsfritt hämtas erforderligt virke å vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, af öfverjägmästaren i Umeå distrikt föreslagna områden, på extra stat för år 1910 anvisa... » 10,000: —
till ifrågavarande ombyggnad i hufvudsaklig enlighet med de af öfverintendentensämbetet uppgjorda, i ärendet företedda ritningar;

[158.] att af förut beviljad anslag såsom bidrag för att, i sammanhang med byggandet af ny kyrka för svenska församlingen i London, för den svenska kolonien därstädes uppföra församlingssal, skol- och läsrum samt bibliotek på extra stat för år 1910 anvisa återstoden » 50,000: —

[159.] att för upprätthållande under tiden den 1 september 1909—den 1 september 1910 af svensk

transport kronor 2,315,594: —

	transport kronor	2,315,594: —
undervisning för svenska barn i Berlin på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	1,600: —
att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva.		
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa:		
[160.] till svenska fornskriftsallskapet	»	2,000: —
[161.] till understöd åt samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia	»	1,000: —
under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet aflämnar 50 exemplar af den för anslagsåret afsedda publikationen;		
[162.] till nordiska museet.....	»	50,000: —
att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Kungl. Maj:t förordnad, äfvensom på de öfriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål;		
[163.] till kulturhistoriska museet i Lund.....	»	10,000: —
att, under villkor att utaf ledamöterna i styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige en är af Kungl. Maj:t förordnad, ställas till styrelsens förfogande, för att användas för museets förvaltningskostnader och i främsta rummet till aflöning af två vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet;		
[164.] af förut beviljadt anslag till understöd åt musikhistoriska museet	»	3,000: —
[165.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv.....	»	5,000: —
dock under villkor att af tidskriften för år 1910 kostnadsfritt öfverlämnas till hvartdera af universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund 10 exemplar samt till karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek 5 exemplar, af hvilka behöfligt antal i främsta rummet tilldelas vederbörande institutioner och kliniker vid de medicinska undervisningsanstalterna;		

 transport kronor 2,388,194: —

	transport kronor	2,388,194: —
[166.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften <i>Acta mathematica</i>	»	3,000: —
[167.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften <i>Sfinx</i>	»	1,200: —
med villkor att dess utgifvare kostnadsfritt öfverlämnar till universitetsbiblioteket i Uppsala 40 exemplar och till universitetsbiblioteket i Lund 20 exemplar af tidskriften för att användas för dessa biblioteks bytesverksamhet med utlandet;		
[168.] till understöd, under de i nämnda statsrådsprotokoll angifna villkor, åt sådana anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte	»	235,000: —
af hvilket anslag dock högst 8,000 kronor må kunna, på de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, användas till understöd åt sådana centrala anstalter, som förmedla föreläsningar af ifrågavarande slag, och som åt lokala anstalter för sådana föreläsningar tillhandahålla passande åskådningsmateriell;		
[169.] såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter särskildt till populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte beviljadt statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år 1910 eller senare hållas utom universitetsstäderna	»	7,000: —
hvaraf 4,000 kronor till Uppsala och 3,000 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor att den, som begärt föreläsning, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten;		
[170.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro afsedda att under sommaren 1910 eller senare vid universitetet i Lund anordnas för allmänheten	»	5,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen—		
[171.] att på extra stat för år 1910 uppföra ett		
	transport kronor	2,639,394: —

	transport kronor	2,639,394: —
anslag af.....	»	4,000: —
såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro afsedda att under sommaren 1910 i Stockholm anordnas för allmänheten;		
[172.] att till understöd, på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer, åt sådana svenska anstalter och föreningar utom riket, som anordna populära föreläsningar på svenska språket, på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	10,000: —
[173.] att af förut beviljadt anslag till bidrag till bestridande af kostnaderna för den elfte internationella geologiska kongressen i Stockholm år 1910 på extra stat för år 1910 anvisa återstoden.....	»	5,000: —
[174.] att af förut beviljadt anslag till fasta årliga understöd under åren 1908—1910 åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst på extra stat för år 1910 anvisa återstående	»	10,000: —
[175.] att till pedagogiska biblioteket i Stockholm på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af	»	4,500: —
[176.] att för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af	»	5,000: —
att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgifvande äfven under år 1910 af tidskriften »Nyare bidrag till kännedomen om de svenska landsmålen och svenskt folkliif»;		
[177.] att till understöd under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1910 anvisa åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 10,500 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor, tillhopa	»	15,500: —
[178.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till		

transport kronor 2,693,394: —

	transport kronor	2,693,394: —
ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer		
på extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag,	»	60,000: —
[179.] att för återgäldande af belopp, som af		
statskontoret förskottsvis utbetalts, på extra stat för år		
1910 anvisa	»	132,372: —
	summa kronor	2,885,766: —

En jämförelse beträffande denna hufvudtitel mellan de i 1909 års riksstat upptagna och de af Kungl. Maj:t nu för år 1910 föreslagna belopp utfaller sålunda:

	1909.	1910.		
ordinarie anslag	22,428,953:—	23,183,234:—	således ökning	kronor 754,281:—
extra »	2,293,147:—	2,885,766:—	» ökning »	592,619:—
summa kronor	24,722,100:—	26,069,000:—	således ökning	kronor 1,346,900:—

Nionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor	7,557,009: —
friheter	»	7,730: —
ersättningar	»	1,664: —
<u>tillsammans kronor</u>		<u>7,566,403: —</u>

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver jordbruksärenden den 12 innevarande januari, föreslå beträffande

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar:

[1.] att Riksdagen må
dels medgifva, att Kungl. Maj:t må äga att under år 1909 utöfver beloppet af den i gällande stat för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», 2,250 kronor, för beredande af ökad arfvode åt extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vid institutet, af till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel använda ett belopp af 250 kronor;

dels ock, med förklarande att den i staten för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», nu 2,250 kronor, skall från och med år 1910 höjas med 1,000 kronor till 3,250 kronor, höja det under anslagstiteln undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar uppförda anslaget till nämnda landtbruksinstitut från 55,000 kronor med 1,000 kronor till 56,000 kronor;

[2.] att Riksdagen må

ej mindre medgifva, att under förevarande anslagstitel må, under benämningen »trädgårdsundervisningen», uppföras ett anslag å sammanlagdt 36,800 kronor, däraf dels 4,800 kronor till 4 stipendier, ett hvar å 1,200 kronor, att på af Kungl. Maj:t föreskrifna villkor utdelas till personer, hvilka önska utbilda sig till trädgårdskonsulenter eller lärare i trädgårdsskötsel eller eljest förvärfva högre utbildning i trädgårdsfacket, dels 12,000 kronor till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, dels ock 20,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige, än äfven, vid bifall till hvad under denna och föregående punkt föreslagits, med höjande af slutsumman af anslagstiteln »till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 37,800 kronor till 357,900 kronor, i riksstaten uppföra de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen under följande uppställning:

bestämdt anslag:

till landtbruksinstituten m. m. kronor 307,900: —

förslagsanslag:

till understöd åt landtmanna-

skolor » 50,000: —

summa kronor 357,900: —

Ökningen utföres här med..... kronor 37,800: —

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:

[3.] att Riksdagen må

dels medgifva, att från och med år 1910 i gällande stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet må bland posterna för aflöning införas »vikariatsersättning, 2,100 kronor», hvarigenom statens slutsumma ökas till 112,100 kronor;

dels besluta,

ej mindre att tredje stycket af de af Riksdagen godkända villkor och förbehåll för åtnjutande af de i

transport kronor 37,800: —

transport kronor 37,800: —

staten för samma centralanstalt för föreståndare och öfverassistenten upptagna aflöningsförmåner må från och med ingången af år 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

»att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester; skolande för den tid, tjänstinnehafvaren eljest varit från tjänstgöring befriad, dessa aflöningsförmåner utgå till den, som tjänsten förrättar;»

än äfven att efter sjätte stycket af samma villkor och förbehåll skall införas ett nytt stycke af följande lydelse:

»att föreståndare och öfverassistenten äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, de förra en hvar under en och en half månad och de senare en hvar under en månad;»

dels ock höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 106,000 kronor, med 2,100 kronor till 108,100 kronor;

föranledande bifall härtill icke någon höjning af sistnämnda anslagstitels slutsumma;

[4.] att Riksdagen må

dels från och med 1910 öka det under förvarande anslagstitel till understöd utaf premiering af nötboskap anvisade belopp, 100,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 120,000 kronor, däraf 30,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest sistnämnda belopp i sin helhet eller till någon del under något år ej skulle behöfva för detta ändamål tagas i anspråk, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål;

dels besluta, att för åtnjutande af understöd från anslaget fortfarande skola gälla enahanda villkor som

transport kronor 37,800: —

	transport kronor	37,800: —
i afseende å de för premiering af nötboskap nu anslagna medel;		
<i>dels</i> ock medgifva, att af anslaget må användas erforderligt belopp till fortsatt utgifvande af en riksstambok öfver ayshireboskap.		
Under förutsättning af bifall härtill kommer anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» att ökas från 270,800 kronor till 290,800 kronor eller med	»	20,000: —

Länsveterinärer och veterinärstipendiater:

[5.] att Riksdagen må		
i afvaktan på den nådiga proposition angående aflöningsreglering för länsveterinärer, som Kungl. Maj:tt må komma att till Riksdagen aflåta, tillsvidare förslagsvis beräkna en höjning i anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater från 60,500 kronor till 100,500 kronor eller med	»	40,000: —

Hästaffvelns förbättrande:

[6.] att Riksdagen må
dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen tillstyrkta förslaget till statförstuteriöfverstyrelsen, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat för styrelsens sekreterare upptagna aflöningsförmånerna,

dels medgifva, att styrelsens nuvarande sekreterare efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten må för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare,

dels ock — för beredande af tillfälle för styrelsens nuvarande sekreterare att under år 1909 helt och hållet ägna sig åt sin tjänst hos styrelsen —

transport kronor	97,800: —
------------------	-----------

transport kronor

97,800: —

medgifva, att af de för innevarande år till hästafvelns befrämjande tillgängliga medel ett belopp af högst 3,000 kronor må till honom utbetalas såsom godtgörelse för de aflöningsförmåner, han för vinnande af ledighet från annan af honom innehafd statstjänst må komma att afstå;

[7.] att Riksdagen må

dels godkänna de i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen tillstyrkta förslagen till stater för hingstdepåerna vid Strömsholm och Flyinge, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stater för ordinarie befattningshafvande upptagna aflöningsförmånerna;

dels förklara

ej mindre, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning såsom depåchef, beridare, bokhållare eller veterinär vid hingstdepå, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss, af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt att hvad sålunda stadgats i fråga om rätt att varda bibehållen vid förutvarande förmåner, skall äga motsvarande tillämpning å nuvarande läkaren vid Strömsholms hingstdepå, därest han ej inom förelagd tid förklarar sig villig att afgå från sin nuvarande anställning och mottaga förordnande å läkarbefattningen enligt den nya staten;

transport kronor

97,800: —

transport kronor 97,800; —

dels godkänna den af departementschefen föreslagna öfvergångsstaten för skollärbefattningen vid Strömsholms hingstdepå;

samt dels vid godkännande af de af departementschefen i närmast föregående och denna punkt tillstyrkta nya staterna för stuteriöfverstyrelsen och hingstdepåerna höja reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande, nu 273,200 kronor, med 17,850 kronor till 291,050 kronor, däraf särskildt 160,000 kronor till prisbelöningar af hästar;

kommande vid bifall härtill anslaget till hästafvelns förbättrande att i sin helhet höjas från 274,270 kronor till 292,120 kronor, eller med

» 17,850: —

Skogsväsendet:

[8.] att Riksdagen må

dels medgifva, ej mindre att af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet för åren 1909 och 1910 ett belopp af 12,000 kronor må användas till utvidgning af skogsskolorna vid Grönsinka, Bjurfors och Kolleberga, än äfven att af samma anslag för år 1909 ett ytterligare belopp af 6,800 kronor må användas till anställande under samma år af en tredje skogsingenjör samt förhöjning i anslagen till de redan anställda skogsingenjörernas resor;

dels ock, för fortsatt anställande af en tredje skogsingenjör och för höjning af anslagen till de nu redan anställda skogsingenjörernas resor äfvensom för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m., höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,568,850 kronor, med 305,000 kronor till 2,873,850 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till skogsväsendet erhålla följande uppställning:

 transport kronor 115,650: —

transport kronor 115,650: —

bestämdt anslag:

för skogsstaten kronor 1,113,500: —

» statens skogs-

läroverk... » 89,050: — kronor 1,202,550: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid

skogsstaten och skogsläroverken.... » 110,000: —

reservationsanslag:

till enskilda

skogsunder-

visningen.... kronor 7,600: —

till kronosko-

garnas för-

valtning och

befrämjande

af skogsvä-

sendet i all-

mänhet » 2,873,850: — » 2,881,450: —

summa kronor 4,194,000: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet

i dess helhet skulle ökas med » 305,000: —

Landtmäteristaten:

[9.] att Riksdagen må

med afseende å den nådiga proposition med för-

slag till fullföljande af den föregående år påbörjade

omorganisationen af landtmäteristaten i orterna, Kungl.

Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det under

nionde hufvudtiteln uppförda anslag till landtmäteri-

staten i dess helhet, nu 233,400 kronor, tillsvidare

beräkna en förhöjning till 553,400 kronor, eller med » 320,000: —

transport kronor 740,650: —

transport kronor 740,650: —

Skiften och afvittringar:

[10.] att Riksdagen må
med afseende å de nådiga förslag, Kungl. Maj:t må
komma att förelägga Riksdagen angående dels ordnan-
det af afvittringsförhållandena inom de områden af
Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, be-
träffande hvilka afvittringsutslag ännu icke meddelats,
dels ock beredande af statsbidrag till laga skiften
inom Juckasjärvi och Karesuando socknar, tillsvidare
upptaga anslaget till skiften och afvittringar såsom
förslagsanslag till oförändradt belopp;

Sveriges geologiska undersökning:

[11.] att Riksdagen må
dels besluta, att Sveriges geologiska undersökning
från och med år 1910 skall uppföras å ordinarie stat,
samt dels godkänna det i statsrådsprotokollet in-
tagna, af departementschefen framlagda förslaget till stat
för undersökningen, att gälla från och med den 1 ja-
nuari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som
af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de
i samma stat upptagna aflöningsförmåner.

Vid bifall härtill kommer det ordinarie anslaget
till Sveriges geologiska undersökning att uppgå till.... » 80,200: —

Ålderstillägg:

[12.] att Riksdagen må
höja det under nionde hufvudtiteln uppförda för-
slagsanslaget till ålderstillägg från 47,500 kronor till
100,000 kronor eller med » 52,500: —

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[13.] att Riksdagen må
höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och ex-
penser, ved m. m., nu 40,461 kronor, till 40,514
kronor, eller med..... » 53: —

summa kronor 873,403: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å nionde hufvudtiteln uppförda, föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Nionde hufvudtitelns ordinarie anslag uppgå för innevarande år till kronor 7,566,403: —

Vid bifall till de af Kungl. Maj:t framställda förslagen om

dels höjning i anslagen:	
till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar	kronor 37,800: —
» befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar	» 20,000: —
» länsveterinärer och veterinärstipendiater	» 40,000: —
» hästafvelns förbättrande	» 17,850: —
» skogsväsendet	» 305,000: —
» landtmäteristaten	» 320,000: —
» ålderstillägg	» 52,500: —
» skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	» 53: —
dels ock uppförande å ordinarie stat af Sveriges geologiska undersökning	» 80,200: —
summa kronor	873,403: —

skulle alltså de ordinarie anslagen ökas med » 873,403: —

och komma att uppgå till kronor 8,439,806: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, under åberopande af ofvannämnda protokoll öfver jordbruksärenden för den 12 innevarande januari, att under nionde hufvudtiteln må å extra stat för år 1910 beviljas:

[14.] för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, åt en kansli-

sekreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, tillhopa.....	kronor	4,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[15.] att, under förutsättning att en regeringsrätt för pröfning af administrativa besvärsmål inrättas och träder i verksamhet under år 1909, på extra stat för år 1910 anvisa, för beredande af arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m., ett anslag af	»	7,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta häraf förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel i mån af behof utanordna högst 3,000 kronor.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja:		
[16.] till undervisningsmaterieU för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.....	»	3,000: —
[17.] till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel,.....	»	10,000: —
[18.] för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enUvar af de inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor utgående understöd af statsmedel.....	»	6,000: —
[19.] till beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushåUningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.....	»	4,000: —
[20.] såsom bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting, hushåUningssällskap eller eljest, samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ...	»	30,000: —
[21.] till bestridande af kostnader för byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp	»	40,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af nämnda belopp under innevarande år från tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må erfordras för byggnadsarbetets påbörjande redan under sistnämnda år.		

transport kronor 104,000: —

transport kronor 104,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[22.] att — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinärbakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven för år 1910 — för uppehållande af anstaltens verksamhet under sistnämnda år på extra stat för samma år anvisa ett anslag af..... »

21,320: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja:

[23.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten..... »

7,500: —

[24.] till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten »

12,500: —

[25.] till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landbrukets behof..... »

12,500: —

[26.] såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa..... »

48,000: —

[27.] såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län, under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 6,750 kronor, ... »

11,250: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[28.] att på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd

transport kronor 217,070: —

	transport kronor	217,070: —
åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställas,	»	10,000: —
[29.] att såsom bidrag till åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen på extra stat för år 1910 anvisa	»	15,000: —
[30.] att, med förklarande för sin del att de i statsrådsprotokollet omförmälda, af departementschefen föreslagna villkoren och bestämmelserna för tilldelande för framtiden af statsanslag åt Sveriges utsädesförening skola tillsviðare i hufvudsak lända till efterrättelse, å extra stat för år 1910 bevilja, såsom bidrag till uppehållande af utsädesföreningens praktiskt vetenskapliga verksamhet, ...	»	25,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja:		
[31.] till utbildande af en elev i boskapsskötsel och mejerihushållning	»	1,000: —
[32.] för anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter	»	25,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[33.] att af det utaf 1907 års riksdag beviljade anslag å 35,000 kronor till upprätthållande af en torf-skola under åren 1908—1912 på extra stat för år 1910 anvisa	»	7,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[34.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må, för vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga bränsletillgång, under år 1910 i mån af behof disponera hvad vid utgången af år 1909 icke blifvit användt af de tidigare för samma ändamål å extra stat beviljade medel.		

transport kronor 300,070: —

	transport kronor	300,070: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 bevilja:		
[35.] till understöd åt svenska mosskulturföreningen	»	35,000: —
[36.] till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket.....	»	240,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 18,000 kronor;		
[37.] till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket	»	6,500: —
[38.] dels till ökadt statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor samt dels till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor, eller tillhopa	»	16,000: —
[39.] till anställande af en statskonsulent i svin-skötsel.....	»	6,500: —
[40.] till fjäderfäafvelns befrämjande	»	20,000: —
[41.] dels såsom bidrag till upprätthållande af de år 1906 utsedda afvelscentra för nötboskap 10,000 kronor, dels ock såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för förnyad täfling för utseende af afvelscentra för nötboskap 12,000 kronor, eller tillhopa.....	»	22,000: —
[42.] till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län.....	»	5,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[43.] att, för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå, på extra stat för år 1910 bevilja.....	»	4,630: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[44.] att för år 1910 på extra stat anvisa till anställande af en andre instruktör i husslöjd och såsom personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander.....	»	3,500: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja:		
[45.] till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de		
	transport kronor	659,200: —

	transport kronor	659,200: —
Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafs-fisken under annan tid af året än vintermånaderna	»	34,000: —
[46.] till bestridande af kostnader för försäkring af fartyget Skagerak.....	»	5,200: —
[47.] till utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven.....	»	26,100: —
[48.] såsom bidrag till anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare, under förutsättning att Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting för ändamålet bidraga med tillsammans 2,000 kronor,.....	»	2,250: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 1,125 kronor;		
[49.] till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening.....	»	15,500: —
daraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor;		
[50.] för bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeriadministrationens behof	»	7,500: —
[51.] för uppehållande under år 1910 af verksamheten vid hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer, 50,000 kronor, samt		
för verkställande under år 1910 af hydrogeologiska specialundersökningar, 3,000 kronor, eller tillhopa	»	53,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa;		
[52.] till aflöning åt domänintendenter.....	»	35,500: —
[53.] till resekostnader vid domänförvaltningen, såsom förslagsanslag,.....	»	45,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[54.] att, till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af.....	»	8,000: —
	transport kronor	891,250: —

transport kronor 891,250: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[55.] att med afseende å den nädiga proposition, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta angående fortsättande af landtmäteristatens omorganisation, till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor tillsvidare här beräkna ett belopp af » 30,000: —

[56.] till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever » 8,000: —

[57.] för anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning » 5,500: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa:

[58.] för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m. » 19,200: —

[59.] för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden » 1,000: —

[60.] för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning » 25,950: —

[61.] för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning » 30,950: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[62.] att, till bestridande af kostnaderna under år 1910 för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser, på extra stat för samma år bevilja » 36,000: —

[63.] att af det utaf 1908 års Riksdag beviljade anslaget å 580,610 kronor för verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för år 1910 anvisa » 167,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1909 låta af tillgängliga medel utanordna 83,500 kronor.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa:

transport kronor 1,214,850: —

	transport kronor	1,214,850: —
[64.] för bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, såsom förslagsanslag,.....	»	50,000: —
[65.] till understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt.....	»	150,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[66.] dels att till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af	»	95,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1909 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 10,000 kronor,		
dels ock medgifva, att hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit använt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1910 användas för enahanda ändamål.		
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att		
[67.] dels på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af	»	700,000: —
[68.] dels på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning allmänna frostminskningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af	»	200,000: —
dels ock besluta, att i afseende å erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från ifrågavarande båda anslag skola tillämpas nu gällande allmänna villkor och bestämmelser i sådant afseende.		

 transport kronor 2,409,850: —

transport kronor 2,409,850: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[69.] att, till bestridande af kostnader för afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å

150,000: —

[70.] att medgifva,

dels att under år 1910 inflytande flottningsafgifter må användas till bestridande af kostnader för reglering af flottleder inom riket;

dels ock att de medel, som af föregående års anslag till bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län vid 1909 års slut må finnas disponibla, må under år 1910 till enahanda ändamål användas utan begränsning till vissa län.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[71.] att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af

67,500: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa

[72.] för skogsodlingens befrämjande, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag,

100,000: —

transport kronor 2,727,350: —

transport kronor 2,727,350: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[73.] att, för beredande under år 1910 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapitalskuld, hvori låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af » 75,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[74.] att, för lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och märmel för jordbrukets behof, på extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag, ... » 250,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[75.] att, till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binärningar äfvensom fiskerinäringen, på extra stat för år 1910 anvisa » 20,000: —

[76.] att, till bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landtbruksinstitutet i Rom, på extra stat för år 1910 anvisa » 5,000: —

[77.] att till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af » 8,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1910 bevilja

[78.] till betäckande af utgifter, som af statskontoret förskottsvis bestridts, ... » 171,844: —

Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[79.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante uti jordbruksdepartementet samt vid under sistnämnda departement lydande verk och stater, å extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af » 20,000: —

tillsammans kronor 3,277,194: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes upptagen i 1909 års riksstat och sådan den nu är föreslagen af Kungl. Maj:t, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.		
ordinarie anslag	7,566,403: —	8,439,806: —	således ökning kronor	873,403: —
extra anslag	3,007,097: —	3,277,194: —	»	»
summa kronor	10,573,500: —	11,717,000: —	således ökning kronor	1,143,500: —

Tionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

I afseende å denna stat, för hvilken gällande riksstat upptager kontant 2,247,795 kronor, föreslår Kungl. Maj:t enligt bilagda statsrådsprotokoll*) Riksdagen

[1.] att höja det under riksstatens tionde hufvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 117,484 kronor, med 1,344 kronor till 118,828 kronor;

[2.] att å ordinarie stat under riksstatens tionde hufvudtitel uppföra ett anslag å 30,000 kronor såsom »bidrag till ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militär tjänstgöring»;

[3.] att öka anslaget till förhöjning i gratialen åt afskedadt indelt manskap, nu 83,000 kronor, med 211,000 kronor till 294,000 kronor samt att i riksstaten uppföra detta anslag under benämning: »förhöjning i gratialen åt afskedadt manskap»;

[4.] att höja det å ordinarie stat under tionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap, nu 166,500 kronor, med 23,100 kronor till 189,600 kronor;

[5.] att i afseende å kostnaderna för småskollärares m. fl. ålderdoms-understödsanstalts förvaltning och verksamhet under år 1910 medgifva,

att Kungl. Maj:t må för nämnda år bestämma de belopp, som för bestri-dande af anstaltens förvaltningsbestyr blifva erforderliga; samt

* Se bil. till statsverkspropositionen: »Tionde hufvudtiteln».

att de för berörda förvaltningskostnader och för anstaltens utgifter i öfrigt under samma år erforderliga medel må af Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas af tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året ingå, eller, därest dessa afgifter skulle för året befinnas hertill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen;

[6.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må för år 1910 dels bestämma de belopp, som erfordras för bestridande af kostnaderna för förvaltningen af döfstumlärarnas pensionsanstalt, dels ock, därest dessa kostnader icke kunna bestridas af influtna afgifter, anvisa erforderligt belopp af förslagsanslaget »Bidrag till döfstumlärarnas pensionsanstalt»;

[7.] att höja det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslaget, nu 113,092 kronor, med, förslagsvis, 30,633 kronor;

[8.] att dels medgifva delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt samt i folkskollärarnas änke- och pupillkassa för lärarna vid fristående, statsunderstödda landtmannaskolor, dock icke särskilda lärare i öfningsämnen eller slöjd, på motsvarande villkor, bestämmelser och sätt som dem, hvilka äro stadgade beträffande dylik delaktighet för lärarna vid statsunderstödda folkhögskolor och därmed förenade landtmannaskolor,

dels ock, för beredande af ifrågavarande delaktighet i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, öka det såsom bidrag till berörda kassa i riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslag med 233 kronor;

[9.] att för år 1910 höja det på ordinarie stat under tionde hufvudtiteln under rubrik »Bidrag till döfstumlärarnas pensionsanstalt» uppförda förslagsanslag med 6,000 kronor eller från 14,000 kronor till 20,000 kronor;

[10.] att, för beredande af delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning enligt de i statsrådsprotokollet omförmälda, af chefen för ecklesiastikdepartementet förordade grunder för lärare och lärarinnor vid privata småskoleseminarier, öka det under riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslaget: »Bidrag till folkskollärares pensionering» med 1,000 kronor eller från 680,092 kronor till 681,092 kronor;

[11.] att, i afvaktan på den nådiga proposition angående ökad bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det såsom bidrag till handelsflottans pensionsanstalt till utgående direkt af tullmedlen uppförda ordinarie förslagsanslaget å 78,000 kronor beräkna en förhöjning af 110,000 kronor och sålunda beräkna anslaget till 188,000 kronor.

Ökningen under denna stat skulle således enligt Kungl. Maj:ts förslag komma att utgöras af följande belopp:

höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	kronor	1,344: —
bidrag till ersättning i anledning af kroppskada, ådragen under militär tjänstgöring	»	30,000: —
höjning i gratialen åt afskedadt indelt manskap	»	211,000: —
höjning af anslaget till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap	»	23,100: —
höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	»	30,633: —
höjning af bidraget till folkskollärarnas änke- och pupillkassa	»	233: —
höjning af bidraget till döfstumlärarnas pensionsanstalt	»	6,000: —
höjning af bidraget till folkskollärarnas pensionering	»	1,000: —
höjning af bidraget till handelsflottans pensionsanstalt	»	110,000: —
tillsammans kronor		413,310: —

Vid bifall till de, enligt hvad förut nämnts, framställda förslag komma således de ordinarie anslagen till pensionsstaten, i nu gällande riksstat upptagna till sammanlagdt..... kronor 2,247,795: —

att sluta å ett belopp af..... kronor 2,661,105: —

Allmänna indragningsstaten:

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt kontant 2,479,565 kronor.

Beträffande denna stat föreslår Kungl. Maj:t:

[12.] att aflidne förre underofficeren Wollmar Viktor Hugo Björkmans änka, *Hilda Vilhelmina Augusta Björkman*, född Ekblom, må från och med år 1909, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 200 kronor;

[13.] att aflidne förre underofficeren Gabriel Hasselbergs änka, *Alida Constantia Hasselberg*, född Dahlström, må från och med år 1909, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 200 kronor;

[14.] att generaldirektören i fångvårdsstyrelsen *Per Sigfrid Wieselgren* må såsom tjänstår för åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten enligt nämnda brefvet den 1 juni 1877 få räkna sig till godo den tid, under hvilken han varit i tjänst vid poliskammaren och rådhusrätten i Göteborg;

[15.] att arbetaren *Erik Gustaf Johansson* må från och med månaden näst efter den, under hvilken han varder entledigad från sin anställning vid infanterivolontärskolan å Karlsborg, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 300 kronor;

[16.] att förre fortifikationsarbetaren *Lars Magnus Sandberg* må från och med den 1 januari 1909 å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 300 kronor;

[17.] att drängen vid krigsskolan å Karlberg *Carl Erik Fält-Lindberg* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från sin anställning vid skolan, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd af 500 kronor;

[18.] att sergeanten af första klassen vid Kronprinsens husarregemente *Anders Asp* må under sin återstående lifstid från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhåller afsked från innehafvande beställning, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 900 kronor;

[19.] att förre fortifikationsarbetaren *Anders Petter Bergsten* må från och med den 1 augusti 1909, då han uppnår 60 års ålder, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension af 300 kronor;

[20.] att *Oskar Adrian Mattsson* må från den 3 juli 1909, till dess han fyllt femton år, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd af 60 kronor;

[21.] att å allmänna indragningsstaten för navigationsskoleföreståndaren John Alfred Anckers änka, *Helene Carolina Ancker*, född von Sydow, uppföra en årlig pension af 400 kronor, att af henne från och med den 1 mars 1908 åtnjutas, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver;

[22.] att förre fortifikationsarbetaren *Andreas Svensson* må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 300 kronor, att utgå från och med år 1908;

[23.] att öfverkonstapeln vid flottans poliskår *Carl Gustaf Ekegrens* änka, *Angelique Emilia Ekegren*, må under sin återstående lifstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 237 kronor 50 öre, att utgå från och med år 1908;

[24.] att den pension å allmänna indragningsstaten, som år 1894 beviljats schaktmästaren vid statens järnvägsbyggnader *Johannes Jonsson* till belopp af 480 kronor, må höjas till 900 kronor, att utgå under hans återstående lifstid från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhållit eller erhåller entledigande från sin anställning vid statens järnvägs-

byggnader, dock med villkor, att, därest Jönsson framdeles skulle erhålla anställning mot aflöning af statsmedel, pensionen skall för den tid, anställningen varar, minskas med ett belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå;

[25.] att en hvar af härefter angifna förmän och arbetare, nämligen: smeden *Carl Johan Wahlström*, arbetaren *Sven Jönsson*, förmännen *Frans August Holmblad* och *Karl Gustaf Lindgren* samt arbetaren *Karl Gustaf Johansson* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han entledigas eller entledigats från anställning vid statens järnvägar, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp af 300 kronor, dock med villkor att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot aflöning af statsmedel, uppgående till det för en hvar beräknade årliga medelinkomstbelopp af respektive 1,200 kronor inom gruppen förmän och yrkesarbetare och 900 kronor inom gruppen vanliga arbetare eller därutöfver, pensionen skall, så länge anställningen varar, upphöra att utgå, samt att, vid sådan aflönings uppbärande i öfrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte aflöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst;

[26.] att vaktmästaren vid domkapitlet i Uppsala *Sten Olsson* må från och med månaden näst efter den, hvori han varder entledigad från vaktmästarbefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 600 kronor årligen;

[27.] att eldaren vid högre allmänna läroverket i Skara *Anders Kristoffersson* må från och med månaden näst efter den, hvori afsked från eldarsysslan varder honom beviljad, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 500 kronor årligen,

[28.] att förre vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Luleå *Johan Jakob Nordström* må under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 500 kronor årligen, att utgå från och med den 1 januari 1909;

[29.] att för aflidne läraren i orgelspelning vid musikaliska akademien, professorn *Sven August Lagergrens* änka, *Jenny Mathilda Lagergren*, född *Fredriksson*, samt minderåriga söner *Sven Johan* och *Gösta August* må å allmänna indragningsstaten från och med år 1909 uppföras ett årligt belopp för änkan *Lagergren* af 500 kronor och för hvardera af sönerna af 125 kronor, att utgå, för den förstnämnda, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, och för de båda sistnämnda, intilldess de uppnått 18 års ålder;

[30.] att eldaren vid naturhistoriska riksmuseet *Lars Larsson Blom* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han varder entledigad från

sin befattning vid museet, under sin återstående lifstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 500 kronor årligen;

[31.] att medgifva, att, därest professorn *Alfred Gabriel Nathorst* före början af år 1910 med den i statsrådsprotokollet angifna begränsning ingår på de bestämmelser, som skola gälla för åtnjutande af löneförmåner enligt det af Kungl. Maj:t gillade förslaget till lönereglering för intendenterna vid naturhistoriska riksmuseum, dels den åt honom på allmänna indragningsstaten anvisade personliga lönen må från början af år 1910 uppbäras med 8,700 kronor årligen, däraf 5,600 kronor fast lön, inberäknadt ålderstillägg, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg, att utgå enligt samma bestämmelser, som komma att gälla för riksmuseets intendenter i allmänhet, med skyldighet för Nathorst att under vetenskapsakademiens inseende vårda vissa delar af riksmuseets samlingar på sätt i nådiga brevet den 10 juli 1884 angifvits samt att ställa sig till efterrättelse den instruktion, akademien för honom redan utfärdat eller kommer att utfärda, dels ock det på allmänna indragningsstaten anvisade belopp till ersättning åt vikarie för professorn Nathorst må från och med år 1910 utgå med 313 kronor årligen;

[32.] att för år 1910 å allmänna indragningsstaten anvisa ett anslag å 4,400 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 400 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men därifrån erhållit afsked före år 1867;

[33.] att för år 1910 å allmänna indragningsstaten anvisa och till Kungl. Maj:ts disposition ställa ett anslag af 24,000 kronor för beredande af ålderdomsunderstöd åt sådana lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola, hvilka, efter att hafva i minst femton års tid oförvitligen tjänstgjort, afgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt nådiga reglementet den 22 juni 1892, samt under enahanda villkor och bestämmelser i öfrigt, som beträffande det för år 1909 uti förevarande afseende beviljade anslag blifvit af Riksdagen stadgade, nämligen

att lärares eller lärarinnas tjänstgöring afslutas så tidigt, att ålderdomsunderstöd enligt nyssnämnda nådiga reglemente icke kunnat honom eller henne beviljas, eller före utgången af år 1891;

att sådan från tjänsten afgången lärare eller lärarinna uppnått en lefnadsålder af minst femtiofem år;

att han eller hon styrkes befinna sig i behöfvande omständigheter;

att det belopp, hvartill understöd högst må meddelas, bestämmes till 150 kronor årligen; samt

att Kungl. Maj:t må äga att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, hvilka befinnas erforderliga;

[34.] att för år 1910 å allmänna indragningsstaten anvisa ett anslag å 8,000 kronor, att enligt de grunder, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, användas till understöd af högst 50 kronor till sådan äldre behöfvande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som, efter oförvitlig tjänstgöring, erhållit understöd från småskollärares m. fl:s ålderdomsunderstödsanstalt enligt nådiga reglementet den 22 juni 1892 men erhållit afsked före utgången af år 1900, dock att understödet tillsammans med det från nämnda ålderdomsunderstödsanstalt utgående må komma att utgöra högst 150 kronor;

[35.] att såsom ersättning till arbeterskan *Signe Larsson* för olycksfall i arbete må uppföras å allmänna indragningsstaten ett årligt belopp af 200 kronor, att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete utgå från och med den 8 mars 1908, dock med afdrag för det belopp af 150 kronor, som af styrelsen för landtbruksinstitutet vid Ultuna redan till henne utbetalts;

[36.] att städerskan vid landtbruksinstitutet vid Ultuna *Vendla Sahlström*, född Eriksson, må från och med månaden näst efter den, under hvilken hon blifver entledigad från sin ifrågavarande syssla, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 300 kronor;

[37.] att föreståndaren för entomologiska afdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, professorn *Sven Lampa*, må från och med månaden näst efter den, hvarunder han frånträder förordnandet att uppehålla föreståndarbefattningen vid nämnda afdelning, dock ej förr än från och med 1910 års ingång, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension af 2,660 kronor;

[38.] att kvinnliga ritaren *Emelie Constance Gabriella Åberg* må från och med månaden näst efter den, hvarunder hon afgår från sin befattning vid kartverket, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 1,000 kronor;

[39.] att kartografen Ernst Algernon Wimans änka, *Anna Mathilda Wi-man*, född Forsberg, må, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp af 400 kronor;

[40.] att anslaget till allmänna indragningsstaten måtte höjas med 89,866 kronor, eller från 2,479,565 kronor till

..... kronor 2,569,431: —	
Lägges härtill anslaget till pensionsstaten.....	» 2,661,105: —

skulle slutsumman af tionde hufvudtiteln's ordinarie	
anslag blifva	kronor 5,230,536: —

Extra anslag.

Beträffande extra anslag under denna hufvudtitel föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[41.] att å extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af 2,350,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående;

[42.] att till förstärkande af det i 1909 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 1,344 kronor;

[43.] att för utdelande af tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de af Kungl. Maj:t med 1907 års Riksdag bestämda grunder å extra stat under tionde hufvudtiteln för år 1910 uppföra ett förslagsanslag å 30,620 kronor;

[44.] att för bestridande af de extra pensionsafgifter, hvilka på grund af § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning nu utgå eller till följd af de af 1906 och 1907 årens Riksdagar beslutade ändrade bestämmelser om delaktighetsbeloppen i nämnda inrättning komma att utgå, på extra stat för år 1910 under riksstatens tionde hufvudtitel bevilja ett förslagsanslag å 20,000 kronor;

hvarigenom summan af tionde hufvudtitelns extra anslag för år 1910 komme att utgöra 2,401,964 kronor.

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1909 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1909.	1910.	
ordinarie anslag	4,727,360: —	5,230,536: —	således ökning kronor 503,176: —
extra »	2,445,040: —	2,401,964: —	» minskning » 43,076: —
summa kronor	7,172,400: —	7,632,500: —	således ökning kronor 460,100: —

De under de särskilda hufvudtitlarna äskade anslag för år 1910 utgöra sålunda:

		Ordinarie:	Extra:	Summa:
I	hufvudtiteln:	1,493,000: —	245,000: —	1,738,000: —
II	»	4,837,653: —	914,547: —	5,752,200: —
III	»	1,447,964: —	169,036: —	1,617,000: —
IV	»	49,217,208: —	9,660,292: —	58,877,500: —
V	»	19,229,729: —	7,663,771: —	26,893,500: —
VI	»	43,313,795: —	8,812,305: —	52,126,100: —
VII	»	11,113,170: —	1,744,030: —	12,857,200: —
VIII	»	23,183,234: —	2,885,766: —	26,069,000: —
IX	»	8,439,806: —	3,277,194: —	11,717,000: —
X	»	5,230,536: —	2,401,964: —	7,632,500: —
summa kronor		167,506,095: —	37,773,905: —	205,280,000: —

De riksgäldskontorets utgifter för riksdags- och revisionskostnader samt räntor och afbetalningar å statsskulden m. m., hvilka Kungl. Maj:t, med åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari *), anser böra i riksstaten uppföras, äro: riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.,

förslagsvis, ... kronor 1,193,000: —

räntor och afbetalningar å stats-
skulden kronor 23,619,999: 67

efter afdrag af
de till riks-
gäldskontoret
ingående rän-
te- och kapi-
talbetalningar ,

5,853,999: 67

förslagsvis kronor 17,766,000: — , 18,959,000: —

transport kronor 224,239,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

transport kronor 224,239,000: —

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t, att i riksstaten till mötande af brist i statsregleringen för år 1908 uppföres..... » 2,500,000: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare, under åberopande af nyssnämnda protokoll, att afsätta till arbetarförsäkringsfonden..... » 1,400,000: —

samt till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande..... » 500,000: —

Summan af dessa belopp..... kronor 228,639,000: —

utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka sålunda uppgå till enahanda belopp, hvar till statsverkets tillgångar för år 1910 här ofvan beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

Riksstat för år 1910.

	Kronor.
Tillgångar och inkomster:	
<i>Af öfverskott å 1907 års statsreglering</i>	9,191,000
<i>Statsverkets inkomster:</i>	
<i>ordinarie inkomster</i>	35,725,000
<i>bevillningar</i>	173,900,000
<i>Af besparingar å reservationsanslaget till de allmänna läroverken</i>	300,000
<i>Utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag</i>	1,200,000
<i>Af riksbankens vinst för år 1908</i>	8,323,000
Summa kronor	228,639,000

				Kronor.
Utgifter:				
<i>Till mötande af brist i 1908 års statsreglering</i>				2,500,000
<i>Utgifter för år 1910:</i>				
<i>att utgå från statskontoret:</i>				
	Ordinarie anslag.	Extra anslag.	Summa.	
I hufvudtiteln	1,493,000	245,000	1,738,000	
II »	4,837,653	914,547	5,752,200	
III »	1,447,964	169,036	1,617,000	
IV »	49,217,208	9,660,292	58,877,500	
V »	19,229,729	7,663,771	26,893,500	
VI »	43,313,795	8,812,305	52,126,100	
VII »	11,113,170	1,744,030	12,857,200	
VIII »	23,183,234	2,885,766	26,069,000	
IX »	8,439,806	3,277,194	11,717,000	
X »	5,230,536	2,401,964	7,632,500	
Säger	167,506,095	37,773,905	205,280,000	205,280,000
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar				
m. m., <i>förslagsvis</i>			1,193,000	
räntor och afbetalningar å stats-				
skulden			23,619,999: 67	
efter afdrag af de till riks-				
gäldskontoret ingående ränte-				
och kapitalbetalningar			5,853,999: 67	
<i>förslagsvis</i>			17,766,000	18,959,000
<i>Afsättning till arbetarförsäkringsfonden</i>				1,400,000
<i>Afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfalls-</i>				
<i>försäkring och sjukkassors bildande</i>			500,000	
Summa kronor				228,639,000

Kungl. Maj:t föreslår i sammanhang härmed enligt beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari*), att Riksdagen må medgifva, att vid statsregleringen för år 1910 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarna å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

Utgifter utom riksstaten.

Under sjätte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t gjort framställning, bland annat, om anvisande af anslag, dels å 4,000,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar, dels å 200,000 kronor för inköp af områden, som kunna erfordras för blifvande dubbelanordningar å linjerna Falköping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—Linköping, dels ock å 1,500,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten. Dessutom har Kungl. Maj:t under samma hufvudtitel föreslagit Riksdagen att för anläggning af reparationsverkstad vid Notviken bevilja, utöfver redan tillgängliga medel, ett anslag af 500,000 kronor samt däraf för år 1910 anvisa ett belopp af 250,000 kronor.

Beträffande samtliga dessa nu till anvisande begärda belopp föreslår, jämlikt förenämnda statsrådsprotokoll för den 12 innevarande januari*), Kungl. Maj:t, att samma belopp, tillhopa 5,950,000 kronor, hvilka böra anskaffas genom upplåning, må anvisas till utgående från riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang ägande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

GUSTAF.

CARL SWARTZ.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

Bilagor

till

Kungl. Maj:ts

nådiga proposition

om statsverket år 1909.

Inkomsterna.

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utgifterna å I—X hufvudtitlarna.

Propositionens justering.

Inkomsterna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12
januari 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nu instundande Riksdag, som rörde beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid ifrågavarande statsreglering borde fyllas, därvid departementschefen, efter att hafva anmält statskontorets den 14 december nästlidet år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A., vidare anförde följande.

Beträffande först resultatet af 1907 års statsreglering har statskontoret i underdånig skrifvelse den 13 augusti 1908 anmält, att, sedan rikshufvudboken för år 1907 blifvit afslutad, statsregleringen för samma år visat sig hafva utfallit på följande sätt:

1907 års stats-
reglering.

Öfverskott å vissa statsverkets inkomster hafva uppstått med	kr. 14,064,500: 33
Dragas härifrån brister, som uppkommit å andra inkomsttitlar	„ 1,160,378: 25
utvisa <i>inkomsterna</i> på det hela ett öfverskott af	kr. 12,904,122: 08
Däremot har yppats brist	
dels å vissa från statskontoret utgående förslagsanslag med	kr. 5,430,267: 48
dels å de från riksgäldskontoret utgående anslag till riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., räntor och afbetalningar å statsskulden, efter afdrag af de till riksgäldskontoret utgående ränte- och kapitalbetalningar	kr. 179,335: 85 5,609,603: 33
Efter afdrag af uppkomna besparingar	
dels å vissa andra från statskontoret utgående förslagsanslag	kr. 1,210,619: 55
dels äfven å en del extra statsanslag till följd af deras upptagande i rikstaten till jämnt krontal	„ 2: 70 1,210,622: 25
utvisa förslagsanslagen på det hela en brist af	kr. 4,398,981: 08
hvidan ett nettoöfverskott uppstått af	kr. 8,505,141: —
Om härtill lades, yttrar statskontoret vidare, af myntverkets behållning för år 1907	kr. 1,314,995: 79
behållningar å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar	„ 469,902: 76
och odisponerade behållningar å en del extra statsanslag, enligt särskilda föreskrifter, ...	„ 69,338: 65
så utgjorde öfverskottet på det hela	kr. 10,359,378: 20

Den i rikshufvudboken under benämning »fonden för reserverade medel» upplagda särskilda räkning utvisade vid 1907 års början en behållning af kr. 21,690,010: 66

Af detta belopp var i 1907 års riksstat anvisadt att från fonden utgå kr. 3,463,000: —

hvarjämte från samma fond under året tagits i anspråk hvad som erfordrats till betäckande af

dels förskottsvis bestridda utgifter under år 1905 till Hans Kungl. Höghet Hertigen af Skåne enligt nådiga brefvet den 2 juni 1905 och Riksdagens skrifvelse den 19 maj samma år „ 58,333: 34

dels ock en återstående utgift å tionde hufvudtitelns anslag: »bidrag till folkskollärares pensionering», hvars belopp år 1905 tillgodoförts fonden för reserverade medel „ 100: — kr. 3,521,433: 34

Därest till återstoden kr. 18,168,577: 32

förmåler statskontoret än vidare, lades förenämnda öfverskott „ 10,359,378: 20

uppkomme det belopp af kr. 28,527,955: 52

hvertill behållningen å fonden för reserverade medel vid 1907 års slut uppgick.

Enligt hvad statskontoret i sin förenämnda berättelse angående statsverkets tillstånd och förvaltning erinrat, skola emellertid från nämnda fond bestridas följande utgifter, nämligen

dels, enligt 1904, 1905 och 1906 årens Riksdagars beslut, till anskaffande af lokaler för telegrafverket kr. 609,628: 20

dels ock, enligt 1907 års Riksdags beslut, till inköp af skogbärande och till skogsodling tjänlig mark „ 500,000: —

transport kr. 1,109,628: 20 kr. 28,527,955: 52

transport kr. 1,109,628: 20 kr. 28,527,955: 52
hvarjämte af samma fond dis-
ponerats

i 1908 års riksstat „ 7,515,000: —
och i 1909 års riksstat „ 10,712,000: — kr. 19,336,628: 20

För kommande statsregleringar funnes alltså, yttrar
statskontoret i berörda berättelse slutligen, att tillgå „ 9,191,327: 32.

1908 års
statsreglering.

Såvidt hittills kan vara känt och beräkneligt, hafva följande
öfverskott uppstått å 1908 års statsreglering:

	Kronor.
<i>Skogsmedel</i> , för år 1908 beräknade till 8,000,000 kronor, hafva, enligt meddelande från domänstyrelsen, influtit med 9,524,482 kronor 79 öre, hvadan ett öfverskott uppstått af i jämnadt tal.....	1,524,400
<i>Stämpelmedel</i> , i riksstaten för år 1908 beräknade till 10,000,000 kronor, hafva, såvidt hittills är känt, influtit med 12,983,713 kronor 25 öre, hvadan uppstått ett öfverskott af i jämnadt tal	2,983,700
<i>Inkomstskatt, att utgå på grund af taxering under år 1908</i> , som beräknats till 7,000,000 kronor, har debiterats med 8,643,681 kronor 55 öre. De rester, som vid uppbördsstämmorna uppstått å denna inkomsttitel, äro visserligen enligt infordrade uppgifter ganska afsevärda, och det influtna beloppet har med hänsyn till de sena uppbördsstämmorna, af hvilka flera på grund af särskilda nådiga medgifvanden uppskjutits till innevarande år, icke kunnat exakt fastställas, men det torde kunna antagas, att det öfverskott å denna inkomsttitel, som för år 1908 må komma att öfverföras till fonden för reserverade medel, kommer att utgöra omkring	1,200,000
<i>Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1907</i> , i 1908 års riksstat beräknad till 10,900,000 kronor, har, enligt infordrade uppgifter, inlevererats med 11,562,485 kronor 77 öre och har alltså lämnat ett öfverskott af omkring	662,400
transport	6,370,500

	Kronor.
transport	6,370,500
<i>Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1908</i> , i samma års riksstat beräknad till 5,250,000 kronor, har debiterats med 6,640,112 kronor 51 öre. Jämväl denna inkomsttitel har vid höstens uppbördsstämmor företett afsevärda rester. På grund af de sena uppbördsstämmorna hafva dessa resters sammanlagda belopp icke allestädes kunnat fullt exakt bestämmas. I ett antal fall hafva, enligt särskilda nådiga medgifvanden, stämmorna uppskjutits till början af innevarande år. Antagas kan emellertid, att det fonden för reserverade medel tillgodokommande öfverskottet å denna inkomsttitel för år 1908 kommer att uppgå till åtminstone	800,000
<i>Sockerskatten</i> , som i riksstaten för år 1908 beräknats till 14,000,000 kronor, har, enligt inkomna uppgifter, debiterats med 18,179,896 kronor 32 öre och alltså lämnat ett öfverskott af i rundt tal	4,179,000
summa öfverskott	11,349,500
Däremot komma brister att uppstå:	
å <i>järnvägstrafikmedlen</i> , som i riksstaten för år 1908 beräknats till 12,500,000 kronor och inlevererats med allenast 4,700,000 kronor; hvadan denna inkomsttitel utvisar en brist af	7,800,000
å <i>brännvinstillverkningsskatten</i> , som för år 1908 beräknats till 23,500,000 kronor samt under året influtit med 24,464,558 kronor 92 öre, från hvilket belopp emellertid skall afgå restitution för denaturerad brännvin med 3,066,523 kronor 73 öre, hvadan återstående 21,398,035 kronor 19 öre utvisa en brist af i jämnadt tal	2,102,000
eller tillsammans brister	9,902,000
Om denna brist frändrages nyss omförmälda öfverskott, uppstår ett nettoöfverskott å inkomsterna af	1,447,500
Enligt rikshufvudboken för år 1907 har å samma års förslagsanslag uppstått en nettobrist af 4,398,983 kronor 78 öre. Under för-	
<i>Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.</i>	

utsättning att ungefärligen enahanda brist å dylika anslag kommer att visa sig för år 1908, skulle sistnämnda års statsreglering alltså kunna beräknas hafva utfallit med en brist af närmare 3,000,000 kronor.

Den hufvudsakliga anledningen till den brist, som sålunda är att emotse, är, såsom af det sagda framgår, att söka däri, att statens behållna inkomst af järnvägstrafiken under nästlidet år väsentligen understigit hvad år 1907, vid uppgörande af 1908 års statsreglering, i sådant afseende beräknades, något, som åter hufvudsakligen har sin grund i de betydande löneförhöjningarna i statsjärnvägarnas aflöningsstater. För häfvande af i följd häraf uppkomna rubbningar i 1908 års statsreglering måste gifvetvis medel beredas. Då resultatet af statsregleringen för nästlidet år icke blir med full visshet känt, förr än riksbokslutet för ifrågavarande år uppgjorts, och bristens belopp icke dessförinnan kan exakt beräknas, kunde visserligen ifrågasättas, huruvida icke med vidtagande af åtgärder i nyss angifvet syfte borde anstå till ett följande år. Ett sådant tillvägagående har ock alltid tillförne vid liknande tillfällen iakttagits. Men, oafsedt det i och för sig riktiga i att så snart som möjligt bereda medel till täckande af yppad brist i statsregleringen, föreligga för närvarande särskilda anledningar till ett dylikt förfarande. Af åtskilliga förhållanden att döma, torde nämligen vara att befara, att jämväl 1909 års statsreglering kommer att uppvisa icke obetydliga brister under åtskilliga inkomsttitlar. Huruvida bristerna komma att blifva af den omfattning, att äfven 1909 års statsreglering kommer att i sin helhet sluta med brist, är naturligtvis nu omöjligt att förutsäga, men att en del inkomster ej komma att uppgå till de beräknade beloppen, torde man, som sagdt, redan nu med tämligen stor visshet kunna förutse. En omständighet, som därvid särskildt synes vara af betydelse, är följande. Med anledning af den höjning i sockerskatten, som af 1908 års Riksdag beslutades att träda i kraft den 1 januari innevarande år, har under senare delen af nästlidet år en osedvanligt stor myckenhet socker uttagits till fritt bruk och i sammanhang därmed anmälts till beskattning. I följd häraf torde emellertid, då konsumtionen af socker visserligen ganska stadigt men dock tämligen långsamt stiger, efter all antaglighet den kvantitet af nämnda vara, som under nu innevarande år kommer att anmälas till beskattning, att åtminstone i det närmaste i samma mån nedgå, som uttagningen till beskattning under förra året öfversteg det normala. Då på grund af berörda förhållande, efter all sannolikhet, en icke obetydlig förskjutning i de i och för nu innevarande års statsreglering uppgjorda kalkyler kommer att visa sig, måste man utan tvifvel vara beredd på att inkomsterna af sockerskatten för innevarande år icke

komma att uppgå till det belopp, hvarmed de i riksstaten för samma år upptagits. Antagligen komma äfven andra slag af statsinkomster att för detta år visa sämre resultat än som beräknats. I detta afseende vill jag endast erinra därom, att enligt hvad statskontorets förenämnda berättelse gifver vid handen, järnvägsstyrelsen för innevarande år ställer i utsikt en inkomst af statsjärnvägarna, som med 1,500,000 kronor understiger den beräknade. Med dessa förhållanden för ögonen, har jag icke kuunat undgå att finna nödig omtanke och försiktighet bjuda att redan nu, vid uppgörandet af statsregleringen för nästkommande år, vidtaga åtgärder för mötande af åtminstone större delen af den statsbrist, som för nästlidet är otvifvelaktigt kommer att yppas. Då, som nämnt, bristens belopp icke kan nu bestämdt fixeras, men densamma torde komma att uppgå till mellan 2 och 3 millioner kronor, synes mig det belopp, som nu för mötande af samma brist bör vid statsregleringen för nästkommande år disponeras, lämpligen kunna bestämmas till 2,500,000 kronor.

Hvad angår beräkningen af statsverkets inkomster för nästkommande år och därvid först de *ordinarie inkomsterna*, anhåller jag till en början få yttra mig beträffande järnvägstrafikmedlen. På sätt af statskontorets förenämnda berättelse, till hvilken jag anhåller få hänvisa, framgår, har järnvägsstyrelsen beräknat det belopp, som under år 1910 kunde antagas komma att af järnvägstrafikmedlen inlevereras till statskontoret, till 9,000,000 kronor, i anslutning hvartill statskontoret i sin beräkning ock upptagit ifrågavarande inkomstitel till nyssnämnda belopp. Järnvägsstyrelsens berörda beräkning har emellertid skett under, bland andra, den förutsättning, att det bidrag, som från trafikmedlen utgår till järnvägspersonalens pensionering, komme att under nästkommande år utgå enligt enahanda grunder som hittills, i hvilket fall nyssnämnda bidrag skulle komma att uppgå till 560,000 kronor. Samtidigt har emellertid järnvägsstyrelsen i den underdåniga skrifvelse af den 25 november 1908, hvilken innehåll i statskontorets berörda berättelse i vissa delar återgifvits, erinrat, att, i händelse väckt fråga om förändrad reglering af järnvägspersonalens pensionsväsende komme att erhålla sin lösning i enlighet med den mening, hvartill styrelsen i underdånigt utlåtande den 30 oktober 1908 anslutit sig, statens bidrag af trafikmedel till pensioneringen för år 1910 komme att ökas från 560,000 kronor till omkring 1,000,000 kronor, samt att i sådant fall det belopp, som återstode för inbetalning till statskontoret, utgjorde allenast 8,500,000 kronor.

Med anledning häraf och då, enligt hvad chefen för civildepartementet meddelat, bemålde departementschef har för afsikt att inom en

*Ordinarie
inkomster.*

snar framtid inför Eders Kungl. Maj:t framlägga förslag till ordnande af järnvägspersonalens pensionering i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nyssberörda af järnvägsstyrelsen förordade grunder, läser det belopp, hvartill ifrågavarande inkomsttitel, under förutsättning att de nuvarande grunderna för pensioneringen bibehölles, af järnvägsstyrelsen beräknats, böra minskas med 500,000 kronor.

Hvad angår beräkningen af den ifrågavarande inkomsttiteln i öfrigt, hafva visserligen, såsom af det förut anförda framgår, de till statskontoret inlevererade järnvägsmedlen för år 1908 uppgått till allenast 4,700,000 kronor. Då emellertid, på sätt järnvägsstyrelsen i sin förenämnda underdåniga skrifvelse den 25 sistlidne november erinrat, den relativa afmattning i trafikökningen, som under nästlidet år inträddt, torde kunna antagas till den tid, som här är i fråga, hafva gifvit vika för gynnammare förhållanden, samt styrelsens beräkningar i öfrigt synas vara uppgjorda med varsamhet, anser jag mig kunna tillstyrka, att inkomsttiteln i fråga beräknas i enlighet med det af järnvägsstyrelsen alternativt föreslagna, lägre beloppet, eller 8,500,000 kronor.

Skogsmedlen hafva af statskontoret beräknats till 9,000,000 kronor eller 500,000 kronor mera än det belopp, hvartill desamma uppförts i innevarande års riksstat. I anseende till hvad statskontoret härutinnan anfört och då skogsmedlen, enligt hvad numera är känt, under nästlidet år influtit med i rundt tal 9,524,000 kronor, torde den af statskontoret anställda beräkningen icke kunna anses vara för hög.

Jämväl öfriga, förut ej särskildt omförmälda ordinarie inkomster torde få i riksstaten uppföras med de belopp, statskontoret föreslagit.

Bevillningar.

Bevillningarna äro af statskontoret beräknade till 166,300,000 kronor.

I denna summa ingår brännvinstillverkningsskatten med ett belopp af 23,500,000 kronor. Denna skatt, hvilken i 1908 års riksstat upptagits med 23,500,000 kronor och i 1909 års riksstat med 24,000,000 kronor, har, som nämnt, under år 1908, efter frånräknande af beviljade restitutioner, influtit med i jämnadt tal endast 21,398,035 kronor. Med hänsyn härtill synes, på sätt statskontoret hemställt, en sänkning i beräkningen af denna inkomst för nästkommande år böra äga rum. Enär emellertid ifrågavarande skatt influtit — restitutioner frånräknade — år 1905 med 22,106,805 kronor, år 1906 med 24,435,257 kronor och år 1907 med 23,791,880 kronor och således under de sistförflutna fyra åren ej uppgått till högre belopp än i medeltal 22,932,994

kronor om året, anser jag försiktigheten kräva, att denna inkomsttitel för år 1910 ej beräknas till högre belopp än 23,000,000 kronor.

Stämpelmedlen hafva af statskontoret beräknats till 12,000,000 kronor. Dessa medel hafva emellertid, enligt hvad nu är känt, under förlidet år inbragt nära 13,000,000 kronor. Äfven om detta högre belopp i viss mån framkallats af särskilda omständigheter, anser jag mig dock, särskildt vid det förhållandet att från och med innevarande år öfverlåtelsestämpeln å fondpapper trädt i kraft, kunna utan att begå någon oförsiktighet föreslå, att stämpelmedlen för nästkommande år — i den mån desamma utgå enligt hittills gällande bestämmelser — beräknas till ett belopp af 12,500,000 kronor.

Hvad beträffar öfriga bevillningar, finner jag icke anledning frångå statskontorets under förutsättning af oförändrad lagstiftning gjorda beräkningar.

Vidare torde, enligt hvad jag inhämtat rörande omfattningen af den af Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag tillämnade malmbrytning under nu innevarande år, statsverket kunna under år 1910 påräkna en inkomst af omkring 1,200,000 kronor i utdelning å de staten tillhöriga preferensaktierna i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för år 1909; och torde denna inkomst lämpligen böra, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, uppföras i nästkommande års riksstat under titel »utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag.»

Sammanlägges summan af statsverkets ordinarie inkomster, sådana de af mig beräknats, 35,725,000 kronor, med bevillningarnas under nyss angifna förutsättningar beräknade belopp, 166,300,000 kronor, uppkommer en summa af 202,025,000 kronor, eller, med tillägg af nyssberörda inkomst af statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, 203,225,000 kronor.

Läggas härtill dels af förenämnda öfverskott å 1907 års statsreglering 9,191,000 kronor, dels ock den andel af riksbankens vinst, som, enligt hvad jag sedermera skall visa, lämpligen bör kunna tagas i anspråk för 1910 års statsreglering, 8,323,000 kronor, erhålles en summa af 220,739,000 kronor, som kan disponeras för 1910 års statsreglering.

Förutom nyss omförmälda summa, 220,739,000 kronor, torde för nästkommande års statsreglering utan olägenhet kunna disponeras en del af besparingarna å det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda reservationsanslaget till de allmänna läroverken. Enligt hvad chefen

för ecklesiastikdepartementet i till mig aflåten ämbetsskrifvelse meddelat, torde nämligen af besparingarna å nämnda anslag, hvilka vid 1908 års slut utgjorde omkring 550,000 kronor, ett belopp af 300,000 kronor icke vara för de allmänna läroverkens behof erforderligt.

Om, i enlighet härmed, nyssberörda 300,000 kronor läggas till de af mig förut beräknade tillgångar, 220,739,000 kronor, uppgår således den för 1910 års statsreglering disponibla summan till 221,039,000 kronor.

*Utgifterna
för år 1910.*

Vid förberedande behandling af statsregleringen för år 1910 hafva utgifterna för nämnda år, frånsedt sådana, som ansetts böra bestridas genom upplånta medel, befunnits uppgå till 226,139,000 kronor. Härtill kommer det belopp af 2,500,000 kronor, som, enligt hvad förut anförts, ansetts böra disponeras för mötande af brist i 1908 års statsreglering. Riksstatens utgiftssida skulle i enlighet härmed komma att sluta på ett belopp af 228,639,000 kronor.

Då inkomsterna enligt förenämnda beräkning uppgå till endast 221,039,000 kronor, erfordras alltså för bestridande af nämnda utgifter ytterligare ett belopp af 7,600,000 kronor, hvilket torde böra anskaffas genom ny eller ökad beskattning.

*Höjning af
maltskatten.*

I detta afseende anhåller jag först få erinra därom, att jag redan förut denna dag framlagt förslag till ändring af gällande lagstiftning angående beskattningen af maltdrycker, hvilket förslag af Eders Kungl. Maj:t godkäfts. Detta förslag innebär, på sätt jag redan förut vid underdånig föredragning af detta ärende erinrat, i stort sedt — eller i allt fall i fråga om beskattningens beräknade resultat i det hela — ett återupptagande af det redan år 1903 af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till beskattning af nämnda vara, om än med vissa modifikationer i det då föreslagna sättet för skattens anordnande. Förslaget går därpå ut, att — i stället för den i nu gällande förordning i ämnet föreskrifna skatteskalan, enligt hvilken skatten utgår med 12 öre för hvarje kilogram malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning af maltdrycker, dock att för de första under tillverkningsåret afverkade 50,000 kilogrammen malt skatten utgör allenast 4 öre för kilogram, för de nästa 50,000 kilogrammen 7 öre för kilogram och för de därpå följande 50,000 kilogrammen 10 öre för kilogram — skatten skulle, med bibehållande af den nuvarande skattefriheten för bryggerier, där endast svagdricka tillverkas, höjas till 22 öre för kilogram, dock att för de första under tillverkningsåret afverkade 100,000 kilogrammen

malt skatten skulle utgöra endast 17 öre för kilogram och för de nästa 100,000 kilogrammen 20 öre för kilogram. I syfte att bevara den med nu gällande anordning af skatten åsyftade likställigheten mellan skattefria och skattepliktiga bryggerier i afseende å tillverkning af svagdricka, innehåller förslaget tillika bestämmelser om rätt för skattepliktiga bryggerier med blandad tillverkning att med vissa begränsningar erhålla restitution af skatt för malt, som omedelbart användts för tillverkning af svagdricka.

På sätt jag vid föredragningen af förslaget närmare angifvit, hafva de sålunda föreslagna förändrade grunderna för beskattningen af malt-dryckstillverkningen beräknats tillföra staten en ökad inkomst af 3,400,000 kronor, hvadan maltskatten i dess helhet torde böra i riksstaten uppföras med ett belopp af 6,400,000 kronor.

Jämte nu angifna skatteförhöjning har jag tänkt mig, att för fyllande af statens inkomstbehof under nästkommande år lämpligen bör anlitas en i utlandet synnerligen vanlig form af stämpelbeskattning, hvilken redan förut varit hos oss införd, ehuru densamma sedermera, enär skatten icke längre för det dåvarande ansågs behöflig, åter afskaffades. Jag syftar härvid på stämpelbeskattning af inrikes växlar.

*Utsträckt
stämpelbeskatt-
ning af inri-
kes växlar.*

Dylika papper, hvilka år 1894 underkastades stämpelbeskattning i det hänseende, som jag härvid afser, äro, sedan berörda beskattning år 1898 åter upphäfts, enligt nu gällande lagstiftning föremål för stämpelbeskattning endast i fall, då sådant är föreskrifvet i fråga om vanliga skuldebref, eller med andra ord, då på grund af sådan växel betalning sökes hos offentlig myndighet, hvaremot växlar, ställda att å utrikes ort betalas eller utfärdade å utrikes ort, äro föremål för en mera utsträckt stämpelbeskattning.

Jag har nu tänkt mig föreslå, att inrikes växlar skulle, med vissa undantag, underkastas stämpelbeskattning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som kommo till tillämpning år 1894. I enlighet härmed skulle stämpelafgiften i regel utgå med 50 öre för hvarje påbörjadt tusental kronor, dock, eventuellt, med frihet från stämpel eller lindring i stämpelafgiften för växlar till vissa mindre belopp.

En dylik beskattning synes mig, om än naturligen afsevärd, dock icke vara af beskaffenhet att kunna anses verka öfver höfvan tyngande eller besvärande å allmänna rörelsen. Den omständighet att en sådan skatt, hvarom här är fråga, redan förut under en följd af år hos oss funnits införd, torde ock medföra, att allmänheten, om skatten åter in-

föres, kommer att därför känna sig mindre främmande än hvad tilläfsventyrs eljest skulle blifva fallet.

Af beräkningar, anställda med ledning af från bankinspektionen äfvensom från riksbanken inhämtade upplysningar angående omfattningen af vissa bankräkningar, har framgått, att en stämpelbeskattning af ifrågavarande slag af papper, ordnad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nyss antydda grunder, kan antagas skänka staten en inkomst af 1,800,000 kronor.

Med tillägg af det belopp, hvartill stämpelmedlen, oafsedt den nu föreslagna utsträckningen af stämpelbeskattningen, af mig beräknats, skulle således denna statsinkomst för nästkommande år kunna antagas inflyta med 14,300,000 kronor, till hvilket belopp jag hemställer, att inkomstiteln i fråga måtte få i riksstaten uppföras.

Genom den sålunda föreslagna höjningen af maltskatten samt utsträckningen af stämpelskatten skulle alltså en inkomstökning af 5,200,000 kronor ernås.

Återstår således att täcka ett belopp af 2,400,000 kronor.

Extra inkomstskatt.

Med hänsyn särskildt till den omständigheten att, på sätt föreslagits, i 1910 års riksstat skulle till mötande af motsedd brist i 1908 års statsreglering upptagas ett belopp, ungefärligen motsvarande nyss angifna summa, anser jag, att denna bör anskaffas genom en tillfällig, extra beskattning af sådan natur, att skattesystemet i öfrigt däraf ej påverkas. Den skattekölla, som härvid själfmant erbjuder sig, är inkomstskatten. Denna skatt lämpar sig nämligen synnerligen väl såsom en reservskattekölla, ägnad, bland annat, att i enastående fall anlitas för fyllandet af tillfälliga behof af mera säregen art. Då ett sådant fall nu föreligger, synes mig lämpligt, att det omförmälda beloppet, 2,400,000 kronor, fyllas medelst anlitage af en särskild, extra inkomstskatt.

Att nämnda skatt, hvilken, ehuru densamma bör debiteras, uppbäras och redovisas i enahanda ordning som inkomstskatten för nästkommande år i öfrigt och såsom ett tillägg till denna, dock gifvetvis allenast är afsedd att vara af helt och hållet tillfällig natur, torde med all tydlighet framgå af hvad jag nyss anför.

Inkomstskatten har, med tillämpning af för denna skatt nu gällande grunder, af statskontoret, liksom äfven af mig, för år 1910 beräknats inflyta med 16,000,000 kronor. Då skatten nu utgår efter en skattesats af en krona för hvarje fulla 100 kronor af den inkomst, hvarå

skatten beräknas, behöfves för anskaffande af det erforderliga beloppet, 2,400,000 kronor, ett tillägg af 15 procent till nyssnämnda skattesats.

Jag hemställer alltså, att i 1910 års riksstat må upptagas en särskild, extra inkomstskatt, att utgå med 15 procent af den vanliga inkomstskatten, eller således med 15 öre för hvarje fulla 100 kronor af den inkomst, hvarå den vanliga inkomstskatten beräknas, och att denna extra inkomstskatt uppföres med ett belopp af 2,400,000 kronor.

Ehuru jag hemställer, att statsverkets inkomster för år 1910 må med de belopp, jag föreslagit, i statsverkspropositionen upptagas i den ordningsföljd, som hittills varit iakttagen, och likaledes med den vanliga fördelningen i *ordinarie inkomster* och *bevillningar*, torde det tillåtas mig att, liksom vid föregående tillfällen ägt rum, i protokollet låta införa en gruppering af dessa inkomster, som bättre än den sedvanliga uppställningen lämnar en öfersikt af dessa inkomsters olika natur ur finansiell synpunkt och närmare sammanför inkomster af närsläktad art.

Denna öfersikt angifver såsom

Statsverkets inkomster:

A. Inkomster, som ej utgöra skatter:

arrendemedel.....	kronor	1,700,000: —	
skogsmedel.....	„	9,000,000: —	
järnvägstrafikmedel.....	„	8,500,000: —	
postmedel.....	„	21,500,000: —	
telegrafmedel.....	„	12,500,000: —	
bötesmedel.....	„	450,000: —	
terminsafgifter från läroverken...	„	560,000: —	
extra uppbörd.....	„	400,000: —	54,610,000: —

B. Skatter:

a) allmänna:

tullmedel kronor 58,000,000: —

brännvins-

tillverk-

ningsskatt „ 23,000,000: —

transport kronor 81,000,000: —

54,610,000: —

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

transport kronor	81,000,000: —	54,610,000: —
punschskatt „	1,500,000: —	
maltskatt ... „	6,400,000: —	
sockerskatt „	18,000,000: —	
stämpelmedel „	14,300,000: —	
mantalspen- ningar	825,000: —	
bevillning af fast egen- dom samt af inkomst	12,500,000: —	
inkomstskatt „	16,000,000: —	
Extra inkomst- skatt	2,400,000: —	kr. 152,925,000: —
		kronor 152,925,000: — 54,610,000: —

b) särskilda afgifter:

fyr- och båk- medel ... kronor	1,700,000: —	
kontrollstäm- pelmedel ... „	90,000: —	
bevillnings- avgifter för särskilda förmåner och rättigheter „	300,000: —	„ 2,090,000: — 155,015,000: —
		summa kronor 209,625,000: —

Härtill kommer den förut omförmälda inkomsten af statens aktier i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, beräknad till 1,200,000 kronor.

*Riksbankens
vinstmedel.*

Enligt hvad jag inhämtat från fullmäktige i riksbanken, kan riksbankens vinst för år 1908 beräknas till 8,946,594 kronor 26 öre.

Därjämte hafva fullmäktige hos mig anmält, att fullmäktige beslutit att hos instundande Riksdags bankoutskott göra hemställan därom, att ett belopp af 1,458,114 kronor 67 öre, hvilket för närvarande hos riksbanken bokfördes såsom reserverade medel till framtida disposition, måtte få öfverföras till bankens reservfond, hvilken i sådan händelse skulle komma att uppgå till 11,877,114 kronor 67 öre. Under förut-

sättning att detta förslag vunne Riksdagens bifall, komme — hafva fullmäktige vidare erinrat — af 1908 års vinst å riksbankens rörelse att erfordras endast 622,885 kronor 33 öre för att uppbringa reservfonden till det i lagen för Sveriges riksbank föreskrifna beloppet af 12,500,000 kronor.

Därest berörda af fullmäktige tilltänkta förslag vinner godkännande, skulle af vinstmedlen återstå ett belopp af 8,323,708 kronor 93 öre.

Med afseende härå hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning, att af riksbankens vinst måtte för statsverkets behof anvisas ett belopp af 8,323,000 kronor, att från riksbanken utbetalas å de tider under år 1910, som Riksdagen bestämmer.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, till slutsumman af statsverkets inkomster enligt förenämnda af mig

anställda beräkning kronor 210,825,000: —
läggas:

dels af öfverskottet å statsregleringen för år
1907 „ 9,191,000: —

dels af besparingarna å reservationsanslaget
till de allmänna läroverken „ 300,000: —

dels ock af riksbankens vinstmedel för år
1908 „ 8,323,000: —

så erhålles för statsregleringen för år 1910
en tillgång af kronor 228,639,000: —

eller samma belopp, hvartill utgifterna å riksstaten för år 1910, med tillägg af det för mötande af brist i 1908 års statsreglering beräknade belopp, skulle komma att uppgå.

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omnämnda tillgångar och därmed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag, i hvilka statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.

Bil. litt. A.

Till Konungen.

Enligt § 2 af den för statskontoret gällande instruktion åligger det detta ämbetsverk att hvarje år före den 15 december till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag till beräkning af statsverkets in-

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

komster vid nästföljande statsreglering äfvensom med upplysningar rörande förhållanden i öfrigt af beskaffenhet att böra bringas till Eders Kungl. Maj:ts kännedom i och för uppgörande af Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof. I anledning häraf får statskontoret till en början åberopa det från trycket utgifna kapitalkontot till rikshufvudboken för år 1907 med därtill hörande tablåer och bilagor.

Å statsverkets inkomster samt å ordinarie och extra ordinarie anslag uppstod för nämnda år

ett nettoöfverskott af kronor 8,505,141: —

Om härtill läggas:

af myntverkets behållning för år 1907 „ 1,314,995: 79

behållningar å bestämda anslag till nyin-
rättade tjänstebefattningar „ 469,902: 76

och odisponerade behållningar å en del extra
statsanslag „ 69,338: 65

så utgör öfverskottet på det hela kronor 10,359,378: 20.

Den i rikshufvudboken under benämning »fonden för reserverade medel» upplagda särskilda räkning utvisade vid 1907 års början en behållning af kronor 21,690,010: 66.

Af detta belopp var i 1907 års riksstat an-

visadt att från fonden

utgå kronor 3,463,000: —

hvarjämte från samma

fond under året tagits

i anspråk hvad som

erfordrats till be-

täckande af:

dels förskottsvis be-

stridda utgifter under

år 1905 till Hans

Kungl. Höghet Her-

tigen af Skåne enligt

nådiga brefvet den 2

juni 1905 och Riks-

dagens skrivelse den

19 maj samma år

dels och en återstående

„ 58,333: 34

transport kronor 3,521,333: 34 kronor 21,690,010: 66

transport kronor 3,521,333: 34 kronor 21,690,010: 66	
utgift å tionde hufvudtitelns anslag: »bidrag till folkskollärares pensionering», hvars belopp år 1905 tillgodoförts fonden för reserverade medel kronor	
100: —	„ 3,521,433: 34.
Om till återstoden	kronor 18,168,577: 32
lägges ofvannämnda öfverskott	„ 10,359,378: 20
uppkommer det belopp af	kronor 28,527,955: 52
hvertill behållningen å fonden för reserverade medel vid 1907 års slut uppgick.	
Häraf skola emellertid bestridas följande utgifter, nämligen:	
enligt 1904, 1905 och 1906 årens Riksdagars beslut till anskaffande af lokaler för telegrafverket kronor	
609,628: 20	
enligt 1907 års Riksdags beslut, till inköp af skogsbärande och till skogsodling tjänlig mark	
„ 500,000: —	
uti 1908 års riksstat disponerade	
„ 7,515,000: —	
uti 1909 års riksstat disponerade	
„ 10,712,000: —	„ 19,336,628: 20.

För kommande statsregleringar finnas alltså att tillgå kronor 9,191,327: 32.

Beträffande därefter själfva inkomstberäkningen för år 1910 innefattas statskontorets förslag därtill i bifogade tabell litt. A. Vid upprättande häraf har statskontoret fäst afseende *dels* därpå, huruvida å de särskilda inkomsttitlarna under de senare åren enligt räkenskaperna influtna belopp haft stigande eller fallande tendens, i hvilket hänseende åberopas här bifogade tabell litt. B., *dels ock* på de vid dessa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret här nedan närmare redogör.

Ordinarie inkomster.

Arrendemedlen, hvilka i riksstaterna för åren 1906—1909 upptagits med 1,700,000 kronor, hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 1,912,867 kronor och med en årlig minskning af i medeltal 22,589 kronor. Inkomstiteln synes kunna i 1910 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Mantalspenningarna inflöto under år 1907 med 811,425 kronor och utvisa under femårsperioden 1903—1907 en årlig ökning af i medeltal 9,086 kronor. Denna inkomstitel synes kunna för 1910 års statsreglering beräknas till enahanda belopp som år 1909 eller 825,000 kronor.

Bötesmedlen, som i riksstaterna allt sedan år 1906 varit uppförda med 400,000 kronor, hafva under åren 1903—1907 visat en oafbruten ökning från 399,504 kronor år 1903 till 497,544 kronor år 1907 med en stegringstendens af 24,510 kronor i medeltal årligen. Under senaste treårsperioden har inkomstiteln influtit med i medeltal 457,851 kronor om året. Statskontoret hemställer, att bötesmedlen i 1910 års riksstat upptagas med ett till 450,000 kronor förhöjdt belopp.

Kontrollstämpelmedlen hafva under senaste femårsperiod influtit med ett för hvarje år ökad belopp från 67,368 kronor år 1903 till 94,298 kronor år 1907. Årliga ökningen i medeltal har under nämnda tid uppgått till 6,733 kronor. Då det emellertid synes sannolikt, att denna inkomstitel kommer att i viss mån röna inverkan af de tryckta konjunkturerna, anser sig statskontoret icke kunna föreslå någon förhöjning i denna inkomstitels beräkning för det finansår, som nu är i fråga.

Fyr- och båkmedlen utgjorde enligt räkenskaperna 1,780,364 kronor år 1903 och 1,776,339 kronor år 1907 med ett medeltal för perioden af 1,740,917 kronor per år. Statskontoret föreslår, att denna inkomstitel beräknas år 1910 inflyta med enahanda belopp, som för år 1909 beräknats, eller 1,700,000 kronor.

Telegrafmedlen äro i 1909 års riksstat upptagna med 11,500,000 kronor och hafva, enligt hvad statskontoret inhämtat, af telegrafstyrelsen för år 1910 beräknats till 12,500,000 kronor, hvilket belopp statskontoret upptagit i bifogade tabell. Uti underdånig skrifvelse den 28 nästlidne november yttrar telegrafstyrelsen beträffande denna beräkning följande.

»Inkomsterna af telegrafverkets telegraf- och telefontrafikrörelse utgöras af *dels* portoinkomsten för telegrambefordringen, *dels* afgifter

härflytande af telefontrafiken och dels åtskilliga smärre belopp från särskilda andra inkomstkällor, såsom betalning för ordböcker, taxor och telegramblanketter, afgifter för telegramkvittenser och för registrering af telegramadresser, infutna hyror, bidrag af kommuner och enskilda till stationslokaler, räntor m. m.

Portoinkomsten för telegrambefordringen har utgjort:

under år 1904	1,872,425 kronor,
” ” 1905	2,034,288 ”
” ” 1906	2,167,735 ”
” ” 1907	2,297,881 ”

men torde, såvidt af räkenskaperna för årets tre första kvartal kan slutas, under år 1908 komma att nedgå till omkring 2,212,000 kronor.

Samma inkomst är i staten beräknad för år 1908 till 2,000,000 och för år 1909 till 2,120,000 kronor.

Telegrafstyrelsen anser sig icke kunna beräkna telegramportoinkomsten under år 1910 till högre belopp än 2,215,000 kronor, motsvarande en ökning af den för år 1909 beräknade portoinkomsten med 95,000 kronor.

Telefonafgifterna hafva utgjort:

under år 1904	6,124,144 kronor,
” ” 1905	7,030,807 ”
” ” 1906	8,008,396 ”
” ” 1907	9,276,584 ” och

torde under år 1908 komma att uppgå till omkring 10,114,000 kronor.

För år 1908 är samma inkomst i staten beräknad till 8,000,000 kronor och för år 1909 till 9,300,000 kronor.

Såsom häraf framgår, har den verkliga ökningen af telefonafgifterna varit mindre under år 1908 än under de närmast föregående åren. Visserligen lär detta vara att främst tillskrifva den för närvarande tryckta ekonomiska ställningen, men äfven om en afsevärd förbättring häri inträffar, torde en så hastig ökning i telefoninkomsterna som åren 1906—1907 förete, likväl icke kunna för framtiden med säkerhet beräknas. Snart nog torde nämligen den tidpunkt vara uppnådd, då ökningen sker mera långsamt. En ökning af 900,000 kronor utöfver 1909 års beräknade telefoninkomst anser sig styrelsen dock, om än med någon tvekan, kunna för år 1910 antaga och föreslår därför, att inkomsten af telefonafgifterna för år 1910 beräknas till 10,200,000 kronor.

De öfriga inkomsterna af telegraf- och telefontrafikrörelsen hafva utgjort:

under år 1904	68,323	kronor,
„ „ 1905	74,347	„ „
„ „ 1906	85,314	„ „
„ „ 1907	87,651	„ och

torde under år 1908 komma att uppgå till inemot sistnämnda belopp.

För hvartera af åren 1908 och 1909 äro dessa inkomster beräknade till 80,000 kronor.

Till ifrågavarande slag af inkomster hänföras, bland annat, influtna hyror, hvilka under år 1908 synas komma att uppgå till 25,300 kronor. Då de nu under byggnad varande telegrafstationshusen i Jönköping, Hälsingborg och Härnösand torde blifva färdiga till år 1910, bör någon ökning i verkets hyresinkomster kunna beräknas redan under nämnda år, en ökning, som dock i viss mån motväges däraf, att vissa andra till »öfriga inkomster» hänförliga poster, nämligen hyres- och underhållsbidrag från kommuner och enskilda till vissa stationslokaler, komma att ytterligare nedgå till följd af att styrelsen, jämlikt nådigt bemyndigande, träffat aftal om upphörande af en del sådana bidrag. Styrelsen anser sig med anledning af det anförda icke böra för år 1910 beräkna ifrågavarande inkomster till högre belopp än sammanlagdt 85,000 kronor eller 5,000 kronor mera än det belopp, hvartill samma inkomster för år 1909 upptagits.

Sammanställas de af styrelsen sålunda för år 1910 beräknade beloppen, erhållas följande inkomstsiffror:

telegramporto	kronor	2,215,000: —
telefonafgifter	„	10,200,000: —
öfriga inkomster	„	85,000: —

eller tillhopa kronor 12,500,000: —,

innebärande en ökning af 1,000,000 kronor utöfver de för år 1909 till 11,500,000 kronor beräknade inkomsterna.»

Järnvägstrafikmedlen hafva af järnvägsstyrelsen beräknats för år 1910 komma att uppgå till 9,000,000 kronor, med hvilket belopp inkomsttiteln upptagits i bifogade tabell. I fråga härom yttrar järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 25 nästlidne november följande:

»Under innevarande år hafva bruttoinkomsterna för månaderna januari—september utgjort 48,718,662 kronor 1 öre och torde för hela året beräknas uppgå till omkring 65,000,000 kronor, under det år 1907 bruttoinkomsterna uppgingo till omkring 64,000,000 kronor. Utgifterna för drift och underhåll under nämnda månader innevarande år hafva uppgått till 42,982,199 kronor 1 öre och torde för hela året beräknas utgöra 57,300,000 kronor — exklusive 500,000 kronor bidrag

till personalens pensionering — således ungefär motsvarande den fastställda kostnadsstatens slutsumma 57,413,000 kronor. Af nettobehållningen för månaderna januari—oktober äro till statskontoret inlevererade 4,200,000 kronor och torde för november och december månader komma att ytterligare inlevereras sammanlagdt omkring 500,000 kronor.

Det har sålunda visat sig, att ökningen i bruttoinkomsterna, hvilken för år 1907 uppgick till omkring 4,000,000 kronor, varit under innevarande år relativt obetydlig och icke tillräcklig att motväga den betydliga stegringen af något öfver 6,000,000 kronor af utgifterna, hvilken stegring varit hufvudsakligen beroende på de genom löneregleringarna höjda personalkostnaderna.

Det torde dock kunna antagas, att det relativa stillestånd i trafikökningen, som med detta år inträddt, kommer att följas af en stegring i trafiken, äfven om tidpunkten för en sådan icke låter sig nu fastställas.

Bruttoinkomsterna för år 1909 hafva beräknats sålunda:	
1908 års trafikinkomst	kronor 65,000,000: —
Beräknad ökning å statens järnvägars nuvarande linjer	„ 1,500,000: —
Inkomst af den af staten förvärfvade Malmö— Kontinentens järnväg	„ 400,000: —
Inkomst af färjetrafiken öfver Trelleborg (för ½ år) ..	„ 300,000: —
Ökad malmtrafik	„ 800,000: —

Summa kronor 68,000,000: —.

Å andra sidan hafva utgifterna för drift och underhåll, såsom det med underdånig skrifvelse denna dag afgifna statsförslaget närmare utvisar, ansetts kunna begränsas till 58,477,000 kronor, inberäknadt kostnaden för driften å den inköpta banlinjen Malmö—Kontinenten och å färjeleden Trelleborg—Sassnitz.

Driftsöfverskottet beräknas sålunda till 9,523,000 kronor.

Om från detta öfverskott afdrages bidrag till personalens pensionering,

enligt gällande bestämmelser	kronor 540,000: —
samt afsättning för inventarier och ökning af förlag ..	„ 1,000,000: —
summa kronor 1,540,000: —	

skulle återstå att inbetala till statskontoret 7,983,000 kronor eller afrundadt 8,000,000 kronor.

För år 1910 har ökningen i bruttoinkomsterna ansetts kunna angifvas till 2,000,000 kronor, däraf 700,000 kronor belöper å ökad malm-

trafik, och skulle alltså bruttoinkomsterna för sagda år kunna nu beräknas till 70,000,000 kronor.

Utgifterna för drift och underhåll för år 1910 hafva antagits uppgå till 59,500,000 kronor, och beräknas sålunda driftsöfverskottet till 10,500,000 kronor.

Om från detta driftsöfverskott afdrages bidrag till personalens pensionering

enligt nu gällande bestämmelser	kronor	560,000: —
samt afsättning till nya inventarier och ökad förlag ..	„	1,000,000: —
summa kronor		1,560,000: —

skulle återstå för inbetalning till statskontoret under år 1910 8,940,000 kronor eller afrundadt 9,000,000 kronor.»

Skogsmedlen, i 1909 års riksstat uppförda med 8,500,000 kronor, hafva utgjort:

år 1905	kronor	7,464,609: —
» 1906	„	8,562,727: —
» 1907	„	9,922,569: —

eller i medeltal för dessa tre år 8,649,968 kronor. I medeltal för femårsperioden 1903—1907 hafva de influtit med 8,575,314 kronor och den årliga medelökningen har varit 322,509 kronor.

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hafva statsverkets skogsmedelsinkomster under innevarande års tre första kvartal belöpt sig till 8,344,750 kronor 60 öre. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjärde kvartalet komme att motsvara uppbörden under samma kvartal af sistlidet år, eller 1,570,525 kronor 86 öre, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1908 alltså komma att uppgå till 9,915,276 kronor 46 öre.

Detta senare antagande synes emellertid icke kunna läggas till grund för en tillförlitlig beräkning, enär vederbörande revirförvaltare till domänstyrelsen inrapporterat, att statsverkets skogsmedelsuppbörd i de olika distrikten komme att sammanlagdt för hela riket uppgå till endast 9,288,886 kronor 90 öre.

Inkomstiteln, som år 1907 inflöt med 9,922,569 kronor 21 öre, skulle således år 1908 komma att utvisa en minskning af icke mindre än 633,682 kronor 31 öre.

Det har alltså redan visat sig att jämväl denna inkomstitel i viss mån är beroende af de tryckta konjunkturerna. Enligt från domänstyrelsen lämnad uppgift är emellertid nyssnämnda minskning i icke ringa mån beroende blott däraf, att anstånd med likvid i många fall

lämnats vederbörande köpare af skog, och i hvarje händelse synes man icke hafva anledning antaga, att skogsmedlen skola år 1910 inflyta med mindre belopp än 9,000,000 kronor, hvadan statskontoret hemställer, att inkomstiteln i nämnda års riksstat upptages med sistnämnda belopp.

Terminsaavgifterna från läroverken. Å denna inkomstitel, som i 1909 års riksstat uppförts med 580,000 kronor, inflöto år 1905 kronor 583,554: —, år 1906 kronor 581,845: —, år 1907 kronor 561,665: —, eller i medeltal för nämnda år 575,688 kronor och med en årlig minskning af i medeltal 10,945 kronor. Anledningen till denna minskning torde vara att söka däri, att vederbörande nämnder för pröfning af ansökningar om befrielse från erläggande af terminsaavgifter i allt högre grad begagnat sig af sin rätt att medgifva sådan befrielse åt medellösa lärjungar.

I anledning häraf hemställer statskontoret, att terminsaavgifterna, som i 1909 års riksstat beräknats nämnda år inflyta med 580,000 kronor, men år 1907 endast inflöto med 561,665 kronor, må i 1910 års riksstat uppföras med ett till 560,000 kronor nedsatt belopp.

Extra uppbörd. Denna inkomstitel, som i 1908 och 1909 årens riksstater upptagits med 300,000 kronor, har under de senaste åren influtit med följande belopp:

år 1905	kronor	366,504: —
„ 1906	„	1,734,781: —
„ 1907	„	456,924: —

Härvid är emellertid att märka, att i uppbörden för år 1906 ingå icke mindre än 1,429,036 kronor 87 öre sockerskatt, hvilket belopp influtit under tiden från den 1 september 1906, då den nya sockerskattelagstiftningen trädde i kraft, till samma års slut, och hvilket enligt vanlig praxis bokförts under titel »Extra uppbörd», intill dess med år 1907 den nya titeln blifvit i riksstaten införd. I här bifogade tabell, som afser att gifva en statistisk öfverblick till ledning vid bedömande af hvad under hvarje inkomstitel kan väntas i normala fall inflyta, har berörda belopp i sockerskatt uteslutits och i stället i tabellen sammanförts med sockerskatten.

Enligt innevarande års riksdags beslut och nådiga förordningen den 6 sistlidne mars är en särskild skatt ålagd majs, använd vid tillverkning af stärkelse. Denna skatt, som, därest den visar sig motsvara sitt syfte, icke torde komma att lämna afsevärd inkomst, kommer att bokföras under förevarande titel.

Såsom »extra uppbörd» ha, då ofvanberörda belopp af sockerskatt därifrån frånräknats, i medeltal för åren 1903—1907 influtit 370,071 kronor med en årlig medelökning af 13,350 kronor. Äfven om denna stegringstendens ingalunda kan betecknas såsom konstant, torde dock inkomstitteln, som år 1907 inbragte 456,924 kronor, kunna i 1910 års riksstat upptagas med ett till 400,000 kronor förhöjdt belopp.

Bevillningar.

Tullmedlen, hvilka för år 1909 beräknats till 58,000,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna inbragt:

år 1905	kronor 59,754,634: —
„ 1906	„ 59,523,133: —
„ 1907	„ 59,624,649: —

eller i medeltal för dessa tre år 59,634,139 kronor.

För januari—november innevarande år hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, de debiterade tullmedlen utgjort 53,556,113 kronor 12 öre och skulle, därest uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad nästlidet år, eller 5,166,327 kronor 69 öre, för år 1908 uppgå till 58,722,440 kronor 81 öre.

Då de tryckta konjunkturer, som nu äro rådande, möjligen torde komma att ännu någon tid framåt fortfara och sålunda öfva inflytande jämväl å tulluppbörden år 1910, anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka någon förhöjning i denna inkomstittels beräkning, utan har densamma, under förutsättning af bibehållandet af nu gällande tullsatser, i bifogade tabell upptagits med oförändradt belopp eller 58,000,000 kronor.

Postmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat, har generalpoststyrelsen i det förslag till inkomst- och utgiftsstater, som bör till nästkommande riksdags pröfning öfverlämnas, beräknat inkomsten af postmedlen för år 1910 till 21,990,000 kronor.

Efter att hafva beräknat inkomsterna för innevarande år till 19,950,000 kronor, har generalpoststyrelsen framhållit, att ökningen af postverkets inkomster under 15-årsperioden 1893—1907 utgjort i medeltal 6,4 procent per år, för 10-årsperioden 1898—1907 7,35 procent samt för 5-årsperioden 1903—1907 7,06 procent. För år 1908 kunde visserligen en afsevärd nedgång af ökningsprocenten motses, gifvetvis beroende på den allmänna stagnationen å handels och industriens områden. Erfarenheten från föregående tillfällen, då den proportionella ökningen i postverkets intäkter nedgått, vore dock den, att ett dylikt stillastående inom kort följdes af ett uppsving för de nämnda näringarna

med där af följande ökade inkomster för postverket. Så följdes året 1895, då ökningen af postverkets inkomster utgjorde endast 3,3 procent, af åren 1896 med 5,7 och 1897 med 7,4 ökningsprocent. Liknande var förhållandet åren 1905, 1906 och 1907 med respektive 4,9, 6,1 och 6,6 ökningsprocent. Med stöd af denna erfarenhet har generalpoststyrelsen ansett sig kunna för åren 1909 och 1910 beräkna en ökning af inkomsterna för postverket med 5 procent, hvarigenom inkomsterna sålunda skulle uppgå: för år 1909 till kronor 20,947,500: — och för år 1910 till kronor 21,994,875: — eller i rundt tal till kronor 21,990,000: —.

Vid öfvervägande af hvad generalpoststyrelsen sålunda anført har statskontoret, som icke funnit de anförda siffrorna gifva stöd för en så hög beräkning som generalpoststyrelsen föreslagit, ansett sig böra hemställa om postmedlens uppförande i 1910 års riksstat med 21,500,000 kronor.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. De särskilda afgifter, som innefattas under denna titel, hafva enligt räkenskaperna uppdebiterats med:

	1905.	1906.	1907.
för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar af vissa handlande och handels-expediter	1,455 13	1,455 13	1,455 13
„ utlänningar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar	262,300 —	259,950 —	265,900 —
„	6,690 —	5,866 —	5,667 —
Summa	270,445 13	267,271 13	273,022 13

Uppå nådig proposition har Riksdagen, enligt underdånig skrifvelse den 28 sistlidne april, antagit ny förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, och har Eders Kungl. Maj:t därefter under den 23 sistlidne oktober utfärdat förordning i ämnet att träda i kraft med 1909 års ingång.

I hvad mån denna nya förordning, hvilken hufvudsakligen i hvad den afser bevillningsavgift för vissa offentliga föreställningar skiljer sig från den nu i ämnet gällande, kommer att medföra ökning i förvarande inkomstitel kan icke nu tillförlitligen beräknas. Då den nya förordningen emellertid afser att genomföra en förhöjd och mera effektiv

beskattning af de utlänningar, hvilka här i landet gifva eller biträda vid konserter samt dramatiska eller andra föreställningar, anser statskontoret sig kunna hemställa om inkomsttitelns förhöjning från i 1909 års riksstat beräknade 250,000 kronor till 300,000 kronor.

Stämpelmedlen beräknas för år 1909 till 11,300,000 kronor och utgjorde:

år 1905	kronor	8,606,040: —
„ 1906	„	10,095,922: —
„ 1907	„	11,707,520: —
eller i medeltal för dessa tre år	„	10,136,494: —.

Den starka stegringen från år 1905 till följande år torde få tillskrifvas dels den under dessa år alltjämt ökade företagsamheten inom skilda näringsgrenar, dels ock, förnämligast, den emissionsstämpel, som enligt 1906 års riksdags beslut från och med den 1 juli samma år åsatts nya aktier och banklotter.

Stämpelafgiften för spelkort ingick i ofvannämnda belopp med:

år 1905	kronor	126,426: —
„ 1906	„	166,738: 50
„ 1907	„	154,578: 50.

Under januari—november innevarande år hafva i länens ränterier och till statskontoret influtit stämpelmedel med 10,994,587 kronor 47 öre, däraf 131,468 kronor 50 öre kortstämplingsafgift; och skulle, i händelse uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad nästlidet år eller 1,028,488 kronor 86 öre, stämpelmedlen för år 1908 uppgå till 12,023,076 kronor 33 öre, däraf 147,097 kronor 50 öre kortstämplingsafgift.

Enligt i finansdepartementet utarbetade uppgifter för åren 1905—1907 å beloppet af de stämplat, som användts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	1905.	1906.	1907.
handlingar till lagfartsprotokoll	3,310,090 80	4,406,639 55	4,129,042 05
„ till inteckningsprotokoll	660,702 45	813,895 94	885,519 76
„ till äktenskapsförordsprotokoll	5,610 —	6,300 —	6,305 —
„ till bouppteckningsprotokoll	2,293,110 14	2,021,233 54	2,615,791 15
Summa	6,269,513 39	7,248,069 03	7,636,657 96

Ny förordning angående stämpelavgiften är af Eders Kungl. Maj:t utfärdad under den 18 sistlidne september. Men densamma torde icke medföra någon väsentlig ändring i det finansiella resultatet af stämpeluppbörden.

I statskontorets underdåniga utlåtande den 14 december 1907 med beräkning af 1909 års inkomster erinrade statskontoret, att stämpelmedlen för år 1908 af Riksdagen beräknats inflyta med 10,000,000 kronor, enär ifrågavarande statsinkomst allt fortfarande utvisade en synnerligen stark tendens till stegring. Statskontoret anförde vidare, att erfarenheten bestyrkt riktigheten af den beräkning Riksdagen sålunda verkställt; och ehuru nedgående konjunkturer kunde hafva ett menligt inflytande på särskildt emissionsstämpeln, vore titelns stegringstendens i hvarje händelse så stark, att en förhöjning till 10,500,000 kronor syntes kunna utan fara företagas. Särskildt syntes kunna antagas, att beloppen af de stämplat, som skulle åsättas handlingar till lagfartsprotokoll, inpteckningsprotokoll och bouppteckningsprotokoll, hvilka hade ett afgörande inflytande på storleken af denna inkomsttitel, icke kunde väntas blifva mindre till följd af sjunkande konjunkturer.

Med hänsyn till storleken af det år 1907 influtna beloppet ansåg Eders Kungl. Maj:t, att, äfven om någon nedgång i denna statsinkomst, i jämförelse med hvad som influtit år 1907, skulle kunna befaras, ifrågavarande skatttitel kunde, oafsedt de tilltänkta förändringar i gällande bestämmelser angående stämpelavgift, hvarom här nedan vidare förmåles, beräknas åtskilligt högre än statskontoret föreslagit och syntes en förhöjning i denna beräkning af 300,000 kronor icke kunna anses vara för högt tilltagen.

Enligt det af Eders Kungl. Maj:t sedermera framlagda förslaget till en ny stämpelavgift vid köp och byte af fondpapper skulle denna nya skatt utgå med 1 krona 50 öre på 1,000 kronor vid direkt öfverlåtelse af aktier och banklotter samt med 1 krona på 1,000 kronor vid direkt öfverlåtelse af obligationer. Eders Kungl. Maj:t föreslog, att denna nya statsinkomst skulle beräknas inflyta med 500,000 kronor. Riksdagen nedsatte visserligen berörda skattesatser till respektive 1 krona och 50 öre. Men då de i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar med afseende å skattens ekonomiska resultat syntes mycket försiktiga och då skatten i allt fall icke beräknats ens till 5 procent af den inkomsttitel, hvarunder skatten förts, eller stämpelmedlen, höll Riksdagen före, att berörda ändringar i afseende på skattesatserna icke behöfde föranleda till reduktion af det under denna inkomsttitel upp-

förda totalbelopp. Riksdagen beräknade därför, att stämpelmedlen komme att år 1909 inflyta med 11,300,000 kronor.

Under den 6 nästlidne november har Eders Kungl. Maj:t utfärdat nådig förordning om särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper, att träda i kraft den 1 instundande januari.

Med hänsyn till det höga belopp, hvarmed inkomsttiteln innevarande år influtit, däri emellertid ingår emissionsstämpel för en särskild bolagsbildning af för våra förhållanden ovanligt stor omfattning, anser statskontoret att densamma kan utan fara i 1910 års riksstat uppföras med 12,000,000 kronor.

Brännvinstillverkningsskatten ingår i budgeten med det verkliga influtna beloppet. Enligt räkenskaperna har brännvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1903	liter	38,466,698
„ 1904	„	34,670,551
„ 1905	„	38,522,616
„ 1906	„	39,822,435
„ 1907	„	41,316,201
eller i medeltal för dessa fem år	„	38,559,700.

Tillverkningen under innevarande år intill den 1 december har, enligt meddelande från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, uppgått till

Om härtill lägges tillverkningen under december månad nästlidet år

skulle, under förutsättning att sistnämnda litertal komme att motsvara tillverkningen för samma månad innevarande år, detta års tillverkning blifva liter 38,523,211.2.

Beträffande tillverkningsskatten får statskontoret meddela följande öfversikt af femårsperioden 1903—1907:

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denaturerad brännvin.	för högt erlagd skatt.	
år 1903	20,850,392	1,243,088	26,242	19,581,062
„ 1904	24,522,820	1,998,398	4,897	22,519,525
„ 1905	24,508,086	2,396,662	4,619	22,106,805
„ 1906	27,156,221	2,719,962	1,002	24,435,257
„ 1907	26,575,367	2,770,178	13,309	23,791,880

Stegringstendensen, som åren 1902—1906 utgjorde 1,574,360 kronor, har för perioden 1903—1907 nedgått till 1,052,704 kronor.

Under innevarande år intill den 1 december är dylik skatt inbetald med 21,733,322 kronor 76 öre och, under förutsättning att inkomsten för innevarande månad kommer att utgöra ett lika stort belopp som under december månad nästlidet år, eller 2,857,506 kronor 27 öre, skulle årets inkomst uppgå till 24,590,829 kronor 3 öre. Om därifrån afdrages hvad under innevarande år blifvit eller än vidare kan varda restitueradt, här förslagsvis beräknadt till 2,800,000 kronor, skulle återstå 21,790,829 kronor 3 öre.

För ett riktigt bedömande af ofvan angifna siffror bör erinras, att brännvinstillverkningsskatten genom nådiga kungörelsen den 29 januari 1903 höjdes från 50 öre till 65 öre litern.

För åren 1904 och 1905 beräknades denna inkomsttitel till 25,700,000 kronor, men då densamma under dessa år icke inflöt med så höga belopp, blef emellertid titeln i riksstaten för år 1906 nedsatt till 24,000,000 kronor samt för år 1907 till 23,500,000 kronor, med hvilket belopp den jämväl finnes uppförd i 1908 års riksstat. I 1909 års riksstat är inkomsttiteln ånyo uppförd med 24,000,000 kronor, hvilken beräkning bestämts af det höga belopp, hvarmed skatten inflöt under åren 1906 och 1907.

Enligt 1903 års riksdags beslut skall för allt brännvin, tillverkad vid bränneri, där majs eller utländsk potatis användes, erläggas en särskild tilläggsavgift af 5 öre för hvarje liter jämte den vanliga brännvinsskatten. Enligt nådiga förordningen den 11 oktober 1907 trädde detta beslut i kraft från och med innevarande år. Tilläggsavgiften, som bokföres för sig, men synts böra sammanföras med tillverkningsskatten, har till den 1 innevarande månad belöpt sig till 122,775 kronor 53 öre. Det lär icke kunna antagas, att denna tilläggsavgift kommer att öfva något afsevärdt inflytande på det totalbelopp, med hvilket tillverknings-skatten kommer att för framtiden inflyta.

Denna inkomsttitel har, såsom af det föregående inhämtats, influtit ganska ojämnt och beräkningarna hafva vid flere föregående statsregleringar visat sig ovissa. Sedan Riksdagen höjde titelns beräkning till 24,000,000 kronor, har 1908 års uppbörd utvisat en afgjord nedgång; och statskontoret finner därför förhållandena kräfva en nedsättning, hemställande statskontoret att titeln i 1910 års riksstat uppföres med 23,500,000 kronor.

Sockerskatten ingår i budgeten med det debiterade beloppet. Enligt den af 1905 års lagtima riksdag antagna beskattning af socker, skulle

för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

Innevarande års riksdag har emellertid höjt skattesatsen, i hvad angår åren 1909—1911, till 15 öre för kilogram och beräknat sockerskatten för år 1909 till 16,400,000 kronor. Konsumtionen af socker torde i det närmaste motsvara hvad som utlämnas till fritt bruk jämte det möjligen importerade och till fritt bruk uttagna raffinadsockret. Visserligen kunna landets handlande vid årsskiftet ligga med lager, som växla från det ena året till det andra, men i det stora hela torde denna växling vara obetydlig.

Enligt de af kontroll- och justeringsstyrelsen (senast för tillverkningsåret 1906—1907) afgifna underdåniga berättelser beräknas den årliga sockerkonsumtionen hafva utgjort:

år	råsocker
1897—1898	86,046 ton
1898—1899	90,853 „
1899—1900	97,506 „
1900—1901	100,999 „
1901—1902	106,004 „
1902—1903	107,681 „
1903—1904	110,824 „
1904—1905	108,530 „
1905—1906	118,494 „

Det torde här böra erinras, att enligt den af kommittén för verkställande af utredning och afgifvande af förslag rörande beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i dess underdåniga betänkande den 17 maj 1904 antagna beräkningsgrund 110 kilogram råsocker motsvarar 100 kilogram raffinad.

Under tillverkningsåret 1906—1907 utlämnades till fritt bruk omkring 115,000,000 kilogram raffinad. Under kalenderåret 1907 utlämnades till fritt bruk 116,917,000 kilogram. Under samma år importerades till Sverige 608,000 kilogram raffineradt socker. Om hela denna kvantitet antages vara konsumerad och lägges till hvad som från fabrikerna utlämnats till fritt bruk, får man en summa af 117,525,000 kilogram konsumtionssocker.

Med hänsyn till den starka och öfvervägande jämna stegring, som sockerkonsumtionen utvisar, torde densamma år 1910 icke kunna be-

räknas uppgå till mindre än 120,000 ton raffinad, i följd hvaraf statskontoret anser att, under oförändrad skattesats, sockerskatten kan i 1910 års riksstat beräknas till 18,000,000 kronor.

Inkomstskatten är i 1909 års riksstat upptagen med 15,000,000 kronor. Till stöd för denna beräkning anförde statskontoret i sitt underdåniga utlåtande den 14 december sistlidet år, att om hänsyn toges endast till den starka stegringstendens, hvilken varit utmärkande för inkomstskatten under den tid, som förflutit efter dess första införande, skulle det belopp, hvarmed skatten borde upptagas i 1909 års riksstat, kunna bestämmas till icke mindre än 17,000,000 kronor. Emellertid måste härvid tagas i betraktande, att med 1909 års inkomstskatt skulle beskattas de inkomster, som tillflöte de skattskyldige under år 1908. På grund af det tryckta affärsläge, som vore rådande, kunde med tämligen stor visshet antagas, att någon stegring från år 1907 i det skattepliktiga inkomstbeloppet inom landet under år 1908 icke skulle komma att inträda. Skatten inflöt emellertid redan år 1906 med icke mindre än 14,008,306 kronor, hvilket belopp erlades på grund af den år 1905 med ledning af 1904 års inkomstförhållanden verkställda taxering; och det kunde icke antagas, att nedgången i konjunkturerna skulle blifva så stark, att hela den under 1907 och närmast föregående år förefintliga stegringstendensen skulle helt och hållet upphävas.

Inkomstskatten har för innevarande år, då, i enlighet med den af Riksdagen godkända planen för öfvergången till en ny ordning i fråga om beräkningen och upptagandet i riksstaten af inkomstskatten och bevillningen af fast egendom samt af inkomst, endast hälften af den vanliga skattesatsen påförts, debiterats med 8,643,681 kronor 55 öre mot i riksstaten beräknade 7,000,000 kronor.

Under förutsättning att hel skattesats påförts, skulle inkomstskatten hafva debiterats med 17,287,363 kronor 10 öre.

Denna titel har alltjämt varit stadd i en oafbruten och stark stegring, hvilken, såsom af det ofvanstående framgår, icke heller innevarande års taxering synes rubba i sådan omfattning, som man af den under loppet af nästförflutna år inträdda nedgången i konjunkturerna kunnat ha anledning vänta. Visserligen har den under innevarande år verkställda taxeringen med därpå beroende debitering grundats på 1907 års inkomster, hvilka icke torde hafva hunnit i full utsträckning påverkas af det nedgående affärsläget, men resultatet visar dock en icke obetydlig motståndskraft och synes betinga att man icke får öfverdrifva de tryckta konjunkturernas inverkan.

Härtill kommer att under innevarande år nya fastighetstaxeringar ägt rum, därvid betydande höjningar vidtagits, hvilka komma att för flere år framåt gifva en viss stadga åt såväl denna inkomsttitel som åt bevillningen af fast egendom samt af inkomst.

I detta hänseende kan åberopas att, enligt hit inkomna uppgifter, det vid taxeringarne innevarande år uppskattade värdet å jordbruksfastighet och annan fastighet ökats från 5,932,499,900 kronor år 1907 till 6,865,570,000 kronor år 1908.

Vid förevarande inkomsttitels beräkning för år 1910 får man emellertid icke frånse, att nämnda års taxeringar skola grundas på 1909 års inkomstbelopp. Om de tryckta konjunkturerna komma att kvarstå äfven under sistnämnda år, torde sagda inkomstbelopp sannolikt komma att något understiga de belopp, som för innevarande år upptaxerats på grund af 1907 års inkomster.

Statskontoret anser därför, att den förhöjning i beräkningen, som, under vanliga förhållanden, borde vidtagas i anledning af de höga belopp, som år 1908 och föregående år debiterats, icke kan i hela sin utsträckning vidtagas, helst i bredd med den taxerade inkomstens nedgång äfven skattefoten till följd af skattens progressivitet i särskilda fall nedgår, utan hemställer statskontoret, att förhöjningen begränsas till 16,000,000 kronor.

Punschskatten, hvilken utgår med 60 öre för hvarje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 årens riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag en särskild stämpelafgift till enahanda belopp som för punsch stadgats äfven för arrak och rom, höjdes beräkningen af denna inkomsttitel för år 1907 till 1,500,000 kronor men sänktes för år 1908 till 1,450,000 kronor. I riksstaten för år 1909 blef punschskatten ånyo upptagen till 1,500,000 kronor.

Skatten inflöt:

år 1905 med	kronor 1,307,104: —
» 1906 »	» 1,459,220: —
» 1907 »	» 1,558,538: —

Under januari—november månader innevarande år har i länens ränterier och till statskontoret influtit punschstämpelafgift med 1,406,333 kronor 34 öre. Under förutsättning att under innevarande månad skulle inflyta dylik afgift till lika stort belopp som under samma månad näst-

föregående år eller 154,335 kronor 54 öre, skulle årets punschstämpel-uppbörd kunna beräknas till 1,560,668 kronor 88 öre.

Statskontoret hemställer, att denna inkomsttitel må i 1910 års riksstat upptagas med oförändradt belopp eller 1,500,000 kronor.

Maltskatten upptogs på grund af verkställda beräkningar i 1904 års riksstat till 3,000,000 kronor, hvilket belopp i följande riksstater oförändradt bibehållits.

Skatten har influtit:

år 1905 med	kronor	3,079,501: —
» 1906 »	»	3,084,598: —
» 1907 »	»	3,041,413: —

och skulle med användande af samma metod, som här ofvan vid beräkningen af punschskatten iakttagits, kunna antagas innevarande år inflyta med omkring 2,950,000 kronor.

Statskontoret hemställer, att inkomsttiteln må i 1910 års riksstat upptagas med oförändradt belopp, eller 3,000,000 kronor.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst har under nedannämnda år uppgått till följande belopp:

år 1903 (1902 års bevillning)	kronor	7,949,538: —
» 1904 (1903 ») »	»	8,877,255: —
» 1905 (1904 ») »	»	9,446,819: —
» 1906 (1905 ») »	»	9,853,885: —
» 1907 (1906 ») »	»	10,523,615: —

Vid 1907 års riksdag beslöts en omläggning af den allmänna bevillningen och af inkomstskatten i syfte att den taxering af inkomst, som i och för dessa båda former af beskattning äger rum, skall afse det nästföregående årets inkomst i stället för, såsom dittills, i regel det löpande årets.

Den bevillning, som skulle utgå på grund af taxering under år 1907, blef enligt bestämmelserna i då gällande bevillningsförordning i 1908 års riksstat uppförd med 10,900,000 kronor. Såsom grund för denna beräkning anfördes, att bevillningen af fast egendom samt af inkomst för år 1906 debiterats med 10,794,682 kronor 87 öre och att inkomsttiteln fortfarande vore stadd i tillväxt.

Enligt det af statskontoret den 10 februari innevarande år offentliggjorda generalsammandrag har 1907 års bevillning, att erläggas vid

innevarande års vårstämmor, debiterats med 11,988,799 kronor 46 öre mot i staten uppförda 10,900,000 kronor.

I sammanhang med ofvan omförmälda omläggning af, bland annat, den allmänna bevillningen blef förevarande inkomsttitel i 1908 års riksstat, efter en beräkningsgrund, motsvarande hälften af de vanliga skattesatserna, upptagen till 5,250,000 kronor, att utgå på grund af taxering under år 1908.

Den debitering, som i följd häraf under innevarande år ägt rum, därvid enligt den nya bevillningsförordningen 1907 års taxerade inkomster lagts till grund, har gifvit till resultat, att 6,640,112 kronor 51 öre debiterats mot nyssnämnda, i riksstaten beräknade 5,250,000 kronor.

Under åberopande i tillämpliga delar af hvad statskontoret här ofvan under inkomstskatten anført, hemställer ämbetsverket, att bevillningen af fast egendom samt af inkomst, som i 1909 års riksstat finnes uppförd med 11,000,000 kronor, må i 1910 års riksstat upptagas med ett till 12,500,000 kronor förhöjdt belopp.

Enligt 4 § i den för Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag gällande bolagsordning skola preferensaktierna i bolaget — hvilka utgöra hälften af hela aktiekapitalet och samtliga tillhöra staten — framför stamaktierna medföra företrädesrätt till en årlig utdelning af bolagets vinst med ett belopp, motsvarande i samma paragraf stadgad afgift å hälften af den under åren 1908—1937 uti bolagets grufvor i Kiirunavaara och Gällivare brutna och därifrån bortförda malm (häri ej inbegripen så kallad varpmalm). Nyssnämnda afgift skall utgå för åren 1908—1927 med 1 krona per ton malm från Kiirunavaara samt 50 öre per ton malm från Gällivare.

Enligt 8 § i den mellan svenska staten samt Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gällivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund den 29 juni 1907 träffade öfverenskommelse äger Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag under år 1908 från Kiruna till Riksgränsen frakta omkring 1,500,000 ton malm, hvarefter kvantiteten, dock högst med 400,000 ton under ett år, ökas intill 3,300,000 ton, samt från Gällivare (Malmberget) till Svartön intill 1,000,000 ton.

Under antagande att bolaget fullt ut kommer att begagna sig af den bolaget sålunda medgifna rätt, skulle statens år 1910 inflytande

inkomst för år 1909 af preferensaktierna komma att utgöra omkring 1,200,000 kronor, hvilket belopp torde böra i riksstaten för år 1910 upptagas såsom »utdelning å statens aktier i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag».

Stockholm den 14 december 1908.

Underdånigst:

HANS WACHTMEISTER.

C. G. SYLVAN.

CHR. L. TENOW.
Föredragande.

PER SÖDERMARK.

Carl Peyron.

Statsverkets inkomster.

Tabell litt. a.

	Kronor.
Ordinarie inkomster.	
Arrendemedel	1,700,000 —
Mantalspenningar	825,000 —
Bötesmedel	450,000 —
Kontrollstämpelmedel	90,000 —
Fyr- och båkmedel	1,700,000 —
Telegrafmedel	12,500,000 —
Järnvägstrafikmedel	9,000,000 —
Skogsmedel	9,000,000 —
Terminsafrifter från läroverken	560,000 —
Extra uppbörd	400,000 —
Säger	36,225,000 —
Bevillningar.	
Tullmedel	58,000,000 —
Postmedel	21,500,000 —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	300,000 —
Stämpelmedel	12,000,000 —
Brännvinstillverkningsskatt	23,500,000 —
Sockerskatt	18,000,000 —
Inkomstskatt	16,000,000 —
Punschskatt	1,500,000 —
Maltsskatt	3,000,000 —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	12,500,000 —
Säger	166,300,000 —
Summa	202,525,000 —

	Enligt		
	För år 1903.	För år 1904.	För år 1905.
Ordinarie inkomster.			
Arrendemedel	1,941,653	1,990,153	1,927,052
Mantalspenningar	775,083	782,142	793,671
Bötesmedel	399,504	409,649	427,334
Kontrollstämpelmedel	67,368	72,541	78,870
Fyr- och båkmedel	1,780,364	1,728,383	1,693,697
Telegrafmedel	7,963,933	8,184,891	9,239,442
Järnvägstrafikmedel	12,000,000	13,500,000	13,700,000
Skogsmedel	8,632,532	8,294,132	7,464,609
Terminsafigter från läroverken	— —	— —	583,554
Extra uppbörd	403,523	317,660	366,504
Säger	33,963,960	35,279,551	36,274,733
Bevillningar.			
Tullmedel	56,225,031	60,178,776	59,754,634
Postmedel	15,893,760	16,563,956	17,377,323
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	581,296	258,678	278,302
Stämpelmedel	7,414,119	7,297,366	8,606,040
Brännvinstillverkningsskatt	19,581,062	22,519,525	22,106,806
Hvitbetssockertillverkningsafgift	10,485,217	7,919,897	11,408,951
Sockerskatt	— —	— —	— —
Inkomstskatt	10,584,202	11,974,104	12,599,015
Punschskatt	— —	1,296,553	1,307,104
Maltsskatt	— —	3,211,130	3,079,501
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	7,949,538	8,877,255	9,446,819
Säger	128,714,225	140,097,240	145,964,495
Summa	162,678,185	175,376,791	182,239,228

Tabell. litt. b.

räkenskaperna.					Beräknade i riks- staten för år 1909.	Statskontorets beräkning för 1910 års riksstat.
För år 1906.	För år 1907.	Medium.	Årlig ökning i medeltal.	Årlig minskning i medeltal.		
1,854,180	1,851,298	1,912,867	— —	22,589	1,700,000	1,700,000
801,042	811,425	792,673	9,086	— —	825,000	825,000
448,676	497,544	436,541	24,510	— —	400,000	450,000
86,541	94,298	79,924	6,733	— —	90,000	90,000
1,725,803	1,776,339	1,740,917	— —	1,006	1,700,000	1,700,000
10,361,446	11,712,117	9,492,366	937,046	— —	11,500,000	12,500,000
17,300,000	12,000,000	13,700,000	— —	— —	9,500,000	9,000,000
8,562,727	9,922,569	8,575,314	322,509	— —	8,500,000	9,000,000
581,845	561,665	575,688	— —	10,945	580,000	560,000
305,744	456,924	370,071	13,350	— —	300,000	400,000
42,028,004	39,684,179	37,676,361	— —	— —	35,095,000	36,225,000
59,523,133	59,624,649	59,061,245	849,905	— —	58,000,000	58,000,000
18,442,464	19,651,075	17,585,716	939,329	— —	21,000,000	21,500,000
273,502	272,934	332,942	— —	77,091	250,000	300,000
10,095,922	11,707,520	9,024,193	1,073,350	— —	11,300,000	12,000,000
24,435,257	23,791,880	22,486,906	1,052,704	— —	24,000,000	23,500,000
161,318	— —	7,493,846	— —	3,441,300	— —	— —
1,429,037	14,709,870	8,069,454	13,280,833	— —	16,400,000	18,000,000
14,008,306	16,004,206	13,033,967	1,355,001	— —	15,000,000	16,000,000
1,459,220	1,558,538	1,405,354	87,328	— —	1,500,000	1,500,000
3,084,598	3,041,413	3,104,161	— —	56,572	3,000,000	3,000,000
9,853,885	10,523,615	9,330,222	643,519	— —	11,000,000	12,500,000
142,766,642	160,885,700	150,928,006	— —	— —	161,450,000	166,300,000
184,794,646	200,569,879	188,604,367	— —	— —	196,545,000	202,525,000

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz yttrade:

De anslag, Eders Kungl. Maj:t på de särskilda departementschefernas föredragning beslutit äska af Riksdagen för år 1910, utgöra:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

Sammanfattning af utgifterna under hufvudtitlarna.

2. Sammanställning af inkomster och utgifter.

I	hufvudtiteln:	ordinarie:	kronor 1,493,000: —	
		extra:	„ 245,000: —	kronor 1,738,000 —
II	„	ordinarie:	„ 4,837,653: —	
		extra:	„ 914,547: —	„ 5,752,200: —
III	„	ordinarie:	„ 1,447,964: —	
		extra:	„ 169,036: —	„ 1,617,000: —
IV	„	ordinarie:	„ 49,217,208: —	
		extra:	„ 9,660,292: —	„ 58,877,500: —
V	„	ordinarie:	„ 19,229,729: —	
		extra:	„ 7,663,771: —	„ 26,893,500: —
VI	„	ordinarie:	„ 43,313,795: —	
		extra:	„ 8,812,305: —	„ 52,126,100: —
VII	„	ordinarie:	„ 11,113,170: —	
		extra:	„ 1,744,030: —	„ 12,857,200: —
VIII	„	ordinarie:	„ 23,183,234: —	
		extra:	„ 2,885,766: —	„ 26,069,000: —
IX	„	ordinarie:	„ 8,439,806: —	
		extra:	„ 3,277,194: —	„ 11,717,000: —
X	„	ordinarie:	„ 5,230,536: —	
		extra:	„ 2,401,964: —	„ 7,632,500: —
				kronor 205,280,000: —

*Riksgälds-
kontorets
ställning.*

Fullmäktige i riksgäldskontoret hafva i skrifvelse den 3 nästlidne december, som torde få under litt. B. biläggas dagens protokoll, lämnat uppgift å de riksgäldskontorets utgifter för år 1910, hvilka fullmäktige ansett böra i riksstaten uppföras. Enligt fullmäktiges beräkning utgöra dessa utgifter:

riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar
m. m., förslagsvis..... kronor 1,193,000: —
räntor och afbetalningar å stats-
skulden ... kr. 23,619,999: 67

efter afdrag
af de till
riksgälds-
kontoret

transport kr. 23,619,999: 67 kr. 1,193,000: — kronor 205,280,000: —

transport kr. 23,619,999: 67 kr. 1,193,000: — kronor 205,280,000: —

ingående
ränte- och
kapitalbe-
talningar

„ 5,853,999: 67

förslagvis „ 17,766,000: — „ 18,959,000: —

I riksstaten för hvar och ett af åren 1896—1909 har afsatts ett belopp af 1,400,000 kronor, som tillgodoförts den enligt nådigt bref den 15 november 1895 under statskontorets förvaltning ställda arbetarförsäkringsfonden.

*Afsättning
till arbetar-
försäkrings-
fonden.*

Efter samråd med chefen för civildepartementet finner jag mig böra hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att till arbetarförsäkringsfonden må jämväl i riksstaten för år 1910 afsättas

„ 1,400,000: —

Till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande har Riksdagen, på därom af Kungl. Maj:t gjorda framställningar, i riksstaten uppfört, för hvar och ett af åren 1891—1895 ett belopp af 100,000 kronor, för hvar och ett af åren 1899—1904 ett belopp af 250,000 kronor, för år 1905 ett belopp af 350,000 kronor samt för hvar och ett af åren 1906—1909 ett belopp af 500,000 kronor. Då, enligt hvad chefen för civildepartementet meddelat mig, det nu tillgängliga beloppet uppenbarligen icke kan förslå ända till slutet af år 1910, får jag, efter samråd med chefen för nämnda departement, tillstyrka, att för ändamålet må jämväl för år 1910 afsättas

*Afsättning till
underlättande
af åtgärder
för arbetares
olycksfallsför-
säkring och
sjukkassors
bildande.*

„ 500,000: —

Summan af statsverkets utgifter för år 1910 uppgår således till kronor 226,139,000: —

Lägges härtill det belopp, som enligt mitt tillstyrkande skulle vid statsregleringen för

Sammanställning af inkomster och utgifter.

nästkommande år tagas i beräkning för mötande

af brist i 1908 års statsreglering, eller kronor 2,500,000: —

uppkommer ett belopp af kronor 228,639,000: —

Statsverkets
tillgångar och
utgifter.

motsvarande det belopp, hvar till statsverkets tillgångar för den
förevarande statsregleringen beräknats.

I sammanhang med framläggande för Riksdagen af förslag till riksstat torde Riksdagens medgifvande böra äskas därtill, att vid statsregleringen för år 1910 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingar å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

Utgifter utom
riksstaten.

På underdånig föredragning af chefen för civildepartementet har Eders Kungl. Maj:t förut denna dag beslutit föreslå Riksdagen att för år 1910 anvisa dels ett belopp af 4,000,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar, dels ett belopp af 200,000 kronor för inköp af områden, som kunna erfordras för blifvande dubbelanordningar å linjerna Falköping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—Linköping, dels ock ett belopp af 1,500,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten, äfvensom att för anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken bevilja, utöfver redan tillgängliga medel, ett anslag af 500,000 kronor samt däraf för år 1910 anvisa ett belopp af 250,000 kronor.

Då de omförmälda belopp, om hvilkas anvisande för år 1910 Eders Kungl. Maj:t sålunda beslutit göra framställning till Riksdagen, eller tillhoppa 6,350,000 kronor, torde böra bestridas genom lånta medel, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till utgående från riksgäldskontoret anvisa:

till anskaffande af ny rörlig materiel vid
statens redan trafikerade järnvägar kronor 4,000,000: —

till inköp af områden, som kunna erfordras
för blifvande dubbelanordningar å linjerna Fal-
köping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—
Linköping, ... ” 200,000: —

transport kronor 4,200,000: —

Sammanställning af inkomster och utgifter.

5

	transport kronor	4,200,000: —
till anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten	„	1,500,000: —
till anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken	„	250,000: —
	eller tillsammans kronor	5,950,000: —

På statsrådets tillstyrkan behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt och åt honom uppdraga att, sedan han erhållit protokollsutdrag om hvad som efter de öfriga departementens föredragning blifvit beslutadt med afseende å statsregleringen, uppsätta och till justering inför Kungl. Maj:t anmäla förslag till nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof i enlighet med Kungl. Maj:ts nu i ämnet fattade beslut.

— — — — —

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.

Bil. Litt. B.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet.

Med anledning af herr statsrådets skrifvelse af den 6 nästlidne november hafva fullmäktige i riksgäldskontoret låtit upprätta och hafva äran härmed öfverlämna förslagsvis uppgjorda beräkningar öfver riksgäldskontorets sannolika ställning vid slutet af hvartera af åren 1908 och 1909 samt redan nu påräkneliga inkomster och utgifter år 1910.

Stockholm den 3 december 1908.

W. ODELBERG.

G. F. ÖSTBERG.

EMIL KINANDER.

VICTOR MOLL.

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

H. Sederholm.

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster och

Tillgångar:			
Innestående å giroräkning i riksbanken den 3 december 1908	2,107,363: 01		
I riksgäldskontorets kassa kontant innestående	34,104: 88	2,141,467: 89	
Tills vidare förräntade medel, kapital:			
utlånadt inom landet	27,348,393: 07		
svenska obligationer	4,215,475: 46		
affrämmandestater utgifna obligationer och andra skuldförbindelser	17,468,540: 42		
innestående hos utländska banker och bankirhus	24,976,382: 17	74,008,791: 12	
Fordran af byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus		45,068: 65	76,195,327 66
Inkomster:			
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som förfalla med 1,383,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta	1,112,000: —		
Ränta å utbetalda belopp till odlingslånefonden ...	149,815: 86		
Dito å dito till torfindustrilånefonden	40,506: 18		
Dito å dito till rederilånefonden	270,680: 55		
Dito å dito till egnahemslånefonden	342,811: 36		
Dito å dito till fiskerilånefonden	16,970: —		
Dito å dito till jordförmedlingsfonden	7,648: 56		
Dito å lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende.....	305,572: 92		
kapitalafbetalning å d:o	500,000: —		
transport	805,572: 92	1,940,432: 51	76,195,327 66

utgifter från och med den 3 december 1908 till samma års slut.

Utgifter:		
Riksdags- och revisionskostnader	75,000: —	
Kostnader för riksdagens hus	10,000: —	
” ” bibliotek	4,727: 65	
Förvaltningskostnader vid riksgäldskontoret	10,000: —	
Ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfver- tagna kommunlån	15,300: —	
Dito dito å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags af riksgäldskontoret öfvertagna obligationslån	27,400: —	
Dito å den i riksgäldskontoret inestående köpe- skillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	45,000: —	
Dito å gamla lånet, å konung Carl XIII:s hemgifts- kapital samt å Göta kanals reparationsfond, till- sammans	9,191: 33	
Återstoden af 1908 års ränteanslag för 1887 års 3 ⁶ / ₁₀ % statslån	945,924: 48	
1908 års ränteanslag för 1908 års 3 ¹ / ₂ % statslån	681,000: —	1,823,543 46
I riksgäldskontoret inestående, för försålda mindre kronolägen- heter influtna medel		496,876 60
I riksgäldskontoret inestående medel till undsättningar vid miss- växter eller felslagna skördar		495,547 63
Vid 1904 och 1908 års riksdagar anvisade medel, tillsammans 10,800,000 kronor, till bildande af en egnahemslånefond, återstoden		842,635 25
Vid 1906, 1907 och 1908 års riksdagar anvisade anslag, tillsammans 300,000 kronor, till norrländska nyodlingsfonden, återstoden		66,431 66
Vid 1906 års riksdag anvisade medel, 5,000,000 kronor, till inköp af vattenfall, lämpliga för elektrisk drift å statens järnvägar, återstoden		92,741 67
	transport	3,817,776 27

[illegible]

	transport	3,817,776	27
Vid 1907 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade medel:			
till lån till telegrafstyrelsen, 3,000,000 kronor, för anskaffande af lokaler för telegrafverkets behof, återstoden		1,136,500	—
„ rederilånefonden, 5,000,000 kronor, återstoden		390,333	34
„ torfindustrilånefonden, 2,000,000 kronor, återstoden		261,374	40
„ jordförmedlingsfonden, 2,000,000 kronor, återstoden		1,485,000	—
„ inköp af vissa fastigheter för statens anläggningar vid Trollhättan, 300,000 kronor, återstoden		37,201	34
„ anläggning af en kraftstation vid Trollhättan, kronor 5,000,000, återstoden		1,565,000	—
„ anläggning af ledningar för distribuering af elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, 1,500,000 kronor, återstoden		500,000	—
„ påbörjande af en statsbana från Järna öfver Nyköping till Norrköping, 2,000,000 kronor, återstoden		1,600,000	—
„ påbörjande af en statsbana från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden, 800,000 kronor, återstoden		700,000	—
Vid 1908 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade medel:			
lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende, 5,000,000 kronor, återstoden		750,000	—
„ till dito för uppförande af stationsbyggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och Göteborg		1,280,000	—
till förskott för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseum, högst		990,000	—
„ anskaffande af två ångfärjor att insättas i trafik mellan Sverige och Tyskland, 4,500,000 kronor, återstoden		3,450,000	—
„ anläggande af ångfärjelägen i Trelleborgs hamn med tillhörande broklaffar och spårförbindelser m. m., 900,000 kronor, återstoden		600,000	—
„ Trollhättans egnahemslånefond, 400,000 kronor, återstoden		200,000	—
Låneunderstöd till enskilda järnvägsanläggningar:			
1896 års fond:			
återstoden af 1898 års anslag...	2,000: —		
„ „ 1901 „ „ ...	195,800: —	197,800: —	
	transport	197,800: —	18,763,185 35

transport		79,337,318	59
Summa kronor		79,337,318	59

1901 års fond:	transport	197,800: —	18,763,185	35
återstoden af 1905 års anslag	170,000: —			
” ” 1906 ” ”	220,000: —	390,000: —		
1906 års fond:				
återstoden af 1907 års anslag	122,500: —			
” ” 1908 ” ”	1,341,450: —	1,463,950: —	2,051,750	—
Odlingslånefonden:				
1902 års anslag	1,000,000: —			
efter afdrag af för samma år beräknade, till statskontoret inflytande annuiteter å od- lingslån	739,000: —	261,000: —		
1903 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	723,100: —	276,900: —		
1904 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	762,400: —	237,600: —		
1905 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	760,000: —	240,000: —		
1906 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	788,000: —	212,000: —		
1907 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	792,400: —	207,600: —		
1908 års anslag	1,000,000: —			
efter enahanda afdrag	797,200: —	202,800: —	1,637,900	—
Fiskerilånefonden:				
1908 års anslag, beräknadt att utgå med 440,000 kronor, hvaraf återstå			92,200	—
Beräknad behållning vid 1908 års slut:				
Riksgäldskontoret	48,173,256: 95			
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,621,091: 03			
Fonden för amortering af 1904 års 3 ½ % statslån	2,158,340: 73			
Fonden för extra amortering af statsskulden	2,838,589: 28			
Riksgäldskontorets pensionsfond	1,005: 25	8,619,026: 29	56,792,283	24
Summa kronor			79,337,318	59

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets

Beräknad behållning vid 1909 års början:			
Riksgäldskontoret	48,173,256: 95		
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,621,091: 03		
Fonden för amortering af 1894 års 3 % statslån	2,158,340: 73		
Fonden för extra amortering af statsskulden	2,838,589: 28		
Riksgäldskontorets pensionsfond	1,005: 25	8,619,026: 29	56,792,283 24
Inkomster:			
Kapital- och räntebetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som under år 1909 förfalla med 2,778,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta ...			
	2,285,729: 59		
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden	222,000: —		
D:o å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrilånefonden	140,000: —		
D:o å d:o till rederilånefonden	600,000: —		
D:o å d:o till egna hemslånefonden	626,300: —		
D:o å d:o till fiskerilånefonden	40,000: —		
D:o å d:o till jordförmedlingsfonden	80,000: —		
D:o å lån till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet	80,000: —		
D:o å d:o till telegrafstyrelsen:			
för fortsatt utveckling af statens telefonväsende	654,000: —		
„ anskaffande af lokaler för tele- grafverkets behof	120,000: —		
„ uppförande af stationsbygg- nader i Stockholm och Göteborg	51,200: —	825,200: —	
transport	4,899,229: 59	56,792,283	24

inkomster och utgifter år 1909.

Utgifter:					
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:					
riksdags- och revisionskostnader	1,000,000:	—			
kostnader för riksdagens hus.....	50,000:	—			
" " bibliotek.....	4,500:	—			
" arfvoden, löner och expenser vid riksgäldskon-					
toret	98,000:	—			
pensioner vid d:o	9,900:	—			
aflöning, resekostnader och expenser för justi-					
tieombudsmannen och hans expedition	30,600:	—			1,193,000
Räntor och amortering å statsskulden:					
Annuitets- och ränteanslag:	Kapital:	Ränta:			
för 1880 års 3½ % statslån	2,395,800: —	2,797,641: —			
" 1886 " 3½ % "	376,888: 89	2,060,084: 44			
" 1887 " 3⅞ % "	— —	1,891,848: 96			
" 1888 " 3 % "	— —	740,000: —			
" 1890 " 3½ % "	504,000: —	1,002,882: 22			
" 1894 " 3 % "	— —	540,000: —			
" 1899 " 3½ % "	324,000: —	1,199,570: 40			
" 1900 " 4 % "	— —	1,452,800: —			
" 1904 " 3½ % "	— —	1,260,000: —			
" 1906 " 3½ % "	— —	1,512,000: —			
" 1907 " 4 % "	— —	1,872,000: —			
" 1908 " 4 % "	— —	2,179,200: —			
	3,600,688: 89	18,508,027: 02			
	=	22,108,715: 91			
Till fonden för amorte-					
ring af 1894 års 3 %					
statslån	132,300: —				
transport	132,300: —	22,108,715: 91			1,193,000
Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.					2

	transport	4,899,229: 59	56,792,283	24
Ränta å verkställda och beräknade utbetalningar till Trollhättans egnahemslånefond	16,000: —			
Ränta å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk	205,982: 16			
Ränta å Riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel (oberäknadt de räntor, som tillkomma likvidations- och amortissementsfonderna, fonden för amortering af 1894 års 3 % statslån, fonden för extra amortering af statsskulden samt Riksgäldskontorets pensionsfond)	1,000,000: —		6,121,211	75
1909 års amorteringsanslag för 1894 års 3 % statslån	132,300: —			
1909 års anslag till fonden för extra amortering af statsskulden	409,333: 33		541,633	33
Anslag å riksstaten:				
Riksdags- och revisionskostnader samt aflönin- gar m. m.	1,193,000: —			
Räntor och afbetalningar å stats- skulden	23,396,211: 75			
efter afdrag af till Riksgäldskon- toret ingående ränte- och kapitalbetalningar	6,121,211: 75	17,275,000: —	18,468,000	—
Ersättning för beräknade förskott för uppförande af nya bygg- nader för naturhistoriska riksmuseum			990,000	—
Tjänstnehafvares pensionsavgifter			2,010	50
Upplåning:				
Vid 1908 års riksdag beräknad upplåning för utgifter under samma och föregående år	22,368,733: 41			
Vid 1908 års riksdag medgifven upplåning till betäckande af motstående beräknade utgifter:				
till lån för enskilda järnvägs- anläggningar	1,500,000: —			
„ fiskerilånefonden	335,000: —			
„ godtgörelse åt rederiaktie- bolaget Sverige—Tyskland för upphäfvande af ett kon- trakt angående uppehål-				
transport	1,835,000: —	22,368,733: 41	82,915,138	82

transport	132,300: —	22,108,715: 91	1,193,000 —
till fonden för extra amortering å stats- skulden	409,333: 33	541,633: 33	22,650,349: 24
Ränta å medgifven och beräknad ännu icke verk- ställd upplåning		100,000: —	
Till H. Maj:t Konungen		300,000: —	
Ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfver- tagna kommunlån		65,051: 81	
D:o d:o å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags af riksgäldskontoret öfvertagna obligationslån		41,280: —	
D:o d:o å järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens af riksgäldskontoret öfvertagna 4% obligationslån: af år 1898	88,160: —		
„ „ 1902	46,320: —	134,480: —	
Ränta å den i riksgäldskontoret inestående köpe- skillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm		90,000: —	
D:o å gamla lånet, å konung Karl XIII:s hemgifts- kapital samt å Göta kanals reparationsfond, till- sammans		15,050: 70	23,396,211 75
Lån till enskilda järnvägsanläggningar: 1909 års anslag			1,500,000 —
Egnahemslånefonden: 1909 års låneanslag	5,000,000: —		
ränta för år 1909 å i riksgälds- kontoret lyftade belopp	561,000: —		
förvaltningsbidrag för år 1909	51,000: —	5,612,000: —	
efter afdrag af under samma år till fonden in- flytande räntor		341,000: —	5,271,000 —
Fiskerilånefonden: anslag för år 1909 å högst 750,000 kronor, hvaraf beräknas komma att utgå			335,000 —
Vid 1908 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade anslag: till godtgörelse åt rederiaktiebolaget Sverige— Tyskland för upphäfvande af ett kontrakt			
transport			31,695,211 75

transport	1,835,000: —	22,368,733: 41	82,915,138	82
lande af sjöfartsförbindelse mellan Trelleborg och Sass- nitz	850,504: 05			
till inköf af aktiebolaget Malmö — Kontinentens järnväg mellan Malmö och Trelle- borg	1,984,000: —			
„ kompletteringsarbeten å järnvägen mellan Malmö och Trelleborg	84,000: —			
„ gäldande af återstående köpeskilling till Lilla Edets pappersbruksaktiebolag	1,412,311: 39			
„ anläggning af en kraft- station vid Trollhättan m. m.	2,750,000: —			
„ utbyggande af nämnda kraftstation för viss högre leveransförmåga	2,800,000: —			
„ anläggning af ledningar för distribuering af elek- trisk energi från statens kraftstationer vid Troll- hättan	1,000,000: —			
„ utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järn- vägsstationer	420,000: —			
„ anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar	6,650,000: —			
„ fortsättande af komplette- ringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen ...	1,200,000: —			
„ fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Stor- träsk till Lappträsk m. m.	1,500,000: —			
transport	22,485,815: 44	22,368,733: 41	82,915,138	82

	transport	31,695,211	75
angående uppehållande af sjöfartsförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz	850,504: 05		
till inköp af den järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinenten tillhöriga järnvägen mellan Malmö och Trelleborg	1,984,000: —		
„ kompletteringsarbeten å järnvägen mellan Malmö och Trelleborg	84,000: —		
„ gäldande af återstående köpeskillingen för viss egendom, inköpt från Lilla Edets pappersbruksaktiebolag	1,412,311: 39		
„ anläggning af en kraftstation vid Trollhättan m. m.	2,750,000: —		
„ utbyggande af nämnda kraftstation för viss högre leveransförmåga	2,800,000: —		
„ anläggning af ledningar för distribuering af elektrisk energi från statens kraftstation vid Trollhättan	1,000,000: —		
„ utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer	420,000: —		
„ anskaffande af ny rörlig materiell vid statens redan trafikerade järnvägar	6,650,000: —		
„ fortsättande af kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen	1,200,000: —		
„ fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt fullbordande af landsvägen mellan Morjärv och Lappträsk	1,500,000: —		
„ fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden	1,500,000: —		
„ fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal jämte bispår	3,000,000: —		
„ fortsättning af statsbanan från Järna öfver Nyköping till Norrköping	1,300,000: —		
„ norrländska nyodlingsfonden, anslag för år 1909	300,000: —		
transport	26,750,815: 44	31,695,211	75

transport	22,485,815: 44	22,368,733: 41	82,915,138	82
till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden	1,500,000: —			
„ fortsättning af statsbanan från Östersund till Strömsvattudal jämte bispår	3,000,000: —			
„ fortsättning af statsbanan från Järna öfver Nyköping till Norrköping	1,300,000: —			
„ norrländska nyodlingsfonden	300,000: —			
„ egnahemslånefonden	5,271,000: —			
„ odlingslånefonden	164,700: —	34,021,515: 44		
	Kronor	56,390,248: 85		
som minskats med valutan för 1908 års 3½ % statslån	51,483,600: —			
af telegrafstyrelsen återbetalda lånemedel för telefonväsendets utveckling	500,000: —	51,983,600: —	4,406,648	85
		Summa kronor	87,321,787	67

	transport	26,750,815: 44	31,695,211 75
till odlingslånefonden, anslag för			
år 1909	1,000,000: —		
efter afdrag af de annuiteter å			
odlingslån, som beräknas un-			
der samma år inflyta till stats-			
kontoret, ...	835,300: —	164,700: —	26,915,515 44
Återbetalning till statskontoret af till riksgäldskontorets förvalt-			
ning öfverlämnade kassabehållningar			3,000,000 —
Beräknad behållning vid 1909 års slut:			
Riksgäldskontoret		16,548,390: 36	
Likvidations- och amortisse-			
mentsfonderna	3,621,091: 03		
Fonden för amortering af 1894			
års 3½ % statslån	2,290,640: 73		
Fonden för extra amortering af			
statsskulden	3,247,922: 61		
Riksgäldskontorets pensionsfond	3,015: 75	9,162,670: 12	25,711,060 48
Summa kronor			87,321,787 67

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets

Beräknad behållning vid 1910 års början:		
Riksgäldskontoret	16,548,390: 36	
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,621,091: 03	
Fonden för amortering af 1894 års 3 % statslån	2,290,640: 73	
Fonden för extra amortering af stats- skulden	3,247,922: 61	
Riksgäldskontorets pensionsfond.....	3,015: 75	9,162,670: 12
		25,711,060 48
Inkomster.		
Kapital- och räntebetalningar å till vissa bestämda ändamål an- visade låneunderstöd, som under år 1910 förfalla med 2,726,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta		
	2,314,017: 51	
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden	228,700: —	
Dito å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrilånefonden	140,000: —	
Dito å dito till rederilånefonden	600,000: —	
Dito å dito till egnahemslånefonden	814,500: —	
Dito å dito till fiskerilånefonden	49,600: —	
Dito å dito till jordförmedlingsfonden	80,000: —	
Dito å lån till aktiebolaget svenska ostasiatiska kom- paniet	80,000: —	
Dito å lån till telegrafstyrelsen: för fortsatt utveckling af statens telefonväsende	654,000: —	
transport	654,000: —	4,306,817: 51

inkomster och utgifter år 1910.

Utgifter.					
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.					
riksdags- och revisionskostnader	1,000,000:	—			
kostnader för riksdagens hus	50,000:	—			
bibliotek	4,500:	—			
arfvoden, löner och expenser vid riksgäldskon-					
toret	98,000:	—			
pensioner vid dito	9,900:	—			
aflöning, resekostnader och expenser för justitie-					
ombudsmannen och hans expedition	30,600:	—			
					1,193,000
Räntor och amortering å statsskulden.					
Annuitets- och ränteanslag:	Kapital:	Ränta:			
för 1880 års 3½ % statslån	2,504,700: —	2,711,882: 25			
„ 1886 „ 3½ % „	376,888: 89	2,060,084: 44			
„ 1887 „ 3⅙ % „	— —	1,891,848: 96			
„ 1888 „ 3% „	— —	740,000: —			
„ 1890 „ 3½ % „	521,777: 78	984,931: 11			
„ 1894 „ 3% „	— —	540,000: —			
„ 1899 „ 3½ % „	335,160: —	1,188,230: 40			
„ 1900 „ statslån à					
4%	— —	1,452,800: —			
för 1904 års 3½ % statslån	— —	1,260,000: —			
„ 1906 „ 3½ % „	— —	1,512,000: —			
„ 1907 „ statslån à					
4%	— —	1,872,000: —			
för 1908 års statslån à					
4%	— —	2,179,200: —			
	3,738,526: 67	18,392,977: 16			
	Kr. 22,131,503: 83				
transport	22,131,503: 83				1,193,000

transport	654,000: —	4,306,817: 51		
för anskaffande af lokaler för tele- grafverkets behof	120,000: —			
för uppförande af stationsbyggnader i Stockholm och Göteborg	51,200: —	825,200: —		
Ränta å verkställda och beräknade utbetalningar till Trollhättans egnahemslånefond		16,000: —		
Dito å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk		205,982: 16		
Dito å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel (oberäknadt de räntor, som tillkomma likvidations- och amortissementsfonderna, fon- den för amortering af 1894 års 3 % statslån, fonden för extra amortering af statsskulden samt riksgäldskontorets pensionsfond)	500,000: —		5,853,999	67
1910 års amorteringsanslag för 1894 års 3 % statslån	132,300: —			
1910 års anslag till fonden för extra amortering af statsskulden	409,333: 33		541,633	33
Tjänstinnehafvares pensionsavgifter			2,010	50
Anslag å riksstaten:				
Riksdags- och revisionskostnader samt aflö- ningar m. m.	1,193,000: —			
Räntor och afbetalningar å stats- skulden	23,619,999: 67			
efter afdrag af till riksgäldskon- toret ingående ränte- och kapitalbetalningar	5,853,999: 67	17,766,000: —	18,959,000	—
Upplåning:				
till betäckande af motstående beräknade utgifter:				
till lån för enskilda järnvägsanläggningar	1,500,000: —			
„ odlingslånefonden	170,000: —			
„ egnahemslånefonden	4,706,500: —			
„ fiskerilånefonden	240,000: —		6,616,500	—
		transport	57,684,203	98

	transport 22,131,503: 83	1,193,000	—
till fonden för amortering af 1894 års 3 % statslån	132,300: —		
till fonden för extra amortering af statsskulden	409,333: 33	541,633: 33	22,673,137: 16
ränta å medgifven och beräknad ännu icke verkställd upplåning	300,000: —		
till Hans Maj:t Konungen	300,000: —		
ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfvertagna kommunlån	65,051: 81		
ränta och amortering å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags af riksgäldskontoret öfvertagna obligationslån	41,760: —		
ränta och amortering å järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens af riksgäldskontoret öfvertagna 4 % obligationslån:			
af år 1898	88,160: —		
„ „ 1902	46,840: —	135,000: —	
ränta å den i riksgäldskontoret innestående köpskillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90,000: —		
dito å gamla lånet, å konung Carl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta kanals reparationsfond, tillsammans	15,050: 70	23,619,999	67
Låneunderstöd till enskilda järnvägsanläggningar:			
1910 års anslag		1,500,000	—
Odlingslånefonden:			
1910 års anslag	1,000,000: —		
efter afdrag af de annuiteter å odlingslån, som beräknas under samma år inflyta till statskontoret, ...	830,000: —	170,000	—
Egnahemslånefonden:			
1910 års låneanslag	5,000,000: —		
transport 5,000,000: —		26,482,999	67

transport	57,684,203 98
Summa kronor	57,684,203 98

transport	5,000,000: —		26,482,999	67
beräknad ränta för år 1910 å i riksgäldskontoret lyftade belopp	748,000: —	5,748,000: —		
efter afdrag af dels under samma år till fonden inflytande kapi- tal och ränteinbetalningar	541,500: —			
och dels från låneförmedlare åter- burna, vid 1909 års slut odis- ponerade medel	500,000: —	1,041,500: —	4,706,500	—
Fiskerilånefonden:				
1910 års låneanslag, högst 750,000 kronor, hvaraf beräknas komma att utgå			240,000	—
Beräknad behållning vid 1910 års slut:				
Riksgäldskontoret		16,548,390: 36		
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,621,091: 03			
Fonden för amortering af 1894 års 3 % statslån	2,422,940: 73			
Fonden för extra amortering af statsskulden	3,657,255: 94			
Riksgäldskontorets pensionsfond	5,026: 25	9,706,313: 95	26,254,704	31
		Summa kronor	57,684,203	98

Utgifterna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari
1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
Roos,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

Sedan Kungl. Maj:t i den till nästlidet års Riksdag aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof äskat beviljande af extra lönetillägg för år 1908 enligt vissa angifna grunder åt en del tjänstemän och betjante, anmälde Riksdagen i skrifvelse den 1 juni samma år, att, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna föreslagit

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, Riksdagen under nämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1909 anvisat särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	130,000: —
„ tredje „	„	11,500: —
„ fjärde „	„	9,000: —
„ femte „	„	22,200: —
„ sjätte „	„	440,000: —
„ sjunde „	„	119,000: —
„ åttonde „	„	90,000: —
„ nionde „	„	115,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skulle gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för år 1908 uppgå till högre belopp än 8,500 kronor;

b) de tjänstinnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1907 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor;

c) de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del därå, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt hărădsskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Angående extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante utfärdades den 17 juni 1908 nådig kungörelse.

Vid nästlidet års Riksdag blefvo löneförhållandena för en hel del kårer och stater ny- eller oreglerade för tiden från och med innevarande år. Så är förhållandet med, bland andra, länsstyrelserna, marinförvaltningen, kammarrätten, domänstyrelsen, landtbruksstyrelsen, landtmäteristyrelsen och förste landtmätarna samt skogsstaten, vidare större delen af tjänstinnehafvarna vid universiteten och Karolinska institutet äfvensom slutligen fria konsternas akademi och musikaliska akademien m. fl. Jämväl för kammarkollegium har af nästlidet års Riksdag ny lönestat godkänts att under viss förutsättning träda i kraft under loppet af innevarande år.

Ännu kvarstå emellertid en stor mängd verk och myndigheter oreglerade.

Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta löneregleringskommittén har under nästlidet år eller tiden närmast därförut afgifvit betänkande och förslag till reglering af löneförhållandena m. m. vid de allmänna hofrätterna, justitiekanslersämbetet, mynt- och kontrollverken, kontroll- och justeringsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning samt stuteriöfverstyrelsen och stuteristaten; och hafva vederbörande ämbetsverk öfver kommitténs förslag afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden. För närvarande äro fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten jämte statens uppfostringsanstalt å Bona äfvensom länsveterinärernas aflöningsförhållanden föremål för kommitténs behandling; och torde kommittén därefter närmast komma att öfvergå till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk.

Åtskilliga vid äldre lönestater kvarstående ämbetsverks organisations- och löneförhållanden hafva därjämte under senare tiden gjorts till föremål för behandling af särskilda kommittéer eller eljest tillkallade sakkunniga för verkställande af utredning och förslag i berörda hänseenden. Hit höra statsdepartementen, generalpoststyrelsen, medicinalstyrelsen, kommerskollegium, generaltullstyrelsen samt patent- och registreringsverket. Af dessa myndigheter har emellertid ännu endast generalpoststyrelsen slutbehandlats.

Dessutom hafva inom vederbörande departement utarbetats förslag till nya löneregleringar för vissa ämbetsverk och myndigheter. Så är fallet exempelvis med riks- och landsarkiven, kungl. biblioteket, universitetsbiblioteken, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien m. fl.

I fråga om en del af nämnda verk och myndigheter, såsom justitiekanslersämbetet, generalpoststyrelsen, Sveriges geologiska undersökning samt stuteriöfverstyrelsen och stuteristaten äfvensom nyssnämnda till ecklesiastikdepartementet hörande verk och myndigheter, torde, enligt hvad vederbörande departementschefer tillkännagifvit, förslag till ny lönereglering redan denna dag komma att Eders Kungl. Maj:t föreläggas. Vidkommande åter öfriga till andra departement än finansdepartementet hörande ämbetsverk, angående hvilka, på sätt nämnts, af löneregleringskommittén utarbetade förslag föreligga, torde, enligt hvad mig blifvit af vederbörande departementschefer meddeladt, förslag till nya lönestater kunna inom en så pass nära framtid inför Eders Kungl. Maj:t framläggas, att framställningar i dessa ämnen kunna till detta års Riksdag aflätas. Själf hyser jag ock förhoppning att kunna underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning frågan om reglering af organisations- och löneförhållandena vid mynt- och kontrollverken samt kontroll- och justeringsstyrelsen i så god tid, att äfven därutinnan förslag må kunna vid nu instundande riksmöte föreläggas Riksdagen.

Såsom af det sagda framgår, hafva visserligen under nästlidet år en hel del verk och stater, bland dem flera mycket omfattande, undergått omreglering, hvarjämte, som nämnt, inom en nära framtid så torde kunna ske jämväl med åtskilliga andra. Icke dess mindre kvarstår emellertid, såsom jag redan förut framhållit, ännu en ganska stor mängd ämbetsverk och kårer vid de äldre lönestaterna. De förhållanden, som föranledde beviljande af extra lönetillägg för år 1908, göra sig därför fortfarande beträffande dessa verk och kårer gällande i fullt samma grad som nästlidet år. Att märka är ock, att, då de extra lönetilläggen bestämts att utgå för det löpande året, de verk eller kårer, som må komma att vid detta års Riksdag undergå reglering, icke komma i åtnjutande af de förbättrade löneförmåner, som må komma att tillerkännas dem, förr än med ingången af nästa år.

Med afseende å hvad jag sålunda anført, torde erforderliga anslag för beredande af extra lönetillägg äfven för innevarande år böra af Riksdagen äskas.

I fråga om de grunder, som af nästlidet års Riksdag fastställdes för utgåendet af extra lönetillägg, anser jag mig icke för närvarande böra föreslå någon mera genomgripande förändring. I ett par hänseenden synas mig dock jämkningar böra äga rum.

Under den diskussion, som vid behandlingen af Kungl. Maj:ts proposition angående de extra lönetilläggen vid nästlidet års Riksdag inom Andra Kammaren förekom med afseende å frågan om de grunder, hvilka för dessa lönetillägg borde fastställas, framhölls, bland annat, den oegentlighet, som vore förbunden därmed, att det extra lönetillägget — det där i allmänhet vore afsedt att tillkomma tjänstinnehafvare, hvilkens inkomst af statstjänst under det löpande året eller under det nästföregående året taxerade inkomst af arbete icke öfverstege visst belopp — däremot icke tillfölle den, hvilkens inkomst af nämnda slag låge emellan nyssberörda inkomstmaximum och det belopp, hvartill detta, med tillägg af det extra lönetillägget, uppginge. Riktigheten af denna anmärkning synes mig icke heller kunna jäfvas. Enligt de fastställda grunderna för det extra lönetillägget är den befattningshafvare, hvilkens inkomst af statstjänst under det löpande året eller under det nästföregående året taxerade inkomst af arbete öfverskjuter 8,500 kronor, utesluten från det extra lönetillägget. Häraf blir en följd, att den, hvilkens ifrågavarande inkomst på grund af ett tillfälligt förordnande å högre tjänst eller med föranledande af ett honom tilldeladt särskildt uppdrag eller annan dylik anledning stigit aldrig så litet öfver det fastställda maximum, 8,500 kronor, t. ex. till 8,600 kronor, går helt och hållet i mistning af lönetillägg, medan däremot den, hvilkens ifrågavarande inkomst stannar

vid 8,500 kronor, erhåller ett tillägg, som i bästa fall kan uppgå, för en tjänsteman i hufvudstaden till 1,000 kronor och för den, som har sin tjänstgöring förlagd till annan ort, till 800 kronor. Det obilliga i denna åtskillnad kan ju svårligen förnekas. Åtskilliga oegentligheter hafva ock på grund af ifrågavarande bestämmelse uppstått i praktiken. Berörda missförhållande synes emellertid kunna på ett enkelt sätt, utan rubbning i grunderna för de extra lönetillägg i öfrigt, afhjälpas medelst en sådan jämkning i de nästlidet år fastställda bestämmelserna beträffande dessa lönetillägg, att äfven befattningshafvare, hvilkas inkomster falla emellan det i sådant afseende bestämda maximum, 8,500 kronor, och 9,500 kronor, eller, beträffande befattningshafvare, som hafva sin tjänstgöring förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor, må kunna komma i åtnjutande af extra lönetillägg, dock endast med ett belopp, som, sammanlagdt med nyssberörda inkomster, icke öfverstiger 9,500, respektive 9,300 kronor; och anser jag mig därför böra tillstyrka, att en sådan jämkning i berörda bestämmelser vidtages.

Jämväl i ett annat hänseende synes mig en ändring i dessa bestämmelser påkallad.

Från åtnjutande af extra lönetillägg äro enligt samma bestämmelser undantagna, utom de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst under löpande året uppgå till högre belopp än 8,500 kronor, bland andra, äfven de tjänstinnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, extra lönetillägg oberäknadt, af vederbörande taxeringsmyndigheter under nästföregående året uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor. Denna bestämmelse, hvilken tillkommit i analogi med hvad förut i liknande hänseende varit stadgadt med afseende å de tidigare under en följd af år till en del tjänstemän och betjante utgående s. k. dyrtidstilläggen, torde hafva härrört af den uppfattningen, att en befattningshafvare, som varit i tillfälle att, sin statstjänst oaktadt, genom extra arbete förskaffa sig biinkomster till sådant belopp, att hans senaste året upp-taxerade inkomst öfverstigit det i allmänhet såsom villkor för dylikt lönetillägg fastställda inkomstmaximum, icke kunde anses vara i behof af eller eljest böra komma i åtnjutande af sådant tillägg till sin löneinkomst. För bibehållandet af berörda bestämmelse synas emellertid af anledning, jag strax skall nämna, numera knappast tillräckliga skäl föreligga.

Så länge den tillfälliga löneförbättring, som i afvaktan å blifvande löneregleringar ansetts böra tillkomma vederbörande tjänstinnehafvare, utgick endast i form af dyrtidstillägg, hvilka närmast hade till syfte allenast att, med afseende å den inträdda betydande stegringen i lefnads-

kostnaderna inom landet, provisoriskt i någon mån afhjälpa de svårigheter, som särskildt de lägre aflönade statstjänarne iråkat, kunde visserligen en dylik bestämmelse hafva sitt berättigande. I viss mån kunde ock en sådan inskränkning, hvarom här är fråga, äga fog för sig, äfven efter det dyrtidstilläggen utbytts mot extra lönetillägg. Visserligen afsågs med dessa senare icke allenast hvad nyss angafs såsom det närmaste syftet med dyrtidstilläggen, utan äfven att — på sätt ock i nästlidet års statsverksproposition utförligt utvecklades — sedan en del verk och stater undergått omreglering och därigenom fått sina lönevillkor i väsentlig mån förbättrade samt de grunder, som vid därefter blifvande löneregleringar kunde antagas komma att följas, sålunda blifvit af statsmakterna i princip fastslagna, utjämna den olikställighet i löneförmåner mellan de reglerade och de oreglerade verken, som eljest skulle efter de verkställda regleringarna inträda, i den mån en sådan utjämning genom provisoriska åtgärder låte sig med hänsyn till det för de reglerade verken antagna aflöningsystemet genomföras. Men då emellertid vid tiden för framläggandet af nämnda proposition ännu förelåg en viss åtskillnad mellan de reglerade och de oreglerade verken, särskildt med afseende å de beträffande de förstnämnda i samband med löneregleringarna utfärdade bestämmelser angående tjänstinnehafvarnas dagliga tjänstgöringstid å tjänsterummet, ansåg jag mig då icke böra föreslå någon rubbning i ifrågavarande beträffande dyrtidstilläggen förut gällande inskränkande föreskrift. Sedan Eders Kungl. Maj:t, med hänsyn jämväl till de önskemål, som i sådant afseende inom Riksdagen framkommit, under nästlidne höst meddelat väsentligen skärpta bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden å tjänsterummet äfven i fråga om de oreglerade verken, samt med hänsyn till dessa bestämmelser — hvilka naturligen ock äro ägnade att utgöra ett synnerligen kraftigt korrektiv mot missbruk i afseende å möjligheten för vederbörande tjänstinnehafvare att, där sådant eljest kunde tänkas förekomma, till men för statstjänsten åtaga sig andra, därför mer eller mindre främmande befattningar eller uppdrag — tjänstinnehafvarna inom sistnämnda verk numera kunna anses i afseende å sina skyldigheter i och för statstjänsten så godt som helt och hållet likställda med sina yrkesbröder inom de reglerade verken, synas däremot — med hänsyn jämväl till den omständigheten, att taxeringen under nästlidet år afser 1907 års förhållanden och därför knappast bör utöfva inverkan å rätten till extra lönetillägg för nu innevarande år — billighet och rättvisa fordra, att den nu ifrågavarande inskränkningen med afseende å de extra lönetilläggen, hvilken äfven i andra afseenden leder till obilliga konsekvenser, utgår..

Utöfver hvad jag nu anført finner jag icke anledning ifrågasätta någon annan ändring i sak i de beträffande de extra lönetilläggen nästlidet år bestämda grunder än den, som blir en följd af under år 1908 verkställda löneregleringar.

Efter framställning af chefen för civildepartementet torde det, innan jag går vidare, tillåtas mig att i detta sammanhang särskildt yttra mig beträffande en grupp af tjänstinnehafvare, hvilken på grund af från och med innevarande år inträdda förändrade förhållanden kommit i en i viss mån förändrad ställning.

Vid 1908 års Riksdag omreglerades, som nämndt, löneförhållandena vid länsstyrelserna. Därvid förutsattes, att landtränsmästartjänsterna skulle i mån af afgang indragas, hvarjämte de vid dessa befattningar kvarstående skulle fortfarande åläggas tjänstgöringsskyldighet å landskontoren. Med anledning häraf hafva nämnda tjänstebefattningar från och med innevarande år blifvit försatta på öfvergångsstat med enahanda löneförmåner som hittills; och hafva, i sammanhang med meddelande af bestämmelser om öfverflyttningen af länsstyrelsernas kassarörelse på riksbanken, föreskrifter meddelats beträffande ifrågavarande befattningshafvares tjänstgöringsskyldighet.

Med afseende härå och då de vid omförmälda tjänster kvarstående befattningshafvare komma att fortfarande i tjänsten tagas i anspråk i ungefärligen enahanda utsträckning som hittills, om ock delvis på grund af andra göromål än förut, har jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, lika med honom, ansett skäligt, att bemälda tjänstemän för innevarande, likasom för nästlidet, år, tillerkännas extra lönetillägg enligt samma grunder som vissa andra statens tjänstemän.

Vidare anhåller jag i detta sammanhang få uttala mig angående en annan grupp af tjänstinnehafvare, hvilka däremot af särskild anledning hittills icke varit i åtnjutande af extra lönetillägg men synas böra tillerkännas en sådan förmån. Jag syftar härvid på skeppsmättningskontrollörerna.

Dessa tjänstemän, hvilka lyda omedelbart under generaltullstyrelsen och af hvilka för närvarande äro anställda, två i Stockholm — däraf den ene, som, utöfver de ifrågavarande tjänstemän i allmänhet ålagda skyldigheter, jämväl har till åliggande att tillhandagå generaltullstyrelsen

med beredning af de ärenden, som härflyta af bemälda styrelses öfverinseende öfver skeppsmätningen i riket, och därför benämnes skeppsmätningsofverkontrollör — samt en i en hvar af städerna Göteborg, Malmö och Sundsvall, åtnjuta aflönning i form af arfvode, hvilket i sammanhang med utfärdande af ny förordning angående mätning af handelsfartyg, genom nådigt bref den 15 maj 1874 bestämdes till 4,000 kronor för öfverkontrollören och till 3,500 kronor för kontrollörerna. Genom nådigt bref den 29 januari 1897 blef emellertid, uppå därom af generaltullstyrelsen gjord underdånig framställning, öfverkontrollörens arfvode höjdt till 4,500 kronor, hvaremot kontrollörernas arfvoden alltsedan förstnämnda år utgått med oförändrade belopp.

De till bemälda tjänstemän utgående arfvoden, likasom åtskilliga andra af skeppsmätningen föranledda kostnader, utgingo till en början från femte hufvudtitelns anslag »till lots- och fyrinrättningen hörande personal». Sedan emellertid Kungl. Maj:t till 1876 års Riksdag gjort framställning om uppförande af ett särskildt anslag under sjunde hufvudtiteln å 27,000 kronor till aflönande af skeppsmätningsskontrollörer och till gäldande af öfriga omförmälda kostnader, uppfördes för ändamålet af Riksdagen under tullverkets omkostnadsstat ett förslagsanslag å nyssnämnda belopp, från hvilket anslag, som alltjämt kvarstår bland tullverkets utgiftstater till oförändradt belopp, de ifrågavarande tjänstemän tillkommande arfvoden fortfarande utgå.

Enär de arfvoden, som sålunda tillerkänts skeppsmätningsskontrollörerna, icke blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämda eller eljest fastställt enligt af Riksdagen uttryckligen godkända grunder, har generaltullstyrelsen icke ansett sig kunna till ifrågavarande tjänstemän utbetala dyrtidstillägg eller extra lönetillägg, så länge dessa särskilda löneförmåner eljest ifrågakommit.

I särskilda underdåniga skrivelser den 9 december 1907 har nu generaltullstyrelsen på framställning af samtliga skeppsmätningsskontrollörerna, öfverkontrollören inbegripen, i underdånighet hemställt om förhöjning under vissa villkor af deras arfvoden, för öfverkontrollören till 6,000 kronor och för en hvar af kontrollörerna till 5,000 kronor.

Sedan ärendet återremitterats till generaltullstyrelsen för närmare utredning, har styrelsen i underdånig skriftelse den 16 mars 1908, efter samtliga skeppsmätningsskontrollörernas hörande, inkommit med den begärda utredningen.

Till stöd för ifrågavarande framställning har af skeppsmätningsskontrollörerna hufvudsakligen åberopats, förutom den på senare tiden inträdda allmänna stegringen i lefnadskostnaderna inom landet, att antalet

fartyg, hvarmed kontrollörerna årligen hade befattning, år från år i hög grad ökats; att det öfvervägande antalet af de mätta fartygen, hvilka förr hufvudsakligen bestått af segelfartyg, numera utgjordes af ångfartyg, hvilkas mätande vore betydligt mera inveckladt och tidsödande än segelfartygens; att under de sista årtiondena ångfartygens storlek tilltagit och deras byggnadssätt blifvit mera inveckladt, hvilket vid mätningen orsakade stort besvär och tidsutdräkt; samt att i följd af alla dessa förhållanden skeppsmätningsskontrollörernas göromål såväl kvantitativt som kvalitativt ökats i sådan grad, att dem nu tillkommande arfvoden icke därför kunde anses utgöra skäligen ersättning; hvarjämte äfven framhållits, bland annat, det oegentliga däri, att skeppsmätningsskontrollörerna vore för sitt arbete vida sämre ersatta än skeppsmätarna, oaktadt desse hade ett vida mindre omfattande arbete än kontrollörerna och af dem kontrollerades.

Af skeppsmätningssöfverkontrollören, hvilken tjänsteman, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, är hufvudsakligen upptagen af förenämnda honom tillkommande åliggande såsom generaltullstyrelsens tekniska biträde i skeppsmättningsfrågor samt af att tillhandagå skeppsmätningstjänstemän och tullkamrar med upplysningar och råd i skeppsmättningsfrågor, har särskildt åberopats den tekniska och allmänna utbildning, som är för den af honom innehafda tjänstebefattningen nödvändig, äfvensom den omständighet, att i följd af den svenska lagstiftningens särställning å förevarande område och de särskilda öfverenskommelser, som med anledning häraf med främmande makter i fråga om skeppsmätningen måst träffas, tillämpningen af skeppsmättningsreglerna blifvit alltmera invecklad och af beskaffenhet att ställa allt större kraf särskildt på innehafvaren af skeppsmätningssöfverkontrollörens befattning.

För egen del har generaltullstyrelsen, med vitsordande däraf att en väsentlig ökning i skeppsmätningsskontrollörernas göromål under senare tider inträdt, särskildt framhållit, att, sedan ångfartyg på sista årtiondena i allt större omfattning undanträngt segelfartygen, mätningssrättningarna och granskningen af mättningsbevisen blifvit förenade med betydligt mera arbete än hvad fallet varit tidigare, då hufvudsakligen segelfartyg varit föremål för mätning, samt att det torde få anses obestriddigt, att, jämte fartygens ökade storlek och de tekniska framstegen i afseende å fartygs byggande och inredning, äfven de på senare tider utfärdade föreskrifter om afdrag för vissa rum m. m. gjort mätningarna och granskningsarbetena allt mera tidsödande och svåra samt framkallat behof för tullkamrarna och skeppsmätningstjänstemännen att oftare än förr varit nödigt för upplysningars erhållande vända sig till skeppsmätningssöfver-

kontrollören och skeppsmättningskontrollörerna, hvarjämte den mångfald öfverenskommelser, som ingåtts med främmande länder om ömsesidigt erkännande af nationella mätningshandlingar, jämväl kunde antagas i sistnämnda hänseende verka till ökade göromål för ifrågavarande befattningshafvare, i samma mån som den internationella trafiken vuxit.

Kommerskollegium, hvars yttrande i ärendet infordrats, har jämväl tillstyrkt den af generaltullstyrelsen föreslagna löneförhöjningen.

Af den i nu omförmälda ärende förebragta utredning synes mig framgå, att en löneförbättring för ifrågavarande befattningshafvare är af förhållandena påkallad.

Enär emellertid för närvarande inom sjöförsvarsdepartementet pågå arbeten för revision af gällande skeppsmättningsförfattningar, synes det mig icke lämpligt att nu upptaga frågan om ett definitivt ordnande af skeppsmättningskontrollörernas aflöningsförhållanden, utan synes härmed böra tillsvidare anstå, till dess berörda författningsrevision vederbörligen afslutats. Däremot synes mig billigheten fordra, att ifrågavarande tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner tydligen icke numera stå i proportion till deras arbete och ansvar, oberoende häraf beredes en tillfällig löneförbättring. Och synes mig detta enklast och lämpligast ske på det sätt, att dem uttryckligen tillerkännes rätt till extra lönetillägg enligt enahanda grunder, som, på sätt föreslagits, skulle gälla beträffande vissa andra statens tjänstemän.

Slutligen anhåller jag att i detta sammanhang få redogöra för en af telegrafstyrelsen gjord underdånig framställning angående beredande af extra lönetillägg åt vissa å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän.

I en till civildepartementet inkommen, sedermera till finansdepartementet öfverlämnad underdånig skrifvelse af den 28 sistlidne november har telegrafstyrelsen i sådant afseende anført, att å styrelsens öfvergångsstat kvarstode en tjänsteman af andra samt fem tjänstemän af första lönegraden, hvilka alla till följd af styrelsens förändrade organisation icke kunnat beredas plats å den nya staten.

Dessutom kvarstode å verkets öfvergångsstat i öfrigt, vid linjedistriktet fyra bokhållare, af hvilka tre uppbure en årlig aflöning af 2,500 kronor hvar och den tredje af 2,200 kronor, samt vid trafikdistriktet och stationerna två kommissarier af tredje klassen och två

kontrollörer, af hvilka de två förstnämnda åtnjöte en aflöning, den ene af 3,600 kronor och den andre af 3,200 kronor om året, samt de två öfriga respektive 4,000 kronor och 3,200 kronor för år räknadt.

Hvad beträffade förbemälda, å styrelsens öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, syntes — anför styrelsen vidare — dessa, hvilka redan för år 1908 tillerkänts extra lönetillägg enligt samma grunder som vissa öfriga tjänstemän inom de centrala ämbetsverken, böra jämväl för nu innevarande år komma i åtnjutande af sådan förmån.

Vidkommande öfriga omförmälda å öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, hade dessa visserligen fått sina aflöningsförmåner reglerade vid 1902 års Riksdag, men de aflöningar, som därvid tillerkänts dem, vore väsentligt lägre än de, som genom 1907 års Riksdags beslut beträffande aflöningarna till tjänstemän vid telegrafverket pröfvats skäliga. Då dessa tjänstemäns arbetskraft toges lika mycket i anspråk som deras å den nya staten öfverförda kamraters, samt då de utan egen förskyllan nödgats kvarstå å öfvergångsstaten, kunde det icke vara annat än rättvist och billigt, att äfven nu ifrågavarande tjänstemän erhöles ett extra lönetillägg, som i någon mån kunde utjämna skillnaden mellan aflöningarna till dem och till deras jämnställda kamrater å den nya staten. I det kommittébetänkande, hvilket legat till grund för Kungl. Maj:ts och Riksdagens under år 1907 fattade beslut rörande regleringen af lönerna för telegrafverkets tjänstemän, hade också framhållits, att förmånen af dyrtidstillägg rättvisligen borde tillkomma de å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemännen.

Nu anförda synpunkter gällde äfven en å öfvergångsstaten kvarstående linjeingenjör vid fjärde linjedistriktet, hvilken visserligen kunnat beredas plats å den nya staten, men hvilkens öfvergång till denna stat skulle för honom medfört så stor ekonomisk förlust, att han på grund däraf ansett sig nödgad att kvarstå å den gamla staten. Förhållandet mellan denne tjänstemäns lefnads- och tjänstår vore nämligen sådant, att han, om han öfvergått på ny stat, skulle icke blott nödgats afgå ur telegrafverkets tjänst nio år tidigare än om han kvarstode å den gamla staten, hvilket under dessa nio år skulle för honom medfört en minskad inkomst af omkring 2,600 kronor för år, utan äfven vid detta tidigare afskedstagande fått åtnöjas med en pension till belopp af ungefär 1,370 kronor, eller väsentligt mindre än hälften af den pension, 3,000 kronor, hvartill han enligt äldre stat vore berättigad.

En del af nu ifrågavarande tjänstemän hade också — förmåler styrelsen vidare — i en af centralstyrelsen för svenska telegraf-tjänstemännens förening till telegrafstyrelsen öfverlämnad skrift gjort fram-

ställning därom, att styrelsen måtte söka åt dem utverka rätt till extra lönetillägg ej mindre för år 1908 än äfven för år 1909.

Med åberopande af hvad sålunda anförts, har telegrafstyrelsen, under förutsättning att äfven under år 1909 ett extra lönetillägg komme att beredas vissa af statens tjänstemän och betjante, i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos instundande Riksdag göra framställning därom, att de å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, som till följd af verkets omorganisation icke kunnat beredas plats å den från och med år 1908 tillämpade staten för telegrafverket, däribland inberäknad förenämnde linjeingenjör vid fjärde linjedistriktet, måtte för år 1909 tillerkännas extra lönetillägg att i öfrigt utgå enligt de grunder, som kunde blifva bestämda rörande sådant tillägg åt en del andra statens tjänstemän.

Beträffande till en början förenämnda å telegrafstyrelsens öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, torde få anses gifvet, att dessa, hvilka fortfarande hafva ungefärligen enahanda tjänstgöring som före styrelsens år 1907 verkställda omreglering och hvilkas löneförhållanden icke efter år 1900 reglerats, redan enligt de i allmänhet af mig tillstyrkta grunder för det extra lönetillägget blifva därtill berättigade. Sådant lönetillägg har ock, som nämndt, till dem utgått för år 1908.

Hvad angår öfriga ifrågavarande tjänstemän, skulle, då telegrafverket i öfrigt år 1902 undergått omreglering, beviljande af extra lönetillägg åt dem innebära en afvikelse från de under nästlidet år tillämpade och i öfverensstämmelse därmed äfven för innevarande år tilltänkta grunder för utgående af nämnda lönetillägg. Äfven om emellertid denna omständighet, vid det förhållande att verket under år 1907 ånyo varit föremål för omreglering, icke i och för sig behöfde utgöra något afgörande hinder för ett medgifvande i oförmäldt syfte, har det vid närmare undersökning visat sig, att åtminstone ett par af ifrågavarande tjänstemän skulle, därest framställningen i fråga vunne bifall, för innevarande år erhålla högre aflöning, än ifall de blifvit öfverflyttade å nya staten i tjänstebefattningar, som eventuellt skulle stått dem till buds, under förutsättning att ett större antal sådana befattningar därstädes blifvit uppfördt. Med afseende härå och då rent personliga undantag från de i allmänhet antagna grunderna för de extra lönetilläggen icke lämpligen böra ifrågakomma, helst måhända i dylikt fall åtskilliga andra framställningar i liknande syfte icke skulle uteblifva, har jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, icke ansett mig böra tillstyrka nu ifrågavarande framställning i sist oförmälda del.

De af 1908 års Riksdag för beredande af extra lönetillägg anvisade anslag uppfördes såsom förslagsanslag å extra stat under vederbörande hufvudtitlar i 1909 års riksstat. På enahanda sätt torde de för de extra lönetilläggen för år 1909 erforderliga anslagen böra uppföras i riksstaten för år 1910, därvid förutsättes, att Eders Kungl. Maj:t, om anslagen beviljas, anbefaller statskontoret att under år 1909 utbetala beloppen.

De anslag, som af nästlidet års Riksdag för ifrågavarande ändamål beviljades, kunna, enligt hvad mig blifvit i fråga om andra hufvudtitlar än den sjunde från vederbörande departement meddeladt, samtliga på grund af verkställda löneregleringar eller eljest med ledning af kända förhållanden mer eller mindre sänkas.

Hvad till en början beträffar anslaget under andra hufvudtiteln, 130,000 kronor, har, med anledning hufvudsakligen af den tillfälliga löneförbättring, som för innevarande år tillerkänts de ordinarie och konstituerade revisionssekreterarne, detta anslag ansetts kunna sänkas från 130,000 kronor till 120,000 kronor. Anslagen under tredje och fjärde hufvudtitlarna, hvilka anslag i innevarande års riksstat uppförts, det förra med 11,500 kronor och det senare med 9,000 kronor, hafva för nästkommande år beräknats till respektive 11,000 och 8,110 kronor. De under femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna upptagna anslagen hafva alla, på grund af verkställda, mer eller mindre omfattande löneregleringar, ansetts kunna minskas, det å femte hufvudtiteln, med föranledande hufvudsakligen af marinförvaltningens omreglering, från 22,200 kronor till 15,000 kronor, det å sjätte hufvudtiteln, i följd af löneregleringen för länsstyrelserna och den fögderiförvaltningen beviljade tillfälliga löneförbättringen, från 440,000 kronor till 180,000 kronor, det å sjunde hufvudtiteln, hufvudsakligen på grund af kammarrättens lönereglering, från 119,000 kronor till 98,000 kronor, det å åttonde hufvudtiteln i anledning af de för flertalet tjänstinnehafvare vid universiteten och karolinska institutet äfvensom för vissa andra institutioner verkställda löneregleringar, från 90,000 kronor till 60,000 kronor, samt slutligen det å nionde hufvudtiteln, i följd af löneregleringarna för skogsstaten äfvensom för domänstyrelsen, landtbruksstyrelsen, landtmästerstyrelsen och förste landtmätarna m. fl., från 115,000 kronor till 20,000 kronor.

De erforderliga anslagen hafva således nu beräknats till följande belopp:

under andra hufvudtiteln till		kronor 120,000: —
„ tredje	„ „	„ 11,000: —
„ fjärde	„ „	„ 8,110: —
		transport kronor 139,110: —

		transport kronor	139,110: —
under femte hufvudtiteln till		„	15,000: —
„ sjätte	„ „	„	180,000: —
„ sjunde	„ „	„	98,000: —
„ åttonde	„ „	„	60,000: —
„ nionde	„ „	„	20,000: —

eller sålunda tillsammans till kronor 512,110: —

hvilket, då anslagen till enahanda ändamål för nästlidet år uppgingo till sammanlagdt 936,700 kronor, i det hela innefattar en minskning af 424,590 kronor.

Enligt hvad jag förut anført, skulle de grunder, efter hvilka de extra lönetilläggen för år 1909 borde utgå, blifva följande:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej nedan annorlunda stadgas, till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 9,500 kronor, eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skollande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 9,500 kronor, eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens Riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del därpå, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därpå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner: lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar; kontant bostads- och inkvarteringsersättning; arfvode; med lön likställdt lönetillägg; samt dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anført, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen godkänna; och skulle utdrag af detta protokoll tillställas de öfriga departementen för behörigt iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under vederbörande hufvudtitlar i riksstaten.

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.

Första hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12
januari 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll därefter i underdånighet att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning frågan om reglering af riksstatens första hufvudtitel och yttrade beträffande anslagstitlarna:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie anslag.

I fråga om de under första hufvudtiteln uppförda ordinarie anslagen har jag icke att föreslå någon förändring utan hemställer, att desamma måtte beräknas till enahanda belopp som i innevarande års riksstat, eller tillhopa 1,493,000 kronor.

Extra anslag.

[1.]
Reparations-
m. fl. arbeten
vid Drottning-
holms slott
med till-
hörande an-
läggningar.

I underdånig skrifvelse den 1 februari 1906 gjorde riksmarskalks-
ämbetet framställning om beredande af medel för restaurering af
Drottningholms slott med tillhörande byggnader. Kostnaden för sagda
restaurering beräknades enligt ett af slottsarkitekten Agi Lindegren
uppgjort, af öfverintendentsämbetet i vissa afseenden jämkadt förslag
komma att uppgå till 975,000 kronor, därtill dock Drottningholms slotts-
kassa ansågs kunna bidra med 75,000 kronor; och hemställde riks-
marskalksämbetet i sin berörda skrifvelse, att Kungl. Maj:t måtte föreslå
Riksdagen att för nämnda ändamål anvisa ett belopp af 900,000 kronor,
att med 150,000 kronor om året utgå under hvart och ett af åren
1907—1912.

Vid underdånig föredragning af ärendet den 20 april 1906 hem-
ställde dåvarande chefen för finansdepartementet, som på anförda skäl
ansåg det knappast böra ifrågasättas, att hela det af riksmarskalks-
ämbetet för ändamålet begärda beloppet skulle på en gång beviljas, att
för det dåvarande framställning hos Riksdagen skulle göras om beviljande
af medel endast till utförande af sådana arbeten vid slottet, som vore
nödvändiga för de mest trängande bristernas afhjälpan, och till ett
belopp, ungefärligen motsvarande hvad enligt riksmarskalksämbetets
åsikt borde under det första året komma till användning.

Af de ifrågasatta arbetena kräfde, anförde bemälda departementschef
vidare, särskildt de, som afsåge yttertaken och vissa andra yttre delar
af byggnaderna, äfvensom terrassen mot parken samt kajen ett skynd-
sam utförande; och beräknades kostnaden för dessa, med ledning af en
inom öfverintendentsämbetet på grundval af omförmälda, af slotts-
arkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag upprättad promemoria,
till sammanlagdt 160,000 kronor.

I öfverensstämmelse med denna af departementschefen uttalade uppfattning föreslog Kungl. Maj:t 1906 års Riksdag att till utförande af sistnämnda arbeten på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 160,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1906 disponera beloppet.

I skrifvelse den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel tillkännagaf Riksdagen, att Riksdagen bifallit denna framställning.

Vid föredragning den 8 juni 1906 af Riksdagens berörda skrifvelse anbefallde Kungl. Maj:t riksmarskalksämbetet, förutom att gå i författning om verkställande af de reparationsarbeten vid Drottningholms slott, till hvilkas utförande Riksdagen sålunda anvisat medel, att uppgöra plan för de ytterligare reparationsarbeten vid slottet, som, enligt hvad af riksmarskalksämbetets i ämnet gjorda framställning syntes framgå, under den närmaste framtiden vore af behovet påkallade.

Till åtlydnad häraf öfverlämnade riksmarskalksämbetet med underdånig skrifvelse den 24 november 1906 en af särskilda kommitterade, på uppdrag af ämbetet, uppgjord plan för fortsättande af de påbörjade reparationsarbetena vid Drottningholms slott.

I den skrifvelse, hvarmed berörda plan öfverlämnades till riksmarskalksämbetet, hemställde kommitterade, att det belopp, som erfordrades för utförande af återstående, i slottsarkitekten Lindegrens förut omförmälda förslag intagna arbeten med däri vidtagna jämkningar, eller 740,000 kronor, måtte fördelas på fem år med omkring 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och 100,000 kronor för det femte året äfvensom att till utförande, för en kostnad af 160,000 kronor, närmast måtte ifrågakomma vissa i skrifvelsen angifna arbeten, hvilka dels vore af stor vikt för minskande af eldfarligheten inom slottet och tillhörande byggnader samt i hög grad skulle bidra till deras beboelighet, dels ock vore af den beskaffenhet, att de syntes böra utföras före öfriga såväl yttre som inre istandsättningsarbeten. Hit hörde utvidgning af vatten- och afloppsledningarna för kungsgården med tillhörande byggnader, inledande eller istandsättande af dylika ledningar inom vissa lägenheter i slottet äfvensom inledning af elektrisk belysning i slottet m. m.

Därjämte hade kommitterade vid sin skrifvelse fogat en af slottsarkitekten Lindegren uppgjord promemoria rörande återstående istandsättningsarbetens fördelning på de fem år, desamma enligt riksmarskalksämbetets förslag skulle komma att ytterligare omfatta.

Enligt denna promemoria borde de af riksmarskalksämbetet förordade reparationsarbetena, med frånseende af redan beslutade och i

Första hufvudtiteln.

kommitterades omförmälda skrifvelse till utförande föreslagna arbeten, hvilka vore afsedda att utföras under de två första åren, under de fyra återstående åren komma till utförande i följande ordning och för nedannämnda årliga kostnadsbelopp, nämligen:

3:e året.

Utvändig omputsning af slottet	kr.	32,705: —	
Lagning och delvis ersättande af naturlig sten å fasaderna	„	31,840: 10	
Nya fönster och ytterdörrar af ek	„	53,050: —	
Listers och solbänkars täckande med koppar	„	14,488: —	
Glasarbeten och fönsterbeslag	„	5,500: —	
Reparationer i källrarna och en del af midtelpartiets bottenvåning	„	5,000: —	
Förbättring af brandattiraljen	„	3,000: —	
Reparation af inspektorsbostället	„	2,405: 73	
Oförutsedda utgifter m. m.	„	12,011: 17	kr. 160,000: —

4:e året.

Ombyggnad af terrassen mot sjösidan	kr.	13,952: 35	
Reparation och renhuggning af slottets sockel	„	15,801: —	
Reparation af grindarna till parken	„	2,000: —	
Ljusbrunnarnas stenbeläggning, trummors och kloakers upprensning eller omläggning samt diverse grusning... ..	„	12,135: 60	
Återstående reparationer å paviljongerna	kr.	39,588: 92	
D:o d:o å operahuset	„	18,658: 11	
D:o d:o „ ekonomi- flygeln	„	3,361: 93	
D:o d:o „ sjöflygeln	„	3,466: 86	
D:o d:o „ vaktstallet	„	23,079: 32	
kronor		88,155: 14	
transport		kr.	43,888: 95

Första hufvudtiteln.

5

	transport kr.	43,888: 95	
efter afdrag af 1/2 af utaf öfverintendents- ämbetet föreslagen be- sparing genom an- vändande af gamla golfplankor	kr. 2,500: —	kr. 85,655: 14	
Reparation af hertigarnas stall	„	7,557: 24	
D:o „ stenvärdshuset	„	1,250: —	
D:o „ kapellet	„	10,045: 55	
Oförutsedda utgifter m. m.	„	11,603: 12	kr. 160,000: —

5:e året.

Invändiga arbeten i slottet	kr. 112,295: 91	
För parkettgolf ytterligare	„ 6,307: —	
Diverse reparationer af dörrar, snickerier, eldstäder, lås, undersökning och för- bättring af rökgångar, bjälklag, tak- lag m. m., återstående	„ 18,400: —	
Beslag	„ 4,000: —	
Rifning af drabantstallet	„ 2,000: —	
Reparation af hemmet	„ 7,076: 80	
Oförutsedda utgifter m. m.	„ 9,920: 29	kr. 160,000: —

6:e året.

Återstående arbeten å kungsgården till- höriga byggnader (efter afdrag af återstoden af ofvannämnda af öfver- intendentsämbetet föreslagna bespa- ring)	kr. 84,437: —	
Parkens och kanalernas ordnande	„ 54,497: 35	
Reparation af uret och urtaflan	„ 250: —	
D:o af stora trappan och vestibulen ..	„ 21,688: —	
Oförutsedda utgifter m. m.	„ 9,716: 05	
	kr. 170,588: 40	
Afrundas med	„ 4,411: 60	kr. 175,000: —

För egen del hemställde riksmarskalksämbetet, att som de före-
slagna arbetena vore afsedda att utföras efter en sammanhängande plan
och år efter år ingripa i hvarandra, anslaget i dess helhet måtte på

en gång bestämmas och sålunda för ändamålet anvisas en summa af 740,000 kronor, att utgå under fem år, 1908—1912, med 160,000 kronor för hvar och ett af de fyra första åren och med 100,000 kronor under det femte året, dock med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1907 disponera det belopp, som kunde komma att anvisas för år 1908.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1907 af riksmarskalksämbetets sistberörda skrifvelse ansåg jag mig, i anslutning till hvad riksmarskalksämbetet hemställt, böra tillstyrka, att framställning måtte hos Riksdagen göras om beviljande af hela det för utförande af nu ifrågavarande arbeten erforderliga beloppet, 740,000 kronor, att, på sätt föreslagits, fördelas på fem år med 160,000 kronor för hvar och ett af de fyra första åren och 100,000 kronor under det sista året.

Därjämte och då det tydligen vore önskvärdt, att de återstående arbetena kunde snarast möjligt komma till utförande, tillät jag mig förorda, att de belopp, som vore afsedda att komma till användning under andra och tredje byggnadsåren, anvisades å 1908 års stat och att hälften af samma belopp, eller 160,000 kronor, finge disponeras redan under år 1907.

I enlighet med hvad jag sålunda hemställt, föreslog Kungl. Maj:t 1907 års Riksdag att, till utförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag med de af öfverintendentsämbetet däri vidtagna jämkningar, af sålunda föreslagna arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, för hvilkas verkställande medel icke redan anvisats, bevilja ett anslag af 740,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 320,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1907 disponera 160,000 kronor.

Sedan Riksdagen, i skrifvelse den 10 maj 1907 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel anmält, att denna framställning blifvit af Riksdagen bifallen, fann Kungl. Maj:t vid underdånig anmälan den 14 juni 1907 af denna Riksdagens skrifvelse godt fastställa den af riksmarskalksämbetet i dess förenämnda skrifvelse den 24 november 1906 framlagda plan för utförande af ifrågavarande reparations- och öfriga arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, hvarjämte riksmarskalksämbetet erhöll nådig befallning att gå i författning om verkställande, med användande af ackordsarbete eller entreprenad, i den mån sådant lämpligen kunde ske, af de arbeten vid nämnda slott med tillhörande anläggningar, hvilka enligt omförmälda plan vore afsedda att komma till utförande under andra och tredje byggnadsåren.

På därom af mig gjord hemställan föreslog därefter Eders Kungl. Maj:t 1908 års Riksdag att, för bestridande af kostnaden för de af ifrågavarande arbeten vid Drottningholms slott, som enligt den fastställda planen vore afsedda att komma till utförande under det fjärde byggnadsåret, af ofvan omförmälda af 1907 års Riksdag för reparationsmed flera arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 160,000 kronor.

I skrifvelse den 17 mars 1908 anmälde Riksdagen, att sistberörda framställning blifvit af Riksdagen bifallen.

Vid underdånig föredragning den 1 sistlidne maj af denna Riksdagens skrifvelse anbefalldes Eders Kungl. Maj:t riksmarskalksämberet att, i mån som de genom förenämnda nådiga beslut den 14 juni 1907 anbefallda arbeten vid Drottningholms slott hunne fullbordas, gå i författning om verkställande, med användande af ackordsarbete eller entreprenad, i den mån sådant lämpligen kunde ske, af de arbeten vid omförmälda slott med tillhörande anläggningar, som enligt den genom nådigt beslut samma dag fastställda plan vore afsedda att komma till utförande under det fjärde byggnadsåret.

Då, såsom af det anförda framgår, de beslutade restaureringsarbetena vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar äro afsedda att utföras i ett sammanhang enligt en bestämd plan och medel hittills anvisats endast för de fyra första byggnadsåren, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att, för bestridande af kostnaden för de arbeten, som enligt den fastställda planen äro afsedda att komma till utförande under det femte byggnadsåret, af det utaf 1907 års Riksdag för reparationsmed flera arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 160,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret utbetalta förskott till gäldande af utgifter för framlidne Hans Maj:t Konung Oscar II:s begrafning.

Sedan Eders Kungl. Maj:t, på därom af riksmarskalksämberet gjord framställning, genom nådigt bref den 31 december 1907 anbefallt statskontoret att till chefen för hofförvaltningen, på rekvisition, af under händer varande medel såsom förskott mot ersättning, som framdeles komme att bestämmas, utbetala ett belopp af 70,000 kronor, att mot redovisning användas till bestridande af kostnaderna vid framlidne Hans Maj:t Konung Oscar II:s

[2.]

*Ersättning
för af stats-
kontoret utbe-
talta förskott
till gäldande
af utgifter för
framlidne
Hans Maj:t
Konung
Oscar II:s
begrafning.*

begrafning och hvad därmed ägde sammanhang, öfverlämnade riksmarskalksämbetet med underdånig skrifvelse den 3 augusti 1908 de af hofförvaltningen dåmera afslutade räkenskaperna öfver begrafningskostnaderna, hvilka, enligt hvad af räkenskaperna framgick, uppgått till ett sammanlagdt belopp af 91,476 kronor; och hemställde riksmarskalksämbetet med anledning häraf, att statskontoret måtte anbefallas att till hofförvaltningen utanordna ytterligare ett belopp af 21,476 kronor för kostnadernas täckande.

Enligt berörda räkenskaper äro begrafningskostnaderna fördelade på följande utgiftsposter sålunda:

kista, svepning m. m.	kronor 11,969: 13
likets förevisande, jordfästning m. m.	„ 25,775: —
ersättning för extra tjänstgöring.....	„ 10,695: 85
ersättning för sorgkläder.....	„ 19,877: 50
resekostnader.....	„ 7,214: 26
diverse omkostnader.....	„ 15,944: 26

Summa kronor 91,476: —

Beträffande utgiftsposterna »ersättning för extra tjänstgöring», »resekostnader» och »diverse kostnader» anser jag mig böra erinra, att desamma hufvudsakligen afse, den första posten: ersättningar till begrafningsförrättaren och det vid begrafningen assisterande prästerskapet, gratifikationer till vissa tjänstemän i riksmarskalksämbetet och vid hofförvaltningen, ersättning för musik vid begrafningen, godtgörelse åt en del till hofbetjäningen hörande personer för af begrafningshögtidligheterna föranledd tjänstgöring å öfvertid samt åt extra personal, som, då hofbetjäningen varit otillräcklig, måst lejas i viss utsträckning; den andra posten: resekostnads- och traktamentsersättning till officerare, som kommenderats till tjänstgöring vid begrafningen, äfvensom personer, hvilka beordrats såsom uppvaktande hos de talrika utländska furstar, som bevistade begrafningen, under deras vistelse här i landet, kostnader för extratåg för danska konungaparets räkning m. m., samt den sista posten: kostnader för inkvartering och betjäning åt nämnda furstar och andra högtstående utländska personer, som med officiellt uppdrag öfvervarit begrafningshögtidligheterna, m. m.

Sedan räkenskaperna med tillhörande verifikationer för granskning öfverlämnats till kammarrätten, har kammarrätten i underdånig skrifvelse den 3 september 1908 anmält, att samma räkenskaper blifvit granskade å kammarrättens revisionsafdelning utan anmärkning.

Bland de särskilda af hofförvaltningen i räkenskaperna upptagna kostnaderna funnos, bland andra, följande, nämligen	
utbetalda gratifikationer till expeditionschefen och protokollssekreteraren i riksmarskalksämbetet, ceremonimästaren och vice ceremonimästare samt hofkamreraren vid hofförvaltningen, tillhopa...	kronor 1,600: —
verkställda utbetalningar för anskaffande af sorgkläder till H. K. H. änkehertiginnans af Dalarne hofbetjäning och Eders Maj:ts hof- och stallbetjäning, tillhopa	„ 4,880: —
	Summa kronor 6,480: —.

Vid underdånig föredragning den 6 november 1908 fann Eders Kungl. Maj:t, som ansåg nyssberörda utgifter, tillhopa 6,480 kronor, jämte vissa andra smärre utgifter å sammanlagdt 31 kronor icke vara af beskaffenhet att böra gäldas af statsmedel, godt anbefalla statskontoret att såsom ytterligare förskott till gäldande af begravningskostnaderna till hofförvaltningen utbetala ett belopp af 14,965 kronor.

I underdånig skrifvelse den 24 november 1908 har nu statskontoret till ersättande anmält de på grund af Eders Kungl. Maj:ts förenämnda beslut för ifrågavarande ändamål utbetalda förskotten, tillsammans 84,965 kronor.

Det är sedan gammalt sedvänja här i landet, att vissa större högtidligheter inom konungafamiljen, särskildt framlidne konungens likbegångelse, betraktas som nationella högtider, en sedvänja, som tagit sig uttryck äfven i det sätt, hvarpå dylika högtidligheter i allmänhet anordnats, samt däruti att kostnaderna därför gäldats af statsmedel. Så skedde ock exempelvis vid konungarne Karl XIV Johans, Oscar I:s och Karl XV:s begrafningar, och tillåter jag mig härutinnan erinra, att de kostnader, som för dessa ändamål utgingo af statsmedel, uppgingo, för konung Karl XIV Johans begrafning till 145,781 rdr 19 sk. 10 rst. b:co (i nuvarande mynt ungefär 218,672 kronor 15 öre), för konung Oscar I:s begrafning till 189,244 rdr rmt 63 öre och för konung Karl XV:s begrafning till 82,516 kronor 20 öre, därvid emellertid är att märka, att vid dessa tillfällen, med anledning af den då bestående föreningen mellan Sverige och Norge, norska statsverket bidrog med viss andel af nämnda kostnader, hvarigenom den å Sverige belöpande andelen i samma mån minskades.

Första hufvudtiteln.

I anslutning till det anförda hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning att till gäldande af omförmälda förskott måtte å extra stat för år 1910 anvisas ett för jämnande af hufvudtitelns slutsumma till 85,000 kronor afrundadt belopp.

Summan af de af mig tillstyrkta anslagen å extra stat för år 1910 utgör 245,000 kronor mot 180,000 kronor i riksstaten för år 1909.

I hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt instämde statsrådets öfriga ledamöter; och behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad sålunda blifvit tillstyrkt.

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.

Andra hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Majestät Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

2:o.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Albert Petersson, föredrog nedanberörda frågor angående regleringen af andra hufvudtiteln stat och yttrade därvid beträffande

Ordinarie anslag.

Högsta domstolen.

Det förslag till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förut denna dag meddelade beslut skall genom nådig proposition föreläggas Riksd. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

[1.]
*Anslag till tre
nya justitie-
rådsämbeten.*

[1.] dagen, innebär, bland annat, att med anledning af det föreslagna inrättandet af ett lagråd justitierådens antal skulle ökas från 21 till 24. Under förutsättning att Riksdagen bifaller nämnda proposition, erfordras sålunda aflöning åt tre nya justitieråd; och böra dessa uppenbarligen komma i åtnjutande af enahanda löneförmåner, som enligt den af 1907 års Riksdag antagna stat tillkomma ledamot i högsta domstolen.

Efter hvad jag inhämtat, lärer chefen för civildepartementet, i sammanhang med äskandet af anslag till aflöning åt ledamöterna i den tilltänkta regeringsrätten, komma att föreslå, att för åtnjutande af lön såsom regeringsråd måtte stadgas det villkor, att med regeringsrådsämbete icke må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bolag, verk, förening eller inrättning, som drifver bank- eller försäkringsrörelse eller hvars verksamhet eljest har hufvudsakligen ekonomiskt syfte, ej heller befattning som tjänsteman i bolag, verk, förening eller inrättning, som ofvan sagts. I händelse nämnda förslag vinner bifall, torde liknande föreskrift böra meddelas äfven beträffande justitieråd, som hädanefter utnämnes.

Den nya lagen skall träda i kraft den dag, då det hvilande förslaget angående inrättandet af en regeringsrätt och ett lagråd, efter att hafva af Riksdagen antagits, varder af Konungen gilladt. Den ökade aflöning, som i anledning häraf torde komma att erfordras redan under innevarande år, synes böra äskas å extra stat.

Jag hemställer alltså, såvidt nu är i fråga, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

dels att, under förutsättning att den särskildt aflåtna propositionen med förslag till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar varder af Riksdagen bifallen, höja anslaget till högsta domstolen med löner till tre justitieråd, tillhopa 39,000 kronor;

dels ock att för åtnjutande af lön som justitieråd måtte beträffande justitieråd, som hädanefter utnämnes, stadgas det villkor, att med justitierådsämbete icke må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bolag, verk, förening eller inrättning, som drifver bank- eller försäkringsrörelse eller hvars verksamhet eljest har hufvudsakligen ekonomiskt syfte, ej heller befattning som tjänsteman i bolag, verk, förening eller inrättning, som ofvan sagts.

Hos högsta domstolen äro för närvarande anställda tre vaktmästare, hvilkas aflöningsförmåner jämlikt nådigt bref den 18 maj 1878 äro bestämda för förste vaktmästaren till lön 800 kronor och tjänstgöringspenningar 300 kronor samt för en hvar af de bägge öfriga till lön 500 kronor och tjänstgöringspenningar 300 kronor med rätt för dessa sistnämnde att därutöfver efter fem års tjänstgöring bekomma ett ålders-tillägg af 100 kronor. För åtnjutande af dessa löneförmåner gälla enligt nådig kungörelse den 12 juli 1878 enahanda bestämmelser och villkor, som enligt samma kungörelse stadgats för vaktmästarne i Kungl. Maj:ts kansli och hvilka sammanfalla med dem, som gälla för statsdepartementens personal i öfrigt.

[2.]
*Ang. höjning
 af aflöningen
 till de vid
 högsta dom-
 stolen anställ-
 da vaktmä-
 stare.*

Frågan om lönereglering för tjänstemän och betjante i Kungl. Maj:ts kansli skall visserligen under den närmaste framtiden upptagas till behandling. Att i afvaktan härå uppskjuta regleringen af de vid högsta domstolen anställda vaktmästarnes löneförmåner synes dock icke vara erforderligt eller ens, sedan domstolens ledamöter fått sina aflöningsförhållanden reglerade, fullt lämpligt. Härtill kommer, att till instundande Riksdag, i samband med öfriga förslag rörande organisationen af den tilltänkta regeringsrätten, lär komma att föreslås aflöning åt vaktmästare därstädes i enlighet med de grunder, som kommit till tillämpning inom de ämbetsverk, hvilkas löneförhållanden m. m. vid senaste båda riksdagar omreglerats. Med hänsyn till den afsedda likställigheten mellan högsta domstolen och regeringsrätten torde då ock vara på sin plats, att frågan om reglering af löneförhållandena för vaktmästarne i högsta domstolen samtidigt upptages till behandling.

Här föreligger sålunda ett fall, då en lönereglering synes böra och kunna ske utan löneregleringskommitténs medverkan. Då tjänsteförhållandena för vaktmästarne i högsta domstolen äro i hufvudsak likartade med dem, som gälla för vaktmästarne i de redan reglerade ämbetsverken inom hufvudstaden, böra de förre tydligen komma i åtnjutande af samma löneförmåner som de senare. Någon nedsättning af deras antal kan desto mindre ifrågasättas, som göromålen efter senaste lönereglering icke obetydligt ökats, bland annat, dels till följd af den tid efter annan inträdda ökningen af justitierådens antal och dels därigenom att högsta domstolen numera vissa tider tjänstgör å tre afdelningar.

De villkor och bestämmelser, som fastställts för åtnjutande af de i de af Riksdagen redan godkända nya aflöningsstaterna upptagna aflöningsförmåner, böra naturligtvis i tillämpliga delar blifva gällande äfven för vaktmästarne i högsta domstolen, i händelse deras aflönings-

- [2.] förmåner omregleras efter enahanda grunder, som i nämnda lönestater blifvit tillämpade. Någon allmän föreskrift för vaktmästarne i högsta domstolen att minst 6 timmar hvarje söckendag vara å tjänsterummet tillstädes bör dock uppenbarligen icke ifrågakomma, utan synes det lämpligen kunna öfverlåtas åt domstolen att efter eget bepröfvande afgöra, i hvad mån närvaro af vaktmästare å tjänsterummet bör påfordras utöfver den tid af 4 timmar dagligen utom å lördagar, då domstolens sessioner pågå. Härvid bör emellertid beaktas, att dessa vaktmästare, jämte uppvaktningen å tjänsterummet under pågående sessions-tid, icke obetydligt tagas i anspråk för handlingars afhämtning hos eller kringbärning till domstolens ledamöter.

På grund af hvad jag nu anført hemställer jag alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att *dels* godkänna följande aflöningsstat för högsta domstolens vaktmästare att tillämpas från och med år 1910:

	Kronor.				
	L ö n	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
1 förste vaktmästare.....	900	450	150	1,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
1 dito	700	350	150	1,200	
				Summa 3,900	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå afvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen

att vaktmästare i högsta domstolen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som kan föranledas af möjligen inträdande förändring af domstolens arbets-sätt eller eljest i allmänhet varda stadgad, samt i sådant

[2.]

hänseende vara pliktig att, med bibehållande af den aflöning han innebar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål;

att med vaktmästarebefattning i högsta domstolen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med sådan befattning ej heller må förenas anställning hos verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande anställning eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom vaktmästare i högsta domstolen, chefen för justitiedepartementet finner anställningen eller befattningen kunna få tillsvare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, vederbörande vaktmästare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande eller enskilda angelägenheter eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att aflöning ej må utgå till vaktmästare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, där vaktmästare varder afstängd från tjänstgöring eller i håkte tagen, den del af hans aflöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida det ej befinnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

[2.]

att, där förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af vaktmästarebefattning är i staten medgifven, tidpunkten för förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt tjänsten, samt under iakttagande, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande befattnings innehafvare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl vaktmästare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut; samt

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af vaktmästarebefattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt;

dels förklara,

ej mindre, att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder vaktmästarebefattning i högsta domstolen, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af sådana befattningar, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock höja anslaget till högsta domstolen med det för genomförande af den föreslagna nya aflöningsstaten för domstolens vaktmästare erforderliga belopp 1,200 kronor.

[2.]

Vid bifall till ofvanberörda under [1] och [2] upptagna framställningar skulle anslaget till högsta domstolen i dess helhet, nu utgörande 275,700 kronor, komma att höjas med 40,200 kronor eller sålunda till 315,900 kronor.

Den 22 maj 1908 har löneregleringskommittén afgifvit underdånigt betänkande angående reglering af löneförhållanden m. m. vid justitiekanslersämbetet och sedan ämbetet den 27 augusti 1908 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ärendet, får jag nu för Eders Kungl. Maj:t framlägga förslag till ny lönestat för ifrågavarande ämbete.

[3.]
*Ny lönestat
för justitie-
kanslers-
ämbetet.*

Härvid må det i fråga om justitiekanslersämbetets organisation och ämbetsuppgifter till en början tillåtas mig erinra om vissa grundlagsbestämmelser, som afse detta ämbete.

*Nuvarande
organisation
och ämbets-
uppgifter.*

Regeringsformen innehåller i § 27 den bestämmelsen, att Konungen må till justitiekansler nämna en lagfaren, skicklig och oväldig man, som i domarevärf varit nyttjad, och att honom, såsom Konungens högste ombudsman, åligger förnämligast att föra eller genom de under honom ställda fiskaler låta föra Konungens talan i mål, som röra allmän säkerhet och kronans rätt, samt att å Konungens vägnar hafva tillsyn öfver rättvisans handhafvande och i sådan egenskap beifra fel, som af domare och ämbetsmän blifva begångna.

I fråga om justitiekanslerns befattning med tryckfrihetsärenden stadgar tryckfrihetsförordningen i §§ 4 och 5, bland annat, att det åligger justitiekanslern att, så snart förbrytelse mot nämnda förordning blifvit hos honom anmäld af chefen för justitiedepartementet, låta genom tillförordnad aktör vid behörig domstol åtala förbrytelsen, och att det ankommer på justitiekanslerns ämbetsåtgärd och ansvar, att sådana mål varda lagligen handhafda. Dessutom har han att för egen del öfva tillbörlig uppsikt öfver tryckfrihetens lagliga bruk.

Enligt den af Kungl. Maj:t den 29 november 1878 för justitiekanslersämbetet utfärdade, ännu gällande instruktion äger justitiekanslern ensam beslutanderätt i de till ämbetet hörande ärenden och biträdes vid dess förvaltande af en sekreterare och en registrator, hvarjämte

Instruktion.

- [3.] amanuenser få antagas efter behof. Vid justitiekanslersexpeditionen är enligt stat anställd en ordinarie vaktmästare.

Justitiekansleren.

I afseende å justitiekanslerns ämbetsplikter stadgas i 3 § af instruktionen följande:

Justitiekanslern är Kungl. Maj:ts högste ombudsman och skall i denna egenskap hafva tillsyn däröfver, att alla lagar, författningar och instruktioner varda iakttagna och efterlefda samt att hvar och en i sitt ämbete fullgör sin skyldighet, och åligger det honom att föra eller genom de under honom ställda fiskaler låta föra Kungl. Maj:ts talan i mål, som röra allmän säkerhet och kronans rätt, samt beifra eller låta beifra fel, som begås af domare och ämbetsmän.

Justitiekansleren äger att, när han finner det nödigt, öfvervara högsta domstolens samt alla andra domstolars, kollegiers och ämbetsverks öfverläggningar, dock utan att yttra sin mening; och skall tillgång lämnas honom till alla domstolars, kollegiers och andra ämbetsverks protokoll och handlingar. Alla Kungl. Maj:ts ämbetsmän böra lämna justitiekanslern det lagliga biträde och de upplysningar, han af dem äskar; och det är honom tillåtet att vid förklarings och underrettelsers infordrande förelägga ämbetsmän till och med Konungens befallningshafvande samt underdomare viten till högst etthundra kronor, hvilka, då de blifvit försutna, vederbörande hafva att på justitiekanslerns begäran uttaga.

Alla fiskaler samt ombudsmän, som hafva lika befattning med dem i ett eller annat afseende, åligger det att efterkomma och lyda hvad justitiekanslern å ämbetets vägnar befaller dem; viljande Kungl. Maj:t vid bortgifvande af sådana fiskalssysslor, som af Kungl. Maj:t tillsättas, inhämta justitiekanslerns yttrande om hvilken af de därvid i fråga varande kan till ett sådant ämbete vara skickligast.

Hvad angår fiskalssysslor, hvilka icke tillsättas af Kungl. Maj:t eller af justitiekanslern, bör, innan någon utnämnes till sådan syssla, justitiekanslerns utlåtande inhämtas af vederbörande, som bortgifva sådana tjänster; dock gäller detta icke hofrätternas fiskaler.

Justitiekanslern tillsätter stadsfiskaler och äger rättighet att på viss tid eller för alltid skilja från tjänsten den, som finnes hafva gjort sig därtill skyldig. Därifrån äro dock undantagna stadsfiskalerna i Stockholm. Justitiekanslern äger att till landsfiskaltjänsters bestridande förordna lämpliga personer och skilja dem från förordnandet, när sådant prövas skäligt, äfvensom att, där någon extra fiskals tillsättande finnes nödigt, förordna sådan.

Till justitiekanslerns ämbetsplikter hör vidare, enligt § 4 i instruktionen: [3.]

att på behörig ort utföra eller låta utföra de mål, Kungl. Maj:t öfverlämnar till hans handläggning, samt de åtal mot ämbetsmän och enskilda, som Kungl. Maj:t finner böra anställas, hvarom befallning meddelas genom utfärdad remiss eller utdrag af det inför Kungl. Maj:t förda protokoll; åliggande det justitiekanslern att själf föra talan i de mål, som hos Kungl. Maj:t omedelbarligen upptagas och utföras, äfvensom vid riks rätt, när den varder på hans begäran förordnad;

att afgifva underdåniga utlåtanden i mål och ärenden, i hvilka Kungl. Maj:t finner lämpligt höra justitiekanslern;

att, på sätt i nådiga kungörelsen den 16 maj 1827 och skrifvelsen den 8 december 1848 stadgas, besluta angående fullföljd af talan i kronan rörande rättegångar;

att, på sätt i tryckfrihetsförordningen stadgas, vaka öfver tryckfrihetens rätta bruk och åtala dem, som förbryta sig däremot;

att med uppmärksamhet följa alla oafgjorda kronobalansmål och tillse, att kronans rätt varder behörigen iakttagen; i hvilket afseende vederbörande myndigheter hafva att årligen inkomma till justitiekanslern med erforderliga upplysningar;

att på anmälan förordna särskild åklagare i krigsrättsmål af beskaffenhet, att deras utförande ej lämpligen kan anförtros åt väbel eller underofficer;

att mottaga af Hans Maj:t Konungen alla ansökningar, som lämnas i Hans Maj:ts egna händer, och ombesörja, att de varda ingifna å vederbörlig ort;

att, när det visat sig, att någon förordning genom tidens förändring kommit ur bruk, så att den ej vidare efterlefves, inkomma till Kungl. Maj:t med berättelse därom och förslag till rättelse;

att granska hofrätternas, kollegiers och Konungens befallningshafvandes årliga arbetsredogörelser, jämte de från andra ämbetsverk och myndigheter afgifna arbetsförteckningar, hvilka Kungl. Maj:t för sådant ändamål öfverlämnar till justitiekanslern, äfvensom de ägodelningsrättsdagböcker, fånglistor, arbetsredogörelser från fiskaler m. m., som enligt särskilda författningar inkomma till justitiekanslern; åliggande det stadsfiskalerna, med undantag af dem i Stockholm, att halfårsvis insända till justitiekanslern sina arbetsredogörelser, för förra halfåret före den 1 augusti samma år och för senare halfåret före den 1 februari påföljande året;

[3.]

att hvarje år till Kungl. Maj:t ingifva:

a) förteckning å de af Kungl. Maj:t till justitiekanslerns handläggning öfverlämnade äldre och nyare oafgjorda mål med uppgift för hvar och ett om hvad därvid blifvit tillgjordt,

b) berättelse angående kronobalansmålen och hvad i afseende å dem förekommit,

c) berättelse om granskningen af hofrätternas, kollegiers och Konungens befallningshafvandes arbetsredogörelser, och

d) särskild förteckning öfver alla de af justitiekanslern under föregående året handlagda mål och ärenden af olika slag; samt slutligen

att jämväl i de fall, som ej finnas särskildt nämnda i instruktionen, ställa sig till efterrättelse hvad i lag och författningar med afseende å justitiekanslerns befattning och i öfrigt finnes föreskrifvet eller framdeles kan vara stadgadt.

I sistnämnda hänseende har af kommittén särskildt erinrats, bland annat,

att enligt instruktionen för kammarrätten den 14 november 1879 åtal för fel och försummelser i afseende å uppbörden, förvaltningen och redovisningen samt kontrollen och tillsynen beträffande medel och persedlar, för hvilka redogörelse ingår till kammarrättens revisionsafdelning, skola, då de afse rikets hofrätter eller kollegier, statskontoret, armé- eller marinförvaltningen, af kammarrätten öfverlämnas till justitiekanslersämbetets handläggning, och

att enligt 30 kap. 7 § rättegångsbalken, sådan denna § lyder enligt lag den 14 juni 1901, i brottmål, som fullföljts i hofrätt eller blifvit dess pröfning underställdt, allmän åklagare ej äger i annat hänseende än såvidt angår ansvars- eller ersättningsskyldighet för honom själf söka ändring i hofrättens utslag, där han ej tillika är målsägande, men att, därest justitiekanslern, på framställning af åklagaren eller eljest, finner sådana omständigheter vara för handen, att talan mot hofrättens utslag bör fullföljas, justitiekanslern äger därom förordna.

Jag tillåter mig i detta sammanhang fästa uppmärksamheten därå, att i den förnyade instruktion för kammarrätten, som utfärdats den 23 december 1908, intagits en föreskrift af enahanda innehåll, som ofvan angifvits.

Beträffande den justitiekanslern åliggande skyldigheten att granska inkommande arbetsredogörelser, fånglistor m. m. har af kommittén meddelats följande närmare upplysningar.

Granskningen af arbetsredogörelserna från rikets kollegier eller i deras ställe inrättade verk (arméförvaltningen, marinförvaltningen, kam-

markkollegium, statskontoret, kommerskollegium och kamrarrätten) afser att följa och öfvervaka arbetets gång hos dessa ämbetsmyndigheter, för hvilket ändamål tabell årligen upprättas öfver de hos dem afgjorda och balanserade målen under senaste tioårsperiod. Särskildt tillses, att målens afgörande icke oskäligen uppskjutes; och pläga uppkommande anmärkningar rörande oafgjorda äldre mål under hand delgifvas vederbörande för rättelses vinnande.

Granskningen af arbetsredogörelserna från rikets hofrätter och krigshofrätten har liknande ändamål, och upprättas rörande hofrätterna årligen, förutom motsvarande tabeller öfver afgjorda och balanserade mål under senast förflutna tio år, jämväl särskilda tabeller, utvisande arbetets gång under det år, arbetsredogörelserna omfatta.

Vidkommande de från öfverståthållarämbetet och Konungens befallningshafvande inkommande arbetsredogörelserna afser deras granskning äfvenledes att följa och öfvervaka arbetets gång hos dessa myndigheter. Till möjliggörande däraf upprättas inom justitiekanslersexpeditionen, bland annat, *dels* särskilda sammandrag af samtliga arbetsredogörelserna för jämförande af den olika arbetsmängden hos ifrågavarande myndigheter icke allenast det år, arbetsredogörelserna afse, utan äfven senaste femårsperiod, och *dels* en tabell utvisande tiden, då de balanserade målen inkommit, och i hvad mån balansen under det år, arbetsredogörelserna omfatta, ökats eller minskats hos ifrågavarande myndigheter. Nu omförmälda granskning plägar vanligen föranleda till afåttandet af ett flertal skrivelser, hvarigenom de äldre balanserade målens afgörande påskyndas.

Kungl. Maj:t har hittills öfverlämnat till justitiekanslern för granskning arbetsredogörelser från lotsstyrelsen och domänstyrelsen. Granskningen af dessa arbetsredogörelser och af landtmäteristyrelsens arbetsredogörelse, hvilken, jämlikt föreskrift i styrelsens instruktion, insändes till justitiekanslern, åsyftar likaledes att tillse, att arbetet hos dessa myndigheter behörigen bedrifves.

Från advokatfiskalerna hos rikets hofrätter, kammarkollegium, kamrarrätten och marinförvaltningen samt från landtmäterifiskalen, landsfiskaler äfvensom samtliga stadsfiskaler, utom de i Stockholm, inkomma äfven arbetsredogörelser, hvilkas granskning har till syftemål att följa och öfvervaka nämnda fiskalers verksamhet. Då de af hofrätternas advokatfiskaler afgifna arbetsredogörelser redovisa samtliga af dem anställda åtal, blir justitiekanslern sålunda i tillfälle att bilda sig ett omdöme om domares och andra med dem likställda tjänstemäns förvaltning i allmänhet. Stadsfiskalernas arbetsredogörelser lämna i viss mån en öfversikt öfver rättsskipningen i brottmål inom städerna.

[3.] Vid granskningen af de, jämlikt nådiga kungörelsen den 9 november 1906 angående fängförteckningar och rapporter från fängelserna och tvångsarbetsanstalterna i riket, till justitiekanslern inkommande fånglistorna tillses hufvudsakligen, att de afkunnade utslagen och meddelade straffbesluten äro lagligen grundade, samt att de ådömda straffen blifva rätt verkställda. Denna granskning, som äfvenledes lämnar tillfälle att följa rättsskipningen i brottmål inom landet, föranleder åtskillig skriftväxling och understundom anställande af åtal. Sedan några år tillbaka upptagas i de från militärhäktena inkommande fånglistorna äfven de fångar, som af befälhafvare ålagts disciplinär bestraffning. Därigenom hafva dessa listors omfång och arbetet med deras granskning betydligt ökat.

Den inom justitiekanslersexpeditionen skeende granskning af ägodelningsrätters dagböcker afser tillsyn däröfver, att handläggningen af ägostyckningar, laga skiften, hemmansklyfningar och vissa andra landtmäteriförrättningar icke af ägodelningsrätterna eller domhafvandena oskäligen fördröjes, samt att inkomna handlingar varda till vederbörande inom föreskrifven tid återställda.

Granskningen af de från öfverståthållarämbetet och Konungens befallningshafvande inkommande förteckningar öfver ej slutbehandlade ärenden angående verkställighet af domstols utslag, hvarigenom frihetsstraff ådömts icke häktade personer, afser att tillse, att utslagen i rätt tid af vederbörande under- och öfverdomstolar afsändts till öfverståthållarämbetet eller Konungens befallningshafvande, äfvensom att sistnämnda myndigheter vidtaga åtgärder för utslagens bringande till verkställighet.

I fråga om den justitiekanslern åliggande tillsynen öfver rättvisans handhavande och öfver lagars och författnings efterlefnad är slutligen att märka, att denna tillsyn utöfvas, bland annat, genom årliga inspektionsresor. Dessa resor vara fem eller sex veckor hvarje år och omfatta i regel tre län årligen. Under resorna förrättas inspektion samt granskas diaries och handlingar hos läns- och stiftsstyrelser, rådhusrätter och magistrater, häradsrätter och domhafvande å landet, krigsrätter, lands- och stadsfiskaler samt vid fängelser och häkten.

Sekreteraren.

Sekreteraren vid justitiekanslersämbetet åligger enligt instruktionen: att biträda vid utarbetandet af de från Kungl. Maj:t till justitiekanslern remitterade ärenden samt uppsätta de skrivelser, som däråf föranledas, äfvensom memorial i såväl dessa som andra ärenden, hvilka det tillkommer justitiekanslern att anmäla hos Kungl. Maj:t;

[3.]

att uppsätta de förteckningar och berättelser, hvilka enligt instruktionen böra årligen ingifvas till Kungl. Maj:t;

att författa afgående bref och skrivelser i öfriga ärenden, som förekomma hos justitiekanslern;

att ansvara för arkivet, registratures ordnande och inbindning, registers författande, där sådant erfordras, med mera dylikt;

att hålla noggrann reda och förteckning på alla hos justitiekanslern anhängiga, ännu oafgjorda ärenden och vid hvarje månads slut aflämna uppgift på de infordrade svar och upplysningar, som uteblifvit, äfvensom att anmäla, där sådana handlingar, hvilka böra insändas till justitiekanslern, icke inkommit inom behörig tid;

att ombesörja rekvisition från statskontoret af de till justitiekanslern och hans expedition utgående löner och arfvoden m. m.;

att kontrasignera afgående memorial, bref och expeditioner; samt

att mellan amanuenserna fördela de göromål, som böra verkställas af dem.

Registratorn tillhör hufvudsakligen:

Registratorn.

att föra de hos justitiekanslern brukliga diarier äfvensom särskild lista eller matrikel öfver lands- och stadsfiskalerna i riket, däri anteckning bör ske angående meddelad tjänstledighet och dylikt;

att ombesörja expeditionen af afgående bref och skrivelser;

att såsom antagen redogörare uppbära och utdela löner och arfvoden, besörja uppköp för expeditionens räkning m. m. samt efter hvarje års slut aflämna redogörelse dels för löner och arfvoden, dels för expensmedlen;

att föra saköreslängd öfver de af justitiekanslern ålagda viten; samt

att biträda vid granskningen af fånglistor, arbetsförteckningar, redogörelser, dagböcker m. m.

Amanuenserna biträda vid granskning af fånglistor, arbetsredogörelser och dylikt samt deltaga i öfrigt i förekommande göromål efter vederbörande förmäns föreskrifter.

Amanuenserna.

Till upplysning rörande antalet ärenden, som till justitiekanslersämbetet inkommit under en del år från den tidpunkt, då nuvarande aflöningsförmåner fastställdes för justitiekanslern och den vid hans expedition anställda ordinarie personal, har kommittén meddelat de uppgifter, som innefattas i följande tabeller:

Göromålsens omfattning.

[3.]

År.	Kungl. Maj:ts remisser.	Från Hans Maj:t Konungen öfverläm- nade sup- plikmål.	Krono- mål.	Angifvelser och anmälan- den af myn- digheter och enskilda för åtal samt in- om justitie- kanslersäm- betet gjorda anmärk- ningar.	Ärenden rörande lands- och stads- fiskaler.	Fram- ställnin- gar om fullföl- jande af under- dåniga besvär i brott- mål.	Öfriga af justitie- kanslers- ämbetet hand- lagda ärenden.	Summa.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1876	32	—	17	56	81	—	74	260
1877	28	—	22	62	78	—	78	268
1878	25	—	19	56	62	—	82	244
1883	29	—	24	46	80	—	126	305
1888	41	97	34	112	133	—	119	536
1893	44	106	22	73	167	—	100	512
1898	60	108	37	75	197	—	107	584
1903	61	171	35	113	213	47	129	769
1904	82	169	16	118	193	61	138	777
1905	64	152	21	106	187	48	125	703
1906	134	189	26	90	202	48	149	838
1907	92	119	25	140	225	49	173	823

*I förestående tabell under 1 och 4 upptagna mål hafva
föranledt åtal till följande antal.*

	Tryck- frihets- åtal.	Annat åtal.	Summa.		Tryck- frihets- åtal.	Annat åtal.	Summa.
År 1876	—	6	6	År 1898	3	8	11
» 1877	3	*)36	39	» 1903	1	7	8
» 1878	—	6	6	» 1904	2	12	14
» 1883	4	8	12	» 1905	4	2	6
» 1888	18	11	29	» 1906	12	6	18
» 1893	8	5	13	» 1907	4	8	12

*) Den höga siffran beror därpå, att dåvarande sundhetskollegium till åtal anmälde ett större antal apotekare.

För justitiekanslersämbetet gäller för närvarande följande lönestat:

[3.]
Aflönings-
förhållanden.

	Lön.	Tjänst- görings- penningar.	Summa.	
Justitiekanslern	6,000	2,000	8,000	—
Sekreteraren	3,000	1,500	4,500	—
Registratorn	1,800	1,200	3,000	—
1 vaktmästare	500	300	800	—
Till amanuenser, vikariatser- sättning, renskrifning m. m.	—	—	2,500	—
Summa kronor	—	—	18,800	—

Efter 5 år kan lönen hö-
jas med 500 kronor och
efter 10 år med ytter-
ligare 500 kronor.
Efter 5 år kan lönen hö-
jas med 100 kronor.

Beloppet af den justitiekanslern nu tillkommande aflöning bestämdes vid 1876 års Riksdag. Kungl. Maj:t hade föreslagit 9,000 kronor. Dåvarande chefen för justitiedepartementet hade i detta hänseende erinrat, att den till justitiekanslern då utgående lön utgjorde 7,000 kronor, men att, sedan Kungl. Maj:t beslutat för de äldsta revisionssekreterarna och hofrättsråden föreslå en aflöning, uppgående till lika stort belopp, hänsynen till förhållandet mellan dessa sistnämnda befattningar och justitiekanslerns ämbete syntes göra en förhöjning i justitiekanslerns löneförmåner nödvändig, äfven om densamma icke eljest påkallades däraf, att lefnadsomkostnaderna i hög grad stegrats, sedan den då utgående lönen bestämdes.

I skrifvelse den 11 maj 1876 anförde emellertid Riksdagen, att, då de med justitiekanslerns ämbete förenade göromål, om än viktiga, ej kunde anses vara af synnerligen ansträngande beskaffenhet, den af Kungl. Maj:t ifrågasatta tillökningen i aflöning syntes vara högre än nödvändigheten kräde. Genom aflöningens förhöjning till 8,000 kronor, eller enahanda belopp, hvartill densamma under år 1875 med då utgående dyrtidstillägg uppgått, syntes det Riksdagen, att alla billiga anspråk kunde anses uppfyllda.

Enligt nådiga kungörelsen den 19 maj 1876 angående villkoren för åtnjutande af de från 1877 års början fastställda nya löneförmåner för, bland andra, justitiekanslern och rikets samtliga hofrätter utgå justitiekanslerns löneförmåner med iakttagande i tillämpliga delar af enahanda bestämmelser och villkor, som för hofrätternas ämbetsmän blifvit godkända.

[3.] Afföningarna för justitiekanslersämbetets öfriga personal bestämdes vid 1878 års Riksdag. Riksdagens beslut i detta hänseende skilde sig från Kungl. Maj:ts förslag däruti, att detta förslag för sekreteraren upptog lönen 500 kronor högre och att begynnelseafföningen till registratorn var i Kungl. Maj:ts förslag annorlunda fördelad, nämligen i lön 2,000 och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor.

I nådiga kungörelsen den 12 juli 1878 angående villkoren för åtnjutande af de från 1879 års början fastställda nya löneförmånerna för statsdepartementens, utom utrikesdepartementets, afdelningar af Kungl. Maj:ts kansli äfvensom för justitiekanslersexpeditionen m. fl. föreskrefs, att för åtnjutande af de nya löneförmånerna inom justitiekanslersexpeditionen skulle gälla i tillämpliga delar hvad som stadgades för de nämnda departementen.

Sportler.

Inkomst af sportler förekommer inom justitiekanslersexpeditionen för registratorn, dock endast i obetydlig mån. Enligt kommittén meddelad uppgift skall under åren 1903—1907 lösen för afskrifter och diariebevis efter afdrag för renskrifningskostnader hafva för registratorn medfört en inkomst af 15 à 25 kronor årligen.

Tidigare förslag att höja aflöningen till justitiekanslern.

Vid 1898 års Riksdag väcktes inom Första Kammaren motion därom, att Riksdagen ville besluta, att den lön af 8,000 kronor, som justitieombudsmannen åtnjuter, skulle från och med år 1899 utgå med ett till 12,000 kronor höjdt belopp, samt, för den händelse Riksdagen skulle anse § 97 i regeringsformen därtill föranleda, att justitiekanslerns lön från samma tid skulle utgå med 9,000 kronor och hans tjänstgöringspenningar med 3,000 kronor.

Det åsyftade stadgandet i § 97 uti regeringsformen innehåller, att Riksdagens justitieombudsman skall, så länge han innehar ämbetet, i alla afseenden anses lika med Konungens justitiekansler.

I Andra Kammaren väcktes vid samma riksmöte en motion innefattande, bland annat, förslag därom, att justitieombudsmans- och justitiekanslersbefattningarna skulle från och med 1899 års ingång aflönas med 10,000 kronor årligen.

Motionären i Första Kammaren framhöll i sin motion, att Riksdagen i allmänhet vid bestämmandet af justitieombudsmannens lön låtit sig ledas af orden i § 97 af regeringsformen, att nämnda ämbetsman »skall i alla afseenden anses lika med Konungens justitiekansler», och alltså fastställt lönen till likhet med den sistnämndes. Så skedde redan vid 1809—1810 årens Riksdag, hvarvid statsutskottet, sedan konstitutionsutskottet afböjt att därom utlåta sig, yttrade, att det »trott sig icke böra

eller kunna föreslå mindre lönevillkor för justitieombudsmannen än hvad justitiekanslern åtnjuter».

[3.]

Motionären i Andra kammaren afsåg ock med sitt förslag närmast justitieombudsmannen, men — såsom i motionen uttalas — »alldenstund justitieombudsmannen och justitiekanslern enligt grundlagen skola vara likställda», fick förslaget gälla båda dessa tjänstebefattningar.

I det utlåtande i ämnet, som statsutskottet afgaf vid 1898 års Riksdag, vitsordade utskottet, att med föranledande af det nämnda stadgandet i § 97 i regeringsformen redan från det nya statsskickets början aflöningen för justitieombudsmannen och justitiekanslern varit bestämd till enahanda belopp.

Utskottet ansåg sig emellertid ej hafva skäl att tillstyrka förhöjning af justitieombudsmannens aflöning och vid sådant förhållande fann utskottet ej heller anledning förorda den ökning af justitiekanslerns aflöning, som i sammanhang med den ifrågasatta löneförhöjningen för justitieombudsmannen föreslagits endast på den grund, att dessa ämbetsmän enligt grundlagens stadgande skulle anses i allo lika.

I anledning af det förslag, som föranledde lagen den 14 juni 1901 om ändring i vissa delar af rättegångsbalken och då det syntes vara att förutse, att den uppgift, som enligt samma lag skulle tillkomma justitiekanslern, komme att för honom medföra behof af ökad arbetsbiträde, anbefalldes justitiekanslersämbetet att afgifva underdånigt utlåtande angående det belopp, som kunde anses erforderligt för beredande af sådant ökad arbetsbiträde.

*Anslag till
ökadt arbets-
biträde åt
justitie-
kanslers-
ämbetet.*

Den 4 januari 1901 afgafs det infortrade utlåtandet. Däri anfördes, att i den då befintliga lagbyrån undersökningar gjorts rörande de under femårsperioden 1891—1895 i högsta domstolen afgjorda brottmål, i hvilka underdåniga besvär fullföljts af allmän åklagare, och att dessa mål befunnits utgöra i medeltal omkring 97 om året. Justitiekanslersämbetet hade låtit genomgå de å nedre justitierevisionens registratorskontor förda diariier öfver besvär- och ansökningsmål för åren 1896—1900 och hade därvid befunnits, att antalet mål af ifrågavarande beskaffenhet, som af allmän åklagare fullföljts hos Kungl. Maj:t, under sistnämnda femårsperiod utgjort i medeltal omkring 95 om året.

Äfven om, såsom i motiven till omförmälda lag förutsattes skola ske, antydan meddelades åklagarna, att hemställa hos justitiekanslern om talans fullföljande borde ske endast i sådant fall, där det med hänsyn till yppad ny bevisning eller af annan särskild orsak vore angeläget, att talan fullföljdes, antog dock justitiekanslersämbetet, att

[3.] antalet fall, då dylik hemställan blefve gjord hos justitiekanslern, åtminstone det första året efter lagens trädande i kraft komme att närma sig sistnämnda medeltalssiffra, 95. Däremot ansåg ämbetet sannolikt, att antalet därefter blefve förminskadt. Huru stor denna minskning kunde blifva, läte sig emellertid ej förutse; att antalet skulle minskas med mera än hälften, vågade ämbetet ej antaga.

För att kunna bedöma, huruvida ett mål borde fullföljas i högsta instans, erfordrades, bland annat, en noggrann granskning af underdomstolens ofta vidlyftiga protokoll, de till hofrätten ingifna skrifterna och öfriga handlingar i målet. En sådan granskning af handlingarna uti ifrågavarande mål kunde ej medhinnas af justitiekanslern själf utan åsidosättande af öfriga honom åliggande göromål. Det ansågs därför blifva nödvändigt att i justitiekanslersexpeditionen anställa en särskild tjänsteman, hvilken skulle hafva att verkställa denna granskning och att därefter inför justitiekanslern föredraga målen i de delar, som erfordrades för bedömande af frågan, huruvida målen borde fullföljas eller icke, äfvensom att biträda vid författande af underdåniga besvär i de mål, som befunnos böra dragas under högsta domstolens pröfning.

Till en dylik befattning i justitiekanslersexpeditionen syntes det önskvärdt att erhålla en person, som tjänstgjort i hofrätt såsom fiskal och därunder förvärfvat vana vid brottmåls inläsande och föredragning. De ordinarie hofrättstjänstemännen vore emellertid därvid ej att påräkna. För att förmå någon af de extra ordinarie tjänstemännen, hvilka tjänstgjort såsom fiskaler, att mottaga förordnande i justitiekanslersexpeditionen, ansågs det blifva af nöden att erbjuda honom något högre löneförmåner än dem, han åtnjöte i hofrätten, och att inskränka förordnandet till viss kortare tid, ett halft eller ett helt år, efter hvars förlopp han kunde återgå till sin tjänstgöring i hofrätten. Under förmålan att de extra ordinarie hofrättstjänstemän, hvilka sålunda kunde komma i fråga, uppbure aflöning intill ett belopp af 3,500 kronor om året, ansåg justitiekanslersämbetet, att, på det en till den ifrågasatta tjänstgöringen fullt kvalificerad person skulle med säkerhet kunna påräknas, ett belopp af 4,000 kronor för det första året borde ställas till justitiekanslerns förfogande.

Till det nämnda beloppet borde emellertid läggas ett mindre belopp till bestridande af ökade renskrifningskostnader och skälig ersättning till den i justitiekanslersexpeditionen anställde amanuens, som af justitiekanslern förordnades att fullfölja de mål, i hvilka klagan funnes böra äga rum. Detta belopp ansågs tills vidare kunna bestämmas till 500 kronor om året.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 11 januari 1901 åberopade dåvarande chefen för justitiedepartementet hvad justitiekanslersämbetet anförte; och då, innan nödig erfarenhet vunnits angående omfattningen af de göromål, som på förslaget sätt skulle tilldelas justitiekanslersämbetet, något ordinarie anslag ej syntes böra ifrågasättas, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, under förutsättning att propositionen med förslag till lag angående ändring i vissa delar af rättegångsbalken blefve af Riksdagen bifallen, till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet anvisa på extra stat för år 1902 ett belopp af 4,500 kronor.

Efter det framställning i sådant hänseende gjorts vid 1901 års riksmöte, meddelade Riksdagen i skrifvelse den 29 maj samma år, att, då de af Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i rättegångsbalken, som skulle ålägga justitiekanslersämbetet det angifna ökade arbetet, bifallits af Riksdagen, denna ansett däraf följa, att i någon mån ökade arbetskrafter borde ställas till nämnda ämbetes förfogande. Med hänsyn till antalet af de mål, som, enligt hvad de gjorda beräkningarna gäfvade vid handen, sannolikt komme att af sådan anledning blifva föremål för ämbetets pröfning, syntes det Riksdagen emellertid, att det ökade arbetsbiträdet kunde vinnas för mindre kostnad för statsverket än den Kungl. Maj:t ifrågasatt, och höll Riksdagen före, att ett belopp af 3,500 kronor skulle därtill visa sig fullt tillräckligt. Framställningen hade därför på det sätt bifallits, att Riksdagen till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet på extra stat för år 1902 anvisat ett anslag af 3,500 kronor.

Samma belopp har på enahanda sätt anvisats för ett hvar af åren 1903—1909.

Enligt kommittén meddelad uppgift hafva för år 1907 de vid justitiekanslersexpeditionen anställda amanuenser fått uppbära:

*Amanuens-
arfvoden.*

en amanuens i arfvode 100 kronor i månaden samt	
en gratifikation af 250 kronor, tillhopa	kronor 1,450
en amanuens i arfvode 75 kronor i månaden samt	
en gratifikation af 160 kronor, tillhopa	» 1,060
de amanuenser, som biträdt med föredragning af be-	
svärsmål, sammanlagdt	» 2,400

Vid justitiekanslersämbetet finnes icke något ständigt biträde för ombesörjande af skrifgöromål och dylika sysslor. Renskrifningen verkställdes där tillförne af amanuenser, men sedan göromålen väsentligen ökats, har en renskrifverska från en af Stockholms renskrifningsbyråer

*Renskrif-
ningskostnad.*

[3.] vidtalats att, mot en ersättning af 30 kronor i månaden, hvarje söcken-
dag två timmar uppehålla sig i ämbetets lokal för att verkställa före-
kommande renskrifning. Vissa dagar är hon icke under dessa två tim-
mar helt och hållet sysselsatt med skrifning för ämbetets räkning och
är då oförhindrad använda tiden till renskrifning för sin byrås räkning.
Ibland inträffar åter, att så mycket renskrifningsarbete hopar sig, att
det icke medhinnes på de två timmarna, i hvilket fall renskrifnings-
byrån anlitas mot särskild godtgörelse.

Kommittén har i sitt betänkande, efter en jämförande framställning
rörande förhållandet mellan justitiekanslern och justitieombudsmannen
i afseende å deras ämbetsutöfning, härefter öfvergått till en redogörelse
för vissa till kommittén öfverlämnade handlingar.

*Justitiekans-
lersämbetets
underdåniga
utlåtande den
25 oktober
1902.*

Härvid märkes till en början justitiekanslersämbetets underdåniga
utlåtande den 25 oktober 1902, afgifvet med anledning af nådiga cirkuläret
den 25 oktober 1901, hvarigenom ämbetsverk och myndigheter
anbefallts att hvar för sin förvaltningsgren inkomma med utredning,
huruvida, under angifven förutsättning, för tiden efter år 1902 ändringar
i vederbörande lönestater kunde anses böra äga rum, därvid tillika
borde komma under öfvervägande, huruvida genom förenklingar i för-
valtningen tillfälle kunde beredas till indragning af tjänster, som genom
de förändrade anordningarna kunde undvaras.

Uti detta utlåtande har erinrats, att justitiekanslern och de hos
honom anställda ordinarie tjänstemän icke tillagts rätt till semester och
att de därför måste för erhållande af ledighet lika lång tid, som andra
tjänstemän åtnjuta semester, afstå från sina tjänstgöringspenningar
under ledighetstiden.

Under återopande af lefnadskostnadernas stegring, påpekas i utlå-
tandet jämväl, att göromålen i justitiekanslersexpeditionen väsentligen
ökats. Åren 1871—1875 utgjorde de till justitiekanslern för underdånigt
utlåtandes afgifvande inkomna kungl. remisser i medeltal omkring 21,
under åren 1897—1901 däremot 50 om året. Öfriga diariieförda mål
utgjorde åren 1871—1875 i medeltal omkring 276, men åren 1897—
1901 omkring 422 om året. Därtill komme från Hans Maj: Konungen
till justitiekanslern öfverlämnade supplikärenden till ett antal af om-
kring 120 om året. Rörande dessa sistnämnda ärendens antal under
åren 1871—1875 kunde uppgift ej lämnas, enär de då ej diariiefördes.

Beträffande de brottmål, som enligt lagen den 14 juni 1901 ej
finne fullföljas till högsta domstolen utan justitiekanslerns förordnande,
uppgifves i utlåtandet, att från och med 1902 års början till den 1

oktober samma år från allmänna åklagare inkommit framställningar om underdånig talans fullföljande i 39 besvärsmål; i 14 af dessa hade justitiekanslern förordnat om talans fullföljande.

[3.]

Vidkommande själfva löneregleringen anföres i utlåtandet, att det icke syntes oskäligt, att, såsom i Riksdagen jämväl varit ifrågasatt, justitiekanslern i aflöningshänseende blefve likställd med ledamöterna i högsta domstolen. Löneförmånerna för sekreteraren, registratorn och vaktmästaren vid justitiekanslersexpeditionen syntes böra bestämmas i öfverensstämmelse med hvad motsvarande tjänstemän och betjante i andra statens ämbetsverk kunde varda vid allmän lönereglering tillagdt, hvarvid jämväl frågan om rätt till semester utan afdrag å tjänstgöringspenningarna för bemälda sekreterare och registrator ansågs böra komma under öfvervägande. I sammanhang därmed erinras, att Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 9 februari 1858, med afseende å vikten och mångfalden af de ärenden, som förekomme till sekreterarens behandling, förklarar honom vara expeditionssekreterare i Kungl. Maj:ts kansli.

Beträffande det i staten för justitiekanslersexpeditionen upptagna belopp af 2,500 kronor till amanuenser m. m. upplystes, att detta belopp de senaste åren fördelats mellan två amanuenser och en extra vaktmästare. Beloppet ansågs böra i icke oväsentlig mån ökas med afseende å den betydliga tillökning i arbetet inom expeditionen, som ägt rum, sedan beloppet först fastställdes, äfvensom å nödvändigheten att för arbetets behöriga gång minst 2 amanuenser samtidigt funnes för tjänstgöring tillgängliga, samt med hänsyn därjämte till de stegrade lefnadskostnaderna.

Med det å extra stat från 1902 års början anvisade belopp å 3,500 kronor hade aflönats en nyantagen amanuens, som inläst och för justitiekanslern föredragit de besvärsmål, i hvilka allmänna åklagare gjort hemställan om underdånig talans fullföljande hos Kungl. Maj:t. Dessa mål hade, såsom redan nämnts, från årets början till den 1 oktober utgjort 39 stycken, och ehuru åtskilliga af dem varit af ganska vidlyftig beskaffenhet, hade de dock icke fullt upptagit den nyantagne amanuensens tid. I det ofvan omnämnda underdåniga utlåtandet den 4 januari 1901 hade justitiekanslersämbetet framhållit, att för ifrågavarande besvärsmåls inläsande och föredragning erfordrades en särskildt för denna tjänstgöring kvalificerad amanuens. De därför i utlåtandet anförda skäl kvarstode fortfarande. Däremot ansågs det af Riksdagen för 1902 och 1903 å extra stat anvisade beloppet å 3,500 kronor om året ej behöfva helt och hållet tagas i anspråk för den nyantagne amanuensens aflönande, beroende därpå, att ifrågavarande besvärsmåls

- [3.] antal åtminstone dittills icke hindrat honom att ägna sig äfven åt annan tjänstgöring, ett förhållande, som sannolikt icke heller i den närmaste framtiden komme att förändras.

Då emellertid det i ordinarie staten till amanuenser m. m. upptagna belopp ansågs otillräckligt och behöfva icke obetydligt höjas, syntes det justitiekanslersämbetet, att det å extra stat uppförda anslaget å 3,500 kronor borde öfverföras på ordinarie stat och läggas till det redan befintliga anslaget å 2,500 kronor. Genom denna anordning skulle nödiga medel finnas att tillgå ej mindre till aflönande af den för ofvannämnda besvärsmåls beredande och föredragning anställde amanuens, hvilken då jämväl kunde biträda med andra göromål inom expeditionen, än äfven till erforderlig förbättring af öfriga i justitiekanslersexpeditionen tjänstgörande amanuensers aflöningsvillkor.

Enär, efter det de hos justitiekanslern anställda ordinarie tjänstemännens antal vid föregående lönereglering inskränkts till två, göromålen i justitiekanslersexpeditionen väsentligen ökats, ansågs uppenbart, att någon ytterligare indragning af tjänster inom expeditionen ej kunde äga rum.

*Justitie-
kanslers-
ämbetets
skrifvelse den
12 oktober
1907 jämte en
promemoria.*

Till kommittén hade vidare öfverlämnats en från justitiekanslersämbetet till chefen för justitiedepartementet den 12 oktober 1907 aflåten skrifvelse angående, bland annat, reglering af justitiekanslerns löneförmåner. Vid denna skrifvelse var fogad afskrift af en däri åberopad promemoria, som justitiekanslern aflämnat till justitiedepartementet.

I skrifvelsen framhåller justitiekanslern, att hans löneförmåner understiga många honom underställda ämbetsmäns, däribland nära nog samtliga underdomares på landet. Då allmänheten vore benägen att bedöma ett ämbetes betydelse efter den aflöning, som består dess innehafvare, kunde det i längden blifva svårt för justitiekanslern att med nuvarande löneförmåner uppehålla den auktoritet och det inflytande på underlydande, som enligt författningarna skola tillkomma honom.

I promemorian erinras om det skäl, på grund hvaraf Riksdagen år 1876 satte justitiekanslerns aflöning till det nuvarande beloppet, 8,000 kronor, i stället för de af Kungl. Maj:t föreslagna 9,000. Detta skäl hade förlorat sin giltighet. Justitiekanslerns göromål hade nämligen ökats till den grad, att om dem numera ej kunde sägas, att de icke äro af synnerligen ansträngande beskaffenhet. De af justitiekanslern handlagda ärendena utgjorde under femårsperioden 1871—1875 i medeltal, de i »allmänna diariet» upptagna 276,4 och de i »kungl.

remissdiariet» 21,8. För perioden 1901—1905 gestaltade sig däremot [3.] medeltalssiffrorna sålunda:

allmänna diariet	466,8
kungl. remissdiariet	55,8
supplikdiariet	157,6
besvärsmålen	50,5

Till målen i allmänna diariet hörde de rättegångar, i hvilka justitiekanslern hade att bevaka kronans rätt. Bland dem hade särskildt de s. k. vattenmålen ökats. På senare åren hade nämligen de i enskild ägo befintliga vattenfallen börjat begagnas och bebyggas; de allmänna ombuden vid vattensynerna erlade i regel vad mot underrättens utslag; med anledning däraf komme jämlikt 1827 års förordning vattenmålen nästan utan undantag under justitiekanslerns pröfning. I dessa mål, likasom i allmänhet i kronans öfriga rättegångar, gällde det att iakttaga och bevaka viktiga allmänna intressen, och målen vore både vidlyftiga och svåra samt toge mycken tid i anspråk.

De ärenden, hvilka från de särskilda statsdepartementen remitterades till justitiekanslern för utlåtandes afgifvande, hade mer än fördubblats. I dessa ärenden framställdes rätt ofta till justitiekanslern spörsmål, för hvilkas besvarande fordrades mycket arbete och eftertanke samt ej sällan åstadkommande af ytterligare utredning. Koncepten till dessa underdåniga utlåtanden uppsattes äfven egenhändigt af justitiekanslern, enär hjälp därtill i allmänhet ej kunde påräknas af sekreteraren, hvilken vore sysselsatt med granskning af arbetsredogörelserna från de centrala ämbetsverken och Konungens befallningshafvande, fånglistor och mera dylikt.

I supplikdiariet intoges de ärenden, hvilka af Hans Maj:t Konungen öfverlämnades till justitiekanslern. Dessa ärenden, hvilka tillförne voro fåtaliga och då ej diariefördes, vore visserligen i regeln ej af synnerligen svår eller vidlyftig beskaffenhet, men de toge dock tid, enär suplikanterna ofta hänvisades att personligen söka justitiekanslern, som då tillhandaginge dem med råd och upplysningar samt skriftväxling i deras angelägenheter.

Från och med år 1902 hade justitiekanslern ålagts pröfva, huruvida allmän åklagare borde hos Kungl. Maj:t fullfölja talan i brottmål. Dessa mål, i hvilka justitiekanslern emellertid hade att påräkna hjälp af en för ändamålet anställd amanuens, hade äfven bidragit att öka göromålen.

[3.]

Med hänsyn därtill att justitiekanslern icke vore tillförsäkrad rätt till semester, och i följd häraf nödgades att, för erhållande af motsvarande frihet från göromålen, begära tjänstledighet, hvarvid han ginge miste om sina tjänstgöringspenningar, kunde man således säga, att hans löneförmåner i verkligheten icke uppginge ens till 8,000 kronor.

I promemorian uttalas ock, att ingen annan ämbetsman i motsvarande ämbetsställning är så lågt aflönad som justitiekanslern. Med hänsyn såväl därtill som till de ökade göromålen och de stegrade lefnadskostnaderna måste en reglering af justitiekanslerns löneförmåner anses af behovet påkallad. Och på grund af hans ämbetsställning samt hans viktiga och numera mycket omfattande göromål syntes det kunna ifrågasättas, huruvida han icke borde i aflöningshänseende likställas med justitieråd.

*Förslag
angående
granskning af
arbetsredo-
görelser.*

I sitt ifrågavarande betänkande har löneregleringskommittén, hvad först angår frågan om justitiekanslerns ämbetsverksamhet, icke ifrågasatt annan förändring i de härutinnan nu gällande bestämmelser, än att kommittén på anförda skäl hemställt om utredning, huruvida ej äfven andra ämbetsverk än de, från hvilka nu arbetsredogörelser eller arbetsförteckningar öfverlämnas till justitiekanslern för granskning, må böra åläggas att till justitiekanslersämbetet aflämna antingen dylika redogörelser eller förteckningar eller åtminstone kortfattade relationer angående balanserade mål.

*Departements-
chefen.*

Nämnda framställning anmäldes af mig för Eders Kungl. Maj:t den 27 november 1908, och tillåter jag mig erinra, att Eders Kungl. Maj:t i anledning häraf täcktes förordna, att utredning i det af kommittén angifna hänseende skall genom de särskilda departementens försorg verkställas, hvarefter det skulle ankomma på vederbörande departementschefer att hvar för sitt departement anmäla detta ärende till den åtgärd, hvartill den blifvande utredningen kan gifva anledning.

*Förslag
angående
revision af
instruktioner.*

I sammanhang härmed har kommittén jämväl i ett annat hänseende uttryckt ett särskildt önskemål. Under erinran om sina i delen I af kommitténs betänkanden gjorda uttalanden i fråga om behovet af en revision af gällande instruktionsbestämmelser för centrala ämbetsverk i syfte att åstadkomma förenkling och önskvärd likformighet, särskildt hvad angår disciplinär domsrätt och forum för till domstol hänskjutna mål rörande tjänsteförseelser, anför kommittén, att intill dess en sådan revision kan anses böra vidtagas, det enligt kommitténs åsikt skulle

vara synnerligen lämpligt, om, då till vederbörande statsdepartement från ämbetsverk eller myndighet inkommer instruktionsförslag, hvori linnas upptagna bestämmelser uti ofvan särskildt angifna afseenden, förslaget före dess pröfning hos Kungl. Maj:t blefve remitteradt till utlåtande af justitiekanslern i berörda delar. Han borde ju nämligen anses särskildt sakkunnig härutinnan, allrahelst som det redan är honom pålagdt såsom Konungens högste ombudsman att hafva tillsyn däröfver, att alla instruktioner varda iakttagna och efterlefda.

[3.]

Jag delar kommitténs uppfattning rörande önskvärdheten af en allmän revision af de för de centrala ämbetsverken gällande instruktioner till vinnande af nödig likformighet i de af kommittén angifna hänseenden, och torde åtgärder för åstadkommande af en dylik revision snarast möjligt böra vidtagas. I afvaktan härpå synes emellertid lämpligt att, i enlighet med kommitténs förslag, före utfärdandet af nya eller ändrade instruktioner, däri fråga är om disciplinär domsrätt eller forum i mål rörande tjänsteförseelser, justitiekanslerns utlåtande i dessa delar infordras. Genom särskilda ämbetsskrifvelser den 10 december 1908 har jag ock bringat kommitténs ifrågavarande önskemål till öfriga departementschefers kännedom.

Departements-
chefen.

Härefter öfvergår kommittén till frågan om de aflöningsförmåner å stat, som böra tillkomma den ordinarie personalen vid justitiekanslersämbetet, jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

Förslag till
ny lönestat.

Med de kraf, som numera ställas och än vidare må böra ställas på innehafvaren af justitiekanslersbefattningen, har det synts kommittén, som om vid nu förestående lönereglering aflöningen till justitiekanslern bör sättas lika med hvad som anses skäligt för generaldirektörer i normalgrad. Och enär aflöningen för dessa blifvit vid löneregleringar, som af Riksdagen beslutats åren 1907 och 1908, bestämd till 11,000 kronor, däraf 7,000 i lön, 3,000 i tjänstgöringspenningar och 1,000 i ortstillägg, har kommittén ansett sig böra för justitiekanslern föreslå enahanda aflöning, på lika sätt fördelad.

Justitie-
kanslerns
aflöning.

Hvad angår den öfriga ordinarie personalen vid justitiekanslersämbetet, har kommittén ej tänkt sig indragning af någon ordinarie tjänst därstädes. Men kommittén har härvid såsom sin bestämda uppfattning uttalat, att, därest aflöningen för sekreteraren och för registratorn varder förhöjd, på sätt och med de villkor kommittén före-

Den öfriga
ordinarie
personalen vid
justitie-
kanslers-
ämbetet.

[3.] slår, och darest såsom en förutsättning därför jämväl stadgas den normal-arbetstid å tjänsterummet, som är afsedd för flertalet centrala ämbetsverk, af bemälda sekreterare och registrator må kunna förväntas en väsentligt ökad arbetsprodukt och i följd däraf behovet af amanuenser väsentligen förminskas.

Med erinran att enligt gällande instruktion det åligger sekreteraren att biträda vid utarbetandet af de från Kungl. Maj:t till justitiekanslern remitterade ärenden samt uppsätta de skrivelser, som däraf föranledas, äfvensom memorial i såväl dessa som andra ärenden, hvilka det tillkommer justitiekanslern att anmäla hos Kungl. Maj:t, har kommittén uti ifrågavarande afseende framhållit, att, huru än, af en eller annan anledning, arbetet hittills ansetts böra fördelas mellan tjänstemännen vid justitiekanslersexpeditionen, efter skedd lönereglering arbetet synes böra så ordnas, att justitiekanslern må erhålla kraftigt och värdefullt biträde af sekreteraren vid de utrednings- och uppsättningsgöromål, som föranledas af de från Kungl. Maj:t till justitiekanslern remitterade ärenden. Och då enligt den för statskontoret den 18 oktober 1907 utfärdade instruktion sekreteraren i nämnda verk kan åläggas föredragnings-skyldighet, har det synts kommittén, att i en blifvande ny instruktion för justitiekanslersämbetet en föreskrift bör intagas, på grund hvaraf sekreteraren må kunna åläggas att öfvertaga den föredragning inför justitiekanslern af brottmål, hvilken kräves för bedömande, huruvida talan må böra fullföljas mot hofrätts utslag. Därigenom skulle inbesparas arfvode till en för sådan föredragning anställd särskild amanuens.

I samma instruktion bör enligt kommitténs åsikt äfven beträffande registratorn gifvas uttryck åt krafvet på ökad tjänstgöringsskyldighet.

Till jämförelse i detta hänseende har kommittén erinrat om gällande bestämmelser för vissa andra myndigheter såsom, bland annat, att i instruktionen för försäkringsinspektionen den 31 december 1903 finnes stadgadt, att registratorn hos nämnda myndighet åligger, utöfver särskildt angifna göromål beträffande diarieföring, bearbetning af statistiskt material m. m., förrätta de göromål, hvilka inspektionen kan finna lämpligt att uppdraga åt honom.

Då sekreteraren, registratorn och vaktmästaren vid justitiekanslersämbetet, hvilka å nu gällande stat åtnjuta enahanda aflöningar, som vid 1870-talets löneregleringar fastställdes för vederbörande normalgrader vid centrala ämbetsverk, vid nu förestående lönereglering enligt kommitténs åsikt böra bibehållas i motsvarande normalgrader, sådana de blifvit vid 1907 års riksdag fastställda för statskontoret och arméförvaltningen samt vid 1908 års riksdag för vissa andra ämbetsverk, har

kommittén beträffande ifrågavarande befattningar föreslagit följande aflöningar nämligen: [3.]

för sekreteraren lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 kronor, ortstillägg 400 kronor, tillhoppa 5,800 kronor, hvartill skulle kunna komma två ålderstillägg till lönen, hvartdera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 år;

för registratorn lön 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, ortstillägg 300 kronor, tillhoppa 4,000 kronor, hvartill skulle kunna komma tre ålderstillägg till lönen, hvar och ett å 500 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år;

samt för vaktmästaren lön 700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor, ortstillägg 150 kronor, tillhoppa 1,200 kronor, hvartill efter 5 år skulle kunna komma ett ålderstillägg till lönen å 100 kronor.

Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjöte fri bostad samt bränsle, skulle, så länge denna förmån kvarstode, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

I öfverensstämmelse med de beslut, som fattats af 1907 års riksdag i fråga om ny aflöningsstat för statskontoret och angående organisation af arméns centrala förvaltningsmyndighet samt af 1908 års riksdag vid antagande af nya aflöningsstater för vissa andra ämbetsverk, har kommittén vidare hemställt, att såsom förutsättning för den blifvande nya aflöningsstaten måtte uppställas, att samtliga ordinarie tjänsteinnehafvare vid justitiekanslersämbetet skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag.

*Förutsättning
för den nya
aflönings-
staten.*

Slutligen har kommittén ansett vid den blifvande nya staten böra i tillämpliga delar fästas enahanda aflöningsvillkor, som vid 1907 års riksdag antogos för statskontoret. I sådant hänseende skulle ock justitiekanslern samt sekreteraren och registratorn hos ämbetet få komma i åtnjutande af den semesterförmån, som tillkommer tjänstemän inom motsvarande lönegrader i statskontoret m. fl. ämbetsverk.

*Aflönings-
villkor.*

I afseende å anslaget till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. har kommittén erinrat, bland annat, om vissa af chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet den 13 mars 1908 gjorda uttalanden i fråga om reglering af löneförhållandena m. m. vid kammarkollegium.

*Anslag till
amanuenser,
vikariats-
ersättning,
renskrifning
m. m.*

[3.]

Chefen för finansdepartementet erinrade därvid, att rörande grunderna för aflöningen till de mera fast anställda amanuenserna inom de centrala ämbetsverken han utförligt uttalat sig vid föredragningen den 15 mars 1907 af frågan om ny lönereglering för statskontoret. Han hade därvid utgått från den uppfattning, att, under förutsättning af en tjänstgöring af den omfattning, löneregleringskommittén syntes hafva förutsatt såsom den normala¹⁾, minimiarfvodet för amanuens i centralt ämbetsverk under vanliga förhållanden i allmänhet icke kunde beräknas lägre än 1,200 à 1,500 kronor för år räknadt med eventuell förhöjning i mån af visad flit och duglighet till 2,000 kronor om året.

I anseende härtill och med hänsyn till de arfvodesbelopp, som redan då utgick till amanuenserna i kammarkollegium, ansåg departementschefen det belopp, som vid kammarkollegii nya organisation erfordrades för aflöning åt amanuenser, icke böra beräknas lägre än kommittén föreslagit, motsvarande i medeltal 1,800 kronor för dem hvar. Departementschefen erinrade jämväl, att vid berörda tillfälle den 15 mars 1907 han i sammanhang med behandlingen af hithörande spörsmål uttalat den mening, att fast anställd amanuens i centralt ämbetsverk äfven borde tillerkännas rätt att vid sjukdom, ej öfverskridande viss tid, samt vid förordnande å ordinarie tjänst under den ordinarie innehafvarens semester eller tjänstledighet såsom regel bibehålla en del af amanuensarfvodet, hvilken lämpligen syntes böra bestämmas till två tredjedelar, äfvensom att dylik amanuens borde beredas tillfälle att, i den mån förhållandena inom vederbörande ämbetsverk sådant tilläte, årligen erhålla någon tids ledighet, förslagsvis beräknad till 2 à 3 veckor, utan skyldighet att afstå någon del af arfvodet. Departementschefen hade därjämte vid samma tillfälle såsom önskvärdt framhållit, att, då amanuens med fast arfvode för sjukdom eller eljest åtnjöte ledighet eller förordnades att uppehålla ordinarie befattning, annan extra ordinarie tjänsteman, där lämplig sådan funnes att tillgå, förordnades att bestrida amanuensbefattningen mot den aflöning, hvilken inom verket ansåges böra utgöra begynnelsearfvode för sådan befattning, som vore i fråga. Detta hade, enligt hvad departementschefen tillkännagaf, tillämpats vid beräklandet af det belopp, som vid den nya organisationen af kammarkollegium skulle erfordras för tillgodoseende af nyssberörda ändamål.

Den ståndpunkt, chefen för finansdepartementet i förenämnda hänseenden intagit i fråga om statskontoret och kammarkollegium, har han

¹⁾ Fyra timmars arbete hvarje söckendag. förekommande hemarbete inberäknadt.

vidhållit vid afgifvande af förslag angående reglering af löneförhållandena m. m. vid kammarrätten. [3.]

Beträffande ifrågavarande anslag har kommittén vidare anfört följande.

Såsom redan blifvit uttaladt, hade kommittén den uppfattningen, att, därest aflöningarna för sekreteraren och registratorn vid justitiekanslersexpeditionen blefve förhöjda, på sätt och med de villkor kommittén föreslagit, och därest såsom en förutsättning därför jämväl stadgades den normalarbetstid å tjänsterummet, som är afsedd för flertalet centrala ämbetsverk, af bemälda sekreterare och registrator kunde förväntas en väsentligt ökad arbetsprodukt och i följd däraf behovet af amanuenser väsentligen förminskas. Amanuenser.

Kommittén hade jämväl uttryckt den mening, att i den nya instruktion, som efter löneregleringen torde komma att utfärdas för justitiekanslersämbetet, en föreskrift syntes böra intagas, på grund hvaraf sekreteraren kunde åläggas att öfvertaga den föredragning inför justitiekanslern af brottmål, hvilken kräfves för bedömande, huruvida talan må böra fullföljas mot hofrätts utslag.

Godkändes kommitténs uppfattning i nu antydda hänseenden, måste antalet amanuenser vid justitiekanslersexpeditionen med all säkerhet kunna begränsas till två.

Visserligen mötte svårighet att nu afgöra, huruvida under ofvanberörda förutsättningar städse kunde för två amanuenser förefinnas sysselsättning till den omfattning, att arfvode borde till hvar och en af dem utgå i öfverensstämmelse med hvad redan blifvit och än vidare kunde blifva bestämdt för normal tjänstgöring vid centrala ämbetsverk och statsdepartement. Men då kommittén ansåge sig böra utgå från det antagandet, att göromålen för de biträdande tjänstemännen, ordinarie och extra, vid justitiekanslersexpeditionen komme att ökas såväl beträffande granskningen af arbetsredogörelser m. m. från vederbörande ämbetsverk och myndigheter som ock beträffande utrednings- och uppsättningsarbeten, särskildt i följd af kungl. remisser, hade kommittén funnit sig böra vid beräklandet af det anslag, hvarifrån arfvoden till amanuenser vid justitiekanslersexpeditionen skola utgå, ställa beräkningen i sistnämnda hänseende efter de grunder, som chefen för finansdepartementet följt beträffande kammarkollegium och kammarrätten. Kommittén hade därför i sin kalkyl upptagit arfvoden för två amanuenser vid justitiekanslersexpeditionen efter ett medeltal af 1,800 kronor för hvar.

[3.]
Vikariats-
ersättning.

Med erinran att kommittén i sitt förslag till aflöningsvillkor för den ordinarie personalen vid justitiekanslersämbetet utgått från den förutsättning, att justitiekanslern samt hos honom anställda sekreterare och registrator böra få komma i åtnjutande af den semesterförmån, som tillkommer tjänstemän inom motsvarande lönegrader i statskontoret m. fl. ämbetsverk, samt att justitiekanslern och sekreteraren sålunda skulle få åtnjuta semester hvardera under en och en half månad samt registratorn under en månad, har kommittén framhållit, att för dessa semesterledigheter likasom för den tid, beräknad till 1 ½ månad årligen, då justitiekanslern befinner sig på inspektionsresor, erfordras vikariatsersättningar, motsvarande de vederbörande tjänstemän tillkommande tjänstgöringspenningar. I detta hänseende har af kommittén beräknats ett sammanlagdt belopp af 1,100 kronor. Då vidare vid afgifvandet af de för 1908 års Riksdag framlagda förslagen till reglering af löneförhållanden m. m. vid kammarkollegium och kammarrätten, för uppehållande af amanuensbefattning under sjukdom och semester samt då amanuens förordnats att bestrida ordinarie tjänst under innehafvares semester eller tjänstledighet, beräknats omkring 450 kronor för hvarje amanuens, har kommittén ansett, att med tillämpning häraf skulle i sådant hänseende vid justitiekanslersexpeditionen kunna beräknas 900 kronor.

Renskrif-
ningskostnad.

Under framhållande att vid justitiekanslersexpeditionen, såsom förut är nämnt, icke erfordras något fast anställdt biträde för renskrifning, har kommittén med ledning af erhållna uppgifter för renskrifning för justitiekanslersämbetets räkning beräknat ett belopp per år af 500 kronor.

Extra vakt-
mästare.

Slutligen har, i betraktande däraf att vid justitiekanslersämbetet finnes allenast en ordinarie vaktmästare, ansetts böra till gratifikation åt extra vaktmästare beräknas ett belopp af 300 kronor.

På grund häraf har kommittén hemställt, att i blifvande stat för justitiekanslersämbetet måtte uppföras ett anslag af 6,400 kronor till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning m. m.

Jämförelse
med nu gäl-
lande lönestat.

Kommittén avslutar sitt betänkande med en jämförelse mellan den för justitiekanslersämbetet nu gällande lönestaten samt den af kommittén föreslagna. Om, framhåller kommittén, till slutsiffran å den nu

gällande staten	kronor 18,800: —	[3.]
lägges dels det belopp af	„ 3,500: —	
som alltifrån år 1902 på extra stat utgått till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet, dels ock utbetaladt dyrtidstillägg för år 1907	„ 80: —	
skulle alltså anslagsbeloppen på ordinarie och extra stat för år utgöra tillhopa	kronor 22,380: —.	

Då afsedt vore, att vid tillämpning af kommitténs förslag hittillsvarande anslag till justitiekanslersämbetet på extra stat ej vidare skulle utgå, skulle den af kommittén föreslagna statens slutsumma, 28,400 kronor, med allenast 6,020 kronor komma att öfverstiga summan af ofvanstående särskilda anslagsbelopp på ordinarie och extra stat.

Vid denna beräkning hade emellertid ej hänsyn tagits till ålders- tillägg, hvilka fortfarande såsom hittills skulle utgå af andra hufvud- titelnns gemensamma anslag till ålderstillägg.

I detta hänseende har kommittén emellertid erinrat, att ålderstill- läggen till sekreteraren och vaktmästaren vid justitiekanslersämbetet skulle blifva desamma som hittills, men att registratorn såsom tjänste- man i första normalgraden skulle enligt den nya staten erhålla efter femton år ett ytterligare (tredje) ålderstillägg.

I sitt öfver kommitténs förslag afgifna utlåtande har justitiekanslern, med förmälan att han såsom ledamot af kommittén deltagit i alla dess beslut utom i fråga om bestämmandet af egna löneförmåner, i sistnämnda hänseende åberopat hvad han anfört i underdåniga utlåtandet den 25 oktober 1902 och i skrifvelsen till chefen för justitiedepartementet den 12 oktober 1907 jämte den därvid fogade promemoria. Visserligen hade senaste Riksdag fastställt justitieombudsmannens löneförmåner till 11,000 kronor eller 2,000 kronor mindre än hvad justitieråden åtnjuta. Härvid borde dock uppmärksammas, att för justitieråden redan fastställts och för justitiekanslern af kommittén föreslagits den föreskrift, att de ej finge emottaga vissa uppdrag, såsom exempelvis ordförande- eller ledamot- skap i bolagsstyrelser, under det att Riksdagen icke uppställt någon motsvarande föreskrift för justitieombudsmannen, hvilken således vore oförhindrad innehafva dylika, i allmänhet inbringande uppdrag.

I sammanhang härmed har justitiekanslern, med åberopande af 97 § regeringsformen, hemställt, att när på grund af senaste Riksdags beslut justitieombudsmannens löneförmåner från och med den 1 januari 1909 utgå med det förhöjda beloppet 11,000 kronor, men det måste

*Justitie-
kanslers-
ämbetet.*

[3.] anses inkonstitutionellt, att Kungl. Maj:ts förtroendeman, justitiekanslern, är i något hänseende sämre ställd än Riksdagens förtroendeman, justitieombudsmannen, samt redan från det nya statsskicket början aflöningen till dessa båda ämbetsmän varit bestämd till enahanda belopp, framställning måtte göras hos Riksdagen att till lönefyllnad för justitiekanslern för år 1909 på extra stat anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Slutligen har justitiekanslern meddelat, att hos ämbetet anställde sekreteraren Ernst Gustaf Fredrik Björklund, hvilken är född den 14 mars 1846, och registratorn Johan Oskar Theodor von Engeström, hvilken är född den 20 december 1844, båda förklarat, att de, som icke vilja afstå från sin rätt att med pension afgå vid uppnådda 65 lefnadsår, hafva för afsikt att icke ingå på den af kommittén föreslagna nya lönestaten. Då kommitténs förslag således icke torde kunna, hvad dessa två tjänstemän angår, genomföras förr än respektive 1911 och 1910, har justitiekanslern hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva, att justitiekanslern skall äga att under denna öfvergångstid till upphållande af göromålen hos justitiekanslersämbetet använda det belopp, hvarmed dessa tjänstemäns aflöningsförmåner enligt den nya staten öfverskjuta deras nuvarande löneförmåner.

*Departements-
chefen.*

Mot hvad kommittén, utan meningsskiljaktighet, sålunda hemställt ifråga om aflöningsförhållandena m. m. vid justitiekanslersämbetet finner jag i hufvudsak ingenting att erinra, utan biträder i allt väsentligt kommitténs förslag.

Att, såsom af justitiekanslern ifrågasatts, i aflöningshänseende likställa honom med justitieråd synes mig desto mindre böra ifrågakomma, som senaste Riksdag, med afslag å väckt motion om justitieombudsmannens likställande i nämnda hänseende med justitieråd, bestämt dennes aflöning till 11,000 kronor, och någon anledning icke torde föreligga att nu afvika från den hittills tillämpade likställigheten mellan justitiekanslern och justitieombudsmannen i afseende å löneförmåner. Väl är sant, att vid den sålunda beslutade höjningen af justitieombudsmannens aflöning icke fästats något sådant villkor rörande förbud att emottaga vissa uppdrag, som fastställts för justitieråden och af kommittén föreslagits jämväl för justitiekanslern, men denna olikhet i villkoren för löneförmånernas åtnjutande lär icke innefatta giltigt skäl att för justitiekanslern föreslå högre aflöning.

Hvad angår kommitténs förslag att i en blifvande ny instruktion för justitiekanslersämbetet en föreskrift bör intagas, på grund hvaraf sekreteraren må kunna åläggas att öfvertaga den föredragning inför justitiekanslern, som föranledes af lagen den 14 juni 1901 angående

ändring i vissa delar af rättegångsbalken, finner jag nämnda förslag icke gifva anledning till annan erinran, än att en dylik anordning naturligtvis icke bör utgöra hinder för justitiekanslern att i särskilda fall uppdraga åt någon amanuens att i sekreterarens ställe fullgöra sådan föredragning. Ärenden af detta slag kräva ju alltid skyndsamt handläggning. Den tid, som för målens beredande till föredragning står till buds, är ofta synnerligen knapp. Särskildt om flera dylika mål samtidigt inkomma eller fråga är om mål af vidlyftigare eller eljest af mer invecklad beskaffenhet, synes det mig därför antagligt, att det stundom kan blifva erforderligt att anlita särskild föredragande, hvilken kan mera odeladt ägna sig åt arbetet att till föredragning bereda ifrågasvarande mål. Någon höjning af anslaget till amanuenser m. m. utöfver hvad kommittén hemställt har jag emellertid icke af denna anledning ansett mig böra föreslå.

Mot den af kommittén för beviljande af de föreslagna nya aflöningsförmånerna angifna förutsättning, att samtliga ordinarie tjänstnehafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag, har jag, hvad angår sekreteraren och registratören, ingen anmärkning att framställa. Jag erinrar härvid, att enligt Eders Kungl. Maj:ts den 23 oktober 1908 meddelade beslut den dagliga arbetstiden å tjänsterummet för dessa liksom för flertalet andra tjänstemän, tillhörande ämbetsverk med ännu oreglerade aflöningsförhållanden, från och med den 1 november samma år utgör 5 timmar. Redan i sammanhang med sistberörda ärende hade jag anledning att underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning frågan, huruvida justitiekanslern bör i förevarande afseende fullt likställas med öfriga ordinarie tjänstnehafvare i justitiekanslersämbetet. Jag erinrade därvid, att med hänsyn till arten af justitiekanslerns ämbetsverksamhet honom åliggande arbete i tjänsten, äfven där så icke af sakens natur påkallas, ofta nog torde med större fördel kunna utföras utom tjänsterummet. Meddelades föreskrift om viss daglig arbetstid å tjänsterummet jämväl för justitiekanslern, borde det icke anses ligga utom hans befogenhet att efter sitt bepröfvande för egen del inskränka nämnda arbetstid. I hvarje fall syntes det emellertid lämpligt, att nämnda föreskrift, i hvad justitiekanslern anginge, erhöles sådan affattning, att dennes befogenhet härutinnan uttryckligen erkändes. Jag hemställde därför, att för justitiekanslern den dagliga arbetstiden å tjänsterummet skulle vara densamma som för sekreteraren och registratören, i den mån ej justitiekanslern funne honom åliggande arbete kunna med större fördel utföras utom tjänste-

[3.] rummet; och tillåter jag mig erinra, att Kungl. Maj:ts beslut innefattade bifall till nämnda hemställan, i öfverensstämmelse hvarmed föreskrift i angifna hänseende meddelats i nådigt bref till justitiekanslersämbetet ofvannämnda den 23 oktober.

Af enahanda skäl, som till stöd för nyssberörda undantagsbestämelse af mig åberopats, anser jag liknande föreskrift böra meddelas i en blifvande ny instruktion för justitiekanslersämbetet och att således, hvad justitiekanslern angår, skyldighet att minst 6 timmar hvarje söckendag vara å tjänsterummet tillstädes icke bör stadgas såsom en ovillkorlig förutsättning för åtnjutande af de nu föreslagna höjda aflöningsförmånerna.

Slutligen tillåter jag mig att i afseende å den af kommittén angifna kostnadsberäkningen påpeka, att, enligt hvad jag inhämtat, för år 1908 till justitiekanslern och öfrig vid justitiekanslersämbetet anställd personal utbetalts extra lönetillägg till belopp af sammanlagdt 1,800 kronor. Under förutsättning att extra lönetillägg för år 1909 kommer att beviljas efter i hufvudsak enahanda grunder som under nästföregående år, skulle alltså det belopp, hvarmed den af kommittén föreslagna lönestaten öfverstiger summan af de för närvarande för justitiekanslersämbetet å ordinarie och extra stat utgående anslagsbelopp icke uppgå till mera än 4,300 kronor.

För att härefter öfvergå till de särskilda framställningar, justitiekanslern gjort uti sitt öfver kommitténs betänkande afgifna utlåtande, har jag visserligen ansett mig böra biträda kommitténs förslag, enligt hvilket i den blifvande nya aflöningsstaten för justitiekanslersämbetet justitiekanslerns aflöning upptagits till samma belopp, som af senaste Riksdag bestämts för justitieombudsmannen. Däraf följer emellertid icke, att jag jämväl anser mig böra biträda justitiekanslerns hemställan om utverkande åt honom af ett särskildt lönetillägg för innevarande år, motsvarande skillnaden mellan hans och justitieombudsmannens nuvarande aflöningsförmåner. Jag medgifver villigt, att olikheten i afseende å aflöningsförmåner för detta år innebär en oegentlighet, men jag kan ej finna, att denna oegentlighet är af annat slag eller större än den, som till följd af löneregleringarnas endast successiva framskridande gör sig gällande äfven å andra områden. I händelse justitiekanslern jämväl för år 1909 kommer i åtnjutande af extra lönetillägg efter samma grunder som under år 1908, skulle för öfrigt skillnaden mellan hans och justitieombudsmannens aflöning åtminstone delvis utjämnas.

Hvad slutligen angår justitiekanslerns förslag, att i händelse nuvarande innehafvarne af sekreterare- och registratorsbefattningarna vid justitiekanslersämbetet, såsom de uppgifvit vara sin afsikt, icke ingå på den blifvande nya aflöningsstaten, justitiekanslern skulle äga att under den sålunda uppkommande öfvergångstiden till uppehållande af göromålen hos ämbetet använda det belopp, hvarmed dessa tjänstemäns aflöningsförmåner enligt den nya staten öfverskjuta deras nuvarande löneförmåner, så synes det mig lämpligare, att dessa öfverskottsmedel i vanlig ordning tillgodoföras andra hufvudtiteln's allmänna besparingar, hvarefter det må bero på Kungl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall, om eller i hvad mån motsvarande belopp må för angifna ändamål ställas till justitiekanslersämbetets förfogande.

Under åberopande af hvad jag sålunda anført, tillåter jag mig framlägga följande förslag till aflöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas från och med år 1910:

	K r o n o r.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
Justitiekanslern	7,000	3,000	1,000	11,000	
Sekreteraren	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Registratorn	2,200	1,500	300	4,000	
Vaktmästaren	700	350	150	1,200	
Till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning m. m.	—	—	—	6,400	
Summa	—	—	—	28,400	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

[3.] För åtnjutande af de sålunda föreslagna aflöningsförmånerna torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad kommittén hemställt, böra stadgas följande villkor och bestämmelser nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid justitiekanslersämbetet skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål;

att med ordinarie befattning vid justitiekanslersämbetet icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår justitiekanslern, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, justitiekanslern uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest år lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman eller vaktmästare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman eller vaktmästare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida det ej befinnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande af semester, registratorn skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla sekreterarbefattningen, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, justitiekanslern och sekreteraren hvardera under en och en half månad samt registratorn under en månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens

[3.] ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-
 efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig
 underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller
 minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller
 utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Vidare torde, jämväl i öfverensstämmelse med kommitténs förslag,
 föreskrift böra meddelas dels därom att enhvar, som med eller efter
 1910 års ingång tillträder befattning i justitiekanslersämbetet, skall
 vara skyldig att underkasta sig nu omförmälda villkor och bestäm-
 melser, dels ock därom att de förutvarande innehafvare af befattningar
 vid ämbetsverket, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att
 de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor
 och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola
 vara bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfven-
 som, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda
 lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders
 Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att:

dels godkänna det af mig tillstyrkta förslaget till
 aflöningsstat för justitiekanslersämbetet äfvensom de
 villkor och bestämmelser, som af mig föreslagits för åtnju-
 tande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner;

dels förklara,

ej mindre, att en hvar, som med eller efter in-
 gången af år 1910 tillträder befattning vid justitie-
 kanslersämbetet, skall vara pliktig underkasta sig
 ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af be-
 fattningar vid ämbetsverket, hvilka icke före den 1
 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig
 den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och be-
 stämmelser, och som icke lagligen kunna därtill för-
 bindas, skola vara bibehållna vid dem dittills till-
 kommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej
 annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag,
 vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock höja det i riksstaten uppförda anslaget
 till justitiekanslersexpeditionen från 18,800 kronor med
 9,600 kronor eller sålunda till 28,400 kronor.

Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat.

Under riksdagens lopp är det min afsikt att för Eders Kungl. Maj:t framlägga förslag till ny lönereglering för rikets hofrätter. Under förutsättning af bifall till hvad jag därutinnan kommer att tillstyrka, erfordras, hvad angår Svea hofrätt, en förhöjning i det i riksstaten för nämnda hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda ordinarie anslaget, 698,787 kronor, med 89,050 kronor.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att i afvaktan på den proposition angående ny lönereglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af 89,050 kronor och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 787,837 kronor.

[4.]
*Höjning af
anslaget till
Svea hofrätt
med därunder
lydande
justitiestat.*

Göta hofrätt med därunder lydande justitiestat.

Under enahanda förutsättning, som ofvan angifvits, kräfves, hvad angår Göta hofrätt, en förhöjning i motsvarande ordinarie anslag, nu utgörande 482,913 kronor, med 45,850 kronor.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att i afvaktan på den proposition angående ny lönereglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för Göta hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af 45,850 kronor och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 528,763 kronor.

[5.]
*Höjning af
anslaget till
Göta hofrätt
med därunder
lydande
justitiestat.*

Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med därunder lydande justitiestat.

[6.]
*Höjning af
 anslaget till
 hofrätten
 öfver Skåne
 och Blekinge
 med därunder
 lydande
 justitiestat.*

Under samma förutsättning erfordras slutligen, hvad angår hofrätten öfver Skåne och Blekinge, en förhöjning af det i riksstaten för denna hofrätt med därunder lydande justitiestat uppförda ordinarie anslaget, 211,213 kronor, med 16,250 kronor.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att i afvaktan på den proposition angående ny lönereglering för rikets hofrätter, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för hofrätten öfver Skåne och Blekinge med därunder lydande justitiestat uppförda ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af 16,250 kronor och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 227,463 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved med mera.

[7.]
*Höjning af
 anslaget till
 skrifmateri-
 alier m. m.*

Vidare hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att det å andra hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu utgörande 112,004 kronor, måtte för jämnande af hufvudtitelnslutsumma höjas med 86 kronor eller sålunda till 112,090 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas uppförda å andra hufvudtiteln, har jag icke att föreslå någon förändring.

Andra hufvudtitelnns ordinarie anslag uppgå för innevarande år till kronor 4,636,617: — [7.]

Vid bifall till de af mig framställda förslag om höjning i anslagen:
 till högsta domstolen med kronor 40,200: —
 „ justitiekanslersexpe-
 ditionen „ „ 9,600: —
 „ Svea hofrätt med där-
 under lydande justi-
 tiestat „ „ 89,050: —
 „ Göta hofrätt med där-
 under lydande justi-
 tiestat „ „ 45,850: —
 „ hofrätten öfver Skåne
 och Blekinge med
 därunder lydande ju-
 stitiat „ „ 16,250: —
 „ skrifmaterialier och
 expenser, ved m. m. „ „ 86: —

Summa kronor 201,036: —

skulle alltså de ordinarie anslagen ökas med „ 201,036: —
 och komma att uppgå till kronor 4,837,653: —

Extra anslag.

På sätt jag redan i det föregående framhållit, innebär det förslag till lag angående högsta domstolens tjänstgöring på afdelningar, som skall genom nådig proposition föreläggas Riksdagen, en ökning af justitierådens antal från 21 till 24. Varder propositionen af Riksdagen bifallen, torde, såsom jag förut antyd, nämnda lag träda i kraft redan innevarande år. Under sådan förutsättning erfordras alltså medel till aflöning åt tre nya justitieråd redan under löpande budgetsår. Den tid, hvarifrån medel till nämnda ändamål synas böra vara tillgängliga, torde kunna beräknas till den 1 nästkommande april.

[8.]
Högsta dom
stolen.

[8.] Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att, under förutsättning att den särskildt aflåtna propositionen med förslag till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar varder af Riksdagen bifallen, för beredande af aflöning till tre nya justitieråd för tiden från och med den 1 april 1909 till årets slut å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 29,250 kronor.

[9.] *Lagberedningen.* Då för lagberedningen torde erfordras enahanda belopp, som hittills af riksdagarna beviljats, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 50,000 kronor.

Angående sin verksamhet under år 1908 har lagberedningen afgifvit en redogörelse, som, för att komma till Riksdagens kännedom, torde få biläggas detta protokoll.

[10.] *Anslag till en processkommission.* Nya lagberedningens år 1884 framlagda betänkande angående rättegångsväsendets ombildning, det s. k. principbetänkandet, innefattade utkast till en fullständig processlag och åsyftade en ur enhetliga synpunkter verkställd revision ej blott af det processuella förfarandet, i tvistemål och i brottmål, utan äfven af domstolsorganisationen. Beredningen uttalade väl, uti inledningen till betänkandet, att den tillämnade nya lagstiftningen svårigen kunde åvägabringas i ett slag eller genom samtida lagstiftningsåtgärder. Reformen borde genomföras styckevis. Men vid det partiella lagstiftningsarbetet skulle principbetänkandet, såsom ramen eller stommen därför, hafva till uppgift att förekomma att, till följd af sönderstyckningen, det organiska sammanhanget ginge förloradt, och slutmålet vore alla de spridda delarnes sammanförande till ett organiskt helt uti ett fullständigt kodifieradt lagförslag.

Det blef dock snart tydligt, att det sålunda i stort planlagda arbetet icke skulle låta sig genomföras. Förstärkta lagberedningens yttrande angående hufvudgrunderna för en ny rättegångsordning, af-

gifvet år 1887, uppbars ej af den enhetliga åskådning och den villighet att, visserligen utan våldsamt brytande med nedärfda förhållanden, ombilda vårt processväsen efter moderna grundsatser, som utmärkt principbetänkandet. De viktigaste uppdrag att utarbeta förslag rörande enstaka delar af rättegångsordningen, hvilka därefter anförtröddes nya lagberedningen, blefvo ock lämnade under begränsningar, hvarifrån man i principbetänkandet trott sig kunna och böra bortse. Så föreskrefs, att beredningen vid uppgörande af förslag till lag angående bevisning inför rätta hade att utgå från den förutsättning, att bevispröfning fortfarande skulle äga rum i alla tre instanserna. Likaså borde det lagförslag angående villkoren för fullföljd af talan i öfverrätt och hos Konungen, som beredningen erhöll i uppdrag att utarbeta, grundas på förutsättningen, att gällande organisation af öfverdomstolarna och förfarandet därstädes skulle bibehållas hufvudsakligen oförändradt. När slutligen nya lagberedningen år 1893 anbefalldes att företaga revision af handelsbalken, var därmed äfven besegladt, att med den fullständiga ombildningen af vårt rättegångsväsende måste tillsvidare anstå. [10.]

Lagstiftningsarbetet inom processrättens område har likväl sedermera ingalunda legat nere. I åtskilliga delar af rättegångsbalken har ändring vidtagits; andra hafva varit föremål för omarbetning i förslag, hvilka ej blifvit till lag upphöjda. Men arbetet har rört sig inom gränserna för partiella reformer, hvilka — i olikhet mot det i principbetänkandet förordade partiella lagarbetet — icke haft till syfte att så småningom uppbygga en ny modern processordning. Ehvad reformförslagen genomförts eller ej, torde de också varit ägnade att befästa och fördjupa insikten därom, att inom rättegångsväsendet, hvars skilda delar så nära sammanhånga med och ömsesidigt betinga hvarandra, verksam förbättring icke står att vinna på den sålunda hos oss under senaste tid inslagna väg.

Det förnämsta resultatet af nyss antydda partiella reformarbete utgöres af lagen den 14 juni 1901 om ändring i vissa delar af rättegångsbalken. Härigenom hafva nya bestämmelser gifvits om domstols behörighet, om vissa invändningar i rättegång, om fullföljd af talan och om förfarandet i högre rätt. Näppeligen kan dock påstås, att denna vidlyftiga och med synnerlig omsorg utarbetade författning i någon större grad skänkt ökad säkerhet eller snabbhet åt vår process. Det tillfälle till kraftigare processledning, som lagen velat bereda öfverdomstolarna genom sina föreskrifter om rätt att anställa muntligt förhör, torde endast undantagsvis blifva begagnadt. Då lagen låtit till större delen de prestanda bortfalla, hvilka varit stadgade såsom villkor

[10.] för talans fullföljd, lärar detta ej verkat odeladt gagneligt. I den mån lagen härigenom varit en bidragande orsak till en starkare tillströmning af mål i den högsta instansen, har den minskat utsikterna för rättegångarnas skyndsamma afgörande.

Att förslaget till lag om bevisning inför rätta alltjämt förblifvit ett blott förslag, ehuru det upprepade gånger i skilda redaktioner framlagts för Riksdagen till antagande, är ägnadt att ur annan synpunkt belysa det vanskliga i partiella reformförsök å processlagstiftningens område. När, såsom för Eders Kungl. Maj:t är känt, Riksdagens andra kammare gjort till villkor för förslagets antagande att häradsnämndens befogenhet utsträckes, må det visserligen kunna sägas, att frågan härom ej äger det nödvändiga samband med den fria bevispröfningens lagfästande, som kammaren velat göra gällande. Men till grund för kammarens ståndpunkt torde dock ligga en uppfattning om sammanhanget mellan domstolens organisation och dess verksamhet i processen, hvars berättigande icke får underkännas.

Svårigheten att med bibehållande af vår nuvarande processordnings hufvudgrunder afhjälpa rättsskipningens kännbaraste brister, framför allt dess förlamande långsamhet, lärar emellertid hafva än klafare framstått vid de flerfaldiga försöken att minska högsta domstolens arbetsbörda.

För att nedbringa den växande balansen af oafgjorda mål och ärenden i högsta domstolen förordnades genom lag den 18 maj 1894, att fattigvårdsmål ej finge fullföljas från kammarrätten. När denna föreskrift visade sig otillräcklig för sitt syfte, tillgreps utvägen att höja antalet ledamöter i domstolen från sexton till aderton. Denna från den 1 maj 1897 bestående anordning befanns likväl ej heller tillfyllest. Balansen fortfor att stiga. Trots de allvarliga betänkligheterna mot en ytterligare ökning af ledamotsantalet blef därför genom lag den 20 juni 1905 bestämdt, att domstolen skulle utgöras af tjuguetta justitieråd. Dock skulle detta antal efter 1908 års utgång nedbringas till aderton, i den mån sådant i följd af inträffade ledigheter kunde ske.

Sistnämnda stadgande hvilade på den förutsättning, att vid nyss angifna tidpunkt sådana lagändringar vore genomförda, att antalet mål och ärenden, hvarmed högsta domstolen hade att taga befattning, väsentligen nedbringats. I öfverensstämmelse härmed framlade ock Kungl. Maj:t, på min hemställan, för 1907 års Riksdag ett förslag till lag om ändring i vissa delar af 30 kap. rättegångsbalken. Förslaget afsåg att hejda tillströmningen af mål medelst införande af en summa revisibilis och revisionsskillingens höjande. Det blef emellertid af Riksdagen förkastadt.

Nu har väl, genom det hvilande grundlagsförslaget om inrättande af en regeringsrätt och ett lagråd, blifvit ställdt i utsikt att högsta domstolen skall för framtiden befrias från laggranskningen och från pröfningen af vissa ansökningsärenden. Men på sätt jag förut i dag haft tillfälle erinra, kan ej sådan lättnad i domstolens arbetsbörda beräknas härigenom inträda, att en minskning af dess ledamotsantal är tillräddig. Genom lag den 8 maj 1908 är, med ändring i lagen den 20 juni 1905, redan stadgadt, att högsta domstolen skall utgöras af tjuguetta justitieråd, intill dess ny lag om domstolens tjänstgöring på afdelningar träder i kraft. Jag har sett mig nödsakad hos Eders Kungl. Maj:t hemställa, att enligt det förslag till sådan ny lag, som kommer att för innevarande års Riksdag framläggas, domstolen skall utgöras af tjugufyra justitieråd, hvaraf tre afses för tjänstgöring i lagrådet. Någon tidpunkt, då antalet dömande justitieråd skulle kunna nedsättas under tjuguetta, har ansetts ej kunna på förhand bestämmas.

Att en högsta domstol med tjugufyra ledamöter är för våra förhållanden onaturligt stor, läser icke kunna förnekas. Å andra sidan kan med fog anmärkas, att ej ens nämnda antal är tillräckligt för att högsta domstolen skall kunna på ett fullt tillfredsställande sätt upprätthålla den tjänstgöring på afdelningar, som af domstolen fordras. Med kännedom om det för hvarje år växande antalet invecklade och svårlösta rättegångar måste man ock tvifvelsutan göra sig beredd på, att, om ej ytterligare åtgärder vidtagas, balansen icke skall låta sig nedbringas för någon afsevärdare tid.

Då jag underställde Kungl. Maj:t det förslag till grundlagsändringar, hvarom jag nyss talat, framhöll jag äfven, att verklig och varaktig bot för den öfverklagade långsamheten i rättskipningen uti högsta instansen ej lämpligen kan vinnas annorledes än genom de af Riksdagen förkastade inskränkningarna i fullföljdsrätten eller anordningar, som medföra liknande verkan — därvid jag åsyftade, exempelvis, beläggande af fullföljden i besvärsmål med en afgift, motsvarande revisionsskillingen, eller införande af ett modernt revisionsförfarande i stället för vårt nuvarande, hvilket med det förra blott äger namnet gemensamt. Jag uttalade vid samma tillfälle, att denna väg måste anses för närvarande stängd. Och jag är fortfarande af den mening, att dylika åtgärder icke stå att genomföra, om de nämligen föreslås isolerade, utan samband med vederbörliga ändringar i de lägre domstolarnas organisation och processverksamhet.

[10.]

Att nya lagberedningen icke vid planläggningen för den tillämnade processreformen undgått missgrepp, hvilka i sin mån verkat hinderligt för reformens framgång, lärer vara oemotsägligt. Men förvisso måste hufvudsakliga orsaken till arbetets afstannande sökas däri, att det bestående brister då ännu icke nog allmänt och lifligt uppfattats och att man i allt fall torde föreställt sig, att de kunde genom mindre radikala åtgärder undanröjas. I båda dessa hänseenden torde de gångna årens erfarenheter hafva åstadkommit en väsentlig förändring.

Det är sålunda ej blott långsamheten i den högsta instansens rättskipning, hvaröfver allmänneligen och med rätta klagas. Äfven i andra afseenden har vår processordning blifvit i senare tid inom Riksdagen eller eljest i den offentliga diskussionen ställd under debatt. Så hafva allvarliga anmärkningar riktats mot vikariatssystemet vid häradsrätterna; mot dessa domstolars bristande permanens; mot bristen på offentlighet i våra öfverrätter; mot den fara för stadsdomstolarnas själfständighet, som kan ligga däri, att de till sin sammansättning, äfven hvad det juridiskt skolade elementet angår, väsentligen bero af medborgarnes val; o. s. v. — allt brister, som nära sammanhånga med vårt rättegångsväsendes grunder och först vid en genomgripande ombildning därpå torde kunna afhjälpas.

Erinras må ock att, efter det jag vid sist förflutna Riksdag besvarat ett till mig riktadt spörsmål i ämnet, den förhoppning blef i andra kammaren uttalad, att frågan om en processreform måtte ånyo upptagas inom den allra närmaste tiden.

De omständigheter, hvilka jag nu i korthet skildrat, hafva hos mig stadgat den öfvertygelse, att arbetet på vårt rättegångsväsendes nydaning nu lämpligen bör åter företagas och i formellt hänseende erhålla samma omfattning, som med nya lagberedningens principbetänkande afsågs.

Gifvet är, att de af nya lagberedningen afgifna betänkanden och förslag skola vid detta arbetes utförande blifva goda hjälpmedel. Mycket och värdefullt arbete är verkställt, som bör i ej ringa mån underlätta frågans lösning för dem, hvilka få sig detta värf i första hand anförtrodt. Frågans stora vidd och synnerligen grannliga beskaffenhet göra det likväl för mig tydligt, att uppdraget icke heller nu kan lämnas åt en institution af mindre styrka än den nya lagberedningen ägde.

Den nuvarande lagberedningen torde före årets utgång hafva fullbordat revisionen af jordabalken. Det kunde alltså synas, som beredningen därefter lämpligen borde företaga det nu ifrågasatta lagarbetet.

Härvid är dock att märka, att beredningen tillkommit för utarbetande af sådana lagförslag, som omfatta större afdelningar af civillagstiftningen. På sätt beredningen anført i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 5 januari 1903, lærer alltså varit afsedt, att ämnena för beredningens arbeten skulle hämtas från de rättsområden, hvilka falla inom ramen för giftermåls-, ärfda-, jorda-, byggnings- och handelsbalkarna i 1734 års lag. Då nu flera viktiga och omfattande delar af familjerätten vänta på snar bearbetning, exempelvis frågorna om hustrus rättsliga ställning, om äktenskapsskillnad, om förhållandet mellan föräldrar och barn, lærer det ej vara tillrådligt att rycka lagberedningen från dess föresatta egentliga uppgift.

[10.]

Jag anser alltså, att en särskild kommission bör tillsättas, hvilken — under namn af processkommissionen — skall hafva i uppdrag att verkställa omarbetning af rättegångsbalken jämte därtill hörande författningar. Att närmare begränsa uppdraget genom att på förhand binda kommissionen vid vissa bestämda förutsättningar för omarbetningen lærer icke vara klokt. Ej heller torde ordningen för arbetets utförande lämpligen kunna fastställas, förrän kommissionen därom afgifvit förslag.

Det synes böra beräknas, att kommissionen skall träda i verksamhet vid 1910 års början. Jag hyser den förhoppning, att erforderliga arbetskrafter då skola stå till buds.

Kommissionens sammansättning torde böra öfverensstämma med den nuvarande lagberedningens och kostnaderna för kommissionen alltså äfven anslås till det belopp, som Riksdagen sedan år 1903 beviljat för upprätthållande af lagberedningens verksamhet, eller 50,000 kronor årligen. Ehuru väl uppenbart är, att kommissionen för fullgörande af sitt värf måste använda flere år, lærer, på sätt i motsvarande fall varit vanligt, anslagsbeloppet böra uppföras å extra stat.

På grund af hvad jag sålunda anført hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att till bestridande af kostnaderna för en processkommission, afsedd att verkställa omarbetning af rättegångsbalken och därtill hörande författningar, på extra stat för år 1910 bevilja 50,000 kronor.

För bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli har af de senaste riksdagarna anvisats ett årligt belopp af 5,000 kronor. Då samma belopp

[11.]

Straffregistret.

- [11.] torde böra äskas för år 1910, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Majts kansli å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

- [12.] Från och med innevarande år är å justitiedepartementets afdelning för lagärenden tillsvidare förordnad en andre ledamot, för hvars aflönande senaste riksdag å extra stat för år 1909 anvisat ett belopp af 7,500 kronor. I fråga om åtnjutande af denna aflöning, däraf 2,500 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar, gäller enligt Riksdagens beslut hvad för byråchefen för lagärenden är i enahanda afseende stadgadt. Den nye ledamoten å departementets lagafdelning är sålunda skyldig att, så länge förordnandet fortfar, frånträda den lön, han innehar å annat ämbetsverks stat.

Arfode åt en andre ledamot å justitiedepartementets afdelning för lagärenden.

Då nämnda anslag är behöfligt jämväl för år 1910, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för aflönande af en andre ledamot å justitiedepartementets afdelning för lagärenden å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 7,500 kronor, däraf 2,500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar.

- [13.] Vid föredragning inför Eders Kungl. Maj:t den 13 januari 1908 af frågor angående regleringen af andra hufvudtiteln stat erinrade jag beträffande nedre justitierevisionen, bland annat, att frågan om reglering af löneförhållandena för nedre revisionens ämbets- och tjänstemän ännu icke kunnat af löneregleringskommittén upptagas till behandling, beroende därpå, att denna fråga på det närmaste sammanhänge med frågan om inrättande af den tilltänkta regeringsrätten och de förändringar i afseende å högsta domstolens sammansättning och arbetsmaterial, som däraf tilläfsventyrs kunde föranledas. Innan sistnämnda frågor vunnit sin lösning, kunde därför någon slutlig reglering af löneförhållandena i nedre revisionen icke lämpligen ifrågasättas. Af särskilda skäl ansåg jag emellertid, hvad revisionssekreterarne anginge, oundgängligen nödvändigt, att i afvaktan på den blifvande slutliga

Aflönings-tillägg åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare.

löneregleringen en tillfällig sådan af väsentlig art ofördröjligen blefve vidtagen.

[13.]

Beträffande de skäl, hvarpå denna min uppfattning grundades, tillåter jag mig hänvisa till mitt anförande till statsrådsprotokollet ofvanberörda den 13 januari.

Med anledning af den framställning om beredande af tillfällig löneförbättring åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare, som på grund häraf gjordes till Riksdagen, anvisade sedermera Riksdagen å extra stat för år 1909 ett belopp af 19,000 kronor. Häraf afsågs att bereda tillfällig ökning i aflöningen för nämnda år åt en hvar af 8 ordinarie revisionssekreterare med 1,100 kronor och åt enhvar af 6 konstituerade revisionssekreterare med 1,700 kronor. Af dessa belopp skulle 500 kronor anses såsom tjänstgöringspenningar.

Därest de till vidare grundlagsenlig behandling hvilande förslagen om inrättande af en regeringsrätt och ett lagråd jämte öfriga därmed sammanhängande författningsförslag varda under instundande riksdag slutligen godkända, bortfaller det hinder, som hittills mött för en definitiv reglering af löneförhållandena vid nedre justitierevisionen, och torde frågan härom snarast möjligt därefter böra öfverlämnas till löneregleringskommitténs behandling.

Klart är emellertid, att äfven i gynnsammaste fall förslag till ny lönestat för nedre revisionen icke kan komma att framläggas tidigare än till 1910 års riksdag och sålunda träda i kraft först med 1911 års ingång. Häraf framgår, att enahanda belopp, som anvisats för beredande af tillfällig löneförbättring åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare under år 1909, erfordras jämväl för år 1910.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att för beredande af tillfällig löneförbättring åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare med åt en hvar af 8 ordinarie revisionssekreterare 1,100 kronor och åt enhvar af 6 konstituerade revisionssekreterare 1,700 kronor, af hvilka belopp 500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 19,000 kronor.

Till senaste riksdag gjordes af Eders Kungl. Maj:t framställning om tillfällig förhöjning af de i aflöningsstaten för nedre justitierevi-

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

[14.]

*Aflönings-
tillägg åt tre
amanuenser
i nedre revisi-
onen.*

- [14.] sionen till en hvar af tre amanuenser upptagna tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, till 2,100 kronor.

Ifrågavarande amanuenser äga tjänstgöringsskyldighet som protokollssekreterare. På grund af en under år 1905 dem meddelad löneförhöjning hafva de ansetts icke kunna komma i åtnjutande af dyrtids-tillägg eller extra lönetillägg.

Riksdagen ansåg emellertid dessa tre amanuensers tjänstgöringsskyldighet icke vara af den art, att densamma borde föranleda den sålunda föreslagna aflöningsförhöjningen, detta så mycket mindre, som flere af de såsom tillförordnade protokollssekreterare tjänstgörande amanuenserna, efter hvad Riksdagen inhämtat, samtidigt innehade annan ordinarie statstjänst. Emellertid syntes någon förhöjning med hänsyn till den å alla områden inträffade allmänna prisstegringen böra ske, och ansåg Riksdagen densamma lämpligen böra bestämmas till 300 kronor för hvarje här ifrågavarande amanuens. På grund häraf anvisade Riksdagen för beredande af tillfällig förhöjning af dessa amanuensers tjänstgöringspenningar till 1,800 kronor på extra stat för år 1909 ett belopp af 900 kronor.

Då de skäl, som föranledt nämnda löneförhöjning, fortfarande äga lika giltighet, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för beredande af tillfällig förhöjning af de i aflöningsstaten för nedre justitierevisionen till en hvar af tre amanuenser upptagna tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, till 1,800 kronor å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 900 kronor.

- [15.] *Företärkning af nedre revisionens arbetskrafter.* Nedre revisionen består för närvarande af 17 ledamöter, af hvilka en hvar förestår en rotel i detta ämbetsverk. Gällande stat upptager, såsom jag redan i det föregående framhållit, 8 ordinarie och 6 konstituerade revisionssekreterare. Nedre revisionens återstående 3 ledamöter, för hvilkas aflönande medel af Riksdagen anvisats å extra stat, äro förordnade, en hvar att tillsvidare med egen rotel förestå ett revisionssekreterareämbete. Härjämte finnes för närvarande förordnad en extra revisionssekreterare, hvilken aflönas af andra hufvudtitelns besparingar.

Det nuvarande antalet ordinarie revisionssekreterare har varit oförändradt sedan år 1840.

Revisionssekreterare, tillsatta medelst konstitutorial, tillkommo första gången genom beslut vid riksdagen 1859—1860. Detta skedde i sammanhang med den då beslutade ökningen af justitierådens antal från 12 till 16, hvarmed afsågs att bereda högsta domstolen tillfälle att arbeta på två afdelningar. Antalet konstituerade revisionssekreterare utgjorde ursprungligen 4. Till följd af minskning i balansen af målen i högsta domstolen blef emellertid arfvodet för en konstituerad revisionssekreterare indraget från och med år 1875.

Under år 1893 anmälde nedre revisionen, att det visat sig med svårighet förenadt att med det stadgade antalet revisionssekreterare uppehålla föredragningen, särskildt sedan högsta domstolens pingstferier upphört. Denna anmälan biträdtes af ledamöterna i högsta domstolen under framhållande, hurusom domstolens arbete underlättades däraf, att de föredragande icke vore för mycket betungade i tjänsten. Med anledning häraf medgaf Kungl. Maj:t, att under år 1894 en extra revisionssekreterare finge förordnas. Sådant förordnande meddelades äfven under de följande åren.

Af de revisionssekreterarebefattningar, hvilkas innehafvare tillsättas medelst konstitutorial, tillkommo ytterligare två efter Kungl. Maj:ts förslag vid 1897 års riksdag i sammanhang med då beslutad ökning af antalet ledamöter i högsta domstolen från 16 till 18. Vid föredragning af ärendet angående förstärkningen af nedre revisionens arbetskrafter yttrade dåvarande departementschefen, att då antalet af de på högsta domstolens båda afdelningar belöpande föredragningsveckor för år uppgingo till sammanlagdt 68, på en hvar af de tjänstgörande 12 revisionssekreterarne följaktligen komme ej fullt 6 veckors föredragning. Enligt det föreliggande förslaget om ökning af antalet justitieråd skulle arbetet i högsta domstolen så ordnas, att föredragningstiden ökades med 8 veckor och, där domstolen med hänsyn till antalet af de på dess handläggning beroende mål och ärenden funne sådant nödigt, med ytterligare 4 veckor. Med afseende å det stora antal oafgjorda mål, som för det dåvarande förefunnes, kunde det med allt fog antagas, att högsta domstolen under en följd af år komme att åt arbetet ägna hela den tid, förslaget medgäfv, och att således föredragningstiden för år förlängdes med 12 veckor. Då det ej kunde ifrågasättas att å revisionssekreterarne lägga tyngre arbetsbörda än förut, ansåg departementschefen följaktligen anställande af 2 nya revisionssekreterare icke kunna undvikas.

Vid 1905 års riksdag framställde Kungl. Maj:t förslag om ökning af antalet justitieråd från 18 till 21, hvilken förstärkning af högsta

[15.] domstolens arbetskrafter skulle fortfara till utgången af år 1908, hvar-
 efter antalet justitieråd, i den mån sådant i följd af inträffande ledig-
 heter kunde ske, skulle nedbringas till 18. Samtidigt begärde Kungl.
 Maj:t såsom en följd af den föreslagna tillfälliga ökningen af antalet
 justitieråd en förstärkning af nedre revisionens arbetskrafter. Då detta
 behof skulle blifva af öfvergående beskaffenhet, föreslogs, att de härför
 erforderliga medlen borde uppföras å extra stat. Departementschefen
 yttrade vid detta ärendes föredragning: Då det för de å nedre revisio-
 nens stat uppförda 13 revisionssekreterarne visat sig omöjligt att uppe-
 hålla all föredragningen i högsta domstolen, hade sedan flera år till-
 baka en extra revisionssekreterare varit förordnad. Antalet föredrag-
 ningsveckor i högsta domstolen utgjorde enligt dåvarande ordning 82
 om året och komme således på en hvar af de 14 revisionssekreterarne
 i det allra närmaste 6 veckors föredragning. Jämlikt det nya förslaget
 till lag om högsta domstolens tjänstgöring skulle under den tid, justitie-
 råden utgjorde 21, antalet föredragningsveckor ökas med 19 om året,
 och komme således att erfordras minst 3 nya revisionssekreterare. Möj-
 ligen komme detta antal att visa sig icke vara fullt tillräckligt, men
 i sådan händelse torde ej erfordras annan åtgärd, än att ytterligare en
 extra revisionssekreterare förordnades för vissa tider om året, då sådant
 kunde finnas nödigt. Att nu begära anslag till aflöning åt mera än
 tre tillförordnade revisionssekreterare syntes därför icke böra ifråga-
 komma.

Hvad angår den sjätte och återstående af de revisionssekreterare-
 befattningar, hvilka tillsättas medelst konstitutorial, tillkom denna enligt
 beslut vid 1906 års riksdag. Vid föredragning af detta ärende anförde
 dåvarande departementschefen, hurusom möjligheten för nedre revisionen
 att kunna i den fastställda ordningen uppehålla föredragningen helt och
 hållet vore beroende på tillvaron af en extra revisionssekreterare. Be-
 hofvet af den förstärkning i arbetskraft, som genom förordnande af en
 extra revisionssekreterare allt sedan år 1894 måst tillföras nedre revi-
 sionen, torde således få anses vara konstant, och frågan om åtgärders
 vidtagande i syfte att ytterligare en revisionssekreterare blefve uppförd
 på nedre revisionens stat, syntes ej längre kunna undanskjutas. Ehuru
 icke direkt inverkan på förevarande fråga, ansåg sig departements-
 chefen äfven böra anmärka, att, enligt den år 1905 af dåvarande
 departementschefen gjorda beräkning, förändringen samma år i afseende
 å föredragningen i högsta domstolen medfört, oaktadt förstärkningen af
 revisionens arbetskrafter, en ökning i revisionssekreterarnas arbetsbörda,

och denna ökning hade i verkligheten blifvit ej oväsentligt högre, än departementschefens beräkning gifvit vid handen. [15.]

Genom uppförande af sistberörda revisionssekreterarebefattning å ordinarie stat bortföll den förut befintliga s. k. extra roteln. Den i statsverkspropositionen till 1905 års riksdag uttalade farhågan, att den då föreslagna ökningen af revisionssekreterarnes antal möjligen skulle komma att visa sig icke vara fullt tillräcklig, har emellertid af erfarenheten bekräftats. Med hänsyn särskildt till svårigheten för innehafvare af vederbörande rotlar att, jämnasides med fullgörandet af den dem i öfrigt åliggande föredragningskyldighet, medhinna att inom behörig tid till föredragning bereda mål af vidlyftigare beskaffenhet, hafva därför äfven sedermera extra revisionssekreterare måst tidtals förordnas för föredragning af dylika mål. För sådan extra föredragning hafva i de senast fastställda föredragningsordningarna beräknats 20—22 dagar för år.

På sätt jag redan i det föregående erinrat, var den ökning af justitierådens antal, som vidtogs år 1905, ursprungligen afsedd att vara allenast tillfällig, i det att meningen var, att efter 1908 års utgång antalet justitieråd skulle, i den mån sådant i följd af inträffade ledigheter kunde ske, nedbringas till 18. Med hänsyn till balansen af i högsta domstolen oafgjorda mål, hvilken balans vid 1907 års utgång ökats med nära 100, har emellertid någon minskning af justitierådens antal icke befunnits möjlig, utan har det, äfven under antagande att ifrågasatta åtgärder för beredande af lättnad i högsta domstolens arbete blifva genomförda, beräknats, att antalet dömande justitieråd måste fortfarande utgöra 21, intill dess balansen nedbragts till normal storlek. I anledning häraf gjordes ock till nästlidna riksdag framställning om anslag till förstärkning af nedre revisionens arbetskrafter med 3 tillförordnade revisionssekreterare jämväl för innevarande år. Denna framställning blef af Riksdagen bifallen.

Klart är, att denna förstärkning är behöflig äfven för år 1910. Men härtill kommer en annan omständighet, som torde nödvändiggöra en ytterligare förstärkning af nedre revisionens arbetskrafter och detta redan under innevarande år. Jag syftar härvid å det vid 1908 års riksdag såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagna förslaget om inrättande af ett lagråd.

Genom bifall till nämnda förslag kommer den laggranskande verksamhet, som nu åligger högsta domstolen, att upphöra. Angående betydelsen däraf, att högsta domstolen sålunda icke vidare skulle i sin dömande verksamhet blifva störd af lagstiftningsarbetet, yttrade jag till statsrådsprotokollet den 7 februari 1908, att nämnda anordning redan

[15.] i och för sig betydde en ökad arbetstid af omkring 10 veckor årligen, men att dessutom borde tagas i beräkning den lättnad i arbetet utom tjänsterummet, som friheten från laggranskning innebure för de dömande justitieråden och som syntes kunna medgifva någon inskränkning af deras ferier. I sistberörda afseende hade ansetts, att därest laggranskningen uppdroges åt ett lagråd, den årliga ledighet, som hvar och en af domstolens ledamöter för närvarande åtnjöte, kunde inskränkas med två veckor. Den arbetstid, som härigenom vunnes, måste dock till en del tagas i anspråk för tillgodoseende af det behof af ökade arbetskrafter, som föranleddes däraf, att genom laggranskningens afskiljande från högsta domstolen antalet ärenden, hvilka kunde handläggas af endast fem ledamöter, väsentligt minskades och således under åtskilliga veckor, som nu vore afsedda för tjänstgöring å femmansafdelning, tjänstgöringen måste bestridas af sju justitieråd. I betraktande af dessa omständigheter ansåg jag i fråga om antalet veckor för högsta domstolens tjänstgöring på särskilda afdelningar lämpligen kunna föreskrifvas, att under den del af året, som ej upptoges af öfliga jul- och påskferier, tjänstgöring skulle äga rum 8 veckor på en afdelning, 17 veckor på tre afdelningar och den återstående tiden på två afdelningar. Sammanlagda antalet sessionsveckor skulle enligt en sådan bestämmelse blifva 103, hvarvid beräknats, att femmansafdelning skulle tjänstgöra tillhopa 14 veckor.

Jag erinrar, att det förslag till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förut denna dag fattade beslut skall genom nådig proposition föreläggas Riksdagen, innehåller föreskrifter rörande tjänstgöringen i högsta domstolen i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angifvits.

En sådan utsträckning af den tid, som i högsta domstolen kan ägnas åt lagskipande verksamhet, innebär emellertid å andra sidan en väsentlig ökning af den arbetsbörda, som åligger nedre revisionens ledamöter, hvilka hädanefter icke skulle komma i åtnjutande af den lindring i föredragningskyldigheten, som lagföredragningen för dem inneburit.

Jag erinrar, att en hvar revisionssekreterare hittills enligt föredragningsordningen haft att fullgöra föredragning under en tid, som i regel uppgått till i det närmaste 6 veckor eller i allmänhet omkring 29 dagar årligen. Detta gäller dock icke de båda skiftesrotlarnes innehafvare, hvilkas föredragning enligt bestämmelserna i nu gällande instruktion är begränsad till ett visst, en gång för alla fastställt antal dagar, nämligen för hvardera af dem 20 dagar.

De statistiska uppgifter om högsta domstolens arbete, hvilka innehållas i bilagan D. till protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 7 februari 1908, fogadt vid ofvanberörda förut denna dag beslutade proposition, utvisa, att under åren 1900—1904 eller femårsperioden närmast före senaste ökning af justitierådens antal och den i samband därmed vidtagna förstärkningen af arbetskrafterna i nedre revisionen, lagföredragning inför högsta domstolen ägt rum i medeltal 48 dagar hvarje år. Under nämnda tid utgjorde revisionssekreterarnes antal 14, däraf dock 2 — ene föredraganden af skiftesärenden samt innehafvaren af den s. k. extra roteln — hade sin föredragningsskyldighet så anordnad, att någon minskning däri på grund af lagföredragning icke ägde rum, åtminstone icke i någon afsevärd omfattning. Den lättnad vid föredragningsskyldighetens fullgörande, som af lagföredragning föranleddes under nyssberörda tid, torde därför kunna beräknas hafva kommit öfriga 12 revisionssekreterare ensamt till godo. Sker nu fördelning af årliga medeltalet, 48 lagföredragningsdagar, å dessa 12 revisionssekreterare, kommer man till en nedsättning i föredragningsskyldigheten för en hvar af dem med fyra dagar. Utsträcket undersökningen att omfatta åren 1898—1904 eller tiden emellan förstärkningen af högsta domstolens arbetskrafter åren 1897 och 1905, därunder samma antal revisionssekreterare oafbrutet tjänstgjorde, får man ett medeltal lagföredragningsdagar af mellan 49 och 50 samt följaktligen en nedsättning i föredragningsskyldigheten för hvar revisionssekreterare, som berördes utaf lagföredragningen, med något öfver fyra föredragningsdagar.

Såsom redan förut blifvit anmärkt, skedde i samband med den 1905 verkställda ökningen af justitierådens antal en förstärkning jämväl af arbetskrafterna i nedre revisionen, i det att antalet revisionssekreterare höjdes till 17. Af dessa hafva emellertid två af lagföredragningen ej rönt någon inverkan på sin föredragningsskyldighet annat än i sällsynta undantagsfall, nämligen de båda innehafvarne af skiftesrotlarne. Den lättnad i revisionssekreterarnes föredragningsskyldighet, som lagföredragningen föranledt, är sålunda från nämnda tid att fördela emellan 15 revisionssekreterare. Enligt förut anmärkta statistiska uppgifter ägde under åren 1905—1907 lagföredragning i högsta domstolen rum följande antal dagar, nämligen år 1905 64, år 1906 56 och år 1907 92. För år 1908 har lagföredragningsdagarnes antal uppgått till 71. Medeltalet lagföredragningsdagar för år blifver alltså för ifrågavarande tid något öfver 70, hvilket, fördeladt på ett antal af 15 revisionssekreterare, gifver ungefär $4\frac{2}{3}$ dag på hvar revisionssekreterare. Emellertid hafva revisionssekreterarne under senaste åren icke alltid fått fullt tillgodonjuta

[15.] den lättnad i föredragningssskyldigheten, som lagföredragningen beredt dem, i det att revisionssekreterare, som genom lagföredragning befriats från föredragningssskyldighet till större antal dagar, stundom fått i stället fullgöra sådan skyldighet för annan revisionssekreterare, då sådant af en eller annan anledning befunnits ändamålsenligt och lämpligen kunnat ske. Det torde därför kunna beräknas, att äfven efter senaste höjningen af revisionssekreterarnes antal den af lagföredragningen föranledda reduktionen uti revisionssekreterarnes föredragningssskyldighet enligt fastställd föredragningsordning i medeltal belöpt sig till omkring 4 dagar för hvar revisionssekreterare.

Den lindring, som i följd af lagföredragningen tillkommit vederbörande revisionssekreterare i deras föredragningssskyldighet har sålunda tämligen konstant utgjort i medeltal ungefär 4 dagar för år räknadt. Den tid, då föredragning verkligen fullgjorts, har följaktligen regelmässigt minskats till i genomsnitt 25 dagar, motsvarande 5 föredragningsveckor årligen.

Frågan blifver då, huruvida det kan anses möjligt att utsträcka revisionssekreterares verkliga föredragningssskyldighet utöfver nämnda tidsmätt.

I detta afseende må det tillåtas mig erinra om ett för denna fråga ganska belysande uttalande, som gjordes af nedre revisionen med anledning af Riksdagens skrifvelse den 11 maj 1900 i fråga om ämbets- och tjänstemännens dagliga tjänstgöringstid. Nedre revisionen anförde nämligen härvid, att nedre revisionen, som ej tillträdde sig att — med anspråk på att framlägga ett ens något så när exakt resultat — uppskatta det revisionssekreterarne åliggande, stor noggrannhet fordrande arbetet till något visst antal timmar per dag, dock ansåge sig böra uti det afseende, hvarom fråga vore, upplysa, »att revisionssekreterarne i regel äro upptagna af arbete i och för tjänsten hela dagarne med undantag af en eller annan timme för hvila och rekreation; att det icke sällan förekommer, att tjänstearbetet upptager äfven en del af natten; att söndagsarbete i flera timmar hör till regeln; att vid tider, då revisionssekreterarne hafva skyldighet mottaga och bereda veckomål samt föredraga inför högsta domstolen, eller eljest, då arbetet är af särskildt brådskande natur, det icke är ovanligt, att revisionssekreterarne få arbeta strängt hela den tid af dygnet, som ej är absolut erforderlig för åtnjutande af nödig hvila; att de perioder, då arbetet kan på detta sätt vara särskildt ansträngande, vanligen omfatta en oafbruten tid af en månad och för hvarje revisionssekreterare återkomma tre till fyra gånger om året, hvarvid dock bör anmärkas, att revisionssekreterarne omedelbart efter

dessa perioder hufvudsakligen äro sysselsatta med arbete på tjänsterummen och därvid ganska ofta äro i tillfälle att för kortare tid, växlande mellan en vecka och fjorton dagar, nedbringa hemarbetet till endast några timmar om dagen samt till och med en och annan dag taga sig helt och hållet ledigt från hemarbetet; att revisionssekreterarne icke åtnjuta lagstadgad semester; att det numera, sedan högsta domstolen under maj och oktober månader arbetar å tre afdelningar, blifvit de flesta revisionssekreterare omöjligt att förskaffa sig sådan regelbunden hvila under sommarmånaderna, hvartill flertalet öfriga ämbets- och tjänstemän äro berättigade; samt att det icke är ovanligt, att revisionssekreterare, särskildt sådana, som tjänstgjort i denna egenskap en följd af år, nödgas, för undvikande af öfveranstängning och däraf följande men å hälsa, söka tjänstledighet från någon af årets föredragningssturer samt därvid åt vikarien afstå sina tjänstgöringspenningar för flere månader och således äfven för tid, som åtminstone delvis måste af revisionssekreterarne själfva användas till arbete i tjänsten».

Sedan denna redogörelse afgafs, har visserligen på grund af delvis ändrad arbetsordning åvägabragts en öfver hela året jämnare fördelning af arbetet, så att de periodvis återkommande stegringarna däri icke äro så häftiga som förr, men å andra sidan har såväl genom nämnda anordning som därigenom, att högsta domstolen nu arbetar å tre afdelningar äfven största delen af september månad, den ledighet och möjlighet till någon tids hvila under sommarmånaderna, som förr kunde ifrågakomma, nu nästan bortfallit. Härtill kommer, att enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, målen i genomsnitt blifva allt mera vidlyftiga och invecklade. Den arbetsbörda, som påhvarar revisionssekreterarne, torde sålunda under den tid, som förflutit efter det nyssberörda utlåtande afgafs, snarare hafva ökats än minskats.

Jag vill i detta sammanhang erinra, att utom själfva föredragnings-skyldigheten och arbetet med målens beredande till föredragning, därvid i allmänhet 1½ veckas hemarbete beräknas åtgå för beredande af erforderligt antal mål till en föredragningsdag, revisionssekreterarne äfven hafva andra, delvis ganska kräfvande och tidsödande ämbetsplikter att fylla. Sålunda tillkommer dem att under visst antal veckor hvarje år, för närvarande växlande mellan 3 och 7, i nedre revisionen mottaga veckomål och i samband därmed vidtaga eller till nedre revisionen hemställa om de åtgärder, som kunna erfordras för målens beredande till föredragning, äfvensom att deltaga i nedre revisionens beslut, då underdånigt betänkande afgifves i mål, beredda af annan

[15.] revisionssekreterare. Vidare åligger det revisionssekreterarne att biträda chefen för justitiedepartementet med beredning af justitieärenden, som skola anmälas i statsrådet; att ombesörja, att Kungl. Maj:ts beslut i hvarje mål varda befordrade till verkställighet m. m.

På grund af hvad jag sålunda anført, anser jag icke möjligt att ålägga revisionssekreterarne någon ytterligare föredragningskyldighet utöfver den, som för närvarande faktiskt af dem fullgöres. Enligt föredragningsordningen har visserligen flertalet revisionssekreterare hittills i regel haft att föredraga i det närmaste 6 veckor hvarje år. Men att så lång föredragningstid kunnat enligt indelningen beräknas för dessa revisionssekreterare, har just berott därpå, att man kunnat utgå från den förutsättningen, att samma tid skulle genom lagföredragning icke oväsentligt förkortas. Enda utvägen att tillgodose det genom lagföredragnings borttagande uppkommande behovet torde sålunda vara att öka antalet revisionssekreterare.

Beträffande frågan om den erforderliga ökningens storlek erinrar jag, att antalet sessionsveckor i högsta domstolen enligt förslaget skulle ökas till 103. Då den årliga föredragningskyldighet, som åligger de båda skiftesföredragandena, är bestämd till sammanlagdt 40 dagar, motsvarande 8 föredragningsveckor, samt en extra revisionssekreterare för föredragning af mål af särskildt vidlyftig beskaffenhet otvifvelaktigt fortfarande regelmässigt blir af nöden, för hvilken såsom hittills torde böra beräknas 20 föredragningsdagar eller 4 föredragningsveckor för år, återstå sålunda 91 föredragningsveckor till fördelning mellan öfriga revisionssekreterare. Med beräkning att hvarje revisionssekreterare skall hafva att fullgöra föredragning under 5 veckor eller under 25 föredragningsdagar, visar sig sålunda ett behof af 18 revisionssekreterare jämte de två skiftesföredragandena och en extra föredragande. Det torde sålunda blifva nödvändigt att förstärka nedre revisionens arbetskrafter med ytterligare 3 revisionssekreterare.

I afvaktan på den förestående regleringen af nedre revisionens löneförhållanden synas dessa 3 revisionssekreterare, i likhet med hvad som skedde vid den närmast föregående ökningen af revisionssekreterarnes antal, böra förordnas endast tillsvidare och medel till deras aflönande äskas å extra stat.

Aflöningen till en hvar af de redan befintliga tillförordnade revisionssekreterare, som förestå egna rotlar, var ursprungligen bestämd till arfvode 3,800 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor, tillhoppa 5,800 kronor eller sålunda samma belopp, som enligt gällande stat tillkommer konstituerad revisionssekreterare. Vid senaste riksdag, då

ordinarie och konstituerade revisionssekreterare beviljades tillfällig löneförbättring, så att deras sammanlagda löneförmåner kom för en hvar af dem att uppgå till 7,500 kronor, ökades jämväl aflöningen till ifrågasvarande 3 revisionssekreterare. Aflöningsbeloppet för innevarande år bestämdes därvid för en hvar af dem till 7,000 kronor, däraf 2,300 kronor skulle anses utgöra tjänstgöringspenningar.

Med hänsyn till att ny lönereglering för rikets hofrätter kan antagas komma att träda i kraft från och med den 1 januari 1910, och för ett rätt afvägande af förhållandet mellan hofrättsledamots och revisionssekreterares aflöningsförmåner, synes mig emellertid en aflöning af 7,000 kronor till ifrågasvarande revisionssekreterare ej längre vara tillfyllest utan böra för år 1910 ökas till 7,500 kronor. Jag vill i sammanhang härmed framhålla, att alla nuvarande tillförordnade revisionssekreterare med egen rotel äro assessorer. Detsamma gäller äfven om de närmast i tur varande vikarierande revisionssekreterarne. Vidare torde böra uppmärksammas, att vid en blifvande definitiv lönereglering för nedre revisionen begynnelseaflöningen för revisionssekreterare å stat åtminstone icke kan antagas komma att understiga 8,100 kronor. Af den sålunda för år 1910 föreslagna aflöningen skulle naturligtvis, i likhet med hvad under innevarande år gäller beträffande ordinarie och konstituerade revisionssekreterare, ett belopp af 2,500 kronor böra anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Till biträde åt enhvar af de nuvarande tillförordnade revisionssekreterarne med egen rotel äro förordnade två amanuenser, däraf den ene med tjänstgöringsskyldighet som protokollssekreterare. Dessas aflöningsförmåner äro för innevarande år så bestämda, att amanuens med tjänstgöringsskyldighet som protokollssekreterare åtnjuter tjänstgöringspenningar 1,800 kronor och renskrifningspenningar 300 kronor eller tillhopa 2,100 kronor. Annan amanuens åtnjuter 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar.

I afseende å detta amanuensbiträde har emellertid en reducering synts mig möjlig. Under förutsättning att den jämförelsevis tidsödande och för dessa amanuensers tjänstgöring annorstädes ofta synnerligen hindrande protokollstjänstgöringen i högsta domstolen, efter lämplig inbördes fördelning, öfvertages af de ordinarie protokollssekreterarne — därför något hinder på grund af omfattningen af de dem i öfrigt åliggande tjänstegöromål icke enligt min åsikt kan anses föreligga — skulle otvifvelaktigt de öfriga protokollssekreterare- och amanuensgöromålen på hvarje rotel kunna ombesörjas af en person. Jag föreslår alltså, att till biträde åt en hvar af 6 tillförordnade revisionssekreterare med egen rotel

- [15. måtte förordnas 1 amanuens med skyldighet att ombesörja de åligganden, som för närvarande ankomma på såväl amanuens med tjänstgöringsskyldighet som protokollssekreterare som annan amanuens, dock med ofvan angifna inskränkning. Den utsträckning af de ordinarie protokollssekreterarnes tjänståligganden, som en dylik anordning skulle medföra, förutsätter naturligtvis ändring af nuvarande instruktion. Aflöningen åt den nu föreslagna amanuensen synes böra utgå till samma belopp, som för närvarande tillkommer amanuens med tjänstgöringsskyldighet som protokollssekreterare, eller med tillhoppa 2,100 kronor. De särskilda amanuens-arfvodena å 1,000 kronor skulle sålunda inbesparas.

För den nödiga förstärkningen af nedre revisionens arbetskrafter skulle alltså erfordras följande belopp:

	Arfvode	Tjänstgöringspenningar	Renskrifningspenningar	Summa
1 tillförordnad revisionssekreterare	5,000	2,500	—	7,500
5 tillförordnade revisionssekreterare	25,000	12,500	—	37,500
1 amanuens	—	1,800	300	2,100
5 amanuenser	—	9,000	1,500	10,500
Summa kronor				57,600

Då lagföredragningen inför högsta domstolen lär upphöra under detta år, erfordras förstärkning af nedre revisionens arbetskrafter med 3 tillförordnade revisionssekreterare redan under årets lopp. Tiden här för synes lämpligen kunna beräknas från och med den 1 instundande april, vid hvilken tid lagrådet antagits kunna träda i verksamhet. För innevarande år finnes naturligtvis icke något skäl att för dessa revisionssekreterare äska högre aflöning, än som för samma år utgår till de redan befintliga tillförordnade revisionssekreterare, eller efter 7,000 kronor för år, fördelade i arfvode 4,700 kronor och tjänstgöringspenningar 2,300 kronor. Då till biträde åt en hvar af de nya revisionssekreterarne, på sätt ofvan angifvits, 1 amanuens torde vara tillfyllest, skulle de ordinarie protokollssekreterarne sålunda från den 1 instundande april öfvertaga protokollstjänstgöringen i högsta domstolen för de 3 nyinrättade rotlarna. För aflöning åt 3 tillförordnade revisionssekreterare

och 3 amanuenser under tiden från den 1 april till årets slut skulle enligt ofvan angifna grunder erfordras 20,475 kronor. Sammanlagda kostnaden för den nu erforderliga förstärkningen af nedre revisionens arbetskrafter skulle sålunda belöpa sig till 78,075 kronor.

[15.]

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att till aflönande af dels 6 tillförordnade revisionssekreterare, däraf 3 från och med den 1 april 1909, dels ock 6 amanuenser i nedre justitierevisionen, däraf 3 likaledes från och med den 1 april 1909, å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 78,075 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel utbetala hvad enligt ofvan angifna grunder häraf belöper för år 1909.

För bestridande af de utgifter för anställande af ytterligare ett arbetsbiträde vid nedre justitierevisionens registratorskontor, som föranledts af den nya lagstiftningen om fullföljd af talan, har Riksdagen alltsedan år 1902 årligen på extra stat anvisat ett belopp af 2,700 kronor, motsvarande den för kanslisten å registratorskontoret i stat anslagna aflöning. Detta belopp är fortfarande erforderligt; och hemställer jag därför, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

[16.]
*Biträde i nedre
revisionens re-
gistrators-
kontor.*

att till aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 2,700 kronor.

Vid Svea hofrätt har, såsom bekant, alltsedan den 1 september 1904 en extra division varit i verksamhet, hvilken uteslutande handlägger värdjade och instämnda mål.

[17.]
*En extra divi-
sion i Svea
hofrätt.*

För fortsatt uppehållande af denna division från den 1 september 1908 beviljade senaste riksdag å extra stat ett belopp af 32,700 kronor. Häraf afsågos 25,000 kronor till arfvoden åt fem adjungerade ledamöter med 5,000 kronor åt dem hvar samt 5,000 kronor åt två personer, hvilka kunde blifva af hofrätten förordnade att å den extra divisionen tjänstgöra i egenskap af notarier, därvid för hvardera beräknades ett arvode af 2,100 kronor jämte renskrifningspenningar 400 kronor. Af återstående beloppet afsågos 2,400 kronor till gratifikationen åt extra ordinarie tjänstemän samt 300 kronor till erforderligt vaktmästarebiträde.

[17.]

I sitt den 16 juli 1908 afgifna underdåniga betänkande angående reglering af löneförhållanden m. m. vid rikets hofrätter har löneredlingskommittén utan meningsskiljaktighet funnit ifrågavarande division fortfarande vara för hofrätten behöflig, men å andra sidan ansett något bestämdt omdöme ännu icke kunna uttalas, huruvida detta behof kan antagas blifva så stadigvarande, att divisionen bör uppföras å ordinarie stat. Till denna fråga anhåller jag att framdeles få närmare återkomma i sammanhang med redogörelse för kommitténs ifrågavarande betänkande i öfrigt. Redan nu vill jag emellertid hafva uttalat, att jag ansluter mig till kommitténs uppfattning såväl angående den fortsatta behöfligheten af denna division som att medel till uppehållande af densammas verksamhet fortfarande såsom hittills böra äskas å extra stat.

Hvad angår det belopp, som för nämnda ändamål må anses erforderligt, kunde väl i fråga om tiden efter den 1 januari 1910, då ny lönestat för hofrätten kan antagas hafva trädt i kraft, någon jämkning ifrågasättas i nuvarande anslagsbelopp. Särskildt gäller detta i fråga om aflöningen till uppehållande af notariatstjänstgöringen å divisionen. Då det emellertid synes ovisst, om någon förändring i afseende å denna tjänstgöring i öfverensstämmelse med hvad kommittén i fråga om notariatstjänstgöringen å hofrättens ordinarie divisioner föreslagit, lämpligen kan genomföras redan vid nämnda tidpunkt och i allt fall den jämkning i anslagsbeloppet, som möjligen skulle kunna ifrågakomma, endast kunde blifva af mindre väsentlig betydelse, anser jag ifrågavarande anslag böra för nästkommande arbetsår i dess helhet eller för tiden till den 1 september 1910 uppföras till oförändradt belopp.

Jag tillstyrker alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för fortsatt uppehållande från den 1 september 1909 af en extra division i Svea hofrätt för behandling af instämnda och vädjade mål å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 32,700 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut.

[18.]

Krigs-
hofrätten.

Sedan nästlidna Riksdag afslagit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny strafflag för krigsmakten m. m. under uttalande, bland annat, att det, för vinnande af ett tillfredsställande resultat, enligt Riksdagens uppfattning, vore nödvändigt, att arbetet med reformering af

krigslagstiftningen i främsta rummet inriktades på genomförande af en mera betryggande domstolsorganisation och på ett öfverseende af de stadganden, som därmed stå i samband, har frågan om en reform af den militära domstolsorganisationen och den militära rättegångsordningen upptagits till behandling inom justitiedepartementet. [18.]

Arbetet härmed har emellertid ännu icke fortskridit så långt, att förslag i ämnet kan föreläggas instundande riksdag.

Vid sådant förhållande torde till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter böra äskas enahanda belopp, som för innevarande och flera föregående år därtill anslagits.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 3,250 kronor.

Sedan med hänsyn till det år efter år minskade antalet kvinnliga gemensambetsfångar, som förvaras å centralfängelset i Göteborg, jämte anstaltens ur fångvårdssynpunkt olämpliga läge fråga uppkommit om indragning och försäljning af nämnda fängelse, inkom fångvårdsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 10 mars 1908 med förslag i nämnda hänseende, därvid styrelsen till nådig pröfning öfverlämnade ett under förutsättning af Kungl. Maj:ts bifall ingånget köpeaftal rörande försäljning af fängelset i fråga till Göteborgs stad.

[19.]
*Nybyggnader
m. m. vid
länsfängelset
i Växjö.*

Efter det infordrade underdåniga utlåtanden i ärendet afgifvits af öfverintendentsämbetet beträffande det öfverenskomna försäljningspriset, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län samt af justitiekanslersämbetet, i hvad angår kronans rätt till den tomt, hvarå fängelsebyggnaderna äro belägna, anmälde jag detta ärende inför Eders Kungl. Maj:t den 2 oktober 1908.

Jag anförde därvid, bland annat, följande:

»Enligt hvad af den i ärendet förebragta utredning framgår, tillkom denna, å tomten n:o 22 i Göteborgs stads 12:te rote vid Gullbergsgatan belägna anstalt ursprungligen, efter förordnande år 1735, såsom ett staden Göteborgs rasp- och spinnhus för »vanartiga och okynniga människor och lättingar så af man- som kvinnokönet». Under tidernas lopp öfvergick anstalten till att blifva en kronans korrektionsinrättning. Sedan anstalten enligt nådigt bref den 20 november 1866 under benämningen »straffängelse» tagits i bruk uteslutande för kvinnor, dömda till

[19.] straffarbete, hade densamma, som då ägde plats för 100 fångar i gemensamma sofsalar och var försedd med sex dagceller, under en följd af år full användning, i det att medeltalet fångar vissa år uppgick till 95 och ännu år 1890 utgjorde 75.

Till följd af cellstraffets vidsträcktare användning enligt 1892 års verkställighetslag började gemensamhetsfångarnas antal därefter ganska hastigt minskas. Då nattceller under år 1895 vid fängelset inrättades, ansågs af sådan anledning möjligt att inskränka dessas antal till 60. Snart visade det sig, att äfven detta antal var mer än tillräckligt, såsom framgår af följande af fängvårdsstyrelsen meddelade uppgift öfver medeltalet fångar vid anstalten under nedannämnda år nämligen:

år 1897	44
„ 1898	42
„ 1899	42
„ 1900	40
„ 1901	39
„ 1902	38
„ 1903	35
„ 1904	33
„ 1905	29
„ 1906	23
„ 1907	20.

Efter hvad jag inhämtat, utgör antalet fångar för närvarande 18.

Att för detta ringa fångantal upprätthålla en särskild anstalt kan, såsom fängvårdsstyrelsen framhåller, icke vara förenligt med god hus-hållning; och har fängvårdsstyrelsen i afseende härå särskildt påpekat, att aflöningarna åt de vid fängelset anställda befattningshafvandena, med inberäkning af beklädnadsersättning, vedanslag och hyresersättning, uppgå till ej mindre än 8,900 kronor, oafsedt ålderstillägg. Härtill kommer, att fängelset ligger inklämdt invid en samling fabriksanläggningar, hvilkas omedelbara grannskap af lätt insedda skäl är olämpligt. Särskildt hafva upprepade eldsvådettillbud förekommit i fabriksbyggnader, hvilka gränsa alldeles intill fängelsets område.

Med anledning af dessa förhållanden har fängvårdsstyrelsen ansett sig böra ingå i förhandlingar i ändamål att afyttra fängelseanläggningen. Härvid har måst särskildt tagas i betraktande, att den tomt, som för anläggningen disponeras, enligt hvad af utredningen framgår, är belägen å jord, som af kronan donerats till Göteborgs stad.

Då i följd häraf uppenbarligen allenast till staden en öfverlåtelse af fängelseanläggningen på förmånliga villkor kan ske, har fängvårds-

styrelsen hänvänt sig till stadens drätselkammare med framställning i ämnet. Efter genom sakkunniga verkställd besiktning och värdering af de till fängelset hörande byggnader och områden, därvid hänsyn tagits, bland annat, därtill att fängvården allenast innehar dispositionsrätten till tomten, har mellan styrelsen och drätselkammaren ingåtts ett skrifvelsen bilagdt, af stadsfullmäktige i Göteborg den 26 mars 1907 godkändt köpekontrakt, hvarigenom styrelsen förklarat sig till staden öfverlåta den kronan tillkommande rätt till ifrågavarande tomt samt äganderätten till de därå uppförda byggnader. Köpeskillingen är enligt värderingsmännens förslag bestämd till 134,000 kronor och skall erläggas vid tillträdet, som sker å af Kungl. Maj:t bestämd dag, dock senast den 1 januari 1910. Angående tiden för tillträdet skall drätselkammaren erhålla underrättelse minst tre månader förut. Slutligen är öfverenskommet, att kontraktet är ogiltigt, därest det ej af Kungl. Maj:t godkännes före 1908 års utgång.»

Med erinran att fängvårdsstyrelsen i sin berörda skrifvelse tillika framställt förslag till vissa nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö i syfte, bland annat, att därstädes inrymma de kvinnliga gemensamhetsfångarna, till hvilken fråga jag anhöll att framdeles få återkomma, hemställde jag, att då den föreslagna försäljningen syntes för statsverket förmånlig, omförmälda mellan fängvårdsstyrelsen och drätselkammaren i Göteborg ingångna köpeaftal, hvarigenom till staden öfverlåtits den kronan nu tillkommande besittningsrätt till ifrågavarande, ostridigt å stadens donationsjord belägna tomt samt äganderätten till de därå uppförda byggnader måtte af Eders Kungl. Maj:t godkännas.

Nämnda framställning blef af Eders Kungl. Maj:t bifallen och anbefalldes i sammanhang härmed fängvårdsstyrelsen att i behörig tid inkomma med förslag angående tiden, då afträdet till staden lämpligen kunde ske. Vidare bemyndigades styrelsen att, i afvaktan på slutlig pröfning af förslaget om nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö för inrymmande därstädes af de kvinnliga gemensamhetsfångarna, vidtaga på styrelsen ankommande åtgärder, som för nämnda fångars öfverflyttning till annan fängvårdsanstalt kunde tillsvidare erfordras, äfvensom att i sammanhang med köparens tillträde af ifrågavarande egendom mottaga den betingade köpeskillingen att af styrelsen tillsvidare förvaltas och utan sammanblandning med öfriga af styrelsen omhänderhafda medel under särskildt konto i räkenskaperna redovisas.

Jag anhåller nu att i sammanhang med frågan om användningen af nämnda köpeskillning få för Eders Kungl. Maj:t ånyo anmäla den af

[19.] fängvårdsstyrelsen väckta frågan om nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö.

I afseende å denna fråga har styrelsen uti sin omförmälda skrivelse den 10 mars 1908 framhållit, att anordningar för inrymmande af kvinnliga gemensamhetsfångar icke finnas vidtagna vid någon annan straffanstalt än vid centralfängelset i Göteborg. Att utan särskilda åtgärder intaga dem vid ett vanligt cellfängelse, där de kunde användas till handräckning m. m., låte icke sig göra, så vidt äfven manliga fångar förvarades i samma fängelse. Och måste dessutom, i betraktande af den långa tid de kvinnliga gemensamhetsfångarna, af hvilka de flesta vore dömda till straffarbete på listiden, hade att tillbringa inom fängelset, tillfälle för dem vara beredt att under dagarna arbeta äfven utom cellerna och cellkorridorerna i ljusa och luftiga lokaler.

Till längre tids straffarbete dömda kvinnor aftjäna för närvarande celltiden uti länsfängelserna i Stockholm och i Växjö, mellan hvilka de fördelas, allt eftersom de tillhöra landets norra eller södra delar. Genom att förändra bestämmelserna i fråga om de län, från hvilka kvinnorna sålunda skola förpassas till det ena eller andra fängelset, kan fängvårdsstyrelsen reglera tillströmningen. Enligt hvad styrelsen meddelat, hafva under de två sista åren vid årssluten förvarats i nämnda fängelser: år 1906 i Stockholm 59 och i Växjö 40, år 1907 i Stockholm 48 och i Växjö 50 kvinnliga fångar enligt hvad följande tabell närmare utvisar:

År	Stockholms länsfängelse					Växjö länsfängelse				
	Straff-fångar	Fän-gelse-fångar	Bötes-fångar	Rann-sak-nings-fångar	Summa	Straff-fångar	Fän-gelse-fångar	Bötes-fångar	Rann-sak-nings-fångar	Summa
1906.....	52	4	—	3	59	39	1	—	—	40
1907.....	46	1	1	—	48	49	—	—	1	50

I bägge fängelserna förvaras äfven manliga fångar. I Stockholms länsfängelse har den värsta olägenheten häraf kunnat afhjälpas däri-genom, att redan vid fängelsets uppförande därinom anbragts mellan-väggar och skjutdörrar, som tudela fängelsekorridorerna; och det skulle således synas möjligt att, med bibehållande af manliga fångar i ena fängelsehalfvan, inrymma de kvinnliga gemensamhetsfångarna tillika med de kvinnliga cellfångarna i den andra halfvan. Äfven om på detta

[19.]

sätt fullständigt afskiljande kunde ske inom själfva fängelsebyggnaden, vore dock, framhåller styrelsen, ej lika lätt att förekomma, att ej därutom de kvinnliga gemensamhetsfångarna, som måste syssla på gårdarna, i administrationslokaler etc., kunde blifva föremål för de manliga fångarnas bespejande. Olämpligheten häraf inses lätt. Då härtill kommer, att å den trånga tomten någon passande arbetslokal för de kvinnliga gemensamhetsfångarna knappast kan åstadkommas, har styrelsen icke ansett sig böra föreslå åtgärder till deras intagande vid nämnda fängelse. Härtill bidrager ock, att, ehuru fängelset har 112 celler, i följd af folkökningen inom samhällena omkring hufvudstaden redan nu icke finnes plats för de manliga fångar, som enligt gällande bestämmelser böra i Stockholms länsfängelse aftjäna straffarbete eller urbota fängelse. Att genom ditsändande af de kvinnliga gemensamhetsfångarna än ytterligare inkräkta på utrymmet vore tydligen icke välbetänkt. Däremot vore ju synnerligen lämpligt att kunna vid nämnda fängelse bereda plats för de dithörande, till fängelse- eller kortare tids straffarbete dömda manliga fångarna genom att bortflytta de till längre tids straffarbete dömda kvinnorna.

Det har länge för styrelsen varit ett önskemål att vinna ett för kvinnliga gemensamhets- och cellfångar anpassadt fängelse, där manliga fångar alls icke förvaras. Styrelsen har ansett detta kunna ske genom att från sådana fångar utrymma ett lämpligt länsfängelse. Men detta kan i fråga om rannsaknings- och bötesfångar icke ske på annat sätt, än att för deras förvarande uppföres ett särskildt häkte på platsen.

Växjö länsfängelse, med 90 celler, äger en stor och jämförelsevis fritt belägen tomt, där lämpligen kunde uppföras en mindre cellbyggnad för länets rannsaknings- och bötesfångar äfvensom nödiga tillbyggnader i öfrigt och sålunda önskemålet uppnås, att hufvudfängelset må kunna användas uteslutande för kvinnor. Någon afsevärd tillökning i de kvinnliga gemensamhetsfångarnas antal anser styrelsen icke vara att motse.

Antalet till straffarbete och till urbota fängelse dömda fångar af mankön har vid Växjöfängelset vid slutet af nedannämnda år utgjort:

år 1901	40.
„ 1902	28.
„ 1903	26.
„ 1904	11.
„ 1905	4.
„ 1906	14.
„ 1907	3.

[19.]

Under de första af de i tabellen angifna åren visar sig siffran jämförelsevis hög, enligt hvad styrelsen framhåller, beroende därpå att ifrågavarande fängelse då användes såsom reserv för en del andra och mottog sådana manliga fångar, som icke i dem hade plats. Efter det sedermera kvinnofångar börjat i Växjöfängelset sammanföras, hafva allenast från det egna länet manliga fångar där intagits. Antalet af dessa framgår af de senare siffrorna i tabellen. Någon svårighet anser styrelsen icke möta att för de få fångarna af nämnda kategori finna plats annorstädes.

Antalet rannsaknings- och bötesfångar utgjorde vid slutet af

	män	kvinnor
år 1901	10	—
„ 1902	7	—
„ 1903	2	—
„ 1904	9	—
„ 1905	8	—
„ 1906	8	—
„ 1907	7	1.

I betraktande af dessa siffror skulle det synas nog att för dessa rannsaknings- och bötesfångars hysande uppföra en byggnad om ett tiotal celler. Men en annan beräkning visar, att högsta antalet rannsakningsfångar så nyligen som år 1906 uppgått till 9 och bötesfångarna till 6. Härpå torde framgå, att åtminstone 15 celler erfordras. Då emellertid för en jämförelsevis ringa ökning i kostnaden cellantalet vid nybyggnad kan höjas genom anbringande af ytterligare en våning, har styrelsen funnit detta böra ske för att tillgodose framtida behof och i regel bereda utrymme äfven för länets urbota fängelsefångar.

Enligt skrifvelsen bilagda ritningar och förslag vore afsikten att invid fängelsets ena gafvel, i förbindelse med detsamma, förlägga en ekonomibyggnad, inrymmande, jämte behöfligt antal nattceller för gemensamhetsfångarna, på nedra botten arbetssalar för dessa fångar och en trappa upp en stor skolsal, som äfven kunde vid högtidligare tillfällen användas såsom kyrksal. Redan under nuvarande förhållanden meddelas skolundervisning åt de många unga kvinnor, som äro i Växjöfängelset intagna, hvilket de behöfva för att ej förlora sitt mått af andlig spänstighet. Äfven om ej gemensamhetsfångarna skulle till platsen förflyttas, vore åstadkommande af lämplig skollokal af nöden för att kunna åt undervisningen gifva önsklig omfattning. Intill denna ekonomibyggnad men utan annat samband därmed än det, som ur be-

vaknings- och bekvämlighetssynpunkt är behöfligt, är enligt förslaget det nya bötes- och rannsakningshäktet förlagdt. Byggnaden, som skulle uppföras i jämnhöjd med det äldre fängelset, innehåller i bottenvåningen och två öfvervåningar 25 celler jämte mottagningsrum, vaktrum och badrum.

[19.]

Nästan samtliga till längre tids straffarbete dömda kvinnor skulle i fängelset kunna sammanföras och Stockholms länsfängelse frigöras för att i stället mottaga det hastigt tillväxande antalet af fångar från det egna länet.

Enligt kostnadsberäkning af styrelsens biträdande arkitekt betingas:

för ekonomihuset och häktesbyggnaden tillhopa . .	92,000 kronor
för hägnad af sten och promenadgårdar	12,000 „
för materialbod och latrinbod	4,000 „
för ändrings- och reparationsarbeten i det gamla fängelset	6,000 „

Summa 114,000 kronor

I afseende å den ekonomiska sidan af saken har styrelsen vidare framhållit, att den tillökning i bevakningsstyrka, som vid länsfängelset i Växjö blefve nödvändig i följd af den föreslagna utvidgningen, torde kunna inskränkas till två vaktkvinnor med aflöning för båda tillsammans af 1,600 kronor. Härtill skulle för de nuvarande två vaktkvinnorna komma höjning i aflöning till enahanda belopp som för vaktkvinna vid central fängvårdsanstalt eller med 100 kronor för hvardera. Redan oafsedt den ifrågasatta förändringen af fängelset har, enligt hvad styrelsen meddelat, visat sig behof af en assistent därstädes, men äfven om aflöningen till denne, 2,100 kronor, inräknas, visar sig i jämförelse med de nuvarande aflöningarna vid centralfängelset i Göteborg en afsevärd årlig minskning i lönekostnaderna.

I sammanhang härmed har styrelsen upplyst, att af den vid centralfängelset i Göteborg för närvarande anställda personalen direktören Carl Wallgren förklarar sig på vissa villkor villig mottaga annan tjänst inom fångvården, hvarjämte styrelsen erinrat, att till predikanten vid fängelset enligt nu gällande stat icke utgår särskildt arvode, då nämligen predikanten vid centralfängelset i Härlanda är pliktig att i nämnda egenskap tjänstgöra utan särskild ersättning, att förordnandet för läkaren vid fängelset upphör med dess indragning samt att den fåtaliga bevakningen därstädes torde vid nämnda tid kunna annorstädes placeras.

Hvad angår kostnaderna för nu föreslagna byggnadsarbeten, har styrelsen ansett desamma lämpligen kunna bestridas ur köpeskillingen

[19.] för centralfängelset i Göteborg, därvid styrelsen emellertid hemställt, att för ändamålet erforderligt belopp måtte af statsmedel förskottas.

Med erinran att, då köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg utgör 134,000 kronor, följaktligen ej blott nu föreslagna byggnadsarbeten kunna därmed bestridas, utan därutöfver ett öfverskott skulle uppstå af 20,000 kronor, har fängvårdsstyrelsen slutligen föreslagit, att sistnämnda belopp måtte ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att användas för det fängvårdens ändamål, som finnes lämpligt, exempelvis till anordnande af vaktkonstapelbostäder, hvaraf synnerligt behof förefinnes, såsom i Växjö eller vid fängelset å Härlanda.

Öfverintendentsämbetet, hvars yttrande infordrats öfver de Eders Kungl. Maj:ts pröfning underställda ritnings- och kostnadsförslagen till nybyggnader och förändringar vid länsfängelset i Växjö, har ej funnit något att häremot erinra.

Med hänsyn till hvad fängvårdsstyrelsen sålunda anført, anser jag mig böra biträda styrelsens förslag om nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö för inrymmande därstädes af kvinnliga gemensamhets- och cellfångar. Till frågan om användningen af det öfverskott, som vid bifall till styrelsens omförmälda förslag skulle uppstå å köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg, anhåller jag att i det följande få vidare återkomma.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen medgifva:

att till nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvanberörda ritningar, måtte af köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg få användas ett belopp af 114,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad häraf redan före köpeskillingens erläggande kan befinnas erforderligt.

[20.] Fängvårdsstyrelsen har i underdänig skrifvelse den 11 september 1908 angående anslag till fängvården för år 1910 anført, bland annat, följande:

Angående
utbyte af mark
mellan fäng-
vården och
Härnösands
stad för ut-
vidgning af
fängelsetomten
därstädes
m. m.

I underdänig skrifvelse den 29 oktober 1907 med förslag till stater å fängvårdens förslagsanslag för år 1908 anmälde styrelsen, att fängelset i Härnösand haft stor olägenhet däraf, att utsikt finnes in i fängelset

och öfver dess gårdar från det till den utvidgade fängelsetomten gränsande, högt belägna så kallade Gådeåtorget, hvilket äges af staden, och att styrelsen därför, för att kunna freda fängelset från sådan olägenhet, öfverenskommit med staden om förhyrande af närmaste delen af detta torg.

Då emellertid fara förelåg, att staden, som är stadd i utvidgning åt ifrågavarande håll, skulle med uppsägning af berörda aftal försälja eller för annat ändamål upplåta platsen, har styrelsen sedermera föranlåtit genom fängelsedirektören göra förfrågan hos staden om villkoren för markens förvärfvande åt fångvården, och har som svar härå till styrelsen öfverlämnats utdrag af Härnösands stadsfullmäktiges protokoll den 19 december 1907 med tillhörande af C. J. Kruuse år 1907 författad karta.

Enligt detta protokoll, som jämte tillhörande karta bifogats styrelsens skrifvelse den 11 september 1908, erbjuda stadsfullmäktige utbyte af mark mellan styrelsen och staden på följande villkor, nämligen

att staden till fångvården med full äganderätt afstår de emellan nya landsvägen i väster, hospitalets tomt i söder och fängelsets tomt i öster belägna delarna af Folkparken och Gådeåtorget, utgörande, den förra 4,376 kvadratmeter och den senare 1,132,5 kvadratmeter, sedan från den sistnämnda delen undantagits ett mindre, i dess norra hörn beläget område, på sätt funnes utmärkt å omförmälda karta, mot det att fångvården till staden *dels* med full äganderätt öfverlämnar af fängelset tillhöriga tomtens n:o 7 ett å samma karta betecknad område i tomtens nordvästra hörn af 55 kvadratmeters areal, *dels ock* erlägger en kontant mellangift, beräknad att utgöra 1 krona 25 öre för kvadratmetern af hela ofvannämnda, af staden till fångvården afträdde område, hvarjämte stadsfullmäktige beslutat, att de skulle vara af det sålunda gjorda anbudet bundna intill utgången af år 1909, därest det icke dessförinnan af styrelsen förkastades.

Då den erbjudna arealen af Gådeåtorget och den i styrelsens underdåniga skrifvelse den 29 oktober 1907 jämväl afsedda mark, som här benämnes Folkparken, utgör tillsammans 5,508,5 kvadratmeter, skulle alltså statsverket hafva att erlägga en kontant mellangift af 6,885 kronor 63 öre förutom af tomtens n:o 7 berörda 55 kvadratmeter, som för fångvården icke äro af något egentligt värde.

Med framhållande att den mark, som fängelset enligt berörda anbud skulle förvärfva, är just den för dess nödiga isolerande mest behöfliga, samt att den, då fängelset icke har någon af sina vaktkonstaplar boende å platsen, äfven kan ekonomiskt utnyttjas som byggnadstomt

[20.] för vaktbetjänts bostäder, har styrelsen, med hänsyn jämväl därtill att den fordrade mellangiften af 1 krona 25 öre per kvadratmeter, enligt hvad styrelsen inhämtat, måste anses billig, tillstyrkt anbudets antagande såsom för fångvården förmånligt samt förty hemställt, att af Riksdagen måtte å extra stat för 1910 äskas det för ifrågavarande utbyte af mark mellan fångvården och staden såsom mellangift erforderliga beloppet 6,885 kronor 63 öre.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västernorrlands län, hvars utlåtande i ärendet inforrats, har, med anmälan att besvär emot stadsfullmäktiges beslut icke inom laga tid anförts, tillstyrkt godkännande af ifrågavarande förslag till jordbyte, hvilket enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening är för statsverket fördelaktigt.

Med hänsyn till hvad myndigheterna sålunda anført, finner äfven jag stadsfullmäktiges ifrågavarande anbud böra godkännas. Hvad angår den af stadsfullmäktige fordrade mellangiften, synes mig nämnda kostnad lämpligen kunna bestridas ur det öfverskott å köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg, som skulle uppstå, i händelse förslaget om användande där af erforderligt belopp till nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö varder af Riksdagen godkändt. Återstående delen af samma öfverskott torde i så fall böra ställas till Kungl. Maj:ts disposition för att i mån af behof användas för fångvårdens räkning, förslagsvis till anordnande af bostadslägenheter åt vaktbetjante.

Jag tillstyrker alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att, med godkännande af det utaf stadsfullmäktige i Härnösand gjorda erbjudande af utbyte af mark mellan fångvården och staden, medgifva ej mindre att den af staden härvid fordrade mellangift, 6,885 kronor 63 öre, må bestridas af köpeskillingen för centralfängelset i Göteborg, än äfven att återstående delen af det, i händelse af bifall till förslaget om användande af viss del af samma köpeskillning till nybyggnader m. m. vid länsfängelset i Växjö, uppkommande öfverskott måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af behof användas för fångvårdens räkning till anordnande af bostadslägenheter för vaktbetjante.